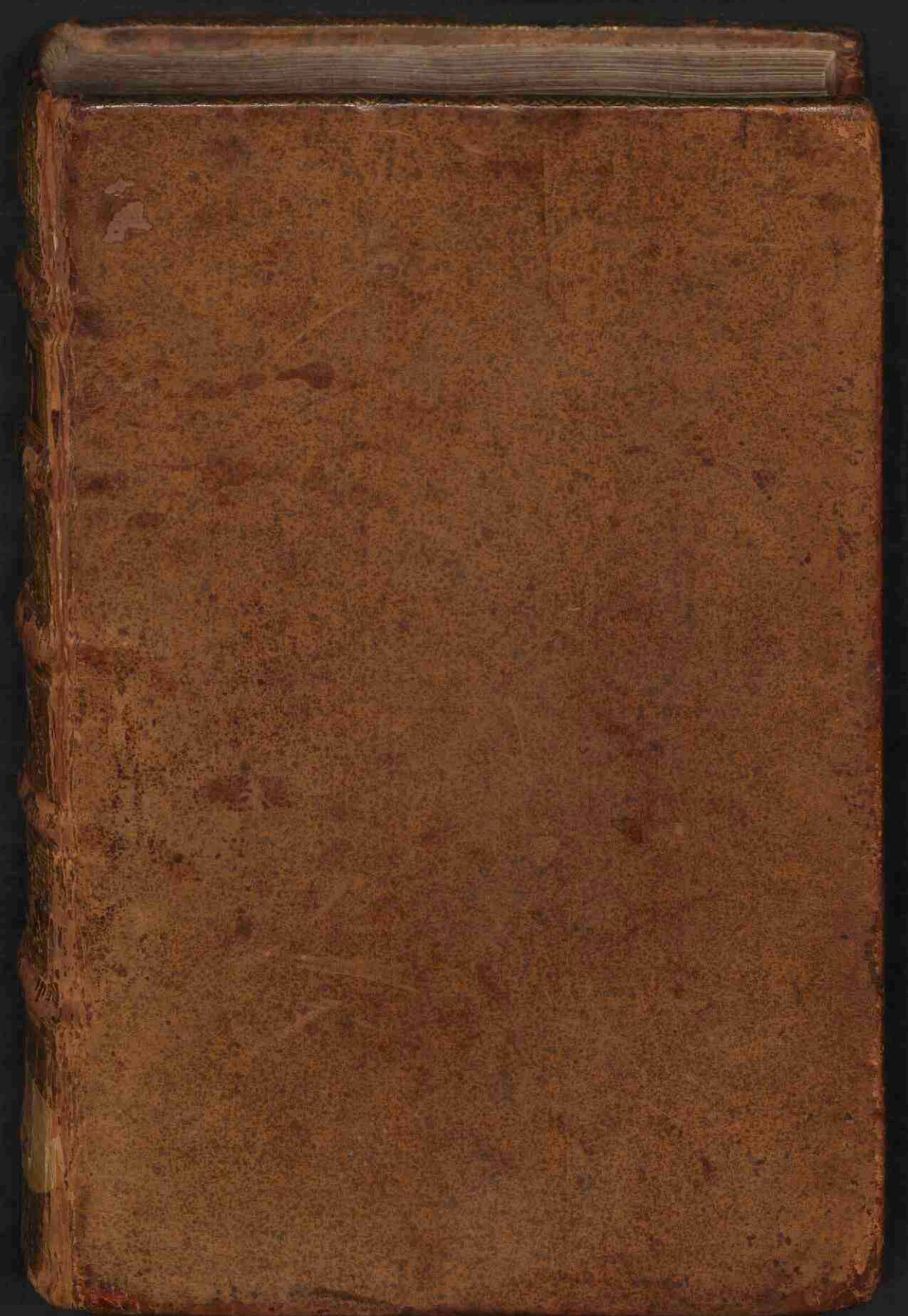

Bienboec

<https://hdl.handle.net/1874/338598>

Hs.
5 F 21

Aevum medium
Scriptores ecclesiast.

N° 521

K & R F

N: 21

1017 (*Eccl. 521.*) *Charta. 4°. 170 ff. 2 col. Saec. XV.*

(Thomas van Cantimpré), *Dat boec der byen.*

Fol. 1a. Hier beghint die tafel etc. Fol. 9a. Hier beghint een boeck welck ghe-naemt wert in latijnscher spraken *liber apam*. Mer in duutscher spraken heittet dat boeck der byen Die meysters der natueren die weten wal dat die coninc der byen etc.

„Dit boec hoert toe den susteren te Zutphen tot Sancta Katherinen huus opter nijer stat inder loken stract bider staet muer. Ende heuet ons ghegeuen onse suster *Vrede Brimts* toe testament.”

Afkomstig van Balth. Huydecoper, H. G. Oosterdijk, N. Hinlopen; Archief der Stad Utrecht.

Vgl. Huydecopers Proeve, uitg. d. Lelyveld, I 208 aantek.

N: 98

Deel tiende van february
Des Jaar Seventien hondert
en negen Sestig.

149. b. voer niet slaan:
niet achten.

150. a. un wort van synne
moeder ontboden.

151. b. callen.

152. b. maken pyn goren

153. a. om hoere wel 150. a.

154. b. omtryt

155. a. voer wyfs wonden hou
den

156. b. b. milofte. hiwlyt
weerfchap boerd wot te
maltya.

157. a. en hadde drie hoy
ke in hoere rochey een
voer en an elke fude een
hoyke. quia?

b. fofalte hant een trage
fage du gengaen
maget de vrs.
wlefcapten.

Wol

wambuis, a.

166 roet nemen van on. 12 - hem
voemenen. te binnen brengen.

dan hi ouer an was -
pronere geknicken.

67.

ontflaep wooden. - p 167. b.

na. v.

50 a

want ghi so volkerdende dat
bid dem wefmaelden.

veefware fi gr. a. p daverfwan a. 114. a.
jon gecoren worden in fenen
hscop.

ten licht wat an vlieghen. -

55 a.

dijdeyne vogelike woanden
dat een hietige heuten. -

62. a om myne wille. 79. b. 159. b

63 feyndon a. 67 b fanden b. 68 a

67 buigede. 68. buickde. 72. b.

69 lechde. fechde. -

71 a - -

90. b. 107. v. 122. b. 157. b. 147 a.

114. a fcochrae, fcoheron.

150.

manner. nabere.

buickde. b.

129. b fnoete. vley.
opdraken in furen fun.
wilneer p 129. a

begangen fyn much
129. a. v.

geglaerde pot. p 129. b.

vochoet vander heke p 127. a

p 136

befwoechde. quid. doedertwif.
dat faen wath roffond
ende mel en befwoechde.

153. b nohen puingore.
a wanchel

moele | maelde p 140
b. moele, du met goete
cratt cat on ftrice ontwa
moele tot muelle.

b 154.

is allep don byen.

wallicht, wellat

ontlatoen werden m.

wallicht b

goer ouer brengen. de

doorbreng
dat un (hem) van sine

cud ex an geest was

lechde. 159. Papijme

gelohic. 155
geloft

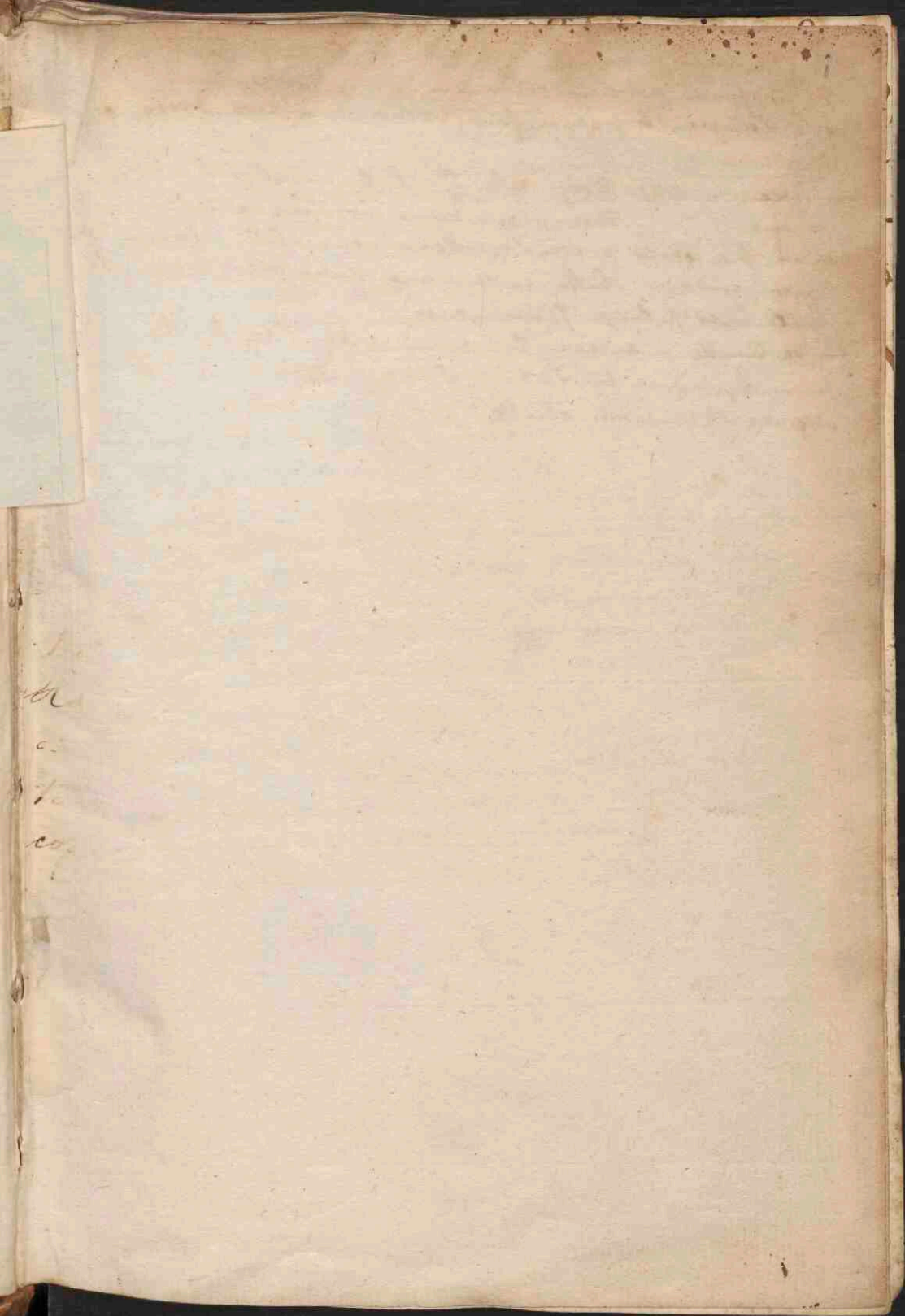
161. doet gerichte.

pro hi sach este aem in lachen, lo. lo. lo. lo.
fiken ruten.

pro. b die un wolde hebben
lygon.

Van't Bijenboek M.S. 2. Lelijveto
aant. op Huijdecoper 1 d. bl. 208. e. v.

J. B. Gramaye, Bruxella p. 34. ubi de pago Leuue.
In profanis invenio Thomam Cantiprabentem,
qui Leuueensis patria fuit, vocatum a viro docto
Leontinam.

Fr. Successus abbe. Belg. alii Guilielmum Brabantium
vocat. Idem: quo anno recuperata Salus, aut
etiam pre etate e viris excellenti venerabili Thomas non
liquet. quidam obitille existimant anno MCC LXXX. sed
nullis certo subnixi fundamentis.

Ann. De Raitte in antiano Pantsonu 15 Maji, ita scribit:
Julius Lupinus in pro Lovanio L. l. c. 2. Dicit anno a partu
virginis MCC LXIII. obitille.

11

De Maaker van dit Boek is Thomas Cantwata-
nus, geboornig van Leauwe by Bruttel,
vanden de Raitte, Auctor. ad Nat. Samborum, die 15 Maji, n. 2.
in Cantwratensi Monasterio (Cantwrat) ad muros urbis
Cambracensis, Regulæ S. Augustini Jefe adpaxit &
Liber apum, quem anno et. 60, cum jam Cambracensis
episcopus Suffraganeus Episcopus, — concinnavit.

Franciscus Theoricus, Athen. Belgicus p. 692.

Regularis S. Victoris in monasterio Cantwratensi, in sub-
urbis Cambracensis civitatis hinc, factus est.

Scriptis opus, De Apibus Mysticis Lib. II quod in scriptis
bonum universale, in quibus Miracula et Exempla
sui temporis: Georgius Colvencius mendis expurgavit
et novis illustravit, Duaci 1605.

10. Bapt. Gramaye Cambraco Lib. III. Pars. 6. de ista Editio.
In hoc quoque loco obis fuerunt viri a scriptis et fama
clari, qui quantum scripturae profecerunt olim, te tra-
tur pulcherrima omnium Disciplinarum codicibus
instructa Bibliotheca, tam ex quo quam calamo scriptis,
et qua olim opera Cardinalis vitruai, nuper Roma
Cantwratensis auctorem de Apibus volumen emen-
culatius prodit.

Wiegens ex Suffraganeus rapit auctorem Thomas self in die
MS. p. 197. te habet menil iac Biscope mair gelat inden
Liddon van Cambric in Bedde te Goeren.

B. H. de Capen

De meester van dit werk (Liber apum) leefde 2° 1239.

gelijk hij zelf getuigt p. 10.

2° 1242. p. 38 b.

1248. p. 52 a.

1213 p. 84 a.

1251 p. 84 a. 150 b. 103 b.

1222 p. 129 a.

1186 p. 169 a.

1255 p. 183 b.

1217 p. 92 b.

~~Dit is een~~ Hoofrijvinge
van het Boek der Bijen
Gefereoon van een voor
treffelijk Liefhebber met
zijn zijnen Gaent int jaer
1330 tot Franckfort

Wegens den tyd dat dees
Lijver, Thomas Cantimarius
geleef heeft.

- pag. 169. a. In jaer ons Seere Mc hoppers. (D. i. 1186.)
op Junte Andrees dael staende in op te metten de
pag. 183. b. Blyke dat hy dit werk mede onder hande
hadt na het jaer 1255.
- p. 279. a. Myns Vaders Mide die C en 1288 jaer oft was
die plaet te versellen der liene hoe hy geuel, int
dorp daer hy geboren was, hi Bonetel Lewes geleite de.
Hy selver made niet veel munde dan Ganded jaere
bereike te hebben

Dit boec hoert toe den susteren te Zuephen tot
sca katherinen huus opter wyer staet inder loken
straet vider staet t muer Ende henet ons ghe
genen onse suster vrede brinto toe testaments

Hier beghint die
tufel van dat boec
der byen

In hoe dardie
deke en proest
hoer bissoplike
hoer ougine
in maurians handen
Welck dat duetschliken
regerden boue aldre boer
of nae quemen

Hoe dat si een nam
celic verstand kononit
wt ene dobbel schoel haelte
en settede inde bissoplike
stoel Welck sin leuen
verandere en regerde
bisdom seer wal

Hoe die bisop in hul
lissim ene bisop totten
oedel sach trecke Die ind
seluer nacht ghesformen
was en alte milic voerde wort

Wan enen anderen
bisop in diuistlar welck
ziel de boeken gheeste on
gheleuert wort Ende
vande helche dranch
gheschenet wort

Wan ene andere bisop
die welke pa de beer moer

gheplaget wort Om dat
hi ande romit de ioden
vuerde oer lof hoer ied
boeke talmot te behoelde
wile men te parys ver
barnen soude

Wan si paeuere onder
wile veel ongeloue opstont

Wan een die een abbe
die rochte mit voel gels

Wan een ander curioes
abt die gheleer bet een
ridder dan een monic

Wan si moniken die
een inworche en die and
verdranc om hoer on
cuusche leuen

Wan een monic die
sin conel wt toech ond
hette om wile die boeke
gheest he seer vuerde

Wan een abt die me
water soelde gheue on
een duwel om wile een
steme sprac waer om dat
doer weer voer den ar
men

Wan die weelighe
curiose greef innewe
hoer bedde daer si opstorf
wt hoer ghenome wort
en int stroe geworpen

Wan de voergheseyden
biscop maurisius duechdelich

Wan hoe een legket go
har de om war mittheit die
predickers orde gheozdi
mert weer En hi sach
in een missael En want
een outwoert Om te lo
uen Om te benedien En
om te predicken

Wan hoe een pastoor
desen selue voerfeiden
legket daechde overde
predickers welc pastoor
in a ondsare had En
die legket om set hem
vande pastoorstap

Wan een abdij die
hinen xxx iaer bute de
rouent gheen xxx schil
linghe vertoert en had

Wan een religiose welc
sin oerde strengelic hielt
nochtat en ronde hi sine
prelate tot oenwert
niet sachtmodich maken

Wan ene greue die
bute lants toech ende
gheboet sy reytmaster
ene deuote siecke man
te voede dier welen

dat hi bute meer
Wan die abt van trier
die ierst noede wite doct
ghinc oer daer nae leede
hi vrsheit om dat sy mon
ken hem tiede

Wan ene goede pastoor
en doe hi ghestorne was
quam een licht dat een
misl al ome scheen

Wan ene abt die welc
die gheestelike tot amte
setten en die onghestelike
ste liet hi sond ampten
blinē maer om he die
stralcke oer veide Ende
ten laeste liete hoerre
xxviii hem door slaen

Wan ene ionghenkyde
welc die prior wat stre
ghelic bedwonge hielt
En doe hi xx iaer oelt
was sterf hi En na sijre
doot danctē hi de prior
in een visioen

Wan den abt die een
wouknecht tot ene neue
had Welc dat soe ryt hi
he wert dat hi heerscapie
na rustiers kerechare
na sins oems doot qua
hi wed' tot sy ierste staet

2.
Van ene prelaet die
om synre inicheit me oere
delicheit toe en quam

Van een oelt pastoor
die welc syn pastoorfchap
op gaf een syn neue en na
een oerde an

Van hoe dat een bischop
mit veel clerike te pa
ris disputierde of men
meer dan een pronen
hebbe mochte Dit si alle
oerdroge wtgenome n
of in dat me met meer
pronē hebbe en moet da
een En die and maelde of
pruene mer o hi vdoet is

Van noch een and die
om syn veel pronen en
verdoemt wort

Van hoe dat veel cano
nicken die vette pronen
hadde bina alle omwoer
siens storue

Van een prelaet den
in een visioen las ghido
bet die ziele die niet en
sterue ⁊ ⁊ waer om hi
sute ber narts oerde ana

Van hoe dat een rege
uer wcd stont gheen bis

cop te wese Die daer sei
de nae synre doot i een
visioen had hi dat bisdo
angenome hi had vdo
sint gworde

Van hoe dat een om
nart bischop te werde in
sinte ber narts oerde git
en die musche aete wt
syn hant

Van hoe een cleric
ghicordi met wort den
prelate te predike maer
om hi beginge was En
die duuel seide En segt
he anders niet Die pri
ten der helle gructe die
pierre der heiliger kerke

Ende om dit predike
wort sute thomas van
aquine bekert Ende
syn brueders waeren
hem alte morelic

Daer sute augustijn
en hoenub lichame ruse
slooghen die moniken
hoere abt doot maer o
si veydrene worde erke
canonike synd der wcd
ingheset

Van hoe een legaet of
cruusich prediken ende
gheboet een he te helpe

Diet wederfont nae om
hi xrv vier fier wort

An een vrouwen
persone die wonderlike
penitente dede die hoer
vader bat o ene soelter

An een priouffe die
siet lach en ghesont wort
voer den altaer

An hoe een man int
heilige lant toech ende
stauf bide berch na calua
rien van grot mynen

An hoe dat een pre
diker altoes een cruus
voer syn borst plach te
make en nu synre doot
langke woude si een cru
us in dat ghebeent
voer syn borst

An hoe dat een vrou
wen persone na dicke
oudenke die woude ons
herg een woude i hoere
syde aech

An hoe dat een he
dens tier a een kerste
man syn heit nu man
en wolde besueke of
dat beelt xpi in syn
heit meer

Oanden abt site
matys te trer
die altoes dieer

ste int choer was en met
en loende hi ant gheslo
elt En selde en mit coe
ren woerde te sprekē

An van de prediker
die in dode vuctē En
een peert sacht maecten
mit een cruus dat mit uis

Hoe broeder ia te beno
men mit ere in ghehelt
wort welc de pauwe an
gebracht wort

An die vrouwe die
wijn tupte en de tap
i hoer hant hielt doe si
wotte kelre liep om brue
der ian te sien en die
wijn ut liep

An een rustier die
eerde en gen aern be
suoer dat hi broeder ia
dat hi stal bleef site

Brueder ia predictē
eens Die ledē des gelou
gen volcs moete hem
schame dat si mit roese
gheroent sijn onder die
doerne crāen xpi

An hoe die eerter

wtte binnck hoers eters
brood' ian antwoerde

Hoe brueder peter een
vrouwe uwerde vā der
doet die die predickers
plach te herberghe

Wan ij heilige roen
rende die predickers
were

Wan ene prediker die
seruusheit die niemant
moylic en was

Wan noch een heilich
man vand' seluer oerde
ghelijc gheheite

Wan noch een heilich
prediker die niet en ar
dit tū beeste ghecomē
was wact sū doet te uoe
ren

Wan noch een heilich
minne broed'

Wan een heilich regu
lier die xi daghe sijn
doet te voere seide wclt
een veers vā onser vrou
wen maecte

Wan een die op een sel
reet tegē d' prediker
oerde gewoente darhi
vā node dede

Wan een monic die

een knyt vā in iare alle
en vant sūte inde voest

Wan een die soechden
dat die tartare in diuisc
lant soelde come

Het bar een heilich mā
voer die vleminge doe si
sarde soldē En hē wort
ghe antwoert i sine ge
bede laet die hoidighe
voetmoedicht inde

In iuer onsheren
an c rei was duertit
daer veel mēsthe o storne
En een herenit wort in
een visioen geseu leest
nisse en dat beghint

In iuer ons an c li
was een sraer vā boese
lierde die clercke ver
sloeghe waer vā dat lecke
volt vblit wort

Hoe die wuse enen
wertmā dit een gheers
was doot sloeghe van
huet en mit o ene doornit

Hoe sūte bernaert
ene auers toe seiden
die truwelc arbeide dat
hi anders gheen neghe
uuer hebbe en sou

Ghelit dat goede guse

alle eere weerdich sy als
sijn oec onsedighe quersen
alle conuuls weerdich

Hoe ij riddere gheua
gen worde vande heide
die wt krabunt were va
welt die een bat dat hiner
vloft en solde vde aier
voer sijn sinde

Hoe een queers vmetē
wort dat hi de doester sa
delic weer om dat hi alto
es siet was

Van die padde die an
die gans hinc en de ma
nt aensicht sprant

Van een rappelaen
die sijn tyt altoes nutte
lic toe brachte

Van een jongelinc die
sijn tyt toe brachte in
trugher ledicheit

Van mechtelc des so
ninc dochter va storlat
wdr in brueders had en
alle geestelic stouē

Een mirakel van
alexander mechtelc
broeder des romē van
schorlants dochter

Van een abdisse die de
predickers en de mire
broeders in en vusch gaf

als si daer te herberghe
Hoe een ionc predicker
cloet van sijn ondsucke
wolde wes gelone beste
weer d' heide iode of d' kerke

Hoe een parves sinse
fransois en sūte doming
ghelenert wort te ordele
welt de braders hat plach
te wesen

Hoe een regelier i een
visioen sach veel serpen
ten om albertus wude

Van een visioen die ma
sach dar alle die heilige
kerk vergadert was en
grote duust'nis sach hi

Hoe een cardinael de
net brat die die predickers
en mire braders med' stof

Hoe een kanonic deken
sonder sanamēte sterf die
alle religie conuuls was
om welt hi va de kerk
hof begrame wort als een
beest

Van in onse ordiner
de monike

Van een ranselier die
conuuls d' predicker oer
de was en quelike sterf

Van een heilich reghe
lier die die lecker ende
groueste spise he gelic
smacke

Hoe een monic van sūte benedictus orde in lange tijt niet ghesproke en had en gheboet den beant datter niet meer en bernde

Van de coninc pierrus daer me achter clap af dede om welc hi toenich was en ontboet die achter clapper En had de drankers gheen wyn ontbroke

Hoe een onsalich storf die in alderē en alle mē siken wreet was

Hoe hugo sancte vtaer van elke boese gheest eē slach treech om dat hi gheen dysiphē en plach te neme

Hoe n ege willige de rike wite si quemen die niet ghedwonge en woldē wesen

Van een abt die een cloester van nide om dat men ontset had

Hoe een mensche die niet vgeue en woldē sime vianis misdaet die en vgnis bat bloet speech

Hoe een crupfir torē edel man neigede die sime braeders dootslager vgtaf doe hi hē bat vgnis

Hoe een meester van den orden beschildiget wort om dat hi sympele clerike anghenome had in den orde

Van een heide en een kerste roepma die sonderlinghe vrienstap mit mal randerē hadde welcke herden den kerste van sene schone meechde hem die koer gaf

Van ene man die veel karitact te doen plach en arm wort En hoe hi in wyn gaert niet seldē tegē ene rike mā om si wyn gaert daer hi en stat in want

Hoe een boelt op een woekener viel en daer af die woekener storf

Van een persoē die gheen dachlysche sūnde en dede en heer phisonie was een vegelic sachich

Van een vrouwe die en kint droech en lust had van een os totē die op een wilhof ghie

Van een vrouwe die veel abuisse te genē

plach en die maget naar
die kist vol meels

Hoe een broeder voel
vistische vint inde naemut
in mēre broeders

Wan ierde die arm nys
en boue sijn moge veel
almisse plach te doen

Hoe een vrouwe een
melactische mēsche op
hoersmans bedde leide
en si daer roesen voer
op vant

Doe een greef sijn hoer
ene arme weigerde en
doe vswan die arme

Hoe een greef een me
laetich mēsche vrentlic
heit plach te bewite

Han die moede diestroe
en raf te male plach en
daer mede vate meste

Hoe een monic den
dunel op een moekens
kist sach sūte int cloester

Wan een abt diet woe
ker gelt niet en wolde
mer dedet op die mert
dragen maer o tloester
rinc wort dat arm was
in wels cloester een

monic was die dat een
dach in sijn ghebede was
fond' vstroech sijn sijn

Wan een regcher daer
sijn abt suspinc ophad
niet rem te leuen

Wan een kynt vā vif ier
dat bi hem selue der mē
re broeders habyt anam
in sijnre moed' huus

Wan een ionge die der
prediker oerde anam die
welke sijn oem bekuerde
oimids dat aruist inde
glase

An rakele vā oser vrouwe

Wan een jongelinc die
sijn goet oibachtē mit
wildicheit En sijn oem die
een ridder was bad hem
dat hi onse vrouwel. wert
des ~~des~~ dages gructe en
dat dede hi in ier tant

Wan een monic die ee
sequencie vā onser vrouwe
maecte en si neech hem

Wan noch een ander die
die onse vrouwe gructe
die daer om behoude wort

Wan die olde ridder
die in sūte bernacets or
de ghint en anders niet

leren en rone dan die
maria grana plena

An n clerike die een
had sinte iohan bapst
wticore en preefen en
die and' sinte iohan ewa
gheest

Hoe dat onse vrouwe
sute thomas va cantelen
berth sijn hare deet me
der maecte dat te bokie
was

An die deke die een
preefter beschuldichden
want hi anders gheen
misse en las da na maria

An een schoelricken
welt die iode dode na haer

An een monic welt
vnt psalme plachte lese
na die wif luterē **na pta**

An een wedue die na
den lancouel genas op
onser vrouwe hemeluaert

An een ionc meechde
ken die een iode was
En dacht waer om die iode
joden heite den die kerste
kersten

An agnys die nonne
welt na hoere vader

een kint treech

An dat deernke ~~welt~~
die iode si bloet mit perste

An ene rouer toel
si wande sijn heeft af sloge
en dat wentelde en riephel
lige maria bleent warghe
bicht

An een prediker die
op sijn rap een ruiet
ouer dreef

An noch n ander die
opt water ghingen

An onweder en donre
en doe een ruiet om
keerde vghit dat oweer

An een monic die ge
sindiget had en totter ma
der xpi keerde

En mirakel na eenre
ioncrouwe die hoer
vriende ene man woldē
gheue en daer om nider
woestmen ghinc

An des grene docht
vyenna die een orde an
nam tege hoere olderē
raet i welt si volstindich bloef

An loduynchs dorhter
tonit na prantyt die to
gericht was ene man des
keisers soen na romen

An een vrouwe per
soe die tegh die natuer
sindiche en die duuel
op si sti

An noch een ander
vrouwe die tegh natuer si

An noch een ander
vrouwe die in een doest
woende en langhe die si
de tegh die natuer geple
get had en een soch op
hoer graf wort gesien
mentelen

An een dert die
een slange voer si sche
melheit antafen

An noch een ander
die mit deser suden
becomert was ende ver
meerlic sterf

An noch een end
die geplaget wort om
al sulker sude

An noch een ander
die om dier sude ge
plaget wort En so wie
in dier sude langer blijft
dan i ps opter eerde
was die en sald min
meer af gensen

Noch een and' mirakel
van dier sude die dert
ken mit gras bedreuen

An een gulsich ende
onauische prester

An een prester en ee
none die mit malande
ren misbede en stouen
beide binen dier nacht

An een gheyl deern
die op eens mans schoet
starf onmiddosumer
lust

An een vrouwe die
schoen was en bedt gode
dat hi hoer schoenheit
wolde wandele i licht
op dat memar i hoer
sindiche

An een prester die
eens brottes wyf graf
op dede op dat die stanc die
onsui stanc wa he vdrone

An een schoe man die
een rominne schief mit
ene oghe ansich die he
tot onauicht noede waer
om si oghe na si doot heel
bleef

6
An des timmermans
vrouke en der quene

Ander quene die mit
sente longer doerne
laer die lande omgheint
en vrochte die de mane
voet een maget

An een onspedie die
sijn aensicht vernudele
moet i een duels aensicht

An broed' ian die des
keisers boel sloech dat
si truselde om hoer o
hoesheit

An die producer
die een bo bed maect na
houster en een vuer der
ouder en noede dat ghe
men wif on

An een preester die
mit eenre older maget
va' h' nere in onuist

An een maget
die een onuist preest'
i sijn aensicht sloech dat
sijn nase bloede

An noch een ander
maget die een gesel
sloel die hoer onschel
wolde

An een wordlic dier
dat een wif ghelijc was
en inde wat genanghe

An een man die sijn
wif onnatuerlic plach te
ghebruken

An broed' ians my
ne en vaden ner boef
die hi sijn biecht hoerde

And' sundsche die na
romoe sterf ond' ee sarnoe

An ene die eerst
engels schein en na
duels va' zede

An ene die een elle
boech opgeboert wort
vander eode inde wege

An die zeevrou die
algrander gijnt sijn
om sijn abel antwoert

An die maghet die
men ingheen sloet of
kerker en mocht behoude

An die apt die sijn
recht beriep inde hord
tege' ene proest

Al des gelijc gen
el ene greue wels die
regeliet wruene wolde

An die rechtvudige
greue welt dat sacrament
in sijn mont quam

An die tonge mome
die mit des smecters wijf
misdede en ubertredelicke

An die maget d'leete
wort doe si moede vade
danse quam

An ene archelappige
preester

Also wal trecke die
bien honich wt sincke
de arude als wt suete arude

An ene ridder die al
toes wat goets plach te
spreken

An een rechtvudich
deken die een bisrop
een dysplin gaf omdat
hi sonder toercket mit
toer quam

An dese selue deke
die sijn suster soen sijn
pronon omā o omuscht

An hoe dat heilige
sacrament in een bie
stor wort gehouden

An ho dat sacrament

ant kelt doesthe vloech
vand' eerde en in wandel
in een gedaent des kinnts
en oer i eens volwassen
man schijn

Hoe goet dattet is dach
lijt misse te hoeren

Hoe een man i een
vifloen mit heilige lant
genooert wort

Hoe somige regelicere
bute wt een stru ginge
die te lan was in een
hoedstijt van onser vrou
wen ende songe daer

An een preester en
capellaen die vol mijne
was in een none cloest

An dat niemant ge
hoert en was dan die
mit cenre heescher stemē sac

An hoe quaet dattet
is ond' den dienst te slape

An noch een crepel
des slapens ond' de dienst

An een none die een
sanc sac tusche hoer borst
ende stroet

An een die vleit wort

vanden boesen gheest oü mids
süete mighceelinge

Wan die romt die een
olt man vragede wat
hi veels had hi antwoer
de wijsheit

Wan des greue medon
meist van loen die een
deern wonderlike hoerde
finge an ene danse en
ter stont starf

Wan hoe een mediam
meist een hertogin sel
de hoe lange hoer eerste
en and' kynt solde leue

Hoe een prediker vā
den tartere gedoot wort
dat een hertogh had gewē

Wan een dittere est
welc süete pauwels die
ordinaue leerde

Wan expositie vā die
buen En een exempel vā
een die wat plomp was
en na in studiu altoes
plath te bedē En daer o
stont hē alle die sijnst
clac voer

Hoe een abouffe swa

er questhen vā d' gotheit
bedonden

Wan een yppotitich o
geloeninge welt die on
rem an me bouē die ryke
kuyfche prees

Een exempel van
süete augustij die die
heilige d'voldith' ont
wolde begripē

Wan een groet meist'
van parys die t'geloef
na blasphemerde

Hoe een begijn thert
brac vā groter gheeste
liker mynen

Wan stekē en toynoyē
in exempelē

Een and' exempel vā
turnoyen

Noch een exempel vā turnoyē

Wan een iode die mit
enen kerste dobbelde en
hi xpm blasphemerde
opte goede vridachs nacht
en ynoertlic sterf

Een exempel vā een
yongelinc die i ene kelre
dobbelde opte goede vri

dachs nacht

Noch een and' exempel
vā enē dobbelaer diet
god weet dat

Wan een vrierster die
alle heilige dage die dans
te versamenē plach

Wan een dans op een
brugge en die brug brac
en si vdronckē alle

Wan een vrierster die
mit enē onspeetre an
den dans worstelde en
beide gader storue

Wan een hoef mā
die des heilige dages
altoes te iagen plach

Wan noch een ander
die sijn onderfate plach
te dwinge hē helpen
te iagen

Wan een flouter en
singer welc dē dans
plach te versamenē
en te lockē

Noch vā onsumer
liede een exempel

Wan een die mit
quellmige sijre ziele
die smet sijn vlesch

Wan een nōne die oel
was vā gheslechyt ende
gaet vā lēnē

Wan een maget die een
jaer lang bi hoere mā
onbesmet bleef en een
strutefir volchde hoer
na waer si ghinc

Wan een vrouwe die
selde plach te lachen en
dienden hoere mā als
een eyge deerne

Wan een regulier melc
die diuel i sine sunde
vermekelheit i seide

Wan noch een and' siet
die een prediker was

Wan een suinkende
kint dat sich vblidede starf

Wan een ridder die
een rou was en grote
penitencie i sijre sichten
daer voer dede en sloet
hē selue in een stor

Wan een rou die sijn
neue noede dat hi hem
van lede tot lede kofkede

Wan een mā die sijn
eyge dochter vrucht
had en grote rouwe had
in een proest die

Wan een ridder mit welck
siet die boese gheest mede
olde

onsien siet wort en na
der prediker orde an en
stauf

Wan hoe dat sommige
oerde te lastere sijn om
dat si hoer verlope biae
ders niet ontfange en wille

Wan een siet wels
die engel een hoer gaf
wilt ^{lijver} een jaer lang
siet te ligge of in dage
mede vegemmer

Hoe die beghinne
eerst getome sijn in
desen lande en een mo
dlic mirakel doe geschiede

Boue x waer en leue
die hien niet

Een crepel na een
regher

Een mirakel die
geuonde was meen
olt monst' te trier heil
lige odulf

Wan een preester die
sinte bartholomeus
denoet was

Wan ene prediker
die quelit slape sonde

8
Een crempel na een
wels die elfdusent meech
den plach te eeren

Hoe een meyer een gul
den ponnit an een greecke
vant hangte wels des heil
ligen aments vesp hoorde

Wan ene prinsse wels
veel karitate dede

Wan een heilige maget
wels seer begeerde te wels
hoer mit hoer moed mocht
wels die na bure almisse
plach te gheue

Wat vstaeme bi die wo
gele wels die hien ete na
ydel glorie

Hoe die bog ghaest eens
mans ziel rofte en voer
de mit lieue en ziel onrecht

Wan een pper wels al
spottende en scerpente tege
den donre wotte

Wandie iongelit wels
een maget vrede en die
vad' der maget hem niet
gheue en wolve en si sche
en of si stauf

Wan die momt wels
die besete mesche van

syn nachtoecom bespote
Van een ma welc syn
quellende sust' want
ond' riet op die zee

Van een ketter welc
mit een prediker in
een dinst' hol de boese
gheeste want sate in
grooter claerheit

Van een blide welc
in een dorp die kore
huede en ondscheideli-
ke kende in na syn um-
ge vloes hi die kude

Van een prediker
welc die diuel tot
hem come sach i een
schyn des wyfs die hi
van he stiet

Van een boede wt
geluelant welc si hals
wente va frempe en
si bleef also staen

Van een prediker
welc dat vgers las
wt deut in **D**u hebste
sint gods plate voer-
ene besete misse

Van hoe dat een be-
seten clerc een ketter
verbernde mit motte
die hem vernide besete
te mesen

9
Hier beghint
een boeck welck
ghenoemt wert
in latijnscher sprake
Liber apu Mer
in dintscher spin
ken heittet dat
boeck der byen
welc zeer mitte
is gheestelken lu
den te lezen

Die meesters der nature
die weten wal: dat die
coninc der byen gheen
anghel en heeft wer hi
is alleen ghewapent
mit mogentheit. **H**ier
op lesen wi een exempel
Die weerdige ghuert

bischof van amerik: als
ic ghehoert hebbe van
den broedere der pre
diker orde. **D**oe hi
was inde werlt: om die
ketteren en onghelou
ge van antwerpen te
bekieren: doe stierf hi
selichlike in een doest
dat haffelem gheheite
was: in welc sy doe soer
mal leefde. **E**n oppe
selne dach doe hi ghe
storne was: doe ope
baerde hi inde slaep
ene broeder van der pre
diker orde byne ghent.
Doe sprac die broeder
tot hem: hoe ist mitti
vader. **H**i antwoerde: ic
byn ghestorne en heb
betreft die ghemeyn
scholt welc alle men
sche schulich is: ende
siet ic gae tot smaere
pynne eer ic tot glorie
come mach. **D**oe vra
gede die broed om

2
wat sake hi die pijn
wient had **D**oe antwo
erde hi **O**m dat ic my
nen ondsate te strenge
hebbe geweest **o**er dese
wech daer ic in was
teghē die ketters oide
om heilige kerke te rei
nygen. sal myn pijn
vmyre en sal my ha
est ter glorien doen
comē **H**ier wt sullen
die prelate lere dat
si sijn noet sake niet
te strenge en sijn. mer
si sullen mit macht ge
nupent sijn. op dat he
hoer ondsate te samen
ontsien en lief hebben

Die romme delven
is vā vwen als
hōmich en hi is gema
ect van eenre wtulesen
re bloeme en wt alre
ouwloedich **W**at ver
staen wi inde hōmich
dan die puerheit der
sode en wat id' bloeme
dan goede roeke eens

gode geruchte **H**ier
van lesen wi een eren
pel. **I**n vranctye is een
edel en een beaudestat.
die walmear ond' de romme
van engelant mer nu
is si onder de romme van
vranctye en heit roma
nis **D**ese voer seidesat
hadde uel jaere sonder
enē goede pastoer gewe
est. en die bisschop was
gestorue en die dach was
getome dat me enē in
dere solde kiese **E**n wat
seldē enige kerke is die
soe wi persone mistroest
is. si en hebben te miste
een die mit hoer liden
alst hoer quelike gaet
en sich ubhiden alst hoer
wal gaet **D**oe was
daer een canonie die gaet
vā lenē was. die ghinc
tot een duknisse om hoer
te hadde. als dat doer hoe
ren gebede. god d' voer
seider kerke enē goede
prelaet wade vlenen

En die clusenisse hadt woer
 die kerke. en quon med
 tot hem en seide lieue
 vrient ic bin gescreepe
 inde hemel en hebbe ge
 sien dat maria die moed
 gods welc pateren is va
 uwer kerken: om deser
 sake wil ghy voer hoers
 soens voete en hadt he
Doe stont hoer soen we
 erlike teghe hoer op
 en seide **M**oeder en vrou
 we v hoert toe te setten
 en te oedmeren wattu
 wilste **D**oe ghinc dieme
 der xpi op een side en
 sprac hier va mine enge
 len en mitte heilige en
 qua weder tot hoere toe
 en seide **A**n behaget
 soen oimds raet der
 seliger dat mauricius
 bisop werde tot renom
 ans die wilheer een ar
 chidracon was tot troye
Doe seide hoer soen sloe
 der ghy hebt weerdlike
 gekoere dat moet geschi

Doe seide die cluse
 nisse tott maomt In o
 siet lieue vrient dat ghy die
 verberget tot hit dattet
 gheschiet is **D**oe wert
 die godhere min strey
 enge oimds bliscap en
~~ghebede~~ word en ge
 benede de he over hoe
 dit gheschien solde ond
 kiefers vkerth wil en
 tonde hi met gedencken:
 al en twinkelde he met
 ten solde gheschien **S**ier
 me dese mauricius was
 wille wi soetelic stellen
Inder kerke va troye
 was hi ghemect: archi
 draken: en ghinc dat bit
 dom omte te voer alleen
 mit ene stoeken en pre
 dicte dat moet gods
Daer na liet hi dat of
 finu were en ghy moe
 nen in een none sloest
 dat va site benedictus
 orde was op dat hi die
 mochte roumper ende
 vbetere: en op dat hie
 dat grone volc va dien

lande mit sijnre p^{re}dicat
 ne mochte lere Ende
 hem en bedroech dat wort
 met wat meer **T**is ge
 comen dat me ene bischop
 kiese solde: en tot teno
 mans sijn hoere twee ge
 rore die proest en die ~~de~~
Die proest was eenedel
 vffendel man en die de
 ken was een rijk gelaot
 man Ende als hoere
 gheen die een den andere
 wolde wike: doe seckde
 die proest totte deken
Ic sie dat onser en ghe
 en dit bisdom mit en is
 en is ghenoech die eer
 en dy dyn rycheit **I**c en
 wil dy niet wike noch
 du my: hier wt en mach
 dan ander niet come da
 vderfms d'kerke **H**ier
 om soe wolde ic dat ghi
 dit consentierde: dat wi
 ene man roren die oet
 moedich en goet van
 leue weer: die welke
 die kert weder op die
 voete brochte **D**iet

die eerwerdige maurin
 is een man die vsciet is
 mit alle duedede **I**c bin
 bereet mit alle den ghene
 die my gerore hebben
 alsulke man te kiesen:
 en ic gheloue sekerlic
 dat hi regre god en sijnre
 salich dat met en sal
 wille neme **D**oe deken
 dese rede na de proest
 gheloeit hadde: lachede
 hi en seckde **D**at moet
 gheschien oer nochtans
 mit aldusdumge voertua
 erde als of hi dat bisdo
 niet an neme en wil:
 dattet dan an my come
Doe antwoerde die pro
 est mit blide stemme laet
 vast make en het moet
 geschien: en te hant heb
 ben sijn alle geconsentiert
 en vast gemuert **D**ie
 deken mernde dat mau
 rinus dat bisdom niet
 an nemen en solde **H**ier
 om sijn tot hem gesant
 twee ranonke: en won
 den he na sijnre gewoente

in hoeren wech te boet
gauen en predicken En
als hi die brief sijner toe
pinghe ghesien hadde.
Doe antwoerde hie ende
se sechden. **H**i sult
gaen tot onser herber
ghe en tauent als die
predicke ghedacnis
soe sal ic thuus comen.
en morghe vroesoe nat
my die hie ghesecht
heeft sal ick v segghe
En si dede als hi hem
heuten. en hie ghinc vo
ert sijne wech predicke.
en hie ghinc nade ser
moen suten en hoerde
luedte totte auent toe
En doet den auent ghe
neete ghinc hi thuus
en ghructe sijn gaste
En doe ghinc hi sonder
eten in sijn bederamer.
hi lach alle de nacht de
notelic in sijn ghebet
En des morgkens sechde
hi de twee canonike

11
Dis gods en sijner moed¹⁵
raet. ic en mach niet wey
ghere dat ghy my biedet
Wat meer hi wort mit
behoerliker ere offrange
en inde biscoplike stoel.
verheue. en wert gheco
sacriet En hi va alsulke
regiment dat binen v
lare sijn ghelyc met
gheweest en had. Ende
dat en was gheen wond
want hi soe wonderlike
daer toe veruaren was
**Uel somige son
dicke meren**
Hier om soe ge
vuel dat somige cano
nicken meren biscop te
kysen niet en konden
auer een draghe Ten
laetsten aindroghe sie
en gaene die kyefinghe
ouer den proest en de
deke mit sulker woord
den dat sy bute de orde
hoere kerke mynmat
eyden en solden hiero
soe ghinghe die proest

6
en die deken op een
sijde op dat sy te bet
vā enē biscop mochte
ordinerē. Hier en
binen was een van
de canonike die en
mocht d' muelstij niet
verbeide en liep wtte
capittel in eenre touer
nen die daer wess ge
legghen was. En doe
hi ghegete hadde gū
hi sūtē dobbele. want
hi was een ionghelū
en licht vā lenē. mer
houē matē cloer vā
sijne en toesprekelū
allē mensche en mit
natuerliken goeden
was hi vnaert. Ende
als die proest en die
deken van dese sake
te samen ghesproke
hadde. doe merkten
sy dat ond' alle de ca
nonike niemāt ghees
telū en was. en niemāt
van hem totte bisdom

bequaem en was. Ende
daer om ondroghen sy.
En totē den voerseide
ionghelū die soe sarp vā
vstant was tot enē biscop
En als dat den capittel
op ghedaen was. ordini
erde si die proestie. en
ghinge ter stont indie
voerseide tuerne en
name hem vande do
belspeel. en boede hem
mder lūcht en droeghe
alsoe tot kerken. ende
setteden inden bisops
stoel. en alst tijt was
consanerde sy on. En
te hant als hi sach dat
hi biscop was. wert hi
vmandelt menē anderē
man. En alle die dinge
welc sijne officen toe
hoerde volbracht hi so
volcomelic dat gheen
teyke vā sijne olde lenē
in hem en bleef en oer
of hi altoes biscop had
ghewoest. En die wer
like dinge van buten
welc den bisdom toe

noch onvrede ons die ^{and}men

hoerde: die zegende hi also: dat sy on met en hunderde in syne gheestelike leuen. Dit es was gheen wonder wat die gracie gods vultde dat syne gader natuerre ofbrac

M Er als die romige voluake

syn soe valle sy te sone en doede die boese bne op dat sy gheen tynrecht

Et was een ionghelc i duintlant: die wt prinsen bloet seer wal ghebo ren was. mer va sode en leuen was hi seer onidel. Dese quam quelike aen een bisdo. Want doe hi inden besit was: gaf hi he tot rute en ronen en daer toe leuede hi oncuusshelic. witten eerste wat schemelike mer na sonder emge

7
scheemte. Onse he plach hem te talyen mit me nigerhande gheestelinge: mer want hi die misbrac ten in houdien: soe gaffe god in ene boesen doet. In welker vze die eer meer dige en die god ghegeue was: her roen ract bisrop va hylde sym: was doe inder nacht op ghestaen om syn mette te lesen: oi doe hi die ge lesen had ght hi suten studiere wat hi des da ges predicke solde. Ende sond' merre wert hi in de gheest ghegrepe en in ducht dat hi sach ene bisrop mit ene be derte aensicht die syn bisroplike ghemae an hadde: en wert alsoe totte strengē ozdel gods ghebracht. Tehants me ren die knechte mit wre den aensichte wete de bisrop besuldichden

Die een in roef Die an
 der in dootflach d' mensche
 Die derde in menichter
 hande onnuisheiden
 Doe seide die richter
 tot den die an synre siede
 saete Beschuldicht on
 der last weget dat ordel
 gheeft die sentencie En
 sonde utrec were die sche
 pen den recht onder de
 nich en gaue ghemeyn
 liken die sentencie ende
 die richt approboerden
 se als volgede en gonsē
 werde die sentencie Doe
 traden die knechte an
 die sompyghe bloedacht
 rich als roedachtich swart
 En namen des voerde
 bisrops hoet van synne
 hoesde Den gulde rym
 van synne hant Die ca
 susel mitte dien vor
 en dat voert dat ander
 bisrops ghenaece oede
 toeghe hem dat wt welc
 sy lechde voer des rich
 ters woet En doe me

pen sy hem al beschende
 en hulende nam des rich
 ters aensicht en voerde
 hem al naert ter helle
 wert en hi en droech
 niet mit hem dan syn
 sonde Telant stonde
 die schepē op en mit one
 suete ghelude sonde ty
 Der wyle dat mi tijt
 helbe laet ons mal doen
 tot alle mensche Ende
 doe dese bisrop na huldes
 alle dese voerseide din
 ghen hadde ghesien en
 wes tot hem selue gero
 men was Begam hi te
 denken wie dese onge
 uallige bisrop wesen
 mochte En siet doe hi
 hier op dichte soe dlop
 ten een voer d' poerte
 en doe hi in ghelaten
 was sechde hi al frey
 ende dat in dat naeste
 doorp van dande des
 anens een onbetant
 bisrop gherome was
 en huestelic daer stant
 in dier seluer nacht

En als die dese heilige
biscop hoerde hadde
hi medelide op hem
En al mast te igheeft
nochtant so storte hi
wt medelide de goed
tierenheit tinnē onhe

Deses ghelikes in
hoeshende was een
eertsch biscop van
duuslant als my e
broed' vā ene hoeghe
orde en van ene weer
dighe lenē vtellode

Doe dese voer sechde
biscop ongenallichli
ghestorne was: is hi
ghesien vā ene heili
ghen man i een visi
oen in aldusdinger
maniere **H**i sach
dat die ziel witten
licham mit groter
pynē geloge wert

En hi wert den prin
te der helle voer
ghebracht welc daer
sittende was op ene
stoel **D**en welke die

prince der hellen seer grie
telike ghuetede: en boeg
hem dancke vande danc
die voer hem stont seg
gende **W**ellicoem welle
coem eertfche biscop: **S**iet
drinct vā myne dranc
Want ghi my langhe
tijt trouwelic en sonder
verduet ghedient hebt
Welken dranc die eertfche
biscop niet en dorst nemē
Want hi wist wal dat
met goets mē dranc
en was **T**en leste wert
hi mit macht vanden
drienes ghedwonghen
dat hi de dranc vandes
prince hant nemē most
en drinken den welc
hem seer eyde **E**n sond
merrē ghinc wt syne
oren ogen mont en nase
een smuelachtige vlame
Ende aldus is hi ghegene
totte enighen brande

Diet wat eynde dat
sy hebbe so welc owe
erdelic die pastoor trap
anemen: en soe wie die

omuerdelic regyert hoe
 buerlike wrake dat sy of
 franghen. Hier om leset
 soe siet hoe oiberlic dattet
 is niet alleen der kerken
 mer oer hem selue dat
 men hem leeneit dat sy
 gheen heerde en werden

He heb selue ene oert
 siken bisrop ghesien in
 walflant welc gheleert
 en edel was welke aldus
 danighe wrake onfene wt
 ten wille gods. Die dew
 te pinte romit na wat
 rih lodeuich. Om trynt
 den iaren ons heren 1171
 et en xxxix dede oimids
 broeder henryc na tolen
 vander predicker orde
 ene gaden prediker op
 een peen des doots te
 parys vergaderē een
 ongheorloft boec d'ode
 dat salmichis gheheten
 In welc ongheorde onghe
 loue en blasphemie tege
 xpm en teghen sijnē
 moeder in veel stede ge

scruen stonde. En veel
 exempelers na dese
 boec sijn te parys ghe
 bracht: om dat men se
 solde verberne. Hier
 om soe siterede die iode
 en ghemghe totte oert
 siken bisrop voers die
 des romits ouste niet
 was en gauē hem gelt
 sonder getal: op dat
 sy hoer boeke mochten
 behoelde. En hi nam
 dat gelt en vernurf
 anden romit dat sy
 hoer boeke behelden.
 En als die iode hoer boe
 ken weder hadde. Doe
 sette sy dien dach alle
 mer te vare mer het
 was te vergheefs: de
 gheeste xgods dat an
 ders ordinerde want
 doe dat mer omē gero
 men was opte seluen
 dach en in die selue stede
 daer die boeke weder
 ghegeue worde den
 ioden dat is te vurens
 bi parys. Daer qua

dese voer seide eersthe
 bisrop omde romme te
 raden **Doe** wort hi van
 gode bitterlic gepijn
 get in synē derme en
 mit grof hulige ont
 fermt hi daer dat ende
 syns leuens **Doe** vloet
 die romme mit alle syn
 ghesyn vā dier star
 want hem gruvelde
 dat hi die wrake mitte
 eersthe bisrop of fange
 solde **En** met langhe
 daer nae oimids den
 voer seide broeder
 henric vā colē: so sy
 die boeke te parys we
 der vgaert of i grof
 mogentheit vbraant
Mer leser du salste mer
 ken dat alle die ioden
 welc dat oestwert wo
 nen **Alle** gode ongelov
 iche en barmhuldiche
Die welc dat teghen
 moyses mit en segen
 die ppheten dit boec
 dat salmuth gheheute
 is toe sich nemē ende
 doen sarynē **En** noch

die eersthe bisrop vander
 wit xpi besiter mēe dat
 boec **Hoe** menich syns
 dat die gheue sūdighet:
Welc aldus dāmghe mē
 sche prelate maect of ky
 est staet in dese twee
 versen ghescreue **Denat**
in auctore pueris ius
tribulatur: par status
eclesie pro quo reus hic
feriatur **Dit** is debedu
 denis **In** sundiger **god**
 als mēe maker als i god
 want god spreect doer de
 pheet esdriel o huus
 van ysrahel laet di din
 sūde genoegh syn al en
 brent ghi niet onder v
 vrende en die onbesne
 den syn vā herte **Hi** v
 keertet recht **Eclesiastes**
Ic heb ghesien knechte
 te peerde en printen
 wāderē oft knichte
 weren te voete **Die**
vredevoort gheschoert
des staets der heiliger
kerke **Hier** van secht
 salomon mē gheheute
 des gheens die en steen

werp inden hoep des
af gods die mercurius
gheheite is Alsoe doet
oer die ^{den} onwisen tot ere
brenghet Hier om soe
werde die schuldighe
gheboket dats die geen
die kyefet tott' ere: die
der eren niet meer dith
en sijn Hier o soe roept
die he doer den yheet
ezechiel Doet en wesch
den bishops hoet: doet
en wesch die troen Wat
alsulke mensche sal
men alle oer benemen
en voert soe sal sy slaen
die toern gods

One meisters wete
Mal dat die romē
der byen gheen angel
en heeft. mer hi is te
wapent mit machte
Siden agel vstaet me
nder heyliger scrifue
ren strenglich oft wa
etheit als die toznlake
cracht Desen anghel
der soe die printe der
cerde xpus die sijn

discapule loerde en sei
den Leert van my mit
ic saljt moedich ende
oetmoedich vā her ten
bin: en ghy sulr vynde
rust in uwer Zielen
Leest hier dat exempel
darmde vā desen boec
ghefset is ^{beghin}

Lufft mer een die
als een romē heerschyppē
draget kumē alle die wē
Ende dat gheschiet ond
die menschen onder die
menschen nad' wet en
nae metachtige scrifte
Ghedendke hoe veel
maets gheschiet is by
onsen hēde en hoe veel
schadē die heilighe kerē
ghelede heeft Doe sie
drūt die kerker: de pae
wes alerander wt rage
de: en enē andere pae
wes tege hem te roemē
te sette de Want die sar
was daer om bynē roe
men gelucht en oer op
dese saxe vā de gebercht

Ende dat naeste en dat
 edelste lant van lombet
 Dren wart vol ketters
 en ongelouige mensche
 vande welken ketters
 liets inde waer onshen
 ma en hi sinte peter
 puer vanden prediker orde
 te verone mit denre
 saliger doot gadoet wt
 Leet dan roemen thoest
 d'wert want twee pa
 nesen waere Wat sal
 dan mede leden geschen
 die onnids mite regt
 ment trancker sy On
 nids dat twee puerse
 waere en hebben nu
 niet alleen ghesien dat
 vele cleyne kerke ver
 doene sijn en vmet
 mer oer grote lantfappe
 Ther om sal mede hestot
 d'heiliger kerken niet
 wesen dubbeld puerse
 stap mer dier sal mer
 ene puerse wese die
 als een romē sal regn

even

Die romē d'lyen
 heeft in sijn voer
 hoeft een wite smet
 oft een croen weer En
 die selue is dat zacha
 rias den pphet gebode
 wert seggende Neemt
 siluer en golt ende
 maect in ihesus hoeft
 een croen Wat vstaen
 wi in de siluer dan die
 witspake des herē die
 tuisch sijn en wat in
 den golde dan puerheit
 en roselich d'roemē
Aqustintinus is een
 groet ryt cloester gele
 ghen mede bisdom vā
 atrecht Die abt van
 desen cloester wist nach
 seer menich mit een
 gheestelic lenē was
 rochtant rocht hi die
 digniteyt dat hi abt
 wert mit also grote
 some geldes dat hie

14
sijn kiert verstant meer
dan x duysent ponden
Dat is een seer lelic dinc
en vol standen

De somit d' hien
en mozt niet v
sneert mit enigher so
derhinger pierheit

Dese oimloedige ner
heit went verdoemt in
elken precliet pre also
die grote precliet die
berlyge bisrop augustin
spreket en secht Een
purprier cleet is bete
melic hi auentueren
ene bisrop: mer het be
teemt my niet En be
teemde dan sate au
gustin mit die een
weerdelic bisrop was
gheen roffellic cleet
Hoe veel te myn dan
ene die meen cloester is

Op een tyt gemoe
ten my een abt van
enen hoghen orde mit

stercheit van veel peerde
en groet gesyn: alsoe
dat ic hadde moge mey
nen dat hie een herloch
of een greue hadde ge
weest: en had ics inden
aensicht niet gekent
Hi versmaede inde pre
cliere ene ronde cappe
des ghemome habytes
en had ene tabbert an
gedaen den die malen
heiten een hont Dyn
cled' waren van de bes
ten starlake mit roffel
ken hont gewoert nau
we an sijn knyen ten
kende Leerssen had hi
aen sijn been recht of
sijn hemelgewassen were
sonder enige rympe En
hemelondbrac anders niet
dan een crans i sijn hoes
dat hi een radder had moe
gen schyne Leids' waer
was dat aentmael
ons primas xpi in ihe
rusalem comende Waer

was des edels sunte
 wolans baptiste gordel
 dat van sturpen ru
 wen haer der kame
 len was **W**aer was
 sunte benedictus lue
 ren cleet **E**n als mi
 ghesecht hebben vande
 abt wels den tabbert an
 had en monic habnt
 versmaede: laet ons nu
 sien een orempel hoe
 quaet dat is dat een
 monic syn habnt wt
 doet tot eentre vren
 toe **H**et weren in
 een cloester van sunte
 benedictus orde twe
 monicke in alre onuf
 heit ontborde **E**n als
 sy op ene dach achter
 wart in ene slaepwur
 gegraen ware sitte etc
Doe worgede die een
 van den drien luestelike
 an ene mont vol broets
Doe wure die ander
 tue om symb doot

15
 wil vscheent en ghim
 gen va daer een stukke
 sitten en volbrachten
 hoer maeltit en also
 vertelde sy hoere gesd
 len inden cloester hoe
 dat die and' gestoruen
 was **E**n niet langedae
 na met oudenckende
 wat hoer gheselle ge
 schiet was: ghinghen
 sy bade bide cloester
 in een lopende water
En doe sy al maect daer
 in weren ghegraen: so
 trur die een van hem
 wt te diep in en vdrac
 en wert wt ghetoghe
 en begrave **E**n als
 die derde gheselle des
 anens solde gaen te
 bedde en hi hem ont
 schoyde: soe apenbaer
 den hem die vdronke
 monic al maect ende
 seckde **E**niet in wat
 stot pinc ic vdoemt
 bin wilt nu ten lesten

Die Materie de Loude Mt. fol. 46 d.

dencke wat u te doen
 staet **I**c oeyn en on
 amsche werde te recht
 ghepyngt. en dat
 maect oer die scheemte
 mynre vdoemens go
 ter om dat ic maect be
 spot werde va de du
 uelen cher gheeft my
 wat daer ic di in bewi
 se dat ic onelic vdoemt
 bin **D**oe dit die leuonde
 vuerde momit hoerde.
 soe toech hi wt een roete
 hoyke en gaffe de vdo
 ende momit en mit die
 hi verfwant **H**oert
 een wondlic dinc die
 dach en was nauwege
 come dat also groter star
 dat gruse cloester vnullen
 den dat sy van vneere
 nisse des stants alle me
 ynden te sterue **D**oe
 vertelde die momit wat
 vn des anens geschiet
 was **D**oe wert die hoy
 ke al ou en ouer al ge
 socht. en wert te lessou

gewonde. seer ghruwelike
 vnel stinkende da emich
 pyre en swarter da roet
Daer om sy die hoyt ha
 estelic onder die eerdestae
 ken **E**n die monken
 van v wonderen en anxt
 saerede **E**n des vdoem
 den gheselle ghir haeste
 lic in een myre broeder
 orde en leeft noch **V**an
 desen dinge een seker
 en een selich ghetuuch
In deser manere was
 een momit van suke bar
 nerts orde in diuittlant
 als ic sekerlic heb gheho
 ert van ene broeder der
 prediker orde **D**ese
 momit arbende in ene
 heyte sage en va groter
 heyte toech hi wt sy aulle
 en hants soe wert mit
 cloester ghehoert een v
 uerlic gelunt. recht of
 dat hnis mit al ter eer
 den weer geuulle **E**n
 daer by was een heyligh
 momit in synen gekede
En als hi boue maten

seer verueert was soe
 openbaerden on die
 duuel en sechde: wt
 groter ommeer dicheit
 heb ic dit grote geluut
 gemacet: want ghi my
 ghehyndert hebt mit
 uwen gelode: dat ic
 dier monic die syn
 habyt nit toech niet on
 mochte quellen **E**nde doe
 dit die guede monic
 ghehoert had: ghic fen
 hi sond' vtrac in dat
 siet huns en vant dat
 die sieke monic syn
 habyt wt gedaen had
 Waer om hi en ghe
 dertierlic struffede en
 toech hem syn habyt
 weder an: en riet
 hem syn biecht te doe
En met lange nadat
 hi syn biecht had ge
 daen en geabsolueert
 was: wert hi gester
 ket en dede des niet
 meer en in groter
 deuone is hi gestorue

Ic heb gesien ene abt
 van sike bernarts orde
 die gheleert en guet va
 leuen was **D**ese abt
 als hi waert op ene dach
 in syne hande solde ne
 men en die dweel twe
 edel mane in beyden
 syde voer hem hielden
Dua een steme tot in
 en sechde in latyn **W**aer
 om is dat doet voer de
 naecte: en doe dat die
 eerueerdige abt hoerde
 het hi mit amt en mit
 vresen die dweel hickte
 lit vaere **B**y onte tyde
 was een seer edel wif
 maria gheite en was
 een groefinne van frant
Dese hadde te mane hem
 ic den greue van campu
 men en was een dochter
 des godtier loedewijch
 coninc van frant
 was philippus des coninc
 van frant
 suster **D**e
 selhadde vier broedere
 die somighe waren in
 enghelant: en had ene

soen die romt was ou
 zee **D**emaria ghic me
 mich laer na hoers muus
 doot mit groter houde
 en seer geaert **E**n ten
 lesten is sy gestorne en
 heeft aldustunge em
 de genome **D**ese greef
 mine doe sie op hoer vt
 ste lach ingrot pynen
 des lichams: so ontboet
 sy den abt van par fan
 en dat een nulspreken
 de heilich man was **E**n
 doe hi daer getome was:
 en mozt hi niet terstont
 ingelate mer hi most
 voer die doer vberden
Die greefme was te
 hans gestorne: en die
 ridders hoer knechten
 en alle hoer ander dien
 tes plonderde en stacle:
 hoere suliere en gulde
 huusinet en plonderde
 alle dat sy genyge ronden
Ten lesten was daer en
 na den onsknechte die
 quam soe laet dattet al

gepreynt en genome
 was **E**n als hi dat
 sach soe greip hi dat
 lode daer die greefme
 op doer lich mitte onde
 en werp dat doodelich
 an ome in dat stroe
En als die abt vdaet
 hadde langer daer bu
 ten te stoen: so was
 daer een va den ede
 linge en wert toernich
 en haer die door op
 mit geweld en liet
 den eerweerdigen
 man in **E**n doe hi
 was getome en dat
 vdel licham als die
 doede greefme: al
 niet in dat berstroe
 sach ~~lich~~ liggen: soe
 wolde een va den
 greefme dat licham
 mit stroe bedecken
 mer die abt was
 voersichtich des
 exempelis nuer o
 hi des niet en ver
 hende dat men dat
 licha derte **E**n hie

Ten

19

riep mit luder stemmen
 en sechde **O** ghi alle
 coent hier en siet die
 houdie d'groefme ma
 rie **D**iet dat weeloge
 en derte licha: mit hoe
 grof schoemte dattet hier
 gemeyntelt wort **D**iet
 wat hoer voer menich
 voldige eer en glorie
 nu die werlt betaelt
Diet hoe nauwe dat
 hoer die werlt nure
 kent **I**s dan die eer
 der merliker glorie
 soe edele persoe vooet
 wat sal dan de mont
 gheschonen **W**at sal da
 rum de clerke werde
 die oer mit stande
 staet na inliik glorie

Dese comt d' hien
is houe gende
van forme en is noch
eens soe groet als een
ander **H**ier om heb
 ic voer genome van
 dien eerweerdighen
 mauricius daer wi
 voer of hebbe ghe
 sproken die eerst

tot renomina^{us} biscop was
 en na certf biscop va ru
 waen **E**n dit heeft my v
 telt her robert die wilne
 er was een abt tot bleze
Inde wynter wert dese her
 robert die des certf bisops
 rappellen was: ene pels
 ghecoft en ghebracht **E**nde
 als dese voerschede h' robert
 want hi olt en gram was
 ene andere pels die licht
 en sacht weer eyschede
Doe sechde mauricius die
 certfche biscop laet my sien
 den grone pels die hi ver
 smedet. en doe hi de pels
 mit sijn hunde ghesilt had
 de sechde hi gaet en roept
 her robert ene suphile
 pels desen wil ic beholde
En als her robert die rap
 pellaen dit hoerde saem
 den hi hem dat hi dar voer
 ene pels met drage en nu
 de den sijn he die certfche
 biscop ond' sijn cleet voer
 een voed' wolde draghen
En dat was een wonder
 ic dinc in dese certfche

biftrop te sien dat hi hem
 felue fo spaerlic en den
 arme fo milde. Want nau
 we en mocht hi sien mit
 v'duldicht dat m' ene dage
 ond' alle syn gefyne: fine
 rentmeysters drie of vier
 pont wt gaue: daer noch
 tans syn almifgheuer x
 of xij pont wt gaf onder
 ten armen. Ende dat was
 noch wonderliker dat hi
 drie of vier paer riemen
 in een paer fchoen: ende
 vier of vyf paer bande i
 een yfer van ene toem
 bechide. Dym cleder plach
 hi duke te veruandelen
 die hi anderē preesters
 of arme clerken plachte
 geuen. Dym rentmeysters
 die syn werlike rentē vā
 fyne buldom tot xij pon
 den toe plaghe te rekenē
 Twe of drie dufant pont
 holdet ons tot ene nauue
 toll ons huusgefynē. In al
 len dien anderē ponden
 en heb ic niet: want sy
 hoeren de armen toe

en gheeffe de arme
En die my bliue fal
 ic ghebruke als een
 diffensiere: niet als
 een here op dat sy my
 inde dach des ordels
 niet en beschuldigen:
 en want ic vā voer
 dufant niet en mach
 antwoorde: als een
 onnutte knecht dan
 stom werde als vā
 my ond' den recht
 uerdighe rechter xpo
 een nauue treke
 ringe fal werde ghe
 enstet. **O**ch hier om
 o ghi prelate ghi
 biftropen ghi die hoer
 nen draget die doer
 den getugen den
 peerle iunghe ind'
 geloue hebt getruut
 die kerke. Welker
 ghyfte en gaden
 oer niet qudike
 va niet onnuttelike
 te niet en brochtet

Die rike maect ghi
 riker. die omeerdige
 verhefti en dat ghesyn
 muer bruut va die
 kede xpi als die arme
 en acht met va ghi
 vdructse. Ic bin des
 seker va inder maech
 bin ic des seker dat tu
 v bruut tegen v en ou
 v soldē dagen hadde
 sy enē rucht ond' den
 hemel. En in dē hylit
 soldē sy gherne va v
 sthende want ghi vso
 vrende maect va hore
 gheselstap. Voer waer
 die dach sal comen dat
 die kerke niet alleen
 mit enē blydē aensicht
 va oer mit enē sonen
 wensicht xpo ouer v
 sal dage. En als isa
 yas die prophēt seic
 soe sal alle hoed' der
 minne. als die pre
 late getromet werde
 en die he sal alleen
 verheuen werden.

die hōdie sal inedere
 En alsoe veel als ghi
 v in weede vrlaet hebt
 soe veel sal v ghegeue
 werde. va pijn ende
 van wene. Hier om o
 du prelaet wilstu dese
 dinghe ontgaen en mit
 mauricius d'kerken
 brudegom wese soe we
 est een getruue ende
 een wys knecht en niet
 alleen als een va unne
 goede ond' sake mer
 weest van forme boue
 tpende noch al so groet
 als een ander.

Der boen comis vlo
 gtele sijn toker
 dan der and' gemeyne
 boen vlogelen. Leuis
 gheen wonder want
 martha arbeide stede
 licken en daer om liep
 sy al tronende al om
 noch sy en mach niet
 maria thuis met sit
 ten an ihu voete om

ledichte wesen en te sien
hoe suet die he is. Hier
om dauid becomert mit
veel dinghen begheert
vlogelē te hebben als
een duue op dat hi va
certsche dingē muchelic
glen om te beschouwē
god d' goede den here
in syon. Hier om en sal
een prelaet niet clage
noch aone heeft hi roz
ter vlogē da sijn oer sake

Der comt d' bren
neemt tot sich
een form d' volmaert

My hebbe gesien de
den wonderlike roemer
de edelen man. Welc dat
eerst was een abt te vi
lier en na van sūte ber
narts orde. Ten lesten
biscop en cardinael te
roemē. Dese was seer
doet in sijn prelaetschap
te reuerē. En altoes
was hi in een beschouwē
de leuen als hi alleen

mocht we. Dese had sach
so inwonen dat hi ghūt
vande werckeliken
leuen totte beschouwē
de. En vande beschou
wende med' totte wercke
like leuē als hi seluer
wolde. Van desen bo
nenpande man heb
ben wi een wonderlic
dinc gehoert van
herwille den abt te
vlier in brabant. Als
dat sijn vinger daer
hi gods lidam mede
consaereerde des nach
tes lichte als keersē
wanneer hi wolde
lesen of studiere. Dese
voersede cardinael
wert legat gesant
in duustlant daer hi
edelike wtgebozen
was vande stoel van
roemen en quam te
parijs en sach daer
die broeders vander
prediker orde die daer
totlic getome were
en ghūt tot vn ende

videnterden se Ende
 want hi twyfel droech
 vā oer so hadt hi de
 ke dat hi vn vdoenen
 wolde maer om dat die
 orde d' predickers op
 geromen weer Ende
 sond' merre sach hi in
 een misthoet of die e
 erste waerde die in
 te gemoet quemen
 antwoerden sinre ge
 dachte en wete were
 dese Om te louē om
 te benedijen En om te
 predicken En te hant
 so louede hi gode ende
 sedde voer hem allen
 Al bin ic van eenre ind'
 pfeffie nade habyt moē
 leuen sal ic altoes van
 uwer orde wesen ende
 nimmermeer en sal ic
 vā vsherde vā dese
 eerweerdige roemmet
 hebbe in in watiger
 ghelouē ghehoert Als
 dat doe hi in brabant
 was en sūte mare
 graff van oguies die
 ke mit deuonien vise

herde ²³ Dacht hi mo' byst
 nacht in sinē gheest dat
 die werfchoe deerte
 gods op hoere kinnen voer
 ons hadt en troosten in
 suetlic in sinē gebeden
 arbeit en sochtuldicheit
Hier is oer te merke
 hoe die predickers orde
 is gehepte Want doe die
 paues die orde solde cō
 firmere. geboet hi den
 notaris dat hi moē bulle
 solde sette frates predi
 cantes Dar is predicker
 broeders mer die notaris
 screef te recht en sette
 als dat behoerde frates
 predicatores En doe hi
 die paues vragede maer
 om dat hi niet geset en
 had als hi in beual
Doe ond' wude hi dat
 mit' ghemarrien also
 dat sich die paues liet
 gemuege. en confirmere
 de die werfchoe orde
 onder die cardinalen
 mit groter solemmitey
 te Dec so antwoerde

dese voerselste legact
 alte merkelike moert
 enē pastoer bynē tolen
Want als dese legact
 dier sat int consilio doe
 quam dese voersarene
 pastoer troemende en
 dagende seide hi **D**iet
 die broeders vand' pre
 dicker orde die in onsen
 stede bynē toelē sijn ge
 come **S**laen hoer sichte
 in enē vromden bouwe
 sy hoeren onser onder
 saken biecht en dier me
 de trecken sy die lude
 tot hoer in hoere gonsse
Doe antwoerde h'oen
 fact die legact en seide
 Hoe veel onder-sake heb
 di inmer promien **D**oe
 seiden die preester negē
 duzent **D**oe segende hē
 die legact mitte heylige
 cruce en seide **W**ie bystu
 onsalige dattu soe veel
 sielen alleen mogeste ver
 maere **E**n weetstu niet
 verlore mensche dattu
 xpō in de dage des ordels
 van hem allen reden

sulste moete gheuen
Ende du hebste te ver
 geefs alsodanige hulpers
 en troent nochtant on
 redelike en vderft v sel
 uen inder ziele **H**ier
 om dan want ghi die
 om troent so oz delstu
 di seluen alre tuere
 onbekken te wesen
 en dier om heroeft ic
 di na alle pastoer-sage
En doe openbaerden
 hi dat hi macht hadde
 van drien pausen
Als van innocentius
 die derde: van hono
 rius die vierde: ende
 na gregorius die negē
 de: den broedere na
 der prediker orde son
 derlinge preuilegien
 te geuen dat sy den
 volke moege predike
 en hoer biecht moege
 hoeren

Als die hien vo
 ert gagen als
 swermen: so is hoer
 comē int middel van
 hem **G**heen soment

en sal sonder hoeft we
 sen Want ihs stont mit
 middel van synē ionge
 ren en seide vrede sy mit
 v. **I**c hebbe gesien een
 abdiffe van sinte ber
 narts orde inden lande
 van brabant in een doct
 geherte blovende dael
Dit wijf was gheyte
 genta en hadde te we
 ren in sinte benedicty
 orde geweest een nonē
Dese was edel vā ge
 slechte mer sy was edel
 re van duochde. **S**y
 was schoen vā aensich
 te mer si was veel
 schoenre van herten
Van deser vrouwen
 hebben mi mō' waerht
 ghehoert dat si binē v
 waren die sy abdiffe had
 de geweest met vnf
 schullinge butē den con
 uent en hadde vtaert
Hoer bedde was mōē
 doorniter hoer etinge
 int conent od' die nonē

Quam sy ten etentit
 moede gegaeen vā buten
 sy ghic int conent en
 die nonen die mit hoer
 butē hadde geweest sey
 den sy in die infirmary
Wanneer sy hoer nonē
 butē lepen om hem
 te verluhte als mōē
 laetel daghe of op an
 ders enighe tijt so ghic
 sy altoes sūtē in dit
 middel van hem **E**nde
 plach van gode of vā
 der heyliger scriftuerē
 of van goede zedente
 spreken **D**ie begeerte
 der nonen was so gro
 et tot hoer dat sy nau
 we van ou te sien en
 van hoere sprake mocht
 ten versadet werden
Dese was een vmbits
 sier voer hoere doot op
 dat sy binen conent tijt
 hier hoer vgeuuer
 mochte liden **E**nde ic
 quam om dese vrou
 we te vande. en vra
 geden hoer heymelike

van haere conſciēcie ſtaet
Doe antwoerde ſy oet
 madelie en ſechde myn
 alre lieffte du ſulſte
 meete dat myn conſciē
 tie te vrede is bid gracie
 xpi en myn ziel is
 mit ruſten de toer
 menden hē vmaechede
Ende als ic hoepē ſoe
 en ſal ic niet te mis
 gaen van ſynre barm
 hertigher goedertierenhē
 en vā ſynre tegetenwo
 erdicheit die ic hegeer
 als ic doot byn die my
 oet ondwylē in mynē
 leuen heeft geuamt **E**n
 doe ſy dit geſecht hadde
 wiſede ſy voer dat ven
 ſter mit hoere vinger
 een ſtat dier die nōnē
 ſaeten die hoer diende
 en ſechde hier voer
 ons allen die hier ſtae
 heeft hier due nachte
 een ſchinnende brant
 geopenbaert en dier
 den hier lange **E**nde

ic en woſt niet wat ic
 hoer antwoerde ende
 ghic van daer **E**n niet
 lange daer na hoerde
 ic ſeggen dat dat ſelige
 wiſ vā hen was geſchey
 den en die vmerige vloet
 voer voer hoer hen tot
 enen teyken dat ſy roch
 te voert dat ewige licht
 ſolde gebruke

Die conic d'byen
 vblint daer in dat
 hi in ſynē ampt geſie
 wort **I**t hebbe gekat
 ene regulier die altoes
 was in ſynē gebede en
 in heilige gedachte en
 hmel ſyn orde ſtrenge
 like nochtant en ron
 de hi ſyn prelātē tot
 in wer niet ſachtmeē
 dich^{te} maken **H**i was
 dienſtachtich en denoet
 in allen dingen en in
 goede werken wolde
 hi hoer quaeth^{te} vwinē
 mer hi en rōnde dat
 niet volbrengen **E**n

op enen auent want hi
 dit niet wal lyde en con-
 de mochte soe wert hi soer-
 streyende: en gaf hem
 tot syne gebode en sond-
 linge tot die martelaers
 welker dach dat om staen
 de was als sinte man-
 ritius mit syne geselle
Dat sy vn mit hoeren
 vrenten en bedinge wol-
 den helpe en troeste En
 sond merren na langhe
 wacken ghinc hi slape
 en als hi recht ontslaep
 ghevoorden was hoerde
 hi die choere d'engelen
 singen inde hoge troen
 Die zielen d'heiligen
 die xps voer stappen na
 genacht syn en die doer
 syne myne hoer bloet
 gestort hebben: die vly-
 den sich inde hemelen
 en sullen mit xps regne-
 ren ind' ewicht En dese
 selue regulier sechde
 my dat die neder ganc
 d'note van desen sange
 soe lochtich en suet was
 dat die engelen hi ziel

wt syne liden na wal²⁷
 lusten wal soldē hebbe
 getogen en had he god
 in desen leuen niet lan-
 ger willen hebben En
 want hi moer mit seer-
 siet was: wert hi van
 gemachte des sanges i-
 lyf en in ziel gankelic
 gesont en also gesont
 dat hem namaelgeen
 tribulatie en mochte stoere

Als die romē d'vve
 voert reyft so
 is dat gansen heer om-
 trent vn en d'ne rigore
Chier in gheeft me-
 te vstaen hoe sochtvol
 d'ich die onderfate sullen
 wesen om hoere pre-
 laten op dat sy voer hoe-
 ren prelaet sullen hode
 wanceer hi mit reyft op
 dat vn god behoede en
 bescherme voer alle quaer

Wlesen van enen
 greue van campanie
 die veer buten lants
 wolde wandere Ende
 dese greue had by hem
 enen deuote fr̄ arme

sicken man welke hi
 lange tijt mit sijnē alhus
 sen gewoet hadde. **Welke**
 greue desen deuotē ar
 men man hadt doe hi
 wt wandertē wolde:
 dat hi onsen hē god voer
 hem bade: als dat hi
 vn staende en romede
 wolde leyde en brenge
 hem weder gesont son
 der vrese. **Doe seide**
 die arme: sonder voet
 sel myns lichaems en
 mach ic niet bidden of
 bedē. **Want** myn myn
 herte ontsonckē sijn
 en myn hert vranct
 is en beroeft vā alle
 mynre crachte. **Te**
 hant soe gelooft die
 greue twee reynt mey
 steren: die hi daer liet
 om sijn huus te vmae
 ren. **Dat** sy dien quel
 lenden armē mensche
 in allen dinge solde
 bezorge soe dat vn om
 niet niet en ontbrake
Doe loefde sijn vntē

doen: ende die greue is
 gemandert. **En** die eer
 ste xv dage gedachten
 sy sijn en gaue hem
 des hem noet was: daer
 na myn en myn en te
 lessen vgate sy sijn
 myt allen. **Wat** meer
 doe die arme vgheten
 was: hielt hi op te hede
En doe hadde die greue
 optē wech groet vdrict
En na lange tijt is hi
 wed te lande geromen
En sonder merre wert
 hi denkende op dien ar
 men man en vragede
 hoer mit dien armē weer
En doe hi hoerde dat hi
 noch leete leefde. **Doe**
 ghic hi daer toe en vra
 gede hem en sechtē myn
 alre liefste ic maenden
 dat ghi gestorue weert:
 want ic nines gebeets
 nad' gewoenten niet
 gemaer en bin gewor
 den. **Want** wittenome
 xv dage of en luttel me
 er na dien dat ic van
 huus toech. **Doe** en heb

ben my den en tribula
 ne niet gelate. **T**e hant
 wert die arme sereinde
 en sechde. **D**oe om
 maect vā my bleef
 doe liet di die godlike
 hulpe. **E**n die greue
 want hyt vgheten had
 vragede en hoe hi dat
 meniden. **D**oe sechde
 die arme. doe ghi
 vā hier scheidē doe
 beuaeldi unne twee
 rent meysterē dat sy
 my in noerdurfige
 dinggen bezorgen solde.
 dat sy wenchē meer
 dan xv dage volbracht
 en hebbe. **E**n want ic
 doe gheen macht en
 hadde en by na ter
 doot quā waer om ic
 voer v niet bidde en
 mocht. **D**oe dit die greue
 hoerde verwonderde
 hi hem. **E**n ontboet ter
 stont dien twee reynt

29
 meysterē voer hem te
 comen. **E**n doe si tot en
 gesomē were. sechde
 die greue voer hem alle.
Ehi syt die scaleste vā
 allen myne knechte die
 tegen myn gebot. myn
 goet hebt gespaert en en
 hebt desen armen niet
 gewet die ic als enen
 patroen myns vrees
 en myne salich dicke
 hebbe beuonden en heb
 be beroeft geweest vā
 der hulpe syns gebeets.
Waer om ic van die
 tyt in sit alsulker tri
 bulane en vduet quā
 welker gelijc ic me te
 voere en hebbenonde.
En alle desen dinc
 en liden had ic seker
 lic ontgaen. had my
 syn gebot in staden
 moge staen. **E**n wā
 ghi dan myne pe
 ryken een saet siet.
 so beroef ic v van

al inwen goede en set
v ballinge buiten myn
lant En doe sy die wer
buiten lants ballinge
hadde geleghe: doe hae
den die edelinge voer
hem en quemen weder
voer den greue En doe
sechden die greue: ic en
sal v anders gheengra
ne doen dan v die pa
wes secht weerdich te
wesen als ghi in die
maecht vertelt hebt

Dat moert namen sy
tot sich myt groter bly
scappen en quemen
voer den paeues mit
des greue brief daer
sijn syn in gestreue
stont Want hi en wul
de hem niet ontene
meer alleen wulde hi
se voer hoer misdact
quelle En als die pae
wes hadde gehoert
waer om sy gesome
weren Doe saecf
die paeues wed' ome

totten greue dat een
peghele van hem den
greue ene gulde penwick
solde gheue en daer
mede solden sy de gre
ue in syne genaden
nemen Doe sechde die
greue: die bryt ende
die dicke van desen
penwick wil ic van
des paeues mont we
ten: en also wil ic v
tot genade nemen

Doe toegen sy weder
totte paeues en brach
den greue een ant
wort in deser manie
ren Als dat die pen
wick also bryet solde
wesen als dat gansen
certijt en syn dicit
solde gien totte hene
Doe dit die greue ge
hoert hadde sechde hi
totte kenchten knechte
Diet ongenallige me
schen wat my die pae
wes weder ome saen

uet wie solde desen gulden penning betalen: siet nuw pynē dat ghi weerdich sijt want u die paewes tot so grof scholt verbonde heeft die alle die werlt niet betale en mocht Nu gaet wed ten derde mael totten paewes en brenget een brief vā uwen absolunen want ghi swaerlike in my gesundiget hebt En als ghi wed roont so gaet weder in u goet daē ghi wt gegaen sijt In deser maniere so pindiche die edel greue syn knechten en het alle mensche een groet betrouwen dat men totte gebode sal hebben

Wiler dat sake dat enige lve hoer romms vlogele quetsede sy en solde die

traer met ontulien sy en solde dat ontgelde

Chyden vlogele verstaen wi dat beschouwende leuen of een gheestelic leuen Ende meer dat sake dat emich onderfaet in eniger wijs in synē prelate dat bename die is schuldich: d'ander onmeerdicheit te hiden

Die abt van sinte mathis te trier was een edel man en vā romms gheslachte Dese hadde enen vwer en ene broeder dat hertoge were: dese was vā sinre kintheit in alre puerheit onnoeselheit en in ene gheestelike leuen op genoet Dese was menich iacer tot ene gheestelike leuen en totter obseruātien syns ordes ghegeuen: also dat ghi sond' groter noetsaken buēden cloester met en was te ryggen Dat sach die

duud en beuident. en
 bracht des abts monike
 daer toe en sonlige die
 ghene die ampte hadde
 dat sy den abt niet mit
 wede en liete hi en
 most oec somtijt mit
 hoer mo' werlt wesen
 En dat nam' mde eer
 sten seer swaerliken
 niet doe hi vast wighit
 bestont hi daer op te v
 lekerere en gaf sy hant
 mit al tot nrluke om
 gen Nochtant hadde
 hi nammaels die gheen
 noch lief die gheestelic
 meren en benedide die
 doechde in ou. En al
 is dat goet in oen het
 weer nochtant betel dat
 tu mene gheestelike
 leuen weer gebleuen

Als die saer sal
 wtterke so en
 douren gheen byen wt
 vliegghen die comt en
 is eerst voer wt ge
 ulocgen. **E**c had ene
 lieue gheselle inder

schoelen die va myne
 older was en va myre
 lessen Dese en troech
 of en hadde me sy dage
 mit vrouwe te doen
Dese wert preester in
 synre iontheit inden
 lande va brabant en
 nam daer an die ziele
 te regiere Dese regier
 den hi so veerfelike
 en wnskelike als dat
 hi die gheen die hi niet
 mit vermanigen en
 mocht verwinen mit
 goede crenyflen pyn
 den te winnen Als an
 der lude aete so vasten
 hi vasten hi En als
 and' lude sleepē so wa
 erden hi Als and' lude
 anders becomert me
 ren so bede hi wat
 tot synē rost gteckent
 was dat was ghemer
 den arme **S**ach hi
 emich va synē staepē
 dmaele om dien aubey
 den hi memich sijn
 om meder totten rech
 ten mich te brengen
Det was sijn leuen

van buten behaluen
 desen moren noch groet
 doethde van bynen
Ousdamigen leuen
 leyden hi hi na xxx vier
 lanc en gaf alle men
 schen goet exempel
En doet den onsten
 behagede is hi in deser
 maniere ghestoruen
Hi hadde somige
 dage in de herte sage
 gheueest **E**n siet als
 hi die heylige sunne
 ten ontfangen hadde doer
 cortheit sime adems gaf
 hi sime gheest **T**e haer
 sond' uerde so sicken
 daer soe grote licht
 dat centre myle veer
 ront sine gaens die
 duisternisse des nachts
 in ene schoene dach
 worden veruandelt
Len mis gheen won
 der dat hi sond' licht
 uaher met en solde
 scheiden die oymids
 guede exempel voel

mensche hadde gebracht
 tot ene goede leuen
Dese schynenge des lichts
 inder vrien dat dese heylige
 man starf is geschiet
 tot centre vrie na inder
 nacht on' dat lanc als
 noch veel mensche maecte
En dit wtgesante licht
 sach menich dusent me
 schen die om des mira
 kels wil hoer leue soer
O Te comme berde
der byen is op
somige tude mit sime
volke inde arbeit hi
vlieget ront sine sun
volt en hi is alleen
van de arbeit winge
nomen **I**c hebbe ge
 sien en ghehoert van
 den eerweerdige vriet
 gods meyster wolter
 van marene biscop
 va doir nick dat hi selde
 ledich als hi thuis sat
 wert gesien **A**nter hi
 was in sime ~~geboden~~
 gedechte of hi las
 of hi hi hoerde biecht

of hi pynden te vlyke
den twiltigen onwredsa
migen mensche. En en
lusten hem deser dinge
gheen te doen: dan plach
hi mit sijn eygene hant
den te werke. Hier o
salstu prelaet meerste
liken sien tot dynen on
der saken: ghi sult sien
hoe sy leuen mit gemeyn
hem allen en een yge
lic by hem seluen suldi
vermaenen.

Omiryt hem sijn
sonige knechte
die in altoes als ene
tomme benuieren

Gheen prelaet en sal
alleen wesen noch son
der getugenis en sal
hi niet doen. Op dat
hi mit ioseph al wert
oer sond' sijn schout
gheen scande sijn ghe
tuncks en lyde. **D**ie
eerber her hentyc byn
nen onsen tiden tans
mick regulier inder

stat van blese monser
vrouwe doester geher
ten de burgo medio
Doe hi te purys lan
ge hadde gestudiert
wert hi tegen sijn danc
van hem allen tot ene
abt geroe. En als ic
ghehoert heb: in dien
cloester were somighe
manen die nad' werlt
te spreken wys en vstaen
del were mer myn
gheestelic en tuisch
danc betecnde. Hier o
ghit hi oer an ende
mit smerken en mit
redeliken woerde ver
maende hi den dat sy
hoer regel foldē hoelde
tot ene eerfamyghen
leuen en dat sy disciply
in hoere seide foldē heb
ben mer want hi sach
dat hi also met en vor
derde en mit kuf sijn
kerke met en wolde
verderue. Daer om
toech die heylige abt
mit hof van roemen
daer hi seer mal betat

mas. en het hem vesti
 gen vande pueres in
 ene abt en toech doe
 med' in syn cloester En
 want huse anders met
 lichtelic bugen en moch
 te soe heeft hi sijnre macht
 gebrauct En doe dat
 syn onderfate segen:
 en merckte dat si tegon
 den prekel met sporken
 en als stene en
 modite: soe gaene sy
 hem tot stalcker oer
 moedich: en sette ou
 als onder die regel
Doe cleefte die abt bet
 dan hi se te voere dede
 en eten en drincke gaf
 hi hem middeliker dan
 hi te voere dede mer
 in hoer cloester moste
 sy rostellur suten en na
 hoer regel leue **D**ese
 abt was als men van
 enen kensel leset En
 die met gheestelc en
 weren en liet hi ghe
 en regiment inde cloest

hebben **M**er die hem
 dochte goet va ronsa
 ennen te wesen: dien
 beual hi die ampte des
 cloesters En als dit die
 ander saegen so worde
 sy yporvten en sychene
 gheestelc en sympel te
 wesen en mengde sich
 mitte abt recht of sy sy
 grote vriende hadden
 gemoest En dese abt
 als een goetiere goet
 man leet dit al hi ge
 loefdens al en leet he
 hoere wille meer dan
 hi te voere dede **E**nde
 dese goeth: hebbe sy al
 soe verdoemeliken mit
 brauct **D**at hoere xx
 vin wt eenre quaeth
 ondroege en huerden
 drie boese ryvalde als
 boeuen en meeden se
 mit gelde inde doot
 des heilige abts **D**ese
 boeue quaeme op ene
 auent te gemuet de
 voer seide abt daer
 hi bute d'fat quam
 ryden: en toge hoer

messen en doode den
 abt wredelike daer
 hi ou gruete en den
 wech d salicht paddike
Mer her robert daer
 voer van gesecht is
 welt sin gesel was die
 ontranden En doe die
 boene en wech weren
 soe bracht hi des abt doe
 de luyen int cloester
 en gelaert ist geset in
 kerke En siet leser
 wat daer geschiet en
 genallen is **W**ant
 tehans des anderen
 dages doe die schuldige
 die welke buke moede
 in kerke trabe om
 hem te helpen ter eer
 den bestaede **S**iet die
 stemme syns broeders
 alds riep waer van
 der eerde doer die mon
 den **W**ant doe die
 wonden dies va der
 stat daer hi gedoet wt
 droge weren bliuen
Bestonde doe ouuloe
 deliken te bloede doe

die schuldigen daer te
 genmoet dich weren
Ende dat is oer op and
 tiden dicke geschiet
Als dat die manne die
 broeders mitte volc
 dat daer by stont an
 segen **B**estonde sy al
 seer te sieren **W**at
 meer als dese gloriose
 martelaer begrauen
 was **I**st daer toe gero
 men dat men ene ande
 ren abt solde kieser
En die schuldigen op
 dat sy onschuldich sche
 nen te wesen en die
 goeden op dat sy ene
 goeden abt trage **H**oe
 wert dese voerselide
 h robert gemeynlic
 in enen abt gerozen
En dese abt robert
 toech tehans te roeme
 en reech va de paen
 en van philippus de
 somit ut vrantrint
 en van loedenrich de
 greue van blesse oelof
En dede sy mit weru
 ker hant antaste daer

men quaet vmoeden op mochte hebben En sommige w' loie die die maerheit loeden: syn gesat in ewige karkeren onpenitentie te doen Die ander syn ontwijet en gedoot mer hoere rui die welke die meeste schout hadde vande dootslach hebben hem seluen inden karkar verhangen of anders gedoot

Omtrent de comen syn oer wiede stokers: welke die bre doden die misdoen

Die heylige kerke: die en dooet niemant mer by den stokers die by de comen syn: vstaen wi prelate en andere die offinen dragen

Het wat een kynt menē cloester w' sūte benedicty orde dat wel was En was daer o

inder orden gesant: dat hi gesaecht en disciplijn d' regule solde op genuet werde Ende wantet schoen was van forme ind' naturen en bone syn iaren graces vā eber eerbh' d' zeden Soe liete die olde en die ampte had den den kinde meer wille gebzuke dant noet was mer die prior die dat conuent onder den abt regierde: die was mit strenger en most w' dat men ene kinde hoe goet dattet vā naturen oer meer: soe weel met toe en solde ghene Want als aristotiles sedt: die kinde salmen dwige met alleen mit woerde mer oer mit slagen Hier om ghint h' kynt aen: en wantet te hant wat goet was en lichtelic wat te luyt

den roech **D**oe duint
 hnt mit moerden ende
 somtijt mit slagen **E**nde
 dit kijnt onfinc alle
 die goede leer en des
 priors corrctie dier
 wilen datet meer was
En wies op in ene heyl
 ligen volmwerte ionge
 linc **E**n doe hi xx vier
 olt was starf hi salich
 lic namt hi openbaer
 den de prior en sechde
Prior vader ic dinc u
 wer corrctie dat ghi tot
 my gesien hebt: op dat
 ic alleynstke in quader
 gehoentē niet en wen
 nedē: en ten lesten
 dootlike sūde gēuallē
 mocht hebbe **D**oe dit
 die heylige ziel gesat
 had: wert si soe daer
 schynende dat naame
 een hoer in dier stat en
 bleef die des lichts sū
 deel niet en hadde
Des gelijcs hebbe
 mi gesien gehoert vā

enen broeder s' prediker
 orde **D**at in duustlant
 omtrē die laere ons
 here a. a en xlii: een
 edel iongelic viel in
 onauisheit waer om
 hi van sijnē canonike
 en deken witter kerke
 gestoten wort: en indē
 smegant vande doest
 is hi in een seker stat
 geslote die daer toe
 geordinet was om
 penitētie daer te doen
Dese iongelic onfinc
 die penitētie seer oet
 moedlic en daer en
 binen wort hi van
 den deke gegheyselt
 en moete dachtur her
 de smelike woerde
 hoere **E**n als hi noch
 indeser penitētie
 was: soe geboedent
 dat hi onmoetlike vā
 ene sijnē mede cano
 niken des nachtes
 heytmelic wert ge
 doot **H**ier om dan
 gemelt dat een he

heyligh canonic vā dier
 kerken op ter seluer
 macht nad mette deno
 telic op een hemelike
 stat in synē gebede was
En doe sach hi dat die
 kert vol clacht wert.
 en darter een groet
 geselschap vā heilige
 en die gloriose maget
 maria die moeder xpi
 mit middel van ou als
 een meesterlike en als
 een vrouwe ghyt sine
En begonde vā meniger
 hande dingē welc d'
 gemeyne kerken an
 ghingen te ralle en te
 spricken **E**n doe si hoer
 spricke het. doe sprac
 die patroen vā dier
 kerke en seide wie
 sal wt v myns canonic
 ontfermē op dat mi die
 tegenwoerdige moeder
 xpi te samē mogen
 bidden: dat si in doer
 ou godherenht syn
 sonde nul d'gene want
 dese stat altoes gemeest
 heeft een stat d' disci
 plyne **E**n dese iogelic

die nu doot is: heeft die
 disciplyn gherne ont
 fangen ende heeft pon
 tence godien. wt alle
 synre herte **E**n als die
 heyligen voer hē luedē:
 doe sechde die moed' der
 goedherenht **V**oer syn
 vegeruer syn in die on
 noetel doot die hi gele
 den heeft **M**er du ziel
 bidt nu wattu wilste
 en het sal her v ghesche
Doe sechde die ziel: ic
 hadde voer myne doot
 ghyt welc groet herouwe
 had om dat hi mi doot
 heeft en is gegaeen soe
 roemen wert op dat hi
 oer kernkeracht vange
En te hant is in ge
 antwoert **O** ziel al
 soe ghy weerdeliken
 hebt gebeden soe sal v
 gheschien **A**ls dit cano
 nic hoerde die in synē
 gebede lach: vermonder
 den in dat dese iogelic
 gedoot was **E**n des moe
 gens vroe vertelde hi
 den andere canoniken
 wat hi gesien hadde

Doe ghynge sy ter stont
en sagen daer na: en
vonde den iongelic doot
en sy bescreyeden in. En
sy vonden dat sijn doot
slager opte seluen nacht
te hans nas' daer te roe
men wert was gescreuen

Die comē is altoen
hijne sochuoelich
en niet lichtelic en laet
hi hem sien Verstaet
sond' sake Want dit is
tege die prelate die on
rustich sijn en sond' noet
hermet en dermet
trecken op grote stade
en mit groten rost

Het was eenker
knecht gebore
wite rusters welke
knecht enen oem hadde
woenende in ene ryke
clooster: die welke van
den monike tot ene
abt getore was Ende
doe hi in d' abdijen ge
nesticht was: doe ont
boet hi desen voer ge
noemden knecht sijne
neue om hem te diene
En doe hi tot vinge

comen was: soe leerde
hi eerst ryden die te
voeren te voer plach te gae
En die mit ene gemert
ten huls die ploech plach
te volge en te houden
die leerde daer al was
hi omt ter tafelen te
diene en mit enen wt
gererten halse most hi
den pinren die spise
voersette **W**at meer
mit enen arme rusther
is hi vnt geworden **D**at
een huns kocht hi voer
en dat and na **D**ie een
rente na die andere
Den ene acker nade
andere: daer na tocht
hi dorpe en stede: en
die wilneer een vade
rusters was: is ge
worde d' rusters he
Ten lesten vhaef hem
daer toe die aentuer
dat hi sijn ptre rido
hulic versmaeden ende
wert selue ridder en
nam een edel vrouwe
te wylie En niet lange
en was hi in dese glo
rie: die voer daer hi
op loenden is hem

ontgange en ontogen
 En so veel te laker
 viel die onsalige als
 hi te werē te seer was
 verheue Want also was
 als die abt syn oem ge
 storue was: wert hy ver
 smact. Want hi wert
 wtgeworpē en van
 hē alle viager En hi
 wert mitte gerecht an
 gesproken: als een ver
 deruer des cloesters:
 vande abt die na syn
 oem abt geboren was
 Hi wert inwonē en in
 synē goede seer inwon
 ret En nochtāt soe
 waer hi seer ryc ge
 bleuen: en hadde in
 dat ongeluc niet tott
 ar-madden gedieuen
 Want ter-stont storue
 syn beesten: syn ackerē
 worde onuruchtig syn
 huse vele ned: en die
 en toe hoerden worde
 tegen hē wederstaemt

Op dat niemant entol
 uke dat en gemel yn
 om dat hi die rynheiden
 wt boesen en quaeden
 goede vgaert hadde
Ten lesten qua die on
 genallige tot so groter
 ellende dat memar sijn
 ontfermde noch te hul
 pen en quam En dat
 daer om want hi yn
 seluen mitte alren clei
 sten dingē konē die alre
 hoechste hadde vlieuen
Ten leste qua die mēsch
 weder tot hem seluen
 en louede sich i hem
 selue dat rechtvūdige
 ordel gods Hi sanden
 syn wif mit hoeren
 kyndere tot hoere ol
 ders Doe began hi te
 werken mit synē ey
 genē handen en syn
 braet te etē indē swaet
 sijn aensicht En doe
 dit die sijn seggen ende
 die monken en die
 ghene wēt dē abt sijn
 nen oem vrientholt

hadde geweest. **Q**uemen
 sy hem te hulpe in veel
 dinghe: om die bewys-
 se sijne oetmoedicheit.
En bynen roeten hiet me-
 ech hi geroech na sijne
 staet: so van dien dat
 hi van en vā dien
 dat hem gegewe wert.

O Te sonie onrecht
 met buken of
 wt: dat heer onrecht
 mede. **I**c heb enē ge-
 sien wten groetste pre-
 laten. **D**ese prelat mā-
 neer hi buken gien
 soldo om sy dīgen te doen
 ander werlt: so ghie hi
 op een hemelike stat
 deuotelic in sijne bet-
 liggen en hadt mit tra-
 nen den he. **D**ur hi si-
 nē wutganc en inganc
 doer sijn goedertiericht
 wolde beschermē en
 wolde die sīngen ge-
 luckich maken in sijnē
 handen. **E**n siet leser
 wat desen voert ganc

vuolcht is. **D**onker en
 gen troffel in rechter
 gelouen hebbe wi ge-
 hoert vande seluen
 dat hi nauwe ve van
 sijnen leue onrecht
 heeft geleden of vtoert
 heft geweest. **I**n duud-
 lant was een goet en
 ruisch preester die brun-
 nerus gheente was.
Dese had enē neue die
 welke oet preester was
 en oet brunerus horte.
Dese was geleert en
 goet vā zede. **E**n die
 olste brunerus hadt den
 iongsten deuotelic dat
 hi sijn prochie dat is sijnē
 kerke wolde aen nemē.
Op dat hi want hi een
 olst man weer in een
 orde mochte gaen. **D**ie
 iongste brunerus nam
 die kert aen al dede hi
 dat wode want hē vrese
 de pastoerschap an te ne-
 men. **E**n als dit geschi-
 et was so ghie die olste

in een orde hinen gater
 tijt scheidē hi vād' werlt
En die iongeste vtoech
 dat regiment antenemē
 want hi een and' bene
 fiaū hadde en settede
 een vicarius voer hem
 in die kerke **E**nde als
 dese ionge brunerus i
 syn bedde lach des nach
 tes en rosten **D**o ope
 haerde hem syn oem
 die gestorne was in
 eenre swarter rappen
 en seide **I**nder rade
 die di beuoelē is roger
 ste di quelikē en mit
 enen gerloefde voet
Du biste man: siet
 wat pynē dat tocome
 de is bekeer di **E**n als
 hi dit gesecht hadde slo
 ech hi die rap op die
 hi aen scheen te hebbe
 en toende hem dat hi
 seer vbernt wort **E**n
 tehants wort die ion
 gese brunerus wakker
 en ou'dacht dat visioen
 en tehants wert hi med'

ontslaep **E**nde doe open
 haerde hem die doede
 weder en seide **D**u bist
 te aen saer mynre pynē
 doe dy is my die rost
 gesloten **S**iet hoe ir d'
 bernt werde spyse en
 voetsel des tocomende
 vners **E**n doe hi dat
 gesecht hadde liet hi in
 sien syn torment **E**n
 als hi ten derden mael
 weder ontslaep was
 geworden: seiden die
 doede **M**enger te leste
 haesche digen mitten
 weelde d' werlt: wt dese
 dingē neemt v deel en
 bekeer di **D**oe stont de
 se ionge brunerus op
 en ghinc syn kinen lig
 gen: en louede gode: dat
 hi dat volkengen solde:
 dat hi synē oem doe hi
 noch leefde hadde ghe
 louet **E**n tot daer na
 openhaerde hem die
 doede noch wed: ende
 seide mit vroliken
 gelaet **I**c heb my v

bludet in die sdingen die
my gesecht sijn en dat
seggende steech hi op in
den hemel. **D**iet noleser
naer perikel dat is een
souch der zielen aente
nemen en die dan te
laete in de hande eens
bergetende predikers

Het was een bischop
welc die stoel in god
heit te parijs regier
den. **E**n dese voerside
bischop dede alle die mey
sters die daer omtrint
were te samen roeme.
En hi setten hem voer
een vrage van menich
woldicheit d'prouene.
Ende daer is seer lan
ge en wyllic op geda
puitert. en hebbe ge
pueft en geuonden
dat gheen prester mit
salich sijnre zielen
sijn proue hebbe en
mach also veer als die
een in parijsche pont
naerla weert is. **E**n
alle ondragen sijn in
desen sentennen. wt

genome hoere hie. **D**ie
een was philippus van
celher van parijs. ende
die and' was meester
aerent die namaelsbis
top wert tot ambiane.
En wat gesecht is van
desen philippus laet ons
hoeren. **A**ls dese voer
saenen philippus in
sijn vterste lach so van
den hem mit vaderliker
soudich. **D**ie bischop
van parijs. **E**n badt van
dat hi sijn meninge van
menich d'prouenen
wolde laeten vaeren.
en alle sijn beneficien.
wtgenome een on wold
de gene in die hant d'
heuliger kerke en ge
loefde hem queem hi
op hi wolde hem van
sijnre enghenen goede
so veel meder gheue
mer hi en wolde dat
niet doen en sechden
dat hi dat versueken
en prouenen wolde oft
vdoemelc meer veel
prouene te hebbe. **E**n
mit alsodanige voele

en opset is hi gestoruen
En dese voerseide bis
 top doe hi syn mette ge
 lesen hadde en volde doe
 bedē **D**oe sach hi tuschē
 hem en dat licht een frau
 te schein eens mensche:
 doe hief hi syn hant op
 en segende hem **E**n doe
 geboet hi vn weer hi vā
 gods **h**ulpen; dat hi solde
 spreken **D**oe antwoerde
 hem die gheest **I**c bin
 vureont van gode en
 nochtant bin ic syn on
 geuallige creatur **D**oe
 sprac die bisshop wie bistu
En hi antwoerde: ic bin
 die ongeuallige rancel
 lier **E**n doe sechde die
 bisshop hoe ist miti **I**n
 antwoerden seer quelike
 want ic mid ewiger doot
 verdoemt bin **D**oe sprac
 die bisshop **W**at is leude
 die sake dymre vdoeme
 nisse **D**oe antwoerden
 die rancellier: die sake
 syn van mynre vdoe
 menisse **D**ie eerste is

dat ic die werlike vruch
 ten mit wesen hielt tege
 die arme **D**ie ander dat
 ic myn opme vā menich
 uoldicht d'pronene tege
 alle die meysterb bescher
 de **D**ie derde en die alre
 suuerste dat ic tot stan
 den van veel menschen
 in ontuscht menighen
 tijt gheleest heb **E**nde hi
 sechde voert **E**n is die
 werlt noth met gaem
 det **D**oe antwoerde die
 bisshop **I**c verwond' my
 dat **W**ant ghi wilnoer
 soe seer geleert weert:
 en nu al dus getkelike
 vraget **W**ant ghi my
 noth leuendich siet en
 alle menschen steruen
 moete eer die werlt
 een eynde mach neme
Doe sechde die rancel
 lier **E**n laet v met v
 wonderē **W**ant gheen
 kunst noch gheen rijt
 heiden noch gheen re
 den en heeft die gheen
 die ter hellen roemt
Gregorius die w.
 pauer vā dien naem

wert geuraget **O**f hi
 macht hadde te dispen
 sieren mitte ghenē die
 veel prouenē hebben
En hi antwoerde ende
 seide neen mer alleen
 op hoer quellige
Des gelijcs was ee
 groet clert die ontbaer
 doe hi solde steruen
 ene broeder vand pie
 dicker orde Als van
 vn raet te nemen
Doe vermaenden vn
 die broeder voers dispu
 teringe die te parijs
 was geschiet vā me
 nichuoldich s' proue
 nen: en hoe dat daer
 gheloten wert dier
 hi ou en an was als
 een groet meys. **E**n
 riet hem mit veel
 trane dat een van
 sine prouene solde
 ou geuen: want hi
 der twe tegē salichat
 synre zielen lange

tyt gebrumet hadde **W**ar
 die een had alle clert
 goet genoech geweest
 op te leuen **D**oe keer
 den hi syn aensicht tot
 vn en seide **D**idt de
 he dat hi my dat inge
 ue **E**n met lange daer na
 in dien dat die broeder
 van vn gegoen was:
 en telkens vast zielw
 echden **W**as daer een
 knecht was die syn ne
 ne was: **E**n riep vn
 dat m: dat vn die broe
 der had geiden **E**n
 als hi met antwoerde
 en mocht gaf hi vn
 mit synre hant syn
 meynige te vstaen en
 gaf sine gheest **E**nde
 synre doot begonde die
 voersche broed' te
 denken **H**oe dat soe
 grote clert daer oph. w
 mogen sterue haddet
 doot sinde geweest huc

pronene te ~~pro~~ hebben
En te huns als hi ont
sliep nus geworden

Doe openlaerde vn
die dode en seide **D**ie
pronene syn allome
een sake dat ir onsa
lige ewelike vdoet bin

Dit heeft meester
Iacob van vitruuo car
dinael int hof va roe
men. en meester robert
van chorthen oer car
dinael int hof ueroe
men in synē doot ge
firmiert En meester
gaert bisop va ronne
tic en veel andere heb
ben des gelijcs gedaen

It hebbe xi iaer
lant op genoet ge
weest in een bisops
stat Daer lant anome
ken diende ond vette
pronene die iaer lant
omtrif ier parische pont
af werpe en dat was
daer mde doem Die

gaert

heylige demoldicheit
een god sy my een ge
tuych en een richter
dat irse bi na alle ga
der quaets doots heb
sien steruen **D**oe dat
een va dur. doe hi hoer
den. dat een va den
ranomken des anens
gesont te bed was ge
gaen. en des morgens
doot wert gevonde

Doe sloech hi syn
hande en sechde wat
wildo hi is gestorne
nader gemeente van
onser kerker als gi
moecht sien **I**c heb
selue mder seluer ker
ken binen totē iaerē
gesien vier archy
drakenē. die mder
manere syn gestorne
Die eerste viel van
enē grote gesaedelē
peerde en brac den
hals en starf **D**ie
and' sat des morgens
in synē stoel ende is

daer in doot genonde
Die derde viel ou rug
 ge mid' missen doeme
 onse he soldo boeren
 en verloes syn sprake
 en opte derde dach is
 hi sond' syn recht ghesa
 nen als een stome
 beest **D**ie vierde ver
 swaende syn becht te
 doen en den heilige
 sacramente tontfange
En doe hi doot was
 is hi bute de kerchof
 begrauen

Is enich bye moe
 de geworden of
 heeft sy gedruelt **D**ie
romt volcht hoer' use
roeke roeke **V**ersta
 et **O**p dat hi se lauen
 mach en weder ome
 brengen mach **D**ie mesch
 is moede die de mech
 gods gelate heeft of
 die daer laeu in is ge
 worden **A**ls ic geho
 ert heb van meyster
 van luydick **D**ie prin

te der apostele sunte
 peter: die openlaerde
 enen prelaet: die me
 nich jaer quelic ge
 regiert hadde **I**n syre
 suacte mit ene stren
 gen aensicht **E**n d'uar
 yn mit ene open hoeke
 dat hi hadde te lesen
En die scrift mid' text
 des boecs mus dese
Ihi plaget te doden
 die zielen die niet en
 steruen. en plaget le
 uendich te maken die
 zielen die niet en le
 uen **E**n als dese sich
 verueerden meer te
 lesen en syn aensicht
 daer van keerden
Ouant yn s'ite pet
 dat hi die glase soldo
 lesen die bute in dat
 spate stont gestreue
En doe las hi mit be
 d'uant **W**anneer salstu
 weder ome brengen
 die zielen vter helle
 die ghi mit moen ex
 empel den ewigen

uier hebt gegheuen
En als hi na inuencus
se en confusie met at
woerde en mocht qua
hi na den visoen tot
hem selue en vanthe
suetende en beuede
En sonder metten bi
tract des eermerdige
mans en om god te
dienen **L**iet hi die wilt
en ghic in een doestet
van sute bernarts orde
in henegonwe gelege
gherten sambuom
en is daer selichlic ge
storue **A**n sute vic
toers doest te paris
als mi die ranomke
vertelde **W**as een re
gulier na leue en na
gestichte en na lerige
doeyende En dese wat
tot ene bishop getore
en hi weder sechde dat
en en moede gheen
bishop werden tegen

33
ruet veel goed in ser⁴⁹
minen En na veel
uren als hi solde ster
nen hadde hi ene ge
selle die vn zeer lief
hadde En beswoer he
dat hi na sijn doot
hem openbaere solde
of god dat vhengede
en hi gaf hier toe to
sent en is gestoruen
En bime toten dagen
daer na openbaerden
vn die ziel en screef
een riuus ander
wandt en seide En
truuelt met inden
visoen mer vraget
dat ghi wilt en laet
mi gaen daer ic bet
bin **T**e hant vlyde
sich sijn gesel inden
visoen en sechde Ic
heble seer sochtuoldich
gewest dat ghi ten
minste grote pijn
solt lyden mede vege

vuer **W**ant ghi so vol
 heidende dar bisdom v
 smaeden: daer ghi so veel
 goets tot salichd' ziele
 had mogen werke **D**oe
 antwoerde die ziel die
 goedhierē goeth' ons ge
 fontmakers heeft dat
 in my geordniert. dat
 ic doe wese: en nu
 weet. Had ic optē bis
 tops stoel gedomen. ic
 weer' vimmer emelic
 verdoemt geweest **E**n
 doe dat die ziel geseit
 hadde verstant syua
 dan mit grote lichte
Die eerker hugo
 deken te camerit die
 in alre eerē daer was
 en edel vangeslechte
Want hi amt hadde dat
 hi van veel kerke in
 enen bispop solde wer
 den getoren. en dat
 om gebot des paues.
 niet en solde mogen
 ontgaen **L**iet hi alle
 dinc vaerē en wolde

in sunte benedict' orde
 gaen dar uacellus is ge
 heitē **E**n als hi dat ge
 openbaert had **D**ueden
 hem veel edelre manē
 om onē hamick die hi
 hadde en seer goet was
En daer dede hi een
 goet smyten toe **E**nde
 als hi qua' voer die po
 erte des doesters en te
 hams monic sonde wde
Doe onthant hi den
 vogel syn voeten en
 lieten ter luyt wert an
 vliegghen **E**n sond' mer
 ren werē daer veel ede
 le manen die dē hamick
 woldē vange mer si en
 hadden gheen macht
 want hi namels nye
 gesien en wert **E**n die
 heylige kert verhenget.
 dat die vogelinge mitte
 voegelē des hemels moe
 gen speele om meere
 bezige tontgaen **E**n
 als dese salige man
 noch nouicius was
 en and' tafelen sat:

quemen tot vn die
 musche en aete die
 crumen va symre hat
En die meester d' no-
 minen straffen in die
 om suetelir En als die
 musche na hoere gewo-
 enen med' tot vn que-
 men: heit huse en wech
 dieghen soe dat si met
 meer tot vn en queme
Dese als dat weerdich
 was: wolbe liever su-
 len onder monics habit
 en ond' die regel: dan
 gesiert te wesen mit
 bishops gewede In des
 heilige mans doot: wt
 van ontellike saeren
 der engelen so sueten
 sanc gheljoert: dat he
 alle docht die daer te
 ge woerdich were: dat
 si mit sondeliger qua-
 ren vult worden
Het was een clert
 die gedwonge wert
 in een concilio va bis-
 topen te prediken
Doe was hi seer be-

gangen war hi weerde⁵¹
 liken mocht seggen
 voer soe veel prelaten
 der heiliger kerken
En doe hi dat sermoen
 solde doen en te voere
 in syn gebet lach: qua
 die diuel tot vn ende
 seide **W**aerom si di bega-
 gen desen clertien te
 predike **S**eyt hem
 dit en anders niet
Die prime d'hellen
 gucte die primord
 kerken **W**y syn bli-
 en danken hoer seer
 Want mitten prelate
 werde ons tamen
 hoer onderzaten ge-
 bracht En om ou' v
 sinnelh' coemt hi na
 tot ons die ganse werlt
It segth tegen myne
 danc: mer va gods we-
 gen bin ic daer toe ge-
 dwonge **D**ie clert ant-
 woerde en sechde me
 en sal my niet loene
 of ic dit segge **E**nde
 die diuel ruerden

syn wangen en sechde
 Dier dese ongenoeft
 like swaerht d'ns aen
 sichts en moech di met
 afwaschen eer' ghi ge
 predit hebt Mer nad'
 prediaeren sit di sint
 nymwater afwaschen

Die dert' ghi voert
 en predite mit w'ilio
 mitte swerte teken
 syns aensichtes Ende
 daer na hadde si alle
 groet wond' en hi
 sechde alleen dar on
 beuoelen was ende
 v'neerde seer alle
 hoer herte te sinnen

Dese selue dinge
 worde inde seluen
 iaer vand' geboerte
 ons here dat was
 doe men s'neef in it
 en rhin. voer alle
 die dert' stap en voer
 alle dat volc pa' pa
 rys openbaechte ge
 predit

Dese dinge ontsach
 een edel iongelic me
 lande van roeme ge
 boere gheheten thomas
 va'quime Ghyt hi
 tot benomen in pre
 dicker orde En want
 hi daer mit wond'liker
 heyten en blyscappen
 syns gheestes goede
 diende So beyniden
 dat die diuel en bracht
 daer syns olders toe en
 sonderlinge syn twe
 broeders die seer mede
 lich en w'iet were
 En v'rege na de pac
 wes dat hi mit p'ue
 schen buene tolte hof
 na roeme wert geroe
 pen En doe hi daer
 genomen was. so wert
 in geboden dat hi sijn
 habyt af soude legge
 en prelaets cleder en sol
 de doen En doe hi dat
 manlike v'smaeden
 wert hi hermeliken
 van sime broederen
 daer in af gesecht

hebben gegrepe ende
 hem melc inde kerker
 geworpe daer hi sma
 erliken gepueller wt
 omwids hunger doest
 en kelde. **N**ochtant en
 mochten vn syn **sin**
 * **ten** daer toe niet ge
 brenge dat hi syn en
 hubyt of syn spise
 hadde wille vrwande
 len. En want dat niet
 en baeten: so sloeten
 si vrouwen persoen
 mit vn inde kerker
 die des iongelincs
 moet verwandelen
 soldē. En dat vsmac
 den hi al en dwerde
 also twe of drie wer
 inde karker. **H**ierō
 ghit die salige iohā
 nes die doe meyster
 was vnd' prediker
 orden totte roemskē
 keyser fredur: ende
 heeft on de twe ghe
 broeders gelaghet
 En die keyser heeft

onder taff: en doe hidat
 waerachtich want welc
 hem angebracht was
 vaden meyster d'pre
 dicker orden **W**aerō
 hi die voerfchde edeli
 ge thomas vā aquinē
 broeders: tott doot soch
 ten. En sy en hadden
 den doot niet ontgā
 mogen. **H**adde die me
 ster voerfcht meer
 on hem gerlaget. **A**
 hi ontfact dat gerecht
 des bloets en maecte
 des keyseris moet med
 om sachte. **W**ant die
 keyser was seer gesto
 ert want hi so grote
 wreeth: hoerden d'broe
 deren inde broed. En
 hierom werē sy broe
 dere vncert en maecte
 los hoere broeder. En
 hi is gesant vnde me
 ster tot parijs. En die
 duiel en liet niet af
 hi en leide den iogelit
 med om laege. **W**ant
 van ingenen sintre

broederen en d'cardi-
nalen synre vrende
die hi hadde inden hof
van romen: is hi mit
pauwelen beuene med'
onthoede En doe hi totte
paueses geromen was
Sheboet hem die pae-
wes dat hi aen naeme
dat regiment vande
abdnen ghelegen op
ene berch die cassina
is ghehente: dat die
alre groetste prelaet
uerstop is die inden
kinde na apulien en
campamen gelegen
Is Want seuen bisdo-
men sijn ond die abt
gelegen: en alle dat
een bisrop doet dat doet
hi oec En die edel ier-
gelinc vsmuede dat
en en wolde noch ha-
bijn noch sijn orde lae-
ten vaeren En die
paueses gaf hem

orlof dat hi in synen
habijt en in sijn orde
dat officid aen naeme
En hi en wolde des niet
doen: en hi liep heyme
lic vten hoene en qua-
te solen opte rijn ende
studierde daer so lange
tot dat aelbertus mag-
nus die daer leestmeest-
was: had aen genoe-
die school te parys ind'
godheit te regiere mit
men indier kinsten
sijn gelinc memant
en want En na aelber-
tum heeft dese voer-
sedide thomas dat
selue regiment ende
den seluen stoel ver-
regen en is geloent
mit betemeliker ere
als hi nul weerdich
was Hier om dan so
wie een prelaetstop
begeert die doet wal:
also veer als hi dat doet
alleen om die zielen
mit werken en mit

moeden ten ewigen
leuen te brengen

Des romes goed
herenh' en soch
uldicheit is groet tot
sine volc En des volcs
gehoersamheit is so gro
et tot hoere romē dat
si nimmermeer doer
haer of hondracht ont
cen berdoert en merde

Diet wat stande de
menschen doer. dit dō
vogelike wormkē dat
een bye is gheeyten
Als een mensch die re
den heeft so lichtelike
on tredet **B**y panyē
der edelre stat van
lombardien in sinte
peters cloester huten
d' mueren daer des
glorioses sintes augus
tins licham mit hoe
tins den edelen phi
losoph en kerste mar
telaer rustet. welc
cloest' die gulde hemel
geheten is **O**nder

immorenus den derden
piewes van dien maen
bloegē die monken
wredeliken hoere abt
doot maer om dat si
verbreuen worden **E**n
reguliers sijn voerhe
daer in gesat **I**n dat
uterste van diuissclat
inder stat van tul was
een bisscop die onmensche
like leefde ende plach
te roene en daer om
wert hi wt sine lisdō
verdreue **E**n een and
edel deuocet man is daer
getore en geconsacre
ert **E**n als hwal en
gotlic sijn bisdom re
gherde wert hi van
de affgekette bisscop ge
uangen en gedoot
Waerom dat hi van
synen eyghen broeder
gegrepen wert ende
gedoot.

Die gehoersam
heit des volcs
is groet hoere romē
Wie oerber man sulc
va gkent gehoeren
en tanome inde en

landen. Also hi my selue
vertelleden wert gebe
den van meester iacob
van vitriaco die een
legaet was. En predide
dat cruus tegen die
alligenses: dat hi dat
cruus in vlanderren
mit in wulde predic
ken. Dat vsmaede die
fulco. En meester ia
cob hadt in dat doer
syn vriende: ende hi
antwoerden dat hnt
in gheenre wys endde.
Doe meynden meester
iacob dat hi sij gebot
solde ontsien en sechde
Ic gebyede di bider
macht die ic heb dat
ghy inde maem ons
here ihu xpi ende in
vergiftensse alle u
wer funde: dese boet
scap mit my aen neef.
Doe sechde hem fulco:
in gheenre wys en
neem ic die en bid v
dat ghy my niet meer
lyer van en quilt.

Doe wert meester iacob
seer gestoert in synre
herten en also eyende
seide hi tot in. Want
ic doer die macht die
ic heb v mocht te bare
doen en van alle pro
uenen beuene. Want
ghy ongehoersam sijt.
dat en wil ic nochtant
niet doen: op dat ic
soe groten man niet
en schyn te vswaere.
Nochtant so bid ic god
die alle hten bekent.
Dat hi v niet allen tot
desen dinge welc ghy
versmaet mer oer tot
allen dingen ommet
maert. Dats een won
derlic dinc. In en had
de dat woert nauwe
gesproken. Die sage
en quam hem aen
mitte buuronel. En
bleef in dier suucte
stedelike siet xxvii
er lanc also lange
als hi leefden. Ende
nochtant was hi so

heyligh dat in onse hē
ih̄s xps andē crans
hangende in voer sij
te doot openbaerden
en een seker tijt seide
als hi solde sterue: dat
was mit eynde vander
oest maent

Ote romē als hi
wttret: wert
hi van sime volc opge
hoert **D**ien hi wort
den ondersate een regel
ghegeuen hoe si hem
hebbe sullen tot hoere
prelaet **I**c heb een
wijf gecont inde lande
van brabat Die heyligh
vā leuen was En op
dat ghi te bet moecht
geloue dat hier na uel
get: soe wil ic hoer
leuen cortelic bescreue
By lach in een cort
hutte bestote vā sloen
gemuet By droech
op hoer bloete ~~hi~~ vel
een yseren panser

En op dat yserē panser⁵⁷
droech sy een haere doer
dat vā verkens hoefde
gemaect was: die ou
doer die maken des
pansers seer steken
Op harde ketseligen
plach sy mit bloete wete
tot sekerē tijde te ruste
By plach alle wekedae
wers broet te ete welc
dat derden deel van
asch was en in loege
gemenget **W**elc asch
ge broet si in maete
en in ponde at **D**ese
plach dachlic te bidde
voer alle die ghene
die hoer beuoelē we
ren en beuulse denoe
telic de hē dat hi se
doer sime goedertie
renhē wolde besker
men En veel mensche
worden doer hoer en
gebede vā perykelen
en amte verlost
Van desen selue wue

weet gememlic dat mi
 raket vertelt **Sy** was
 een seers armē mans
 dochter: en doe si nau
 we seue mer olt en
 was: was sy seer deu
 et **En** hadt hoere vad'
 mit tranē: dat hi hoer
 enē solt wolde ropē:
Doe sechde die vader
 liene dochter naer
 na sal ic di enē solt
 ropē want ic nauwe
 broet tesseken en heb
 be in mynē mont
Te hant keerden sy
 hoer totter moed' xpi
 en hadt en sechde **O**
 maria moed' onshe
 ren gheeft my enē
 solter die welke my
 was my mer gheue
 en mach en ic sal mi
 ewich: dyn dienresche
 wesen **En** mit sympel
 heit bleef si in desen
 gebede een uerlant
En siet die moed' xpi

openlaerden hoer in de
 slaep: en hadde n solters
 in hoer hande en sprac
 tot hoer **Reemt** nu doch
 ter een vade twee
En te hant mit grot
 blyscapē koos si d'een
En die maget maria
 verscheen: doe ontsprac
 dat meechdeke vade
 sliep en en want mer
 in hoere hande **Ende**
 doe meynd si dat si be
 droegen weer en be
 gan seer te scrieyen
Doe dat hoer vad' hoer
 den bespohise en tro
 estse weder en sechde
Gaet dochter alleen
 des sonen en heilige
 daghes totter meyster
 sche die welke d'ink
 lude kynder die solter
 leerde **En** leert eerst
 lesen en bi aenmu
 ren die moed' gods
 sal di namaels enen
 solter bezorge **Dit** is
 een wondlic die te
 seggen **Als** dat dat

dertken symelic na
 Ghint si totter meyster
 sche voers En sach inde
 solter en lassen En doe
 volbracht die maget
 maria hoer gelofte
 mit grot mirakel wat
 doe dit hoerde en sege:
 aersame rike vrouwe
 va dier prochien
 Eochten sy de meechde
 ken ene solter En na
 maels doe sy hoer inde
 dienst xpi blyde saegen
 en denoet: soe maerte
 si hoer een selle ander
 kerken

Als die coninc
 moede is. so dra
 gen yn die sterste bue

Bswitsen was een
 priorisse vand' predick
 orde Die lange en heyl
 lichlic en wal die ond'
 saete gereghert hadde
 En lach ten lesten mach
 teloes te bedde doe ont
 boet si den prior vand'
 predicker orde va turt.
 welc dat suster closter

onder hadde te bemaece
 En doe hi getome was:
 hat si yn mit tranen. dat
 hi hoer wolde absolue
 ren: want si yn durcke
 te voere daer om had
 gebede doe sy noch ster
 ker en gesond' was En
 doe die prior om hoer
 tranen en bede wil: mol
 de absolueere Doe viel
 dat gause conuent boer
 des priors voete: Ende
 baeden mit tranen den
 prior dat hi hoer met
 en absolueerde na hoere
 ampte En geloefde ont
 hem dat sy hoer ond'
 danich solden wesen
 also lange als sy spie
 ken mochte en gebie
 den en vermaenen
 mochte En doe dit
 die prior sach was hi
 seer gesticht ind' suster
 ren woerden en liet
 die priorisse in hoer
 offino blyne Doe moe
 den hoer vier susteren
 geset te dienē die hoer
 weynde en kerē solde

inde bedde Die priorisse
 hoerden hoer sude ende
 rozigheiden se en vma
 ende hoer regel en statu
 ten te holde By schurten
 die dingē van butē also
 geordemerdlike en ge
 sateliken waer om dat
 dat doester bloyde beide
 in tytlike en in geeste
 liken dingē En niet la
 ge daer na: dat si in
 sulken gehecke vande
 prior is vlate: hadde
 sy mit hoere susteren
 medeliden die welke
 hoer seer mynlike di
 enden en mensdelike
 handelden En op one
 dach doe dat rouent in
 den reuenter acte Doe
 dede si hoer in kerken
 voer dat hoege altaer
 dragen En doe hoer
 dienreschers van hoer
 were gegaen Doe boe
 den si hoer aensicht op
 totten licham xpi dat
 inder nbozen was en
 sprac mit trane Here
 die tyt is getome dat
 it moet vde grabsolu

eit vande horden s' prela
 tueren en vande licham
 Ic bidde datu my mit
 al wulle haele of ten
 mynster spaert de arbeit
 mynre susterē en haelt
 my: of maect my mit al
 gesont Hoert en niet e
 en wondlic dir Te hant
 tot dien woerde sprac
 dat wyf op hoer voete
 en quam te gemuet de
 rouent der susterē die
 wille reuenter quemen
 om hoer gracas te segge
 anserere mei deus son
 gen En doe die susterē
 woldē vlien riep die
 abouste na hoer en seide
 En wilt met vlien ir
 bin v priorisse Ende
 rechteuoert vermand
 den in den psalm. mise
 rere mei deus: en songe
 daer voer Te deum
 laudam⁹ en streken so
 al singende inder kerke
Hu vlaenderē were
 twe tyke mānen die
 lange vianstap onder
 een hadde gehad en
 die een socht den an

deren ter doot **D**oe was
 daer een scale knecht
 welc den enen lange
 gedienc hadde. en ghinc
 doe woene mitte an
 dere **H**ier om so ginc
 hi totten andere welc
 hi voer maels gedienc
 hadde en sechden **D**at
 in licht meer synen
 want in synen handen
 te leuere **D**oe die and
 dat hoerde wort hi v
 blit. en louede hem
 een deel gheleuts te ghe
 uen also voer al hi en
 in leuere in synen hant
Doe loefde hem die
 scale knecht dat te
 doen **E**n hi ghinc hou
 en sochte bequeme von
 den: dat hi synen he in
 synen viants hant mocht
 te leuere: dat hi oet
 dede **E**n doe dese doot
 geslagen was **E**nde
 volde synen vorsten
Doe ghinc die vrader totten
 vrunde des gheuens die doot ghe
 slage was

here in hoere hant le
 uere **H**i meynde dat
 sy van synre vrede
 nisse met gewete en
 hadde **M**er si wilstent
 wal: waer om si en
 antaste en leuerden
 hem de recht **E**n hi
 is gehange en is le
 liker doot gestoruen
Mer syn sünden ope
 baerden hoer noch le
 liker **W**ant oimids
 der vrende bede wert
 hi vander galge gedienc
 en is in d'eerde begru
 uen **E**n sond' marre
 des andere dages doe
 hi des nachts begru
 ue was **D**o queme
 onbekende hondē en
 togen den begruene
 vter eerde en schoer
 den hem te stucken
Als die romme
 sterft soe is dat
 volc ingadert ende
 bedroeft en besaren

Wn En en coemt me
 hem daer met te hulpe
 soe steruen so va honger
Ontrint den iaren
 ons heren a. r. ende
 xvi. was een gelouich
 goet man va dynant
 geboren. Dese toech
 onsee en is mit herli
 ge lant getomen en
 heeft geuidentert
 alle die stede daer die
 noete ons heren ihu
 xpi hebben gestaen
 en dat mit groter deu
 nen en tranen. En als
 hi qua totte berch va
 caluarie daer hi hoer
 den onse here gestorue
 was en dat cruusch
 geleden hadde. Wert
 hi seer suchende en
 riep mit luder stemme
 tranen en sechde. wat
 sal ic v wed' gheuen
 goedertere here ihu
 xpe voer alle die di
 gen die ghi o myne

wille gedaen hebt. Die
 steden die ic usocht heb
 daer ghi geboren sijn en
 ond' die mensche gena
 dert hebt daer ghi mi
 rakel gedaen hebt en
 v godh' getoent hebt.
Die heb ic doer dyre
 myne mit ganse hert
 ten ome beuange daer
 dese stede daer ghi on
 onse arme sinderen wil
 gestorue sijn en mach
 ic niet ansien sonder
 grote mede liden. En
 als hi dat gesicht had
 wert hi roepende en
 mit roepen schoerden
 die aderen sijn herte
 en gaf sijn gheest.
Ic heb oer gehoert
 van broed' voltrand
 welck te straelborch
 prior was va d' predic
 ker orde. Dese prior
Ghi hi. sat hi. altoes
 maecte hi een cruuse
 mit sijn diuin voer

In boest Het gemel
 daer na dat hi te mens
 quam en wert daer
 fier en mit blisstrappen
 gaf hi sine geest en
 mit myre broed' clast
 wert hi begrane wat
 die predickers op die tyt
 noch byne mens geen
 stede en hadde Ende
 doe dit die predickers
 te straelborch hoerde
 beyden sy tuc broe
 ders om des doeden
 priors licham te haek
 en sy queme te vghen
 Want die myre
 broeders: en wolden
 hem den begrane
 niet gheuen En nae
 worten iare gemelt
 dat die myre broeders
 na dan voeren Ende
 worde daer als te voe
 ren tuc predickers
 gesant En sy namen
 des priors grebernt
 sonder weder segge

en brachten dat mit ge⁶³
 luc tot straelborch En
 doe wieschen sy dat ghe
 beint mit vlyte: en von
 den in dat boest been
 daer die ribben an beide
 syden anhangen: een
 werckelic cruus: gemel
 sen En was als een va
 kelic schilt des herten va
 binen En doe ic dit hoer
 den seggen: qua ic wal
 xl mylen gewandert
 om dat te sien En die
 drie ouste hoeken vande ^{voerses} ~~voerses~~
 cruus: were nom als
 blader van eenre leyen:
 en dat nederste was
 stopp recht of ment
 in die eerde ~~als~~ ~~solde~~ staen
Ic heb hermelic ge
 kent in de lande van
 brabant een ionghe
 maeghet die sondige
 heyligh was Vandese
 heb ic inomen dat ou
 mids stedige oudenke
 d'wonde rpi: een grose wonde
 in hoere syde menich
 ier openbaerde: en

wt dier wonden vloede
bloet by na altoes i gis-
ter menschuoldich. En
tot ene mirakel heb ic
des bloets een deel ge-
sien dat in een glas
verwaert was mengte
mit en nochtant en
hadt noch verwe of
roke verwardelt

Ic heb vromē vā
enen die ontrif on-
sen tīde gemertelst
wert Als dese geun-
gen was vā ene hey-
denschen tyran. ende
den tyran dienden
En die tyran hem
menschelike tracti-
erden: en nochtans
hi altoes droevich ble-
ef en suchtede vmon-
derden hem die tyran.
en vragede vū die
sake sinre droefnisse
en waer om hi sich
mitte anderē niet en
vbliden **D**oe antwo-
erden vū die mar-
telaer. **H**uten ande

ten en gan ic my niet
verbliden **O**m dat ic
altoes onvedenke die
passie minns gods. en
drage die lichaemen
van synē wondē in
mynre herte **D**oe die
tyran dat hoerden wt
hi seer toemich en sedt
den **I**c salt vsoeken dat
ghi hebt ghesecht **E**ndel
te hant riep hi een vā
synen stokers en dede
vū dat herte mit minē
en dede dat mit enen
messe te midde othvee-
sindē **E**n te hant sach
die tyran op die een
syde die forme en op
die and' syde dat heelt
des gearuusten gods
en die tyran vwonderē
de wert te hant geloe-
vente en mit alle den
ghenen die vū toe haer-
den othint hi die doepē
Dat ander boec der
lyen

Alle die oer
 dmanne
 der herli
 ger kerke
 is gederlt
 in driēn stukken In bis
 topen In preeſtere En
 in dercken En alle
 dese hebben euen pri
 te als den paenes vā
 roemen En die kerke
 ind' weerlich' is oer
 mdrien ſtukken ghe
 derlt onder de kerker
 In penten In riddere
 En in gemene volcke
Ic heb enen herlige
 en enen gorden man
 gesien die gen vande
 besten was Dese was
 prior wal xl iaer lanc
 in sunte muthis doester
 te trier gelegen: ende
 was otto gelyche Dese
 was altoes die eerste
 tot allen geyde en hi
 oer die eerste die op slot
 te meten Dese en plach
 nacht noch dach int cho
 er in syn gestoelt te

loenen dat men sien
 mocht an dat gestubbe
 dat herde dicke in syn
 gestoelt lach Selden en
 mit roeten woerde plach
 hi te spreken dicke studi
 erde hi: en die and' hyl
 plach hi mit gebede en
 mit goede gedachte te
 betomeren En hi dro
 ech grote forge vande
 tonuent: soe dat sy in
 tytliken dingen gheen
 ghebriet en hadde: en
 daer mede dman huse
 dat sy hoer regel moſte
 hoelden **L**otte iogelke
 monike droech hi gro
 te myne en plach se
 in seden te leren en
 dat sy amschelike ſa
 den leuen Dese volge
 de syn tonuent tot vi
 dagen toe tot syne doot
 mit ene herte sage:
 en doe wert hi indat
 siechius gedragen
 En doe ic dit vnam
 quam ic mitte mede

ojn meyster in te vā
 den En als in die
 meist' ansach vā m
 hi dat dat die oelde vā
 groter crunch' en absti
 nenten soe fier was
 En te hant' geboet hi
 dat men solde slaen
 een hoen al wā d' es
 woensdages voer pa
 estken Doe kærde die
 prior syn aensicht in
 hem en en woldē dat
 niet gedaen hebben
 En ic sechde in. ghi
 en moget den meist'
 niet weygerē sonder
 perikel eenre dootsū
 den Want hi gheuet
 dat die rechten vhen
 ghen Doe antwoerde
 hi mit sachten aensich
 te die wille des herē
 geschiede mit mi En
 te hant' sond' merren
 streden hi hande en
 voete wt in dē bedde
 en boerde syn ogen

ten hemel en gaf synē
 gheest **W**at sal ic
 seggen van dien heyl
 ligen man broed' in
 die een prediker was
 tot benomen die so veel
 teyke en minckel dede
 dat hi den oelde heyl
 gen niet ongelic en
 was **O**nder and' ontel
 like wonderlike dinge
 die hi gedaen heeft
 v̄uerten hi die dode
 En daer om dede hi
 dese teyken op dat die
 ketterie in lombardie
 v̄scheemt solde werde
 daer mede En op dat
 der prediker orde en
 die ganse werlt te
 meer verheue solde
 werde **H**ier wille
 wi sonige mirakelē
 van desen heyligen
 man v̄tellen **H**ier
 om dan als die glo
 rie d' mirakelen en
 opmien des gerichts

desen eerweerdigen
 broed' ian verthene had
 den Volgeden in dat he-
 ly na volc sond' getal:
 so dat hi te voet met
 en mocht wanderen
Want in een yegelic
 genaken wolde op dat
 sy een wemich tot beho-
 efs' benedynge een
 wemich van synē de-
 derē mochte ruygen
Hier om als hi op
 een tijt in een doorp
 hadde gepredit daer
 volc sond' getal vgwart
 was en te voet nā dā
 met en mocht gerake:
 ontboet hi enē proest
 die daer bi woenden:
 dat hi in en peert
 seynde om in een
 der doorp te trekken
Die proest ontboet
 hem med' dat hi chas
 gheen and' peert en
 hadde dan dat gheenē
 beyder en naem:
 dan in selue alleen

want hi dat peert alto
 es seluer regerde ⁶⁷ **E**nde
 doe dat broed' ian hoerde
 ontboet hi den proest: dat
 hi in dat peert finde
 hoe quaet dattet oer weer-
Doe sande in die proest
 dat peert: en dat was
 wilder dan enich wilde
 beeste **E**n doe broed' ian
 sach dattet huter licken
 knerste mit synē tandē:
 maecten hi den peerde
 voer syn voerhoest een
 n'wuse en sechde **C**rista
 die een prince is des
 weets moet di sacht
 maken **D**iet een won-
 derlic dinc en mirakel
Tehans wert dat peert
 sachte en bugede syn
 knyen en boer in synē
 rugge: en hi steech daer
 op en beualse allegode:
 en reet daer hi wesen
 wolde **E**n sanden doe
 den proest syn peert
 weder sacht als een
 lam: en die proest had
 de dat mirakel daer

en binnen vromē. En
sande wēd' om sij peert
broed' in m desen woer-
den. **D**ar sy veer van
my dat ic op dat peert
fige daer god so grote
teyken in bewese heeft
ghebruut ghi dat
alst v lust. **V**an dier tyt
voert gebruycte broed'
van dat peert: en also
dicke als hi molde v
so buudde dat peert
sijn knyen. **H**i was
eens een lange tyt
van bonomen en pre-
eden daer ontvint in
dorpen en steden ende
dede teyken en mira-
kel. **E**n doe dat die vā
bonomen inamen
dat hi hoer stat gene-
kende was. **T**oeghen
sy wt v te gemoet:
mit een schaer sond'
getal van alre hande
menschen. **D**ese en
wossen niet wat ere
si v mochte bewyse
Dy ghinghen ende

henghen op vier scake
een syden cleet en dree-
gen dat mit groter vrou-
den bouen des heylige
mans hoeft: en des
en ronder hi hem niet
vbiiden want dicke
die sacre d' mensche
in al sulken dinge vrede
misbruycke. **D**u sach
die duuel en bewede
dit en bracht daer e-
nen boesen man toe
dat hi haestelike gre-
gorius den paemes
hoetsapten dat vū brae-
der in vier ene pa-
mes hielt. **D**at hi op
enen wate hernst wet-
en dat hi een syden
cleet bouen sijn hoeft
dede draghen. **T**e hant
gheloefden die paemes
geringer dant betem-
den. **H**i ontboet die
cardinalen en oer an-
der prelatten die doe
daer ontvint weren
dat sy ten houe solden
comen. **E**n doe si ge-
men weren: sechden

die paemes. nar hi ge
hoert hadde en wolde
broeder ian te hame
doen **D**oe was daer
een heyligh bistop welt
den paemes voer hoe
re alre tegemaer dich
seliden **T**en beteemt
met heylige vader di
man te hame te doen
ghi en hebt anders die
waerht eerst vnome
en geproeft **D**oe sech
den die paemes om syn
die dingen genoeg ku
dich die ic gehoert heb
en ic en wil die senten
ne niet langer vtreckē
En als dit sach dese
woers bistop **D**at hi vn
allen dat sy vn allen
enen text vande ewa
gelio wolde kengen
En doe lechde hi syn
drie vinger opte text
en sechde **I**c sweer hi
desen heiligen waerde
dat ic mit myne ogen
gesien heb **D**ats als
broed' ian den volc sol
de prediken en opten

stoel was gegaen **D**oe
steed die engel gods
vande hemel en dructe
vn een gulde cruis in
syn voerhoeft **E**n die
bistop sechde voert **D**at
en hadde ic minnermer
mensch openbaert en
had ics niet gedaen om
ons herē des paemes
en des heiligen hoefs
vā roemen schande te
schuwen en om broe
der ians onnoeselheit
te bewysen **T**ehans
wert die paemes staey
ende en liet vn genoe
gen **E**n hi seyden
boeden te bonome en
vant dat al gelogē was
Ic heb van enen
abt gehoert dat broe
der ian in een stat was
gegaen **E**n vn gemoe
ten en volgede een on
tellike staer vā mēsche
En daer was een wyf
die sach hem voer hoer
doer heme gaen **D**oe
sy in hoere kelic stont
en taptē valf wynn
En ter stont leep sy

op die straet en vgar
 den tap in hoer hant.
 en si sach den heylige
 man mit begheerlike
 ogen een goede wylaen
 daer hi hene vart. En doe
 si hoer ogen na hoer
 toech. vant si den tap
 in hoer hant. **S**uleip
 totte vaete en vant dat
 die wijn altemael mit
 geloepe was. Hier om
 wort si boue mien
 bedroeft om dat si hoe
 ren wiede man of sach.
 En doe liep si naden
 knecht gods en sigre
 pen mitte voete en mit
 luder stemme en hime
 vtelden si wat hoer
 geualle was en wat
 perikel dat si weer v
 wachtende van hoere
 man. Doe hadde die
 broed medeliden mit
 hoer. En benedndse en
 ghehoet hoer dat si thuis
 ghinge en hadde een
 vast betruwe inden
 here. Hoert nu een
 wonderlic dit leser

van dien dat geschiet
 is. Dat wijf quam wed
 tot hoere kerke. en wat
 dat vat wed vvuult mit
 ten wijn en die ploer
 des kelres med' gedrocht.
 En dese abt daer ic dit
 of hoerde. sach dit vaat
 hangen voer die kerke
 tot openbaringe va dese
 mirakel. **D**ese eer
 weerdige abt vertelde
 my een and' mirakel
 dat hi gesien heeft. Op
 een tijt so eerde een bou
 man inde arker. ende
 sach va veers ene aern
 sitten ruste op eenre
 voere. Doe sechde hi totte
 aern. **V**aern vbender
 my ic besweer di hi broe
 der ian. Ic sal die plo
 ech wed sme dynen
 en dan sal ic v vangen
 en den heyligen man
 presenteren. En teham
 ghit totte aern die vn
 verberde en nam he
 en brachte de heylige
 man recht of hi getom
 weer. **D**esen aern heft
 die eerwerdige abt

gesien. den heyligen
 man volgen waer dat
 hi ghinc vande enen
 doep totte anderen. En
 waer hi den volc pre-
 dicten daer volgede hi
 yn na: en ghinc ohrut
 hem sitten op een hoe-
 ge stede indie luyt
 dat yn volc sien mocht
 En als dat sermoen ge-
 eynt was sloech hi sin
 vlogele mit wonderliker
 blystrapen. **M**y vtelde
 een braed' v'nd' predi-
 ker orde dat ic nu ver-
 telle. Dese selue brae-
 der: hoerden dat recht
 werlike redit tot bono-
 men doe hi noch meer-
 lic was: en doe sach hi
 dit dat ic vstelle. Dese
 braed' lan stont en pre-
 dicte: en dat volc v'nd'
 stat liep tot yn. Hi sach
 dat yn niet en behae-
 gde: want hi sach dat
 het volc dat omtrint
 hem sat getroent was

mit cranc van roese
 gemaect: en doe dat
 sermoen totte eynde
 gecomen was: sechde
 hi allen. Die lede des
 gelouige volcs moete
 hem scaeme dat si mit
 roesen of mit bloeme
 getroent werde onder
 die doerne croen xpi.
 En seide voert ic ver-
 maledie die hoeden
 van roesen niet dat
 volc niet die hoeden
 wels dat volc getruut
 in sinde. Doe hielt dat
 volc op vande meeste
 totten mynste hoede
 te drage en en dorste
 niet doen tegen des
 heylige mans sentene.
 En na wemich dage
 geboerde dat men he-
 erlike brulofte inder
 stat hadde. Doe was
 daer een ionc kynt
 dat alleen enen cranc
 droech in synre hant.
 En als dat sach een

houerdich iongelic gre
 ep hi den hoet wt des
 kynes hant En sond
 orlof setten hi den op
 syn hoeft En sonder
 merrē wert die crans
 lernende En eer hi en
 van syne hoefde sonde
 genygen. vbernde hi
 in thær van synen
 hoefde En al vmonde
 rende so leide dat wt
 bi dien mirakel des
 heyligens mans woer
 den ontsien en i syne
 werken gebenedide
 sy den he **H**ier na
 heb ic vnome vā ene
 broed der prediker
 orde dat beneder ian
 mitte andere broede
 ren dier bi was **D**e
 sūte dominicus licha
 in bonomen wert ver
 heuen En als een
 bispop cardinael ten
 hoefden vā den heylige

lichem wert geleyt
Wert broed ian ten
 voeten geleyt En te
 hans is een wonder
 like smckerige gesht
 et als dat die broeder
 te hoefden en die car
 dinael te voeten wert
 gesien **D**ie bispop is
 weder ten hoefde ge
 leyt en die broeder te
 voeten En weder is
 geshtet als te voere
 daer sy alle af vmon
 derden **W**ie nyuelt
 indesen wert dat die
 vdiēte des heyliges
 goede behaget hebbe
 die in houe de bispop
 mit ouste eynde woldē
 hebben liffen **I**n
 jaer ons heren m a
 en xxxvi. was ee eer
 ster in eens meertē
 huus die welke den
 heyligen man te her
 berigen plach **D**ese
 ceeter hadde leren

spreken en hadden heyl
 ligen man seer lief
Doe was daer een knecht
 ten huse wels die orter
 doden **D**oe qua die
 heilige man daer te
 herberge en riep tot
 ter coeter waer bistu
 nu myn vrientine
 waer bistu **E**n sonder
 merren antwoerden
 si wte buicke oiers
 eters **I**c bin hier ic bin
 hier **E**n umonderde
 sich alle gader **D**it
 mirakel sprant ouer
 die man: dat volqua
 daer gelope en die e
 orter sprac wte buyck
 hoers eters menigen
 dach daer na **W**at
 sal ic nu seggen van
 broeder peter: wt hys
 pungen gehoeren die
 vands' prediker orde
 was **D**oer wels ver
 dienten een wyf in wet
 wert die drie dage
 doot was wels eens

23
 clerts wyf was die wel
 ke die broedere vander
 prediker orden te her
 bergen plach **D**ese heb
 de een dronckē wyf die
 yn veel verdructs an
 dede **H**er gemel dat
 si op ene morgē stont
 doot gevonden wert
En men street hoere
 man aen dat huse had
 de gedoot **H**ier o wort
 hi geuangen en nade
 deiden dach wert hi ter
 doot verwelen **D**oe wt
 een kuul ind' eaden
 gemaect: daer wert hi
 ond' geleit en dat dode
 wyf bouē hem na wille
 des lants **D**oe sehdē die
 man daer sint alle hoer
 den **D** sūte peter die my
 laets lonede doe ghi bi
 my weert dat ghi om
 mynē wille doen solder
 soe wat ic u haede wilt
 my nu bi staen want ic
 onnoeslike ter doot wde
 vdoemt **E**n ic bin des
 seker dat ghi dat selue

vmoedht hier niet me
 sende als of ghy hier
 weert **S**iet wond **T**e
 hans loer dat dode wif
 hoer ogen op en suten
 sechde si voer hē alle
Als die heylige man
 voer my lat hū i we
 der token leue gēme
 op dat ic minns mans
 onschout doen soude
En als si dit gesecht
 hadde: wert hoer mā
 los gemaect en nam
 sijn wif mitter hant
 en ginge te gad thuis
 wert **D**ese selue broe
 der peter heeft noch
 drie ander pānnpalike
 vand' doot vwert wtge
 nomen and' grote mira
 kelen die sonder getal
 weren **W**ie hebben
 enen anderē broeder
 gesien vandē seluē orde
 toentact geherte **D**ese
 eerst een sympel broed
 eer hi prior wert **D**e
 se verwerkede drie do
 den in dūmslant **I**c
 heb enen anderē gesie

die oer toentact geherte
 was ind' predicker orde
 te louen **D**ese was goet
 van leuen en arbeide
 seer ond' mensche salich
En als ic hoerde dat hi
 stert quam ic op die stat
 daer hi stom lach en wā
 hem seluē met en wolt
Ende doe die vie sijn doorte
 genceerte loer hi sijn ogen
 op tegen hoep d' gheente
 die daer were **E**nde hi
 boerden sijn hande op
 totte crucefix en seide
He leyt myn ziel mitē
 kerker op dat si dynen
 naem belien mach **E**n
 doe hi dat geset hadde
 soe sloecht hi driewerf sijn
 of ogen op nod' en sterf
Ic heb enen anderē
 gesien vand' seluē orde
 en indē seluē cloester die
 seruaes herten en was
 myn spere sondlinge
 vrent **V**an desen sechde
 my die broeders die xxx
 v laer mit vū vkoert
 hadden **D**at hi in alle
 dier tijt in dier wilen
 dat hi inder orden ge

weest had sie broeder
of anders enich me
sche wt synē schulden
gemoyet of gestoert
en hadde. Hi was so
groet vā oetmoedich
en sachtmoedich: dat
ic me sijn gelinc en
heb gesien wondlike
medelyden en mistaet
had hi tott synē ene
kersten. Dese als hi
sijnre doot geneerte
hinc hi mit ogen en
mit handen tē hemel
wert. En doe had vn
een broed: dat hi vn
seggen woldē hoehi
in sijnre consiennē
te vreden weer. Doe
sehdē hi oetmoedelic
en deuotelic: seker en
vaste vrede is tusche
my en den maker
onser salicheit ende
ic en sal niet langer
beroeft wesen van
sijnre beschonwige

46
75
Ic enen anderen
gesien vande seluen
orde te gent gelijc
geherten. Dese was
tot sinte thomas in
vlanderen een canonic
En hi liet die werlt
en ghinc ind' predicker
orde. En was seer ge
ghenen tot hanc en
tot gheesteliker bly
scapen: soe dat hi een
heyllich man was. En
dat bewysde oer sijn
doot. Want doe sijn
vleischelike broeder
begrave wert inde
cloest' d' broedere: en
doe men de marmor
steen die op vn lach
verzorgieren soude: doe
seiden dese broed' gelijc
Laet leggen broeders
laet leggen niet lan
ge en sal hi onbero
ert leggen. Indien
woerden gaf hi te
verstaen dat hi toe
telic daer na onder

den seluen staen mit
sijn broeder solde wer-
den begrauen En dats
geschiet En dese selue
voerschede dat hi niet
langer dan drie dage
mit vegenuer wesen
solde eer hi op solde
naeren ten hemel

Ic heb enē andere
gesien vād' predick'
orde odo ghehete De
se regerden indē ghe-
esteliken recht een
heyligh en een goet
man Dese wolde sel-
den eten dat vā beeste
somen was al hi at
soberlickē wermoes
en crute en hielt dier-
mede sijn lyf Dese
was geopenhaert dat
ende sijn leuens eer
hi mēder orden ghinc
En sijn doot liet hi
sijn broedere wete
een wyl nits te voe-
ren **I**c heb enen

anderen heyligē man
gesien vād' mīre brē-
ders orde wille ghehe-
ten van imlochona
Dese was een meest
ind' godht te parīs:
en lende een denoet
heyligh leuen Dese pre-
diten op een tyt tot
parīs: en wert wal
ene prelant swyngen
de en na predicte hi
voert mit en beualse te
gode en ruste i vrede

Ic heb broed' roen-
raet gesien vād' sel-
uer orde Dese was
nunister in diuinitat
en was groet mēder
gracen gods en plich
die heylige seer te ere
en was daer i veel
dinge **I**c heb enē
andere gesien goet
van leuen dat een
regulier was Dese
sichde iij dage sijnē
doot te voere en was
ghehete iohānes va

letas en hi was een
 geleert man en leiden
 een onnoefel leue van
 sijn kintfchen. **L**eue d'age
 tot sijnre doot toe van
 desen goede man hebbe
 my sijn mede antonike
 vtelt: als dat hi te pa
 rys studeerde ond' meest'
 Peter: sangher te parys
 en bestont te trouwele
 doer beringe. En als
 hi in sijn ghebet lach
 deuoteliken: sach hi
 sijnre peter en sunte
 panuels tot yn romē
 die yn sterfte in sijnre
 leue. **D**ese plach die
 gloriose moed' xpi seer
 lief te hebbe. En ond'
 and' dinge die hi va
 hoer dichten maecte
 hi dese twee veerse va
 hoer die gheen gelijc
 en hebben. felix mat
 aue qua mind' sluit
 aue. **Q**ue gemtrins
 ene we fans essebaone
It hebbe gesien di
 en seer edelen en mal

geboren man helger
 geheiten. **D**ese was e
 ens mestigen greuen
 saen. En liet in sijnre
 loget acht doer xpijs
 wil veel bouwige sloe
 te en and' r'ichede: en
 hi ghinc ind' prediker
 orde: en is daer prior
 genorde. **D**ese most
 namaels een esel r'ide
 dat hi wt oetmoedich
 dede want hi wt grote
 ranch' niet langer te
 voet gaen en r'onde. **D**e
 se stont eens mit prou
 nael capittel voer die
 diffinitoers en priors
 en solde sich hem selue
 beschuldige. En wort doe
 sijn esel vreeseliken
 belkerde als si plegē
 En dese prior seiden
Siet broeder s' myn
 esel beschuldiget my
 dat ic niet weerdich
 en bin langer prior
 te wesen want ic on
 medich bin te voet
 te gaen en tegē onse

orde moet ryden ende
werde gedragen i synē
ruggē. En als hi dat
gesicht hadde worden
sōmige lachende ende
sōmige screyende. Hi
most nochtant syn ton
nent regiere hoerāt
hi oec was alle die da
ge syns leuens. en na
synre doot was hi cla
er en groet en veel
mirakelen. **I**c heb
gesien ene monit vā
sūte bernarts orde die
vol was vā goedhere
heit. Van desen heb ic
dit mirakel gehoert.
Het vrees seer in dē
lande vā brabant. En
dese monit had synen
kniep voer mit dozp
gesant en hi quam
olleen na dmalende
on dat lant. En siet
hi want een schoen
kynt luy van drien
iaere dat daer alleen
sat in' folder snee
screyende. En hi trech

medelide mitte kinde
en stech vande peerde
en hi omvatten dat screy
ende en wert mit hem
screyende en bestont te
vragen wat hem deer
de. en alst kint swech
screyden hi noch seere
en vragde hem waer
is dyn moed' hebstu dy
moed' vloeren. En tot
synē vragen screyde
dat kint noch seere
en sechten ten lesten
we my we my waerō
en soude ic niet screyen
waer om en soude ic
niet screyen. **D**iet ghu
siet wal dat ic behoene
de alleen in' kelde sūte
en niemant en is die
my tot vn neme ende
het berige gheue. **T**e
hans stont die monit op
en nam dat kint in
synen armen en al
ruschende sechden hi
Duete kint en wilt
niet meer screyen. ic
sal di totter kerberge
dragen en sal dy daer
doen voede. En dat sog
gende wolde hi mitte

kynde opt peert sigen
 En doe sprant dat kynt
 wt syne armē en ver
 swan haesteliken want
 het was xps d'maget
 marren soen Doe viel
 die monic opter eerde
 en wert seer saeyende
 en als hi daer een lan
 ge wyle hadde gelege
 wert hi ten leste van
 den knecht gesocht en
 is opt peert geboert
 en is ter herberge ge
 tomen En doe hi gelma
 get wort waer om hi
 saeyeden En sonde hi
 van dier nacht anders
 niet geseggen Dan
 goede kynt schoe kynt
 Waer om hebstu ver
 laten my waer om
 bistu en wech gegae
 waer om heb ic dy so
 tortelic vlozen Daer
 na nam die monic tro
 estinge en openbaer
 den dat enen man

en ten lesten heb ic ver
 nomen ^{1 deel}
Dat ander is u
 dien byen die
 in hoere vlozen
 de roget grote arbeit
 doen en syn oimds e
 enrehande dysaplyn
 hoere moed onderdu
 nich en sy en doen ge
 en dinc sond' orlof
In dier tijt doe dat
 volc van ungarren
 mit andere veel omic
 riken vande tartare
 die wt oriente queme
 wredeliken vdozien
 is en in duuslant rehs
 in duuslant in beme
 begonde te come Doe
 was een goet man die
 hier va gestoert was
 en sozhdē voer duus
 lant en sondhinge voer
 brabant Waer om hi
 in brabant qua tot eene
 heiliger nonē ende
 sechde tot hoer lieue
 moeder ic sozge seer
 voer dese naeste lande

van tegenvoerdichheit
 d'tartaren. die te hant
 bemen bestaen te voer
 uen. Doe sechden die
 nonne. En vrese niet
 meer lieue kint wat
 in desen lande syn so
 veel heyliger zielen
 en sonderlige in dese
 cloester. dat men hier
 gheen heet d'tartare
 ontsien en derf dat
 mit heylige gebeden
 vorenen sal werde

In vlander en is
 een dinc genalle dat
 desen contrarie is
 Het hat een halich
 man voer die vle
 minge. Doe weathe
 geantwoert in sinen
 gekede. Laet die hou
 dige hoetmodicheit
 werde. Dat wi opte
 derde dach daer na
 hebbe gesien. al wort
 ter veel wt hoer v
 slagen die al sulken

doet niet vdiert en
 hadden. Mer het is
 te merken dat een bit
 ter doot den goeden
 mensche niet hyndlike
 en is mer orberlic tot
 hoere salicht die hoere
 eertliche heerschap ond
 dandh sin en wt qua
 den moet niet en velt
 ten. Dat sicheen mal i
 een getruwen man
 daer wi af gehoert
 hebbe. vand' eer woer
 diger mechtelr des gre
 uen van hollants me
 der want als deses gre
 ues en romts moeder
 va hollant nadon sint
 in malderie in zeelat
 was geromen. Soe
 ghinc sy mit twee
 predickers om die wold
 leuede te seken en
 om die gewonde te
 lane. En tot dien sel
 nen werke d'bermilt
 tich want sy een eer
 ber edel vrouwe die

der greefmen des ro
mits moed mit name
vieldoe en seide **T**e
hans ghic ic hier ver
bi. en mit seer veliker
stemmen riep my een
vanden gemonden **E**n
doe ic tot he quam.
leide ic sin hoeft in
min sicheit. en vmaen
den dat hi gods gebent
ken solde **D**oe sloech
hi sin ogen ten hemel
wert en seide **I**c belie
dat ic mit heer tegen
myne danc gesome
bin **E**n dat mit sulker
opset dat memant en
wolde quetsen noch
in lyf noch in goet
Ic bin hier gequeest
en siet ic sterue **I**c v
gheeft ganseliken my
nen doeder op dat
my die almedinge god
ontferme. en tegen
hem wat ic misdaen
heb. my vghene **D**at
licham xpi begheer

81
ic seer toufvangen. en
al en ontfangen ic dat
in myne mont niet.
van synre grane en
sal ic nochtan niet be
roeft werde in myre
herten **E**n dat seggen
de segende hi hem mit
ten heiligen cruus en
al so gaf hi sine gheest
Ic tuge v by myne
salichit. dat ker stont
doe hi sine mont op
loer om sine gheest
te gheuen. vloech een
vogelken mit synen
monde. dat soe schoen
was dat gheen dier
mede creaturen. dien
en weer te gelyken.
mit mondlike suete
roeke en vloech ten
hemel wert **G**iet my
leser hoe waerachtich
dat sinte augustijns wo
erde sin daer hi secht
Ic hebbe gheloest en
daer om heb ic gespro

ken **D**is mensch en
mach met quelit ster-
uen die mal gekeeft
heeft

O Vermids conre
hande disiplin
syn sy haere moeder
onderdanich noch sy
en doen niet sond' or
lof hoere onste **I**nt
iaer vand' ghebuere-
ten ons here int ra-
doe die honger ouer
die ganze werlt was.
daer mensche sonder
ghetal om storuen.
was een seer herlich
heremyt int bisdom
van beluact Ende
dese heremyt hadde
groete medelide mit
ten volc des metche-
liken gheslechts en
badt dachtlyc mit tra-
nen daer voer Ende
plach onse he die die
te berispe dat hi sy
volc in alsulker rasi-
mige vsmaden en
sont' ophouden ghey-

selde **E**n doe hi dese
woerde op conre nacht
mit groter vuerheit
syns herten voer de
aenschouwe des ouer-
sten rechtens die die v
haelde openlieden
hem een oltra man
vā iare en seiden
Dant op en beghint
myse te doen **E**n die
beghit aldus **D**at heyl
des volcs bin it **D**oe
antwoerde die here
myt **T**en is noch niet
dath waer ont niet
georloft en is my noch
enige myse te doen
Doe seide die olde ma-
gh moetet doen daer
om en merret niet
langer **D**oe wert die
heremyt oncert en
hi en dorst niet late
en hi stont op en be-
gan die myse mit dat
voer seide woert **D**at
heyl des volcs bin it
En als hi na dat ena-

gelu dat offerorum
hadde ghesen ghit die
olde man en offerde
een vat vol aeren en
seide Legt dat boec
weder omme op die an
der hoec des altaers
En beghit myse redo
en vanden ~~den~~ herlyge
crucse seggende wy
moete ons vlyde mede
cruce ons here En doe
dat die heremyt mede
euangeliu hadde vol
bracht en dat offeroru
um hadde ghesen
Doe offerden die olde
man een vat vol dente
geffens die na me
nigerhande verwe we
ren en hadde dat teken
des herlygen crucses
En doe seide echter
Legt dat boec weder
omme ten derde maelop
die and' hoec des alta
ers en beghit die myse
te voer die doden

50
23
En doe hi dat volbrachte
hadde alsoe hi te voere
gedaen hadde **Doe**
offerden die olde man
eens menschen hoeft
dat bebloet was in
one vaete **Dier** wert
die heremyt seer in u
ueert En bestont te twy
uelen of dat visioen
van gode meer of niet
Doe antwoerde hem
die olde man tot synre
gedachten Ic bin pe
trus die apostel. ic bin
gesent totti dat ic di
toene sal wat tocome
de is **En** hebt mede
lyden gehat mo' sterfte
der mensche. god heeft
v' vhoert En in een
teyken d' waerh' heb
ic di geoffert een vat
vol aere want ghi
sult sien oer die oest
maent ten eynde roet
Dat men die maet sal
hebbe voer xx penni
te die men nu roept

voer xij schyllinge
Die ander offerhan-
 de die is di dede vā
 gerfken die men
 gerhande verwe
 hadden en mitte heyligen
 cruus. **B**ereike
 nen menigerhande
 pelgrimaedse: die
 alle sullen hebbe dat
 teyken des heyligen
 cruus. **D**ie derde
 offerhande bedunt
 die hit int eynde vā
 desen dagen i welker
 hit so veel hoefde d'
 menschen valle sullen.
 dat des geluc nye ge-
 sien en is. sint dat
 die kersten eerst be-
 gonde te wesen. En
 mit dien so vsmā
 die olde man. En al
 dat hi gesedht hadde
 is in alre maniere
 al so getomen al se
 hi gesedht hadde.
Wi hebbe gesien

mit vier onsheren aar
 en xij. **E**en ontellike
 saer vā kinderē die
 vande boesen gheest
 bedroghe weren. **D**ie
 mitte teyke des heyligen
 cruus ten heyligen
 lande werttogen. En
 dat meeste deel van
 hem wort den heyden
 voer soninge boese
 menschen mit meer v
 roft. **W**i hebbe oec
 laerst werf gesien mit
 naer ons here aar
 en li. **E**en seer gro-
 te saer vā hierden
 die seer boes en nre
 et were en wt veel
 romityke vgaert
 weren. vā soninge
 boese manne onder
 dat teyken des heyligen
 cruus. En syn vā dese
 boesen manne: soe dat
 si in veele lande in
 wals lant gelegen
 stede stote en dorpe
 begonde te vderuen

Doe dat sy oer te pa
 rys en tot oeliens
 veel clerike doode
En siet leser een wo
 derlic dinc In haet
 der clericschap. soe v
 uronden hem hier
 in dat gemeyn volc
En groe omge we
 ten daer geschiet.
 en hadde si met dat
 lecke volc oer besta
 en te doode **E**n daer
 wte nulle gods wor
 den sy tottelic alle
 verflagen **S**iet da
 wt desen dat hier
 vtelt is. hoe veel volcs
 dat antkerst nuten
 kerste mensche sal
 vgaedere waneer
 hi bestaen te regn
 en

Doe sijn een
 re hande bren
 die als onvel maect.
 gheen angel en heb

85
 ben **D**y desen sijn die
 sommersen of leke brae
 ders betekent **H**et
 were somige rouerse
 in een cloester **D**ie ene
 grote dormit in hoere
 behoef hadde getymert
En doe dat die monike
 sagen **O**f wt wt of
 wt noetberht. begonde
 si oer enen dormiter
 die groter was te tym
 mere **E**n doe inmere
 een wenyth mit hoge
 weren getome **D**oe
 seggen die romise dat oer
 moniken wert bone
 thoer ghinc **E**n wt wa
 er des torens sloegen
 sy doot den meyster
 va den werke. die een
 rouerse was daer hi
 stont en vrachte wat
 meer. ic staem myte
 seggen alle dat quaet
 dat daer va is gero
 rmen **W**ant her is

ten lesten dier toeges
men dat die gheen die
dat dede. not ordmanne
hoere onste mit' wer
liker hant gepymicht
sijn en vstroyer

Dese voerseide
byen sond' angel
sijn als knechte en als
dienres d' eerster en
genarige byen **W**
lesen van de heiligen
man sūte bernart die
mit cloest' dat claren
dael heyt een abt mag
En hi sach eens mōē
bouwe doe ment tōē
meyde enē conueers
denotelike en bonen
sijn macht arbeide En
doe sūte bernart ou
mids den heilige ghe
est va binen bernart
wert. sechde hi tot di
en conueers voer hem
allen **W**erket brader
werket. na desen ve
genueer en suldi ge
en ind' vegeuueer
hebben

Dese eerste bye
dijne die ge
ne not die traech sijn
māē werke en doede
se sond' bermhet tich
Ehelyt dat goede
vuerige vltige sed
ge gesacte conuerse
alre eien weerdich
sijn **A**l des gelyt con
trarie sijn sy med' one
alre scanden en tōē
vertien woert die
onschemel truch ende
vsmmende sijn en hem
seluen in alle dinge
sueken **O**ntuynt
den laeren ons here
y et en xxxij. Loge
die kersten mit gōt
menchuldich' ouer
mit heilige lant **O**p
dat sy die herden ver
drene die dkersten
lant eens deels had
den gemonen **E**n als
si dūke gestrede hadde
wertter veel an bere
syden verflagen en
veel wert' gelunge

En onder gods volc
 worde n ridders ge
 rangen Die een was
 wt walschlant ende
 die and wt brabant
Dese n sin gebracht
 mt heyden lant en
 were daer n raer
 lant en moeste tege
 hoer gewoonte seer
 swaerliken arbeitende
 En als my een van
 dien riddere vfelde
 facten si op ene dach
 ind' heeren vand' sonē
 die onidradlic ende
 were moede gearbeit
 En dese riddere be
 gaerden n hoere lan
 de te wesen mt such
 ten hoers herte Doe
 was daer ond' hem een
 seer edel man die oer
 hoer gesel was mder
 ppen En deseberrsp
 ten hoer traetheit
 en seide **O**nsalige
 wat bertheerdy **O**hi
 sult bi aentueren

thuis comen en sult
 licht quad wesen indie
 armen te vdrucken
 dan ghi te voere waert
 mer woldi soe mocti
 hier een salich eynde
 u wes wt ganges nach
 tende wesen En doe
 hi dat gesecht hadde
 soe boede hi sin hinde
 en ogen op ten hemel
 wert en seide mit
 ghehoie kinyen **D**ie
 almechtige god en
 laet my minner moer
 va hier comen Mer
 ic bid hem dat hi my
 hier laet doen penitē
 ne voer myn sunde
 en hier laet sterven
Dese edel man wert
~~wort~~ behoert want
 dese n riddere wor
 den verlost on que
 men thuis En wy
 hebben se gesien en
 bi aentuerē fahre
 van te voeten mer
 om dien edelen hey

als

ligen man arbeiden
die comt van iherlm en
voel ander edelingen.
en nochtant en mochte
sy hem niet vlossen

Hier om we den ghe-
nen die hoer dage toe
krenghen na lust der
wtwendiger sijn en
des wleyfches En mo
wen hoers doots ter
hellen wert slyte En
die mo inde arbeit sy
sullen dan hoere die
suete toe sprekelicheit
des herē Verblide
dy goede knecht erde
dan sulle sy gaen in
die blyscap hoersken

Die iongste of
die vruchtberste
byen helpe haer moe-
deren niet alleen inde
werke mer oec inder
vruchtbercht **B**y die
moeder verstaom
die prelare **H**et
was een conueers
van sūte bernarts

orde herman gheoyte
En in brabant i een
cloest' acquiria ghe-
ten **D**ese wert ghe-
quelt vā de valsche
broedere. die hem v
weten dat hi den
cloester sadelic weer
want hi altoes siet
nas En dese sieke bra-
der ammoerde hem
seer mal en sechden
Altoe veer als ic myn
orde holde na dat my
snuet vhanget en my
Ziel besit in lydsamh
Soe hoop ic dat ic veer
den ogen gods dat
cloester meer vberert
heb. dan of ic hem
dusent mart silyuers
hadde vmozne **H**ie
seide recht en wal
Want die zielen en
sijn om des cloesters
wil niet mer dar clo-
ester is ingeset om
zielē wil **D**ie iongste
te byen helpen hoer

moeder. **D**it mach
 men anders erpome
 ren. **W**ant her is een
 vanden tien gelode.
Als dat men vad en
 moed' eren sal: dat al
 le mensche natuerlic
 sal wesen. **I**n noz
 mandien was een
 seer ryc man. mer
 hi was onedel. **D**ese
 had enen enig' soen
 die hie weelich ende
 dertelc op voede tot
 ene man. **D**oe quam
 totte vader des dertelc
 soens. een ridder en
 seide. **J**e heb een doch
 ter die seer schoen en
 vons is daer alle dyn
 geslechte mede vheue
 mach werde. **D**ese
 willen nu gheue uwe
 soen tot ene mine mit
 al sulker vorwerde
 dat ghi al v goet on
 sult gheue. **E**n v soen
 sal v en syn moeder
 seer mal in alle dage

besorgen. alle die dage
 uwes leuens. **W**ant her
 syn soeninge saken on
 mis welken dat v soen
 v onterne mach weert
 saer dat ghi inde besit
 bleeft. **D**oe die vader
 dit hoerden soe twivel
 de hem. en is ten leste
 daer toe ghedwongen
 vande vriende dat hi
 syn soen mit alle syn
 goet des ridders doch
 ter gaf. **E**n na dat die
 brulofst gedaen was
Doe besochte die soen
 syn als vader en moed'.
 dat eerste mer seermal
 en onulcedyken aer
 in dat and' jaer min.
 en in dat derde noch
 min. **E**n mit merde ja
 er va ingheue ~~des soen~~
 sijn vns. maecten
 die soen synen vader
 en moed' een delyn hi
 usken tegen syn doer
 ouer. op dat hi gheen
 onlast van sijn elders
 maer en hadde in syn

eygen huus: en hem
 daer armeliker ende
 mit mynre toft mocht
 af wesen. En doe die
 ouders in dat cleyn hu-
 usken waende: so lede
 sy daer groete armoede.
 En seldē dorst hi in
 syns soens huus comē.
 mer doer een knecht
 ken onthoet hi hē des
 hi niet en mocht ont-
 beren. **O**p enē dach
 gevielt dat die moed-
 sach wt hoere huuske
 datter een gans andē
 spete gesteken was
 in hoers soens huus.
 doe seide si tot hoere
 man. Ic bin een wif
 en daer om ist bete-
 melic dat ic mit cleyn-
 nen dingē te vreden
 bin. mer gaet ghi in
 uwes soens huus. en
 vsaedet eens v hon-
 gerige ziel vander

gans die ic daer ghes-
 en heb ten eten be-
 reyt. **D**oe ghinc die
 olde man mit syn
 storckē in syns so-
 ens huus. En tehans
 doe soen syn vader
 sach comē: toech hi
 dat speet vande vuer
 en lieper hemelic
 mede en wech ende
 huede se. En doe ghinc
 hi wed' om en vrage
 de sy vad': wat hi sach
 te. En doe merctē die
 vader nul wat hi in
 den sijne hadde: ende
 ghinc alsingende we-
 der om thuis. Ende
 doe vad' wt syns soens
 huus wed' ghinc. ge-
 boet die soen sinen
 vromē dat si die
 gans wed' anruet
 lechde. En sonda' mer-
 ren als sin wif in
 slaepamer getome
 was: sach si opter

gans boest een groete
 pad suten **D**oe mozt
 si seer vneert en be
 gan te roepen **D**oe
 liep die man tot haer
 en doe si hem die pad
 getoent hadde: so ma
 de hi se mit macht u
 der gans schudden
En doe sprac die pad
 in sin aensicht ende
 hic daer soe vast aen
 dat mense mit gheen
 re nusten noch raet
 daer af en mocht ay
 gen **E**n pmdiden
 menich naer des soeb
 stalcheit **E**n dat was
 een groet myrakel
 want maneer me
 dat beest an synen
 lieue eigent werde:
 dat geuolde die men
 sche so bescheydelike
 als of me hem i sy
 bert gesteken had
Hier om was hi

vneert en mit herou
 we va sine smden:
 ghit hi tot sine bisop
 daer hi ond' gheseten
 was: en mit gansen
 rouwe biedte hi sich
En nam tot peniten
 tie va sine bisop: dat
 hi al normandien doer
 en doer alle die stede
 va wallchlant: mit
 onbedete aensichte
 om gaen solde **E**nde
 dat hi on al den volc
 solde vtellen: hoe hi
 geuere had **O**p dat
 die kind' exempel
 daer an neme solde
En leren hoe wite
 lic en hoe seidelic
 dattet is: den olders
 ordancher te wesen
 Als hem niet te ver
 gelden dat si de kn
 derē gedaen hebbe
En na veel naeren
 wert dese mensche
 van d' paddē vlost

doer gebede veelreker
 liger menschen. ende
 dat die verswan
Alle die byen
 hebben ene ge
 merne arbeit. **I**n
 heb ene cappellen ge
 sien hi sūte antlonis
 in een cloest' vā sume
 ber narts vroe. **D**ese
 was broed' bruun ge
 henten. en was een
 heyligh goet man en
 was seer goedhere.
 en syn leuen salieen
 in deser manieren
 gheschiet te wese. **D**es
 nachts plach hi seer
 veel te bedē en te
 suchte. **E**n des mor
 gens vroe plach hi
 syn getide te leken
 en mis te doen. **E**nde
 dan woert tot noene
 toe plach hi de cler
 ken mit grot' deuone
 hoer buecht te were.
En dan quam hi ter

taselen en at soberlic
 als broet mit potsp
 se. **E**n ons' den eten
 als naden ete' plach
 der armei' denken
 boeke te sayne. op
 dat hi alle syn tyt mit
 telken toe brachtē
 want nade' ete' saeef
 alle den dach tot midt
 nacht. **D**ur was syn
 leuen vā buten sūer
 syn leuen vā binnen.
 was also. dat hi nade'
 werch doe hi in greke
 geseyt wert int u
 er ons heren in a rum
 mit grot' vuerich' sijn
 gheestes syn ziel gaf
 en onse hē eerde mit
 veel mirakelē.
Die byen driene
 vordel ten werke. **I**n
 hebbe gekent ene ton
 gelic. **D**ie welke leef
 de van sume goed' broe
 derē arbeit. want hi
 bracht syn tyt toe in

trager ledicht En liet
 is geschiet door den
 wille gods dat hi in
 der tafelen sat mit
 synē vād' en broeders
 En doe ducht hē dat
 die spise worde vā
 delc in slanghē noch
 tant behelcde si hoere
 smact als te voeren
 En doet vā dage te
 daghe quad' wort. soe
 vermandelc hi te leste
 syn opset en is alsoe
 verlost vā en gemelc

His die dach suet
 en schoen is.

soe en laete die byen
 met on gaen si en
 arbeiden **I**c denc
 op mechtelt die binē
 onsen tude gheleest
 heeft **D**ese mechtelt
 was een dochter des
 konincs vā schotland
Dese had vier broe
 ders **D**ie een liet
 syn wyf vācē om

xpē wil En street en
 wech arm buten lants
Voer and' broed' was
 een greue en leyde een
 heremits leue **D**ie der
 de was een eerts bisop:
 en hi liet dar regimēt
 vaeren en ghinc in sū
 te ber narts orde **D**ie
 vierde alexand' die ion
 gelle broed' vā xvii iae
 ren En doe hem syn
 vād' die coninc dmanr
 dat hi solde regimere
Mechtelt die doe een
 maget was van xviii
 iaeren. seide tot hoere
 broeder alexander. lieue
 broed' wat salstu nu den
Dyn broeders die older
 syn dan ghi. die hebbe
 die eerde ghelate. op
 dat sy den hemel vover
 uen en vā ryge mochte
Dat sterflike ryte hebbe
 sy gelate vsmact. op
 dat sy die eninge ryke
 moegen besitte **H**er om
 soe is di dat ryte alleen
 gebleuen. en om soe
 suldi die hemelsche glo

rie en dyn ziel vliese
Tehans wart alerā
 der saryende en seide
 lieue suster wat raedi
 my te doen: ic bin be
 reit te doen wat ghi
 my ghebiet **D**oe dat sy
 suster hoerde wert sy
 vblift **S**y toech hoers
 broeders weder an en
 toecher mede buten
 lants daer sy en leede
 die koren melke ende
 dat melc totte wanzel
 sel te ordinerē ende
 leede hem die alre
 beste kesen make
Daer na queme si in
 malschylant tot enē clo
 ester dat tōm hette
 en is vā sūte bormarts
 orde **D**aer sette meth
 telt hoere broed' tot
 enē melker d'koren
En hi is gepuēft en
 on' honde dat hi seer
 goede kesen sonde ma
 ken waer om si hem
 tot enē sonneers cle
 den **E**n daer na dat

hoer broed' sonneers
 genorde was: seide
 si hem **B**roet loen si
 ons god gheuen om
 dat wi onse lant en
 onse olders gelaten
 hebben **W**er wi solde
 son' daer sonder lye
 loen af hebbe: wode
 wi ons nu sdyde: op
 dat wi nad doot mit
 malcandere i eniger
 onschidenht' mochte
 sonuſiere in volre ere
 en woelde als hoer
 broeder dit hoerde wt
 hi saryende. **W**ant he
 was dat sinuere te hōe:
 dant was aller dat hi
 ye te voere hadde ge
 daen en nochtan so v
 wan hi hem selue dwer
 m: en sdyde mit al
 vā hem **E**n sy toech wt
 dan in mēle in een doep
 dat alaproms hette en
 woende daer in een cle
 in huckien oft een grāf
 schot geweest had: en
 leefden alleen vande
 arbeit hoere handen

Si en wolde nā me
 mant almoesen neme
 noch mit biddē of on
 ghebeden **I**nden bou
 we en wolde si mit
 andere arme mēsche
 gheen acere lesen **A**er
 als die armen hadde
 ghelesen. soelas si dan
 mitte varke dat daer
 was gebleue **R**ainne
 hadde sy iet daer si op
 lach en hoer hoeft lach
 gelijc hoere scholacere
Wāneer si at of drant
 sat sy op hoer knyen
 en al des gelijc dede
 si in hoere langhe ge
 bede **I**n hoere gebede
 was sy soe seer be in
 hoer seluen berōmert
 dat sy gheen bliem
 en merke noch don
 re en hoerde **H**et
 was een momē die
 hadde in syn boist ee
 lopent gat wt een
 sweer getrege en

hi lach op broeder alex⁹⁵
 anders graf in sine ge
 bede **D**oe openbaerde
 hem broed' alexand' dae
 re dan die sone **E**nde
 droech een croen i syn
 hant: en een and' op
 syn hoeft **E**n als hem
 die momē vragede wat
 die dubbelde croen be
 duede **D**oe sechde hi:
Die croen die ic i myn
 hant drage: is die mi
 ke croen die ic om rpus
 wil lacht' leit: en die
 croen die ic op myn
 hoeft heb: is die geme
 yn croen die ic mette
 heylige ontange hebbe
En op dat ghi te bet
 gheloue sult desen vi
 sioen: soe suldi gesont
 syn na uwer geloue
 nā alle leidel dat ghi
 hebt **E**n het is te we
 ten dat alexand' bon
 bekent bleef tot mē
 dage sijn doots **E**n

doe wt gebot des pri
 ors. leet hi dat hi meth
 tels broed'woer van
 alapion en een soen
 des conits van scotland
Want een dinc dat hi
 dede: welc d en men
 schē een vmoede ma
 cten als dat hi wal
 geboren weer: dat he
 namaels seer leet was
Want die edel man
 her hugo van rumenū
 hadde enen grote nul
 den beer mit iagen
 moede gemuet: en
 hat daer toe bracht
 datter bleef staen. om
 sich te weren als sy
 natuer is **D**oe steech
 die edel man van
 synen peerde: ende
 nam syn speer om dat
 verken te steken en
 want hi die venselich
 des verkens ont sach
Soe greep broeder

alerind die daer die
 koven hoede: wt syn
 hant dat speyt: ende
 ghinc totten beeste en
 doedet **E**n doe dat die
 edel man sach: kuffche
 de hi alerind en sedde
Wermaer du en biste
 gheen hiede d'koven
 noch gheen rustier ge
 boeren wa du oerbil
 te getome **S**yn sust
 ionchou medytelt:
 wert van somige rid
 dere gekant te wer
 voer hoere doot: die
 hoer in scotland hadde
 gesien **E**n sy hadde
 doe en wach gevlac
 den: en hadde hoer
 die lude mit geweld
 niet gehoelde veel
 mirakelē dede sy i
 hoere leue ende na
 hoere doot **D**es
 hertige duel in bra
 vant is een doester
 dat die alre edelste

hertoch henric gieten
 smre docht' onw' simte
 bernarts oerde bereide
Die eerste abdiffe die
 daer was hebbe wi ge
 sien: en was heylrich
 geheiten: die na natu
 erliker wysheit doech
 de en gracie daer was
Die abt her willelm die
 namacs te dare diel
 abt was quam om dit
 voer genoemde doester
 te uisentere En mit
 capittelhuus is dese
 abdiffe beschuldiget na
 somige nonen als dat
 sy wyn gaf te drinke
 en wit vish teten den
 predickers en den m
 re broeders en hem des
 nachts gemaschen ende
 reyn rotke dede om i
 te slaepen: en naeter
 bereide om hoer nocte
 te musike En dat sy des
 gelijcs met en dede de
 moniken na hoere orde
 maneer si daer quemē
Doe bat die abdiffe de

97
 abt dat si mocht spreke
 en die abt gaf hoer
 oelof te spreken **D**oe
 antwoerde sy op hoer
 beschuldige en seide
 alsoe sy my beschuldige
 soe ist mer wat dese
 wercken in hebbe suldi
 hoere **D**en predickers
 en minre broeders:
 gheene ic wyn en wit
 die somtijt als ic ver
 mach want sy en hebbe
 gheen gelt daer sit
 mede mochte ropen
Der uwe monike en
 doe ic alsoe met: want
 ic weet wal dat hem
 ghelt gegeuen wort
 maneer sy wtreyfen
 mit welken sy ropen
 moege des hem noet is
Den broedere die te
 voer gaen en mit sijn
 beslabbet sijn leon ic
 reyn cleder op dat sy
 des nachts te bet mo
 gen ruste als v monike
 rye te peerde ende
 nemen mede i hoere
 male rotke en and'

ded' die welcke sy aendoen
mogen als sy willen

Ic doe waect' den broe-
deren bereyde want
sy sweet en sijn sijncke
Mer de monke en doe
it alsoe met wat sy sute
op hoge peerde en daer
om mogen sijn reyn
blyuen En als dit hoer-
den die egerbere abt mit
sijn monke: worden
sy seer lachende: en pre-
sen dat edel hert en die
winst inde wyne

Wy hebben ene broe-
der gesien mo' predi-
ker oerde mit doestel-
te brug in vlandere
en was geheite ranc-
nus **D**it was een ion-
gelinc doer va syme
en geleert in werliker
gunsten En doe dese in-
der orde geygaen was:
begonde ernstelike te
studiere die heylige sayft-
Mer want sijn hert
noch niet vlicht en
was noch tot deuote

gebede met bereyt en was
: soe en mocht sijn hert
dat licht d' sayftuer
niet verdragen: en sijn
sime en mochte dat niet
begripen En daer om
soe bestont hi mo' ker-
sten gheloue te myne-
len **H**i began te denke
dat hi ondraste wolden
weld' geloue dat vasser
wee **D**er hende der
tode **O**f oer kersten
Hi sach ond' den hey-
densche menstere: dat
sy sich regierden mit
natuerlike rede **H**i
sach dat die tode hier
voermaels die wet wa-
gode onghen hadden **H**i
sach dat die ker-
sten in den emangelio
xpi verblyde as' wat
best va desen weer-
gheolde en was hi
niet seker **H**ier om
quam hi totte toden
en began hem van
hoere ewen te vragē
mer want die broeder

mercken wt veel spre-
kens dat hi mit hem
hadde en dat hi twiuel-
den verhoede sy hem.
meer mit hem te spreke
En doe hi des niet moet
kuntē en mocht. soe
wert hi so suuer van
herten. dat hi oimids
mighen des dunnels.
opsetten dat hi des mid-
der nachtes wtte dact
wolde lopen En tehas
als hi quam totte wtgar
vand' poerte. moeten
hem die steerne des
meers die maget maia
Om hem wed' ome te
te brenghe en sechde
tot hi Du hebste ge-
dwaelt vā den wech
en ghi twiuelē in die
waerheit die mid' ghe-
louē myns soens is
Du salste seker wese
dat die heydenscap seer
dwaelt ou die werlt
Die ioden en hebben
met seker en syn v

dunstet in hoere vstant
en in hoer boest Dat
euangelii d' myer gra-
rien heeft daer om in
sich die waerheit. wat
tet blent en schijnt vā
karitate rustheit en
oetmoedich' welke doech-
den ghi in v oerde daer
ghi in ghegaen syt sult
sonderlinge vande wā
neer v dat oge dinst her-
ten wat het vlicht is
Ic bin die moed' npi die
patroen dinnre orde die
niet en mocht hde doer
die gewante minne
goederheerich' dat
dinn roget bedroge woe-
de En dit seggende v
schoen sy en leer den
jongelē gestert en
uast mid' gelouē en
in groter vronde sijn
herte Dese vorderde
so seer mid' orde dat
hi mid' orde leefmerst
woert In en leefde
met lange en ghinc

tot beter dinsten **H**ier
 om hebben die braders
 te paris **u** geset dat
 men alle dage na con
 pleet mit processie en
 mit tortossien salue
 regna sal singhe: en
 mit beghin die kimen
 sal lughe in lof en glo
 rie d' glouoser maget
 marie **E**n dit wert
 vltelike i elke huns
 van onser orde ghehoel
 den **H**ier o sullen sich
 hoede die vmalcorde
 en boese achterclappers
 op dat sy tege die beker
 minge d' moed' xpi haer
 kinder niet erre en
 vuolge: en hoeren
 toern op hem niet en
 bliue **H**et was bin
 non onsen tiden een
 paemes welkes niem
 ni sminge doer eer des
 heiligen steds na roe
 men **A**lso wi hebben
 ver nonen na de ghe

nen die doe mit hof
 va roeme selue we
 ren **D**o gaf dese pa
 mes bulle en weder
 reip dat hi selue en
 vier and' paemesen
 boer hem de predicator
 en den mire braders
 hadde ghegeue **E**ne
 opte selue dach dachi
 dese bulle gaf wert hi
 ghdlich en stom. noch
 me en stont hi daer
 na op **E**n hi is open
 baerlike gesien van
 ene heilige y man
 bntē die muren va
 roemen **D**at hi sate
 fransois en sante
 dominica gegheuen
 wert doe hi doot was
 dat sy hem solde orde
 len **E**n die brief die
 hi gegene had: wes
 reip die heilige pa
 mes alexand' mit vier
 smre braderē der
 cardinale **H**et was

een proest was Igu
 er orde dat een heyligh
 goet man was **Dese**
 quam te roeme om te
 schurke dat hi daer te
 doen hadde **Her ghe**
 boerde dat hi op ene
 dach in sūte peter
 kert in sū ghebet was
 en wert i sūne geest
 gegrepe **En hi sach**
 dat die kert vol serpen
 ten was **En vā hoere**
 blaesen en was niet
 alleen die kert met oer
 gans roeme vā **Ende**
 dese heylige man vā
 den blaesen d' serpente
 vūgert wast i sach hi
 ene man vā habit d'
 prediker orde in die
 kert **quam come** **En**
 want hi is niet en ken
 den: so is hem vā gods
 wege gesecht: dat hi
 alkerus was geheyt
Dese ginghe die ser
 pente aen mit blaesen
 en si woude vā om

sūn voer en om sūn
 boest om sūn armen en
 om alle sūn luf **En hi**
 schuten hem daer not
 manliken en crachte
 liken en hi ghic opte
 stoel daer men des heyl
 ligen dages dat emā
 gelū leest **En las daer**
 sūte iohans ewangeliū
 tot dier stede toe **Ende**
 dat wort is vlesch ge
 woude en heeft s' ons
 gewoent **En** tal te
 hans hielt dat blase
 op en die serpente sū
 vūgert en die vrede
 is alle mensche ghege
 nen **En** wat die bedu
 den en wost die heyl
 lige man niet alst
 gheen woude en was
 en hi is wed' om in
 sūn lant getogen **En**
 hi had een suster die
 een heylige clusense
 was: daer openbaer
 den hi wat hi gesien
 hadde **Doe** wert sū

102
seer blyde: en seide: siet
ic hebbe gehoert dat de
se albertus die di hi a
uenture inde visioen
ghetoent is: totelic hi
desen lande is getome:
om mitte greue van
ottinghen te spreken
Doe wert die proest
seer vlt in dien woer
de: en seide **S**u wil ic
gaen en sien wie hi
is: ic hoepē dat icken
noch witten voerseth
den visioen kene sal
En dit seggende haef
ten hi den man tesien
En wt sekerē ken
kenen sijnre groete
ofte landheit: en na
verwen sijn aensichtes
en eoure demre smet
ten die hi hadde ond'
sijn eor oge: kende
hi den man **H**ier o
opentuerden hi albert
to wat hi gesien
had: mer gheen vā

hem hede en verstant
mattet bedode **H**ier
om so geboerde daer
na: dat die vniuersi
teit vā parys: de mi
re broeders: en den
predickers: toge wert:
en anbede sijnē woer
den sy voer den paues
geduyet: en albertus
woert ontode: en dat
visioen en loech hem
met mer alle die om
gen sijn getomen.
als die heilige man
in sijnē visioen gesi
en hadde **E**n vnder
grauen gods sijn sijn
ge menskers bekeert:
en leeda dat sy wa
haet en vā mit dat
geduen hadde want
sijn in wyskerden ende
konsten den voerseth
den orde niet gelijc
en werē **E**n want sy
daer om gheen stude
ten en hadden als se

voeren **H**et was e
 en man van grofhey
 licht mae lunde van
 brabant: die sach dat
 die ganse geheel kerk
 ons den hemel v'gadet
 was: en mit alle den
 orden: sach hi d'pre
 dikker orde in elken
 persoon seer schijnende
 wesen En sond' merre
 sach hi dat on' die gan
 se werlt seer duyster
 wert: so dat nauwe
 mo' ganse werlt e
 nich licht schein te
 wesen En als hi dit
 sach wert hi seer sach
 tende: mer allenske
 verghigen die diuis
 termissen: en dat
 licht is hoer allen
 wed' gegene En
 in deser kerkē die
 vā gheestelike per
 sonen v'gadert was:
 sach hi ene man die
 mit sondinger ge
 loue konen alle die

103
 onder v'heuen Ende
 als hi verwonderende
 v'raechten wie hi we
 er wert hem geant
 woert datet paulus
 die apostel weer:
 die een sondinger le
 ere is der heiliger ker
 ken Die wt medelide
 seer bedaelde: dat
 van synē hie tot dier
 tijt toe: die heilige ker
 ke in soe groten per
 kel me en gewas En
 siet leser die openbaer
 waerht want weer
 dat sake dat so vol
 maecte ons scheidene
 geleeide manen die
 mont gestopt weer
 Als dat si niet en modi
 ten studiere noch re
 gure noch prediken:
 noch biedit hoere: en
 dat alleen d' werliker
 clerike georloft weer:
 daer dat meeste deel
 onbequeem af is: en
 sondinger mae prohi

en pastore: mit olices
 van zielen hadde dat
 geweest: die die ma
 ker en prince onser
 salich mit sijnē duer
 beren bloede heeft
 verlost. Och hoe we
 nich sijn daer wt de
 sen: die alleen sueke
 dat xpo toehoert:
 mer sy soeke meer dat
 hoer toehoert. In wol
 den liever die ziele
 die hem benoeken sy
 een ganz uer lancge
 mont laete in dat su
 den: dan sy hoer peert
 vgaete dat mit ene
 nagel gemont wer
 inden voet: ene dach
 lanc of nue dat gheing
 hinken. **I**c wil ver
 telle van ene meyst
 die groet va naem
 was. Dese was eest
 praest mienē doem:
 en doe wer phi mit

manly neder s pre
 dicker cloester dur dier
 getymert was in hi
 viel namaels leliker
 als ghu sult hoeren
 want doe hi bisshop was
 en cardmael mit hof
 van roeme: doe wort
 hi een wreet tyran
 tegen die predickers
 en tegen die minne
 broeders. En daer o
 is hi als openbaer man
 dusdangē doot gestor
 uen want hi viel va
 sijnē solre en brar
 den hals en is also ge
 storuen. **I**c wil v
 tellen van ene ofali
 gen praest die ic wil
 kenden. Dese was
 eest een prothupa
 ep en daer na een
 deken en daer nae
 een canonic in een
 doem. Dese was al
 le gheestelike religi

61
105
of menschen en so
derlinge de predic
kers en den minre
broeders contrarie
En plach quaet vā
hem te seggen om
dat sy predikten en
sonderlinge om dat
si biecht hoerden
Want hi had annt
also sulke kowhu
ge menschen doen:
dat sin onromen en
onnuyste leue. emth
syns. doer die broe
ders mit openbaer
solde tomen En tis
geschiet dat hi guchich
wert en also senen
kerker gequelt
wort In welker si
eten hi god niet en
kenden mit enen
woerde En hi wert
dike geuuentert
van synē bisop en

synen gesellen en vā
den broeders d'voer
geschid' orden en want
hi des niet en achten
dit sy vn hier om
straeftē en leerden
Do is hi sors' biecht
en sonder antrepen
des godlike naems
en sors' die sacramē
ten d'heiliger kerkē
gestorue En als een
ezel butē de kerthof
begrane En dat was
recht want hi ander
lude sulke dingen
bemde hi seoc solde
derven **M**eister
philippus tuncellier
van paris die plach
hi na in allen sermo
nen tege dese voer
setde broeders te bloke en
bassen En xv dage
voer sinte doot. ho
de hi wredeliken
tege hē gepredict
En des sonendages

dier in ghinc broeder
 heuric vā tolen te pa
 ris opten prediſtael
 En want hi d'predi
 ker orde daer hi af
 was ſeer lief hadde
 En want hi ſeer wijs
 en geleert was **Wed**
 om hieldē hi alle die
 dingen totte wterſte
 toe **welc** die voer
 ſechde ſamtellicke tege
 ſin orde gepredit
 hadde En bewees
 daer mit' heiliger
 ſcrijft dat hi uulſche
 like en quellen in
 allen ſine punte ge
 ſecht hadde En wāt
 die voerſechde ſam
 tellicke daer grote
 confuſie af leet:
 wert hi telkens in
 ſin hert beuert en
 wert benende ende
 mede ſiet: en is ge
 ſtoruen als ghi wer

gelhoert hebt **Dit** is
 tegen die leyners
 ons orde en veel
 meere ſuacere dīgen
 hebbe wi gelhoert en
 geſien die wi onder
 tocht wil op deſe hit
 acht laet **Nu** laet ons
 hoert den tert erpo
 mien

Alle oefenē ſy
een waenige
 en die natuer en v
 hent niet dat ſy ver
 ſcherde ſin **Dit** pūt
 der natuerliker ven
 ghe d'ben **Daer** ſae
 men en confuſie ^{van ſinne}
 alle die ghene die in
 eenre waenige: vſche
 den voele en ſeden
 hebbe **Als** een vgelic
 ſins ſelfs oker ſact
 en beſocht en niet
 d'gemeynte **Als** die
 in eniger gemeynt
 verbonde ſin daer
 enige eytendom dan

in gebruiken het sy
 ehtscap **O**f niet der
 stat **O**f gemeynlant
Of oerde **A**lsulke en
 sullen sond' trouwel
 niet lange mit vrede
 te same moene. sond'
 mydicht en perhige
Waer om also dinc
 lant of stat of huus
 of doester leeth en
 woest bliuet. sonder
 vullinge ouulædi
 ger suchth' ruyheit
 en weyheit. **W**aer o
 onse gesont macker
 van alsulke. vonden
 de verscheide voel
 res en seden. seget
 Alle int dat in hem
 seluen gedenkt is
 sal vgaen en dat ee
 huus sal vallen op
 dat and' **W**ee den
 rht in welt dese
 gheestelike figuer
 vult wert **D**at
 is proeflic allen
 menschen dat so al

een moe nisse hebbe¹⁰⁷
Hier van secht dinc
Niet hoe goet en
 vaelic ist te moene
 broeders in een
Het was aen broed'
 vand' predicker orde
Dese had ene neue
 ind' orde die voer
 maels nad' weite int
 en edel was **E**n so
 geboerdent in dat
 hi op ene aent te
 bedde ghie en had
 ene rot die hi int dede
 en aen sun hoeft lech
 de **D**ese had ene broe
 der dier hi in geno
 ehte mede plach te
 wondere **E**n als hi
 ontslaep geworden
 was: hoerde hi een
 steme tot he seggende
Htant op en siet mit
 tyn broed' deer **W**at
 hi is seer sier **H**i int
 macker en dacht ner
 gent op: en wert
 wed' om ontslaep
Doe hoerde hi wed'

een stēne. seggende
 gaet en kēsiet mit
 dyn broed' doet mit
 hi sterft vast hi
 wert weder wack'
 hi en dacht nēstent
 open wert med' ont
 slaep **D**oe sechde tot
 yn derde werf die
 stēne: du hebste
 quelikē toegesie
 want dyn broed' is
 doot **T**e hant wert
 hi wacker en want
 sijn rot ou' hem ge
 sprecht als om aen
 te doen die hi tot
 sijnē hoefde eynde
 hadde gēlecht mit
 confusien en mit
 mond stont hi op:
 hi socht sijn broeder
 en want dat hi ge
 stornē was **W**t de
 sen exempel moge
 wi sien. hoe waer
 die sentencie salo

monus is daer hi se
 Een broed die gēloste
 wert vā sijnē broed
 dat is een vaste stat
Ole bren hebben
een gemern
spise en sy en eten
met vlschenden: op
dat gheen ongeluck
des werfs: d' spisen
en des tuts ond' haer
 en sy **C**ill des gēhē
 ist hier om i' d' d' d' d'
 ingeset dat sy t'fame
 ten reuenter eten:
 en dat men daer een
 vgelic al ene veel
 geuen sal sond' wt
 nēnige d' per se nē
Het werē tūe olde
 monike: vā haerē
 knutsche dage i' sonde
 op werē gemassen:
 en en hieldē haer oz
 de niet **D**ese plegē
 oer die jonge moni
 ken tot haere onre
 nicht te bringe' idit
 wert plaegen sy te

109

werstapen en te hoe
 uen: en plagē mit
 lachen en mit sygen
 blyde te wesen: en
 plagē die onoesele
 en die simpele mo
 niken tachtterdage
En want dat conet
 dachlix doer hoere
 louerie met luttel
 ghesoert en wort:
 en menit en was
 die se wurigheide:
 soe heeft die die here
 gehoert en is toer
 rich geworden wat
 nauwe en rich hi
 hde sond' wike dat
 die goede doesters.
 va mensche ghesoert
 werde **D**oe geboer
 dent op een auent
 dat dese nye moni
 ken ten ete were
 gaen sitte en ghe
 rich slucken die spise
 in sloeten **E**n die

een ~~drummet~~ en hadde
 noch nauwe de vyfte
 montuol ghegete hi
 en worgede an die sp
 se en mit om gekeer
 den ogen gaf hi den
 gheest **D**oe worde sy
 alle vneert die daer
 ter tafelen saete **E**n
 niet lange dier na:
 die and' olde monic met
 oidentkende wat sine
 gesel geschiet was al
 was hi mitte eersten
 een weymich vneert
 als oer een verken
 doet waneer een and'
 verken geslage wort
En hier om ghinc hi
 koenlic wed' om an
 die tafel sitte en wt
 so vol van spise: dat
 hi als sond' hert te
 bedde gedragē wort
 en sterf daer als e
 en best beest **H**ier
 wt so worden alle

die and' vueret en
 beterden hoer leue
 en hoer sedē weder
 om inden beste ende
 hieldē dat gemeyn
 leue en die gemeyn
 spryke vaster dā te
 voere. **I**c heb ene
 man gesien merst
 van rachus gehente
Dese plach veel te
 prediken en die ker
 sten mensche telere:
 en was een reguli
 er tsint ons vande
 wimgaert en wert
 na abt te blese. **D**ese
 was stouch in groter
 abstinennen en schyn
 nende in alle doech
 den. **E**n hadde sich
 om midt langer ghe
 woente en mit mach
 ten daer toebracht:
 dat yn die lerkel
 ste en die groeffste
 spryke: ene gelinc
 smaet gaenen. **E**n
 ic en geloene niet

datter natuerlic wese
 mocht: mer die gheen
 gaf hem dat: die wer
 maels den iode mer
 woestine gaf dat sy
 vten hemeliche brade
 smaete: mer sy wole
O Te byen sronge
te same en alt
ten aient giet: ma
ken sy mit eier een
gellut myn en myn
: dan daer een om
vlut: die mit luder
stemmen rust gebieder
: en dat in maniere
d' sclote. En aloes te
lyc doen sy oer te met
ten hit. **D**ar heb ic
seluet waer gewonde
en des somers mach
men dit vsoeken
Haffelem is een
 cloester na sijn be
 nedictus orde in bra
 bant gelegen daer
 men die regel wal
 hielt en is na tarita
 ten. In dit cloester

was een monic: die
 hem seer tot swygen
 gaf **D**at hi en rui
 mere wt syn mont.
 niet en dem woer
 deken gehoert en wt
Het gemel daer na
 al so ic van den mo
 niken daer gehoert
 heb: dattet mit cloester
 seer bernden **E**n als
 der woerf monic sach
 dat daer gheen men
 schelike en docht.
 so gaf hi hem totter
 hulpe gods: en hadt
 een meynich swyge
 de: en doe ontbint
 hi sy tonge die lan
 ge stom had ghe
 woest in desen wo
 erde **S**tant vuer
 in deser vren vlam
 rustet mit al **H**oert
 een wondlic dinc
Dat vuer begaf sy
 re macht: en stont
 inde woerde des
 heyligens mans

en die vlam ghinc¹¹¹
 ter stont wt **D**ch
 hoe veer nas dese
 van dien mensche
 die mit hoere tonge
 hoer ganse lidum
 besmette: en als su
 te isrop secht: die
 tonge ontfenget dat
 rat onfer gehoerte
Wlesen inden
 werke d' phyllosephe
Dat pyr-rus die
 tomic: doe hi hoerde
 seggen: dat sonne
 gefellen va hem
 quaet on tafel had
 den gesecht **D**ie ont
 boet huse tot vn: en
 vragede he of dat
 so meer **D**oe sechde
 een va hem **E**n had
 de den drankers
 ghenē wyn ontbro
 ken: so salde ghi de
 se woerde een speel
 rekenē: bi dien waer
 den die sy solde heb
 ben gesecht **D**ie

hoelste buechte niet
te telens de sonne
te vrede die te voere
gestoert was: en hi
wert lachende ende
leet syne moet synt
ken

Onder de lven
is sonderlike

Vrede **E**en is ge,
en word want sond
vrede en mach men
god niet te sien come

In wanerit ond
den comt philippus
was een man die
seer quaet was va
syne kynsche dage:
soe dat va ysmael
gesareue staet **S**yn
hant sal wesen tegē
hem alle: en alle d'
mensche hande sulle
tegen he wesen **I**n
hem schein vuidt
te wesen: soe dat hi
sy elders eyge elders
niet ruste en leet

mer hi boudte tot ene
buerē eynde hoers
leuens **D**aer na wert
die ongenullige siet en
quam tot vren syne
doots: hi ysmuede die
sacramente d'herliger
kerke: en sprac te
hans hufche den hande
die hi hem wete: ver
ueerlike roepende en
sethde **S**tact op alle
gaed en neem my we
ne en helpt my tegē
mynē eygenē vader:
die een leys man is
alle mynre viande en
wil my doden **E**n doe
hi dat geselcht hadde:
arbeiden hi teghen **I**n
die doer als tegen een
ingfaende saer **E**nde
sont meren viel hi
neder vneerlike roe
pende en syn ogen om
keerende gaf hi syne
gheest en sethde **W**ee
my: myn vader heeft
niet ene trachtigen

steen myn voerhoest
ontwe gheslagen En
die gheen die daer bi
wieren en segge me
mant: mer sy hoerde
of daer staeren in
gedrongen hadde

Die boese bren
hebben die en
ingel Mer daer me
de en misdoen si met
den sachte bren aer
sin daer enige die
bittere sweet hebbe
of die wt natueren
styncke: die volgen
sy en stekense **W**

sute vicker te purys
in een regulier clo
oster was meester
hugo canonick Welc
die and' in rijnste is
die meeste na sinte
augustyn Dese was
vā enē louelike leue
Mer in dien en was
hi met volmaect
Want hi gheen dis

aphyne: hemclur of open
baer mitten andere en
nam voer sin dachlia
schen funde Want als
ic gheoert heb soe had
hi een ted' vkersch wee
lich van kinde op geuoet
En want hi sin natuer
of sin gewoente welt
met goet en was: ou
mids huntierige der
doechde met en vman
: soe hoert wat hi most
lyden Als hi tot sine
vkerste quam wert hi
gebede vā enē sinen
mede canonick: dat hi
vn na sinre doot wol
de openbaere **O**her
ne sechde hi wort my
dat vleent doer de he
des leuens en des doots
En mit deser voerwer
den is meester hugo
gestoruen En met lan
ge daer na is hi we
der getome tot sine
gesel die sins vblende
seggende Diet her

him ic vraget dat ghi
 wilt ic en mach niet
 toenen **D**oe sechde sy
 gesel niet sond' an't
 of nochtant sich ver
 bludende **H**oe ist hanc
 vreynt mit **D**oe sech
 de hi thans nu ist mit
 my wal **M**er want
 ic versmaede' d'isuyth
 te nemē: soe is d'ier
 namme oen d'iucl ge
 blene: die my mit
 enē harte' slach sloech
 daer ic ghinc ten ve
 genner wert **I**nd'
 soelen were' huc on
 sedige' iongelics: die
 welke vā den meyst'
 niet gedwongen en
 volden wesen: en
 oer soe en hietē sy die
 and' soelres: die ger
 ne' geleert hadden
 niet leere' **E**n' dit
 en mocht of endoest
 die meyst' niet bere
 ren **H**ier om so ge
 vicht dat die soel
 meyster sterf: ende

mar

des derden of des vi
 erde' dages daer na
Openhierde die d'iu
 nel middel vā d'
 soelen in eens me
 sters gelykens en
 hi had een yserē ioc
 de in syn hant **E**nde
 sond' merre' stont hi
 op mit enē wreden
 aensicht en dreyfde
 de mit dier yseren
 roede: ~~in syn hant~~ die
 twe voers onsedige
 clerike doot te slach
 en mit dien yswan
 hi **E**n' rechtevoert
 worde' sy berde vā
 grunvel vte' syn en
 na somige dage' sloe
 ren sy **H**ier om soe
 sullen die soelres
 dat ordel gods o'ssen
 en wesen hoere' me
 sters ond' danich en
 laete' hē' rougierē
 op dat sy nūciels
 mitter yserē roede
 niet gheslagen en
 werden

Die byen die
hoer. inghel
 verlyfen die en moe
 gen weert an gheen
hoemich make Wat
 is soeter dan hoemich
 en wat is genoechli
 ker dan die doechd
Whebbē in enē
 kloester: een monic
 gesien: die vā natu
 erlike sin en kunstē
 groet was: en was
 daer vā ruischt en
 seden In desen was
 alleen dat gebect. dat
 hi gheen strengicht
 en had tege die sūde
 En die monike me
 midē dat gebect vā
 hem te wryue Ende
 wēre hem gemeentlic
 in enē abt En doe hi
 abt geworden was.
 soe bleef hi in tracht
 en in demmoedicheit
 als hi te voere was
 En daer om wort

die orde slapper dan sy te
 were was En doe dat
 saegen die ghene die
 vū geordniert had
 den: namen sy dat
 swaerlike allt gheen
 wond en was **W**aer
 om sy vū wēd vā
 syne officio sette En
 dat nam hi bonē ma
 ten swaerlike: ende
 quam tot soe groet on
 verduldicheit. dat hi
 sin hande gaf mit
 al tot hoeshē: en help
 daer toe dat die kert
 veruorde En niet
 lange daer na quam
 hi tot syne emde: en
 sach ontint vū wree
 de pyures En als hi
 hem gheerne oēgaen
 hadde en des niet en
 vmocht: wort hi i dat
 begaen roepende en
 gaf syne gheest dch
 hoe vneertic ist sulke
 wtganc te vberē: en
 niet mit woenende
 trane en mit weer

Digen vrucht d'penite
 nen die suide te betere

Het syn gracie
 bren die nānen
 schyn vneerlic syn. en
 syn boeser dan die an
 der Mer inde arbeit
 en int werc stert. **D**e
 se steken somtijt mit
 hoer angel sē seer dat
 ou die darm volget
 en dan sterue sijn has

Onder grouer ende
 vneerliker bren ver
 stre ic somige daester
 mensche: die vā butē
 in wtwendige obser
 uantien hoer orde schi
 nen te hoelē mer vā
 binē en werde sijn met
 bedouwet mit sochtich.
 des heylige gheestes
 of oer hoers zelfs ge
 estes. **D**ie eerwee
 dige moep vā vitruo
 daer in hier voer
 af hebben gesproke:

als noch veel mensche
 berant is. **P**redike in
 braamt om salich vā
 veel menschen: dat
 truis om totte her
 ligen lande te trecke
 En het geuel op ene
 dach: dat hi vade solde
 maken tusse hie vā
 ande. En eerst bat hi
 sympelike den ghenē
 die onrecht gedaen was
Daer na viel hi vā
 te voete: en bat vā
 eenwerf tweerf en
 derde werf mit seure
 stare volcs dat daer
 tegenwoerdich was.
 dat hie vghene vol
 de mer want hi niet
 en vorderde inde we
 der spāngē mensche
Doe keerde hi hem
 totte volc en seide
 Ic segge hier voer
 v allen: dat die ghe
 ne die ons vsmadet
 die vsmadet de ghe
 nen die ons seijder

Hier om so bidt den here dat hi al sulken teyken in desen vherde mensche wil toene: dat v allen die hier tegen woerdich sijt openbaer werde: dat hi seer que liken gedaen heeft dat hi syne enen kersten van huets wege met en wolve vghene. En sond' merren als die heylige man sij gebet wt hadde: soe viel die ongenallige mensche ter eerde mit on gekeerde ogen: comert and' uerf dertenerf en speech bloet ende and' dier en vuerde dat volt seer. En dit volt began te sachen. En die eernveerdige man bat vaer dien mensche en boerde op vand' eerde enae was telkens gesont. En als hi daer voer hem sach staen syne want: ghic hi tot in

en bat vghens mit tranen en viel op in en nissen: en beweech den tot tranen en tone loue xpi alle die hie die daer were. **H**et was een edel man en vloer ene broed: die vunen onedele me sche dwt gellage wort. En als dese dootsla ger om deser sake wil bnt lants ghe vloede was. **D**oe ge vielt dat dese edel in ge die in pelgrimi edse quam mit gro ter gheselstap: hem sond' voerdenke ge alleen ge moete mede acker. En daer toech die edelinge sy sweert wt en wolve syne want dode. **D**oe viel die dootleger ter eer den: en alwoepende sprac hi. **O**ntfer mdi mys o edel man om des wil die dms en alle menschen ont

fermende dese werlt
 heeft verlost mit sy
 re doot. **E**n te lang
 wert des edelmans
 moet vnamelt hi
 tranen. en toech na
 sich die hant die hi
 wt hadde gesteken
En want vn sij ge
 selchap verweet dat
 hi niet en docht stat
 hi wed' wt syn hant
 om hem te dode. en
 te hants hadt hi vn
 om vghiffenisse alle
 synre siden. dat hi
 vn vghene wolde
En doe toech die ode
 linge wed' syn hant
 na vn also hi te vae
 ren gheauen had. **E**n
 ten derden mael wt
 hi berespt fua den
 syne. **E**n doe nam hi
 voer hem vmer te
 dode. **E**n als in den
 slach begonde te bren
 sten. doe hadt vn
 die onsalige dat

hi vn dat vghene.
 doer die grote wese
 wert dat alle mensche
 sulle hude inde dach
 des ordels op dat hi
 dan vntgaen mochte
Doe antwoerde die
 edel man na gheslede
 te mer edelre van
 herte. **I**c vghene v.
 ganselic den doot v
 myn broeders. **E**nde
 opte selue dach om
 nulle te hoere ghint
 hi in een kert en lu
 echte syn kinnen vaer
 dat heilige cruus doe
 wert. **E**n daer sach
 een heilich man dat
 tot elker buchtige.
 dat cruus fir smilkeft
 oetmoedelike tot vn
 nengede. **E**n daer o
 so nam hem die he
 lige man op een sree
 ; en vragede vnaue
 hi weer. **E**n seche
 die edel man. **I**c bin
 gheheten een ridder

in die lande ic geboren bin
 En doe sechde die heylige
 man: segt my lieue
 weynt en misfaket mer
 waer in betruudi me
 est dat ghi die bermb
 hich gods hebt v'woz
 uon Doe sechde die
 rudder: Ic bin een sw
 en totter werlt ghehe
 lien: dan alleen hi die
 tuere huede En voert
 vertelde hi vn wat ge
 schiet was En doe hi
 den heylige mit v'relt
 has Doe vertelde vn
 die heylige man wed
 dat hi gesien had En
 vmaende hem tot be
 terfge sijn leue

Onder alle ghe
rechten d' dierē
is dat bouē maten
wondlic: dat die bē
een ghemem kint
hebben en een vrucht
is hoer ghemem

Blaeder iorden
 menster vand' predi
 ker orde: die ander
 Die ontfyne op eenē

bit tot parys in orde
 le jongelinge die soe
 luttel geleert weren
 Datter veel wt hoer
 nauwe en mit d'icke
 te vhaele een lex in
 mette moethe lese En
 hier van wert hi swa
 erlike beschuldiget in
 den generael capitel
 En doe wert hi v'vult
 mitte heylige ghoest
 en sechde laette wese
 en en v'smactter een
 met Want ic seg v dat
 ghi hoere veel en bi nu
 alle gader sulr sien glo
 riose predikers Over
 welke die he m heyl
 d'zicde merke sal bo
 uen die ghene die bet
 gheleert sijn En dit
 hebben mi tot huden
 des dages mer ghe
 uonden

Die bren hebbe
wondlike vri
entfap ond een Ther
om soe hert onse he
lles xps sine jongere
 met knechte mer vri

enden **H**c hebbe gehoert
 van twee veynden
 Het een wemch voer
 onsen hyden: een ionge
 lint die seer doet van
 syne was: en ryt vā gae
 de welt syn bode seyde
 menigher hande landen
 der werlt En somige
 van syne bode ghemē
 in heydenisse En vonde
 daer enē heyde. die bo
 ven maten ryt was
 in allen ruyherde der
 werlt Hi was oec mil
 de en in allen dinge ste
 trouwe **W**at meer **S**i
 seggen van dat sy oec al
 sulken here hebben **S**i
 ghinghe sy ghemē wed
 en brachte den herden
 ghyften vā hoers here
 wege En si brachten
 weder de kerste roepma
 grote gauen vandes
 kerste heydes roepmans

wegen Hier wt ont
 stat veyntschap. en
 wert seer groet **D**at die
 kersten roepma **D**at die
 toech mit veel gesel
 schaps en mit gauen
 in oriente: om dese
 heyden te sien **E**nde
 doe hi gesome was.
 seer ontfinc van die
 heyde mit groter
 weerdicht en blyscap
 pen En heeft van
 zedich vā seden en
 doet vā syn en in
 allen digen mylde
 beuonde En linct
 van daer mit ghemē
 deyne cost noch ghe
 en deyn tyt En als
 de longelic weder
 wolve te lande **D**oe
 leyden hem die hey
 den in die stede daer
 hi onspreekelike gro
 ten stat had liggen
 En ht want hi met

van hem en wolde
nemen. soe raende hi
hem ten lesten soene
lange meechde i conre
ramere: die seer edel
van geslecht en won
derlike soen weren
Dichi selue in sinre
mit in sekerheit wol
de nemen ~~te nemen~~
te myne. en sechde
rotten kersten. **Wt**
desen kiest u een tot
enen wyue. **Ende**
sonder toeue want
die songelinc in hae
re liefste geuange
was. **Doe** roeb hi se
daer een: en dat
was die beste van
heden en oer die
schoenste. **Doe** sechde
die herde: ic heb de
ker gegheuen: en
die ic alre liefste heb
heb di geroren. **En**
ghisult merke als

69
121
een wyf man wat ic
u gegheue heb. **En** ic
als myn wyf sal on
der tullen wat ic om
dynen wil heb ouer
gegheue. **En** dat seg
gende gaf hi sinre
bruit waardige ga
uen: en gaf hoer ou
den kersten. **En** doe
hi wed om thuis
gerome was: soe liet
hi die bruit in grot
glouen doepe ende
namse tot ene wyue
en vant dat se een
wyf va grot doech
den was. **En** hi wies
in glorien en in ric
heide en wert een
die meeste van stat.
En dese herde ouer
dacht dicke wat hi
in deser maget ver
loren hadde. **En** wt
beswaert va moede
boue dat men ge

louen mach: en alleit
 ken vghit hi vā droef
 fenisse: soe dat syn ge
 daente en synne syn
 verloes. En aldus so
 vghit hi vā dage te
 dage vā ure te ure
 en vā d' eenre tyt in
 die and'. En want hi
 nergent na en vragte
 de: so quā hi ten laet
 sten tott vterste on
 geuallich: en syn vzi
 ende vragdene wite
 lande als ene drues
 En want hi met en
 wost wat hi begin
 nen solde: soe schoet
 hem inde syn: dat
 hi synne vrent ver
 soeken wolde: doer
 wes wille hi dit al
 hadde ghelede. Ende
 leet in duncke dat
 hi deser dinge ghe
 dencken solde en

met onduider blyue
 en solde. Hier om
 greep hi an den wech
 en quā in der stat
 daer dese iongelu syn
 vrent woende. Hi
 slopte voer die poort
 syns vrents en secke
 wie hi meer mer
 die bode vghat syn
 woert te doen ende
 alsoe en wort hi met
 in ghelede. Hier om
 wort die liepde be
 droeft tot in doot
 En alst auent gema
 den was: soe ghit hi
 inde portael vanden
 kercken ligte. En
 alst inder nacht ge
 comen was: soe was
 daer ontrent een die
 die ene andere daer
 lage lechde. Hi sloot
 en doot heymelic en
 ghit en wech. Des
 morgens wert die

20
123
dode mensch gevonde
en want die onbe
kende herde dier bi
lath. soe wert hi ge
uungen en wert de
edelingen en de volc
was stat geleuert
En want hi in mustro
est gemulle was soe
en missaecte hie met
En die wilneer sy
wert was stont lan
ghe en sachen aen.
en wert den mensch
kenende En spranc
voertwert. dier die
heyden ter doot wert
geleyde mit hie
ep en sechde. dese
mensch is onschuldich.
ic bin die ghene diet
gedaen heeft Ende
sond toeue mit gro
ten gerucht en mit
groet droeffnisse
des volcs boete hi
om dat men sin

heeft af solde slaen
mit sweerde En als
god dit met en volde
so spranc voert die
recht schuldige ende
sechde **I**n sin herde
onoesel Ic bin die stalt
die den doot slach ge
dien heeft **C**hamp
verwonde die richt
en alle dat volc dat
dier was En doe nu
se die richt alle drie.
en ons socht die waer
heit En doe hi die wa
erht onderwonde has
Doe leet die richter
mit alle den volc. die
onschuldige open. en
oer den schuldigen om
wond' des dingcs En
die kersten ont sint
sine wert mit hie
en mit omhelsinge der
kussinge En woden he
ter geloue hi gaf ten
sent en wert gdecept

En hi nam een edel
wif sijn weants wif
te en gaf vn tegen
sijn danc half sijn
goet dat hi hadde

Die byen herber
gen oec want
die byen die vabute
comen: also veer als
si van recht en sich
ter natuere sijn ne
mensse tot loer

Inder stat vā roe
men was een goed
tiere goet man Die
sonder ondscheit bey
de gheestelike en ar
me mensche tot sijn
huus plach te noede
En als hi olt gewoz
den was: verurnde
hi. en was seer be
gange dat hi gheen
herberge meer en
ronde hantere wat
hi met goets ghe
noech daer toe en

hadde En als hi op
eenre nacht in sijn
bed liggende hier
seer was begangen
en half ontsleep ge
worde was: hoerde
hi een stemme tot v
seggende Ic heb v
liefde gesien: die ghi
in herberge te ghe
lange mit bewesen
hebt en daer om v
armt sijn Hier om
en wil ic niet allan
nd' toeromender tijt
die loene: mer oec
mider tegenwoer
diger tijt Daer om
spreekt mit sulker
ynken man en wif
felt mit v nuen
wyn gaert die becer
is: om den sijn ghe
wende: en hi sal dat
gherne doen En als
ghi sijn wyn gaert
hebt: soe suldi mit

middel vā sine wijn
 gart: enē hoep steens
 vanden: dier suldi diep
 ons graue: en sult
 daer vnde sat die te
 wemen me gesien en
 is En want hi dit te
 lians met en dede so
 wert vū dat vā gods
 we^{re} anderwerf en der
 demerf gebode Doe
 ghinc die mensche tot
 ten rike nū ende
 loet vū wissel s'wijn
 garde **O**berne sech
 de die rike: en soue
 el als uwen wijngart
 beter is dan de myne
 dat wil ic v betalen
Doe sechde die arme
 ic en wil anders met
 dan dat ghi den ene
 wijngart laet gaen
 weder den andere En
 tis also geschiet Doe
 openlaerde die arme

sinen soen wat hi inde
 syn hude: en ginc mit
 vū en oer mit sine twe
 en dochtere inde wijn
 gart totte hoep steens
 voers En mit groten
 hope begonde sy te gra
 uen: en als sy langhe
 ge grane hadde en noch
 gheen teken s' waerht
 en vunde: bestonde alle
 die drie kinder mit hoe
 ren uwer te spotten
Doe sechde die vader
 ic en geloue niet dat
 ic bedrogen sal werde
Doe dede hi manliken
 den hoep steens en wach
 mitten kindere: ende
 vunde ten lesten int
 diep tusche grote steen:
 een marmor wat dat
 vol waters was Ende
 inde mont vande vete
 was een geglachte pot
 vol balsens: en inden

mont wude pot. was
 een cleyn eede waet
 ken en in dat waetke
 were drie roffelike ste
 en. smaragdus. saphi
 rus en lalusais die
 niet cleyn en weren
En dat water dat in
 den marmor waet was
 dat heldē si voer niet
 en goetent wt **E**n te
 hant alst gestort was:
 en die metale instru
 mentē daer si mede
 gearbeyt hadde waete
Vermandelde dat wat
 des metaels gediente
 van schone golve
 want dat wat was
 gemact wt bloet en
 wt vleysche een playe
 wasse: en was distille
 ert als roeswat mitte
 welken die alkymiste
 walsch golt make aen
 gōd en wōke met dat
 des mans onoesch mit
 desen wat worde besmet:

en daer om alst wat
 wt goetete ver swant
En mitte halsen be
 smeerde hi onweten
 de sijn ogen want hi
 niet wat en sach: en
 mernde dattet eenre
 kinde olie hadde ge
 weest: doe treech hi
 ter stont sijn gesicht
 heel en gans meder
En na ynam hi van
 sijn preest dattet
 halsen was: en ver
 toften om onspreke
 like veel geles **E**nde
 voer die roffelike ste
 en ontst hi veel en
 onulcedich gelt **H**ij
 rnt en glorioes ghe
 morde en dante de
 here: en loet na sich
 sijn kinder en sijn ne
 nen in grof rindt
Alst sake dat
 veel manere
 wa dierē gherich hi

en vrank die bren en
 syn nochtan niet ghe
 rich mer sy syn altoes
 waldoeende. **H**et ge
 viel tot dygoen in bur
 gouen ind' poerten
 mit voerhoeft vande
 kerke. **D**at daer slot
 een beest gehouwen
 van steen in een makers
 gedaente: mit ene bu
 del vol ghelds. **E**n doe
 een groet ruyt waekte
 mer in die kerck wolde
 gaen. **D**ie viel dat
 beest op syn hoeft en
 altelins sterf hi. **I**c
 heb selue gelien in
 brabant ene waekte
 mer: die seer scalt was
 dese hadde ved edele
 en mechtige manen
 ontcreft: en hadde die
 arme lude boene mac
 ten beroeft. **D**ese als
 hi gemaecte gheesteli
 ke menschen: plach

hi by na mit tyne he
 te broede: dat sy voer
 hem biddē woldē. mer
 hi en beterde sy leue
 niet. **E**n als ic vu dic
 ke hier in gestraft heb
 de en niet en vordde:
 gemelt dat hi haeste
 like sier niet en ter
 doot gemaecte. **E**n sier
 haestelike were dier
 twe grote swerte hande
 die syn bed om ghinge
 En hi gaepte en star
 syn tonge wt omhrit
 eens voets lanc en gaf
 vuerlike synē gheest

Iden bren suldi
 by na alle doech
 vynden. **E**n dat in
 andere dierē is bi de
 elen gheschoert: dat
 heeft die maed die na
 tuer den bren flame
 ghegene. **E**n by de
 sen bren of ment seg
 gen mach: soe is be

teykent die moeder xpi
 Vier salomon af secht
 Veel dochtere hebben
 ryckeyden vergrader
 mer du biste hem alle
 boue geguen alleen

Ic weet nochtant
 een persoen inde lande
 van brabant: die ic
 noch lest in haere
 overfane en i hoere
 lenē xpi mer gekent
 hebbe. En va desen
 persoen hebben my
 gesecht die ghene die
 mal he uer mit hoer
 om gegaen hebben
 Dat sy me i hoeren
 werke of in hoere
 woerde en sonde ge
 merken dat dachlyc
 sche sinde was. Haer
 zeden haer gnen hoer
 woerde syn so geschit
 soe daer en soe ghe
 estelic: dat die man
 er hoer v lenens bo

uen menscheit leuen
 schyn te welen. Hoer
 aensicht is va sulker
 macht en ginc dat
 sy alle mensche die ho
 er aen sien in sich
 doet insondere

O Je byen hebbe
 onder hem veel
 amptē. Die sommige
 tynere. Die ander
 maken dat seldit
 Die sommige mede
 En die sommige den
 len wt een dien dat
 gehaelt is. Vier
 moechdi merke me
 nigerhande ampten
 d' doester lude. Want
 die tynere mit doest
 diet doester in tyn
 merige besorge: als
 proesten. En die ma
 kent seldit die die
 kerke hebbe te benue
 ren als roffere ende
 sacristen. En die seg

gen nu dat raede doer
 welcher raet dat cloest
 regiert wort als die
 meysters die olste
 en die nyste En die
 heste dat sy deyen
 die spyse en d'ant de
 anderen wt renken

Die bren stude
alle van d'ghiste

Hut laer ons here
 m. a. en xiiij was een
 abt die herwille ge
 hente was in een cloest
 ter dat vlier heit ge
 legen inde lande van
 brabant Dese abt was
 seer milde en goeder
 tierē inden armen

Dat cloester heeft een
 hof inde lande van loen
 gelegen En in desen
 hof hadde die ro
 neers broeders een
 ruit dat seer schoen
 was van forme verth

en sterckheit En van dat
 ruit begheerde een
 vrouken dat een kint
 droech wt groter lust
 teten **D**y saeyede dach
 lux en was begaen mit
 ant hoers lenens
Hoer wert seer schoen
 offen vleysch gegene
 mer om hoere lust te
 boete en dochte sy niet
En als herwillem die
 abt voers. quam totte
 withone **D**oe utelden
 vn een romers des
 wyfs perikel En doe
 seide die abt. het is
 beter dat men een ruit
 dedet. dan een melike
 om store **P**ier dedet
 hemmelike en volbract
 des wyfs begheerte
Doe leyden die romers
 dat ruit des mens in
 die romer. en sloech de
 os en houede in
 stukken en soltenen

teykent die moeder rya
 Vier salomon af secht
 Veel dochtere hebben
 ryckeyden verquiert
 mer du biste hem alle
 boue geguen alleen

Ic weet nochtant
 een persoen in de lande
 van brabant. die ic
 noch lest in hoere
 swersane en i hoere
 leue rya mer gekent
 hebbe. En va desen
 persoen hebben my
 gesecht die ghene die
 mal hi mer mit hoer
 om gegaen hebben

Dat sy me i hoeren
 werke of in hoere
 woerde en sonde ge
 merken dat dachly
 sche sinde was. Haer
 zeden haer gaen hoer
 woerde syn so gescht
 soe daer en soe ghe
 estelic: dat die man
 er hoer v leuens bo

uen menschelic leuen
 schrynt te wesen. Haer
 aensicht is va sulker
 macht en gracie dat
 sy alle mensche die bo
 er aen sien in sich
 doet inondere

Die byen hebbe
 onder hem veel
 ampten. Die sommige
tymeren Die ander
maken dat slecht
Die sommige raek
En die sommige ver
len wt een dien dat
ghehaelt is Hier
 moechdi merke me
 nigerhande ampten
 d' cloester lude. Want
 die tymeren mit cloest
 diet cloester in ty
 merige besorge. als
 proesten. En die ma
 kent slecht die die
 kerke hebbe te benue
 ren als costere ende
 sacristen. En die seg

gen wi dat raede door
 welker raet dat cloest
 regiert wort als die
 meesters die olste
 en die nyfte En die
 heste dat sy deyen
 die spysse en drinc de
 anderen wt renken

De bren stude
 alle vanden ghiste

In laet ons here
 m. cc en xiiij was een
 abt die herwille ge
 herte was in een cloest
 ter dat vliet hert ge
 legen inde lande van
 brabant Dese abt was
 seer milde en goeder
 tierē inden armen

Dit cloester heeft een
 hof inde lande van loen
 gelegen En indesen
 wt hof hadde die ro
 neers broeders een
 ruit dat seer schoen
 was van forme verth

en stercheit En van dat
 ruit begheerde een
 vrouken dat een knut
 draech wt groter lust
 taken Dy saeredē dach
 luy en was begaen mit
 amtt hoers lenens

Hoer wert seer schoen
 offen vleysch gegene
 mer om hoere lust te
 boete en dochte sy niet

En als herwillem die
 abt voers. quam totte
 withone Doe vtelde
 in een romers des
 wyfs perikel En doe
 selde die abt. het is
 beter dat men een ruit
 daded. vanden een melche
 om sloene **A**er daded
 hemmelike en volbrede
 des wyfs begheerte

Doe leyden die romers
 dat ruit des auens in
 die romer. en sloech de
 os en houwede in
 stukken en soltenen

En dat stur wels die
 vrouwe inde os had
 begheert. seynden hi
 hoer. **E**n doe dat wiff
 dier van hadde ghe
 geten wert sy mit al
 gesont. **D**iet een wo
 derlic sijn. **A**lst moer
 gen gheuorde was.
En die conuers sy knocht
 totter ploech volgede.
 so sach hi den geslage
 of eren inde ploech.
En hi wert seer ver
 uert en liep thuis
 indie kamer en socht
 dat gesaken vleischen.
 hi en want niet mit
 al vā den os noch vle
 isch noch hūit noch dat
 bloet dat hi wt gestort
 had. **D**aer were noch
 noch die and' conuer
 sen om die waerheit
 van desen dinghe te
 tugen en oec die vlesse

houwer. die oen goet
 getrou man was. **E**n
 wouē al dat beluste wiff
 selue die van dien
 offen vleisch at ende
 genas en vā gheen
 and' vleisch etende.
 genesen en sonde. **d**a
 die natuer sommit
 heymelike wercken
 dat gesyn vande houe
 en wost hier niet af
 : want men dat om
 des abts gebot niet af
 kindige en mochte.
En dit wert waer
 soe seer inde abt wouf
 dat hi milde wert
 louen alle and' abte
 sins ordens totte n
 armen. die te voere
 seer sparende van
 natuerē was. **D**ese
 abt wort nimmach
 in clare dael abt.
En toech mit veel

eertbiscopen. en ander
 biscoopen abten en pre
 laten. int gemeyn sona
 lū te roemē Want hi
 van gregorius die ne
 gride paves vā dien
 naem onthoden wert
 En wert vā frederic
 den kerker in lombard
 dien genangen. ende
 in drie iaer leet vn
 alleen die kerker quit
 om goetht sine leuens
 en hi sterf met lange
 daer na **O**pter sel
 ner hit was tische
 dat ghebercht en dat
 engel sike meer groet
 honger. soe dat grote
 menidhuoldicht des
 gemeyne volcs van
 honger starf En doe
 was in brabant een
 eedel vrouwe vā ge
 stedte en rnt van
 hūnen. en gaf den

armen mildelike om
 gods wil. sond' gewicht
 maete en getal Ende
 als dat hoer man sach
 die een ridder was. set
 ten hi hoer een seker
 nummer mit genē En
 gheboet hoer dat syal
 te weke een seker nu
 te om gods wil selde
 gheuen En het gewel
 op ene dach dat sy dat
 al ghegeue hadde. en
 daer na qua een arm
 mensch bidden Doe ge
 boet die vrouwe hoer
 maget. dat sy neerstelic
 die kisse sanepte daer
 meel in gheueest had.
 en dat selue dat weer
 den armen brochte En
 die maget dede dat oir
 vrouwe gelboet En na
 desen qua een and' die
 welke seer snereden
 en selde dat hi binen
 twee dagen met ge

gheten en hadde Ende
 die vrouwe heit dat sy
 die kiste sruopten en
 den armē wat brodste
Die maget swaer dat
 niet gebene en weer
 ther want ou hoer vrou
 we mit tranē bat. so
 liep sy mit onūduldicht
 ter kiste **E**n doe si die
 kiste op dede want si se
 vol soens wus meels
En doe die maecht dat
 sach liep si vuerlike
 en viel neder op hoere
 rugge en beswymde
Doe die vrouwe hoer
 den roepē: leep si der
 wert: en die hē leep
 oer en alle die knech
 ten **E**n doe sy dat mi
 rakel segen gebene
 dyden sy intgemeyn
 den hē **D**ans dede
 die man blydeliken
 die schuer op: en vā
 dien dage gaf hi al
 le den ghenē die daer

quemen bidden Ende
 hi hadde welten ge
 noech totten bouwe toe
 en doe ontferme god
 ouer dat volc dat hi
 geslagen had **E**n die
 voerschede ridder sech
 de my seluer: dat die
 of wyf schuerē hem
 niet genoegh en hadde
 geweest: en hadde god
 niet ver sien doer sint
 genade **E**n dese eer
 dige vrouwe sechde
 my mit d blyder hte
 als hoere bicht wā:
 dat een seer schoen vee
 ghel: hoer voer ouren
 door troesten: sōmige
 dage en nachte mit sie
 ter stemen tot alle de
 soenen gemēen: want
 sy lach lange te bedde
 quellende **E**n ic vā
 edden hoer mit voegel
 dat dien voegel moet
 stemen ghelie was
En sy sechde dat ghie
 en dinc in eertschen

dingen en weer: dat
 dien voegel inder stem
 men weer te gelyken
En alleen en hoer ic
 niet gheerne syn ste
 me mit mynē oerē
 mer myn hert vlydet
 oer daer af: want my
 gheest daer mede wort
 verweet totter ewiger
 wedde. **E**n dit vyf als
 sy my mit tranen ver
 telde: leet een bero
 ringe wal xru iacr
 lanc. **E**n ten lesten
 openbaerde hoer sūte
 marten in bisshops
 gewaede: recht of
 hi voer dt altaer
 mer oer gauē opte
 uent van synen
 hoedtyde: wort sy v
 lost vande' betoringe.
In die oestmaet
 was onse gesyn on
 ledich in de bouwe
En des morgens at
 ic wat mit ene dra

ton die mit my woenden
 en gheestlic was vāleue
Wi namē een net en
 op dat wi den tyt ver
 dreue ghigen wi tot
 ene wyden wyer om
 te vishen. **E**n ic sende
 den draron weder: om
 thuis te beuare: en
 ic ghic alleen mit scap
 ken om te vishen. **E**n
 al arbeide ic seer: noch
 tan en rende ic vā al
 len dien dage met
 geninge. **E**n d'hynt
 d'sonnē onderganc
 als ic wt wolde ga
 en: quam die voer
 sechde drake mit die
 minre broeders: welc
 hi ter herberge ont
 fangen hadde. **E**n als
 ic die sach vlyde ic
 my. **E**n wt vroude
 vstat ic die groete
 en sechde Ic heb alle
 den dach geurbeit

en met geuangen in
 in unen woerde wil
 ic dit net ontspreken
En ic nu een worde
 daer die een mede ge
 goet was en hant daer
 dat net mede **E**nde
 ten eerste mael dat
 ic dat net wtwerp:
 toech ic hier vische
 opt lint die soe groet
 weie en so goet vā
 smiet en so goet tete
 weten dat ic nie te
 veeren noch namachs
 daer gelijc in dier wif
 cherie noch in gheen
 and' wat en hadde
 ghesien noch gesmaet
Hier om waren wi
 blide in dat wonder
 like werke **W**i ghin
 gen thuis: en alst ge
 sin getome was: aete
 wi en syn alle vzaet
 geworden: en wi heb
 ben den ghenē mede

ghederit die niet ghe
 rent en hadde en van
 danten den he die
 al vleent **D**ie broe
 ders vanden predikat
 orde vertelde myke
 trucht **D**at hoer pri
 or broed' gwynant
 die ic mal gekent heb
 naden enen in sinne
 gassen hius ghinc en
 sechde totte kelner
Gaet en haelt de
 broedere en my ene
 nap roins of ghy
 vmoget **D**oe sechde
 die kelner voer waer
 het sin die dinge gele
 den dattet vaet ond
 licht wort en die roin
 al wt getapt wert
Wat meer wt gelot
 des priors ghinc die
 kelner totten wate
 en nam dat vol **E**n
 boue hope tot enen
 mynkel dronken
 die broeders daer

af lange tijt **I**c heb
gesien enen man die
konde hort **D**ese was
arm; mer hi gaf al
missen boue sijn macht
Int jaer ons heren
m cc en xxxi. was op
ten xij en opte moe
sel dierit van wijn
En het gemel dat twee
broeders vand' predic
ker orde tot sijnre ker
kerge queme. En hi
ontfincse blidelike; en
sande sijn soen mit
eenre vlesche om wijn
En als dat kinnt den
vonn gebracht had.
sechde sijn moed' tot
m **D**es morgens wort
mij quelike om mijn
hert; en daer om so
holt mij desen nacht
en ene drent mijns
moer v uader des da
ges alke laet wijn do
et haelen **E**n doe sy
dat gesecht had ghi
gen sy alle ten eten

76
135
siten die int thuus
werē **E**n doe die
wijn bina wtt vlesche
ghedronckē was. doe
luusterde die soen sy
nen uad' in sijn oer.
sijn moeder woerde
En die uader en hielt
tuer niet af. m hi daer
den mijn al wt mit
sijnē gassen in groet
vrouden **E**n des mor
gens als sy ghingen sae
leide die man te ge
ueerde; en dat wijf
bessont wemodich te
werde onthyt hoer
hert na hoere gewo
enten **E**n doe riep
sy hoere soen. ende
vraechde oft' ver ind'
vlesche ghebleuen
weer **E**n hi sechde
neen **D**oe sechde die
ranckie moed' keert

die vlesch om in din
 linc: op dat ic die
 of vier dropel wyns
 cryge: daer ic enen
 beet broets ~~do~~ doep
 en dat etc op dat
 myn hert een wey
 mich gesserit werde
Dat kynt ghy toe
 en boerde die vlesch
 op en doe vant hise
 vol **E**n doe dit wyf
 dat sach: wert si ro
 pende en viel ende
 beswoedte **D**oe leq
 die soen na synen
 vad' en broedere:
 en vertelde wat ge
 schiet was **E**n inden
 loue xpi worde si saci
 ende **D**oe hadt die
 wert den twee bro
 dere dat si die bene
 dictie nemen: welc
 die almechtige ge

gheue had: in so wey
 gerde en dat: ende
 beuaele hem goede
 di lichte he die bene
 dicitie **E**n doe ghy hi
 mit monde thins mit
Na veel uere als
 ic dir te trier hoer
 den vanden broedere
 doe voer ic die ma
 sel neder **E**n doe om
 trint syn linc ge
 tomen was: ghy ic
 dertert voert te
 waert: om dese voer
 sedden min mit si
 wyf en soen te sien
En doe ic hi en ge
 weest had: so keerde
 ic wed' van din: mer
 luttel gesicht in syn
 nen maniere en
 woerden **W**ant hi
 en geleet niet mit
 dal den anderen
 mensche die daer
 mit wim lant en

mit gelycht wende
Hoe geneemte he
is dat men die ellen
dige herberge **D**oe
ist der eerberre aht
van belouere dusdu
mige myrakel geschi
et **H**oer man toech
tot die een edel rid
der was **R**echt of hi
in veel dage met
wed' en soe comen
Doe bat daer een
melaetsch mensche
herberge **E**n hi wort
ontfangen **D**oe such
ten die melaetsche
mensche en bedraech
den die arucht' syns
lichams dat maede
was **E**n bat men
hem in een sacht
bedde wolde leggen
Doe mernden die
vrouwe dat sy ye
en sacht' bed' en

77
157
hadde van hoers mans
bedde. en lechden den
melaetschen mensche
daer op **E**n thans on
voersiens quam hoer
he hoer man thans
en hi wolde in syn
slaep ramer welen **E**n
want die vrouwe dat
met geringe en dede.
so mernden hi dat
vebant weer i syn
ramer **E**n doe brac
hi die doer op mit
tracht op. en vant
al wast wynt' dach
dat syn bedde mit mil
rukenden roeken be
stoyt was **D**oe ver
wonderde yn des **E**n
doe sechde syn wyf
watt' geschiet was
En sond' merre wor
den sy inden loue xpi
screvende **D** Jemal
gehoze alent greef
mine v. a. s. a. t. r. e. s. v.
tel den my van hoere

olde vader seggende
Die alre welle ende
 medelichste in luente
 effen vā wulchlant
Was die greue theo
 baldus die greue was
 vā sartres en vā
 bleue. Dese was mit
 gheue seer mylde al
 sin leue lant. Ende
 geboede omtyt mid
 wint die doe seer
 scarp was. Dat hi
 qua rye oude woth
 mit veel volcs. Ende
 vn gemocke en wert
 in m mensche. En als
 die riep: sechde die
 greue: mat bitstu:
 doe sechde die greue
 arme. **W**heeft my
 die rop die ghi an licht
 En sond' toene toech
 die greue die rop wt
 en gaffe den arme
 en sechde: wildi ict
 meer so bidt. Ende

die arme sechde. **D**oe
 eft my uwe cussen
 vor die ghi an licht
En als hi de hadde
 bar hi om die onder
 vor. En doe hem die
 greue dien gegheue
 hadde: soe bleef hi
 in syn lant en deder
Doe sechde die ar
 me. **W**hi siet wil
 greue dat my hoect
 gesoere en bloet is:
 daer om gheeft my
 uwe hoect. **D**oe scha
 emden he die greue
 want hi kael was:
 en sechde. **D**oer wa
 er myn alre lieffte
 nu biddi te vord
Want ic dat seluct
 met der uē en much
En als dat die gre
 ue gesecht had. **I**et
 die arme die deder
 liggen en vsmen

Doe viel die greue
 unde peccate en saen
 den te mael seer en
 wachten sich voert
 en des meer en gaf
 ene regelike vnsel
 nen die vn kwot
Het woende een
 meliets mensche om
 trunt half weechse
 then satures en blese
 dese was seer lelic
 en stynckende van
 leden welken die
 greue theobaldus.
 seer lief was om syns
 heylige leuens wil
 En illdes als manne
 et in ou dien wech
 veer plach hi vn te
 busstiere Het geuid
 daer na. dat die gre
 ue anders te doen
 hadde. en dat hi daer
 bine ene waer met
 en quam En als

hi med' dier voer hene
 veer. ghit hi alleen in
 des sieken huuske En
 den mensche den hi
 seer melietich hadde
 ghelate. want hi soen
 va huut en gans ge
 nesen En die greue
 had wond en tuppel
 den matet meer Doe
 sechde hi. ic byn die
 melietiche mensche v
 vrent. en byn no ge
 sont geworden doe
 die barmhertich gods.
 en ic heb die troen der
 rechtudich. en mede
 dach des ordels. sal die
 rechtuerdige richter
 lone dynre vrentscape.
 die ghi my en andere
 arme weerdeliken
 hebt bewesen En doe
 tuste die greue mit
 grot' bliscapē en mit
 tranē. syn hande. also

In alle melaetsche
 plach te doen. En hi
 beual vn te gode en
 volchde na syn gesyn.
 En doe die greue by
 syn gesyn quon. sechde
 tot vn een vā sinne
 rydderen allachende.
 Ghi meynde na unker
 genouente den mela-
 etsche man nuwe wē-
 ent te videntiere. mer
 te vghcefs want hi is
 thins ghestorne. Doe
 most die greue eerst
 dat die melaetsche
 man gestoruen was
 en sweech al stil mer
 hi weid denckende
 wat hi gesien had
 en sechde. Die almoh-
 tige en goedhete god
 moet sinne ziele ont-
 ferme.

S Omme liden
syn marker s
 den colt te minne. en

somme vū. vere die
kerde. **H**er s geuere
 in een cloester v. uellic
 gelente. Dat een mo-
 len daer gemact was
 die mit grof cracht
 shoe en gaf ontwee
 maele tot meele. En
 daer ond' mengde so
 semel: en mesten die
 verke daer mede. En
 dese werke worden
 vrost in die maeste sijn
 tot tameric. En doe
 wert voes en gheco-
 hert sijn inde v. uellic
 genonden: en daer
 af quon de cloester
 grote stande. En doe
 was mit doest een mo-
 n. lambert pater
 noster gelaten. En
 doe dese hoerde mer
 gesinet was. Doer-
 den hi syn hande en
 ogen ten hemel en
 sechde. **I**e god dat

141
79
dat vā deser moede.
en moer nimmer sine
geen. En eer hi dat
moert mit had. vcl die
moel mit al neder. en
vloste die hynpelle
kroedere en monike
vāns stande. **H**et
gemel oet in onser
tijt. dat mit selue doct
veel gheltes vā ahrent
gebracht wert. dat
enē moekener toe
had ghehoert die ge
stouē was. **D**aerna
geboerdent dat een
seer heylich monic
volterus vā behe
mont ghehentē bider
kissen daer ghelt in
was. sich bedē. En
hi sach den dunel op
die kist sittē. en wort
ten eerste vneert.
en hi segende hem
en sechde wat sijn
bier en wat inacht

ti hier. selcke vunt
des menschelike ghe
slechtes. **D**oe sechde hi
Ic sit hier mal mit
recht en dwael hier
dat myn is. En sond
merre liep die monic
totē abt en sechde vā
wat hi gesien had. En
doe dede die abt mit
hiesse dat ghelt tāt abt
voere. **I**n onser tijt
is onder enē gheesteli
ken abt genalle mit
cloester dat vliet hier
in brabant gelegen.
Een grote sōme vā
gelde als vā dusent
en vijf ponde wort
tot namē gebracht
mit voers cloest. dat
oet enē moekener toe
ghehoert had die ghe
stouē was. En mit
desen ghelde worden
bouwinge gerocht.
En daer na geboerdet
dat een monic welc
seer nauwe vā ton

snenne was: daer een
 abt was gemect. En
 als hi dit ynam so must
 onleet: nuer om dat
 hi doe ghe vropen
 sumpen leeste en and
 keruelike goede. En
 sende wed' om dat
 ghele tot name dat met
 den ghenē wed' gawe
 dient mit recht toe ho
 erden. **W**i memant en
 wolve dat ghele wed'
 nemē. En aldus ist
 weder mit doest' ghe
 bracht. Hier om so
 wert die goedhere
 abt toernich: en dede
 dat ghele wed' o' drage:
 en ghehoet dat ment
 op die merit salde leg
 gen voer die borger's
 seggende. Die dit gelt
 wil nemē die neemt:
 ic verfake dat ons niet
 toe en hoert. **W**int ic

wil weert dattet mit
 onrecht u'dicht v'wone
 is. En doe dat die bor
 gers saege worde so
 seer daer in gefint
 En daer gemene niet
 sette so daer mine toe
 die van gelone were
 en dede dat ghele wed'
 ghenē dent mit recht
 af gemonne was. En
 doe met lange daer
 na vleende god den
 doest' tien werne me
 er: en dat te weren
 was arm is thans
 seer ruy. **I**n dit doest'
 ter hebbe wi veel he
 ligen ghesien: en ve
 el die ghetende en
 mynake dede. **O**m
 den welken wi ene
 gesien hebbe: die niet
 terus tricht herten
 En al was dese doe
 hi noch weert ic

ebel van gheslechte ryt
 en welcuth en inde vier
 tonken seer maal gelaert
 hi was nochtant soe
 arm van gheest ende
 oetmoedich in synē offe
 dat ic syns geluyt me ghe
 sach **V**an desen velden
 my die oerweerdige abt
 ker robert abt tot va
 sellis **D**at hi drike vā
 synē monde gheoert
 had: **W**an hi was die
 ke in synē gedachte
 of in synen gebede ic
 men halve of gehelē
 dach laur **D**at syn syn
 tot anderē gedachte
 niet en wort getoge
En ic en tunnēl niet
 ten was bonē mensche
 like cracht

S Dimmige bren
syn sochtuoldich
van hoere floete en
romige verwaere
die hoede **E**n dese
 heuten mi prelaren

en priors **I**c heb
 ene broed gesien die
 vāns' regulier orde
 was **O**p desen vma
 den syn prelare dat hi
 met ronne en laefde
 en hi sach doekelike
 toe: en sy en sondens
 daer niet op bewinde
En een vā dien tolle
 gie: had al dufamige
 visioen **H**i sach den
 ghenē daer men qua
 et op hadde: en noth
 enen anderē die vā
 goed' consientie sche
 en te wesen inde rhol
 ter staen **E**n sy wor
 den thans vmandelt
 in boeme: als drike
 royl inde droem plecht
 te geschien **E**n die bo
 men vele ter eerden:
 en die vterste sterfte
 vande boeme: worde
 mitter vrouweliker
 schemeth' gebonden
En als hi dat gesien
 hadde: **V**ertelde hi

den abt En die abt
antwoerde mit dro
effheiden; dat sy beide
in oncuusheide sol
den sterue En dat
hebbe nu thans daer
nu gesien Want wets
daer na worden sy
beide berudicht En
die een is voer vten
cloester verdrue en
die ander na

Die iongestebren
trecken wt te
werken en die olste
werken byne **I**n
onser tyt in eenre stat
van vlandere is ge
uallen thoricht ghe
herte Een kynt achas
gheheuyten en was
vyf iaer oelt; ende
was gebore wt eer
samigen oldere En
doe ic dit kynt eerst
sach **D**oe luttet syn

olders mit veel trouw
dat sy hem in mire
broeders orde hielden
Waerom die olders
den mire brodere om
baden dat si yn die
hant wolden ghene
Mer want sy dat
voer kynst hielden
en mernde; in seloe
des verghete als in
der kynd' pleghe te
doen **D**oe merkten
syn olders en syn
nabuere alle gade
Datter kint die ge
woente des olders
bestont te holde **D**er
bestont har woete te
gaen of gorde hem
mit eenre hande
geknoept soerde
Syluer of galden
woldet mer antaf
ten En hier op ge
viel een wondlic
dinc want somige
soeplude quemen

tot sijn vaders huus
 te herberge om daer
 te wesen. En als sy
 saege dat habit mede
 kinde wordē sy ver
 wondert. En doe sy
 gehoert hadde dattet
 kint gheen ghelt an
 en tasten. Woepen
 sy hemelic enē pen
 mit mit vaetken
 daer sy wt droncken.
 en gaue den kinde
 mit een luttel wims
 te drinckē. En als hi
 dat gedroncke had.
 sach hi den pennic.
 Doe riept vuerlic
 en werp dat vaet en
 wed. En boeidet
 op sijn ogē ten hēnd
 mit sijnē handē ende
 seide mit tranen
 Ghi weet wel.
 almechtige god dat

ic mijn orde onnueten
 de gebroken heb. En
 hi wert vā vuernisse
 bleet en als gaende
 doot wert aensicht
 swart. En als die vā
 sach. leep hi haestelic
 om dē preester. ende
 die preest' absoluer
 den dat kint en woe
 ef vā hem die droefnis
 se en weende. Als
 dit voerf kint sat
 des heilige dages op
 ter strate. soe placht
 hame te roepē die
 kinde die omtrint
 sijnē huse woenden.
 En en wēre sy niet
 sedich wēre si hou
 dich. wēre sy gesiert
 mit dedere. so placht
 huse te straffen. Die
 pyne d' helle placht
 hi hem te gelonen

Mer den goede kin
 dere beloesoen hi die
 glorie des hemelrijcs
Domtijt soe leerden
 hise hoer puer nost
 en hoe goet dattet
 weer dat med' moed'
 xpi auemaria sech
 de al kmielende **L**et
 deser tsamē roepige
 quemē oec olde lude
 mitē ionge sloepen
En si hadde wonder
 like wallust i sijnre
 wijst' en antwoede
Wāneer sijn eygen
 was suuer of licht
 van seden was. of
 droncken was. en hi
 dat sich plach hi me
 delide te hebbe en
 plach vn mit tranē
 te straffe seggende Die
 sulke dringe doen en
 sullen dat rijt d'he

melen niet besute **E**n
 moeder was oec ope
 en hoecht mit edele
 rode saerlake gede
 et. en hi straffense mit
 groter droefnisse mo
 kerke voer hoer. alle
 dier si sat inder kerke
 seggende. en misde
 hoer mit sijnre v
 ger dat beelt des
 heilige crucis **S**iet
 moed' sijn. en siet den
 onsen hou ihm xpi
 naet hangende ande
 cruce en roet vn bloe
 de. en ghi hebt v ge
 siert mit dedere vn
 saerlake gemuert.
 vn te stemp en te
 spot **W**acht alre
 liefste moed' op dat
 ghi voer die rode de
 der dat ewige vuer
 niet en cruyget **E**n

sond' soene ont sach
 sijn moed' hoers soes
 moet en lechde haer
 rick' af: en en wolve
 die: of dier gelijc si
 acht' niet meer gebau
 ken **Mer** wat meer:
 wantet onmogelijc
 weer mit woerden
 te utrecken **Hoe** gro
 et dat was die we
 erdicht' va sijnē zede
~~Hoe swaer dattet~~
~~was mē geluet~~
Hoe volhardende
 dattet was in sijnē
 gebede **Hoe** swaer
 dattet was mē ge
 laet sijnre oge: en
 wat oetmoedicheit
 in sijnē woert gant:
 en hoe mal dat in
 sijn spreke beviel
 En dat was mond'
 lic bouē al dat die
 olcht en die sijn

sijn lichams een kint
 toenden **Mer** sijn zede
 en werken predicte
 ene man die volmaect
 was in alle doechden
Hi en was noch gheen
 soene laer olt doe hi
 sterf en sijn int volbrach
 ten want sijn ziel was
 gode behagelic **Hi** is
 van hier genomen op
 dat die boesht' sijn ver
 stant niet en vkeerde
 en op dat gheen gevel
 heit sijn ziel en bedro
 ge **En** als hi ter doot
 qua heeft hi sich den
 den proesters gebiecht
 en eschede dat licha
 xpi **Mer** want die hei
 lige kert' vboede heeft
 dat so ionge kinder te
 heylige sijnmet mer
 gaen en sulle: soe en
 doest vn die proester
 dat licha xpi niet ghe
 uen **En** doe boerde
 dat kint sijn handen

ten hemel wert en
 sprac wyslic en sech
 de Here ihu xpe
 du bekenste wal dat
 myn hoedisse begaert
 is dy tontfangen Ic
 hebbe ghedaen dat
 ic doen solde en ic
 hope dat ic durre
 tegenwoerdich met
 der ue en sal Ende
 als hi dat gesecht had
 so kuste hi syn ouders
 die hi yn saete saen
 ende En hi vmaen
 den hem dat si sich
 beterē solde Ende
 tuschen de waerde
 o' vmanige en be
 dingē en lonige:
 gaf hi gode synen
 onbeulerten geest
 En sond' merre so
 verswan die habit
 syns ordes dat was
 die rot mitte an

genende koud die
 ou vn ghesprent lat
 en daer na en wert
 den rot me gesien
 Hier om als na sy
 re doot somige haer
 ders op sy graf sto
 den en de psalm
 de profundis voer
 syn ziele woldē lere
 so en conde si dat
 gheens syns volbre
 gen Want god gaf
 daer in te vstaen
 dat die heylige ziele
 gheene hulpe en
 behoefde En ic ge
 loue dat my selue
 an syn graf is ge
 ualle als ic voer
 yn woldē bidden
 gheen macht en had
 myn begōne ghebet
 te volcunde En si
 ouders liete die
 werlt want syn

uuder ghic mo' pre
 dicker orde: en op
 die selue tijt sijn moe
 der in sijn kerna
 dus orde. **I**n deser
 manere was een
 seer edel kint in du
 utslant van rmae
 ren. Deser was een
 soen des greue van
 blankenberch. En hi
 waert gelyc van sijn
 re moed' totte comē
 van vranckryc sijnē
 neue: op dat hi daer
 mo' tost solde wese
 mit sijnē kinderē
 En want een ghe
 woent is dat lanf
 lude butē hoeren
 lande die een van
 den anderē sich ver
 blyde. **S**oe geuielt
 dat die voersche
 kint welbert gheho
 ten menst' iorden

die die menster van
 prediker orde was
 en te parys woendē
 en diuersch was mit an
 dere diuersche wisen
 herden. En want hi at
 duchte en lange tijt de
 de. **S**oe begonde den
 kinde totte woerden
 des heilige mans: die
 eertsche dinghe snoede
 te sijnē en die hemel
 siche dinggen te behae
 gen. En hi set dat op
 in sijnē sijn: dat hi in
 d' orde wolde gaen: en
 bestont de menst' daer
 om te bidde. En dat
 kint was een wemich
 geleert mer die men
 ster meynde dat hi niet
 stontachtich en solde
 wesen en sloech des
 kints begheerte voer
 met. En riet en dat
 hi sijn greesschap an
 neme want hi alleen

Die materie der Loude MS. fol. 92.

een erfgenaem was en
 dat hi mit sachtmodich
 sijn ondsactē regierde
En als hi xvi ierolt
 was **W**ort in dier vi
 sijre moed' ontboeden
 bi eerlike mānen: dat
 hi thuis queem en
 een edel wijf neme
 en sijn greeffscap regi
 erden **D**at sedde dat
 kint tot sijnē riddersē
 en knechte **L**aet ons
 gaen om onse lant
 lude te sien die broeders
 vanden prediker orde
 eer wi en wech trecke
En als hi was gecomē
 mit al sijn gesyn mit
 prediker doester **H**iep
 in den meester op een
 syde in een tamer en
 die broeders **E**n hi vi
 el hē te voete en sedde
Ic tige v hier voer

gode dat ic hadde be
 rent byn die werlt
 te laete en mit vnde
 orde: **A**pō onse hē te
 diene **E**n ist sake dat
 ghi my vsmact daer
 ic dat doen wil: soe
 moet dat god sien en
 ordelen dat en mi
 bloet met ongenoe
 ken en laet bliue
 van v **E**n als dit
 dat kint gesicht had
 de: wort die meester
 freyende mit die
 broeders en worde
 vneert in des kintē
 moede en worden
 benaunet in hoere
 gheest: en bevoele
 gode dat dit alken
Di riepe dat tōnet
 te samen en open
 baerde hē die sake

en moede des kints
 Doe ontvinge si hē
 en dede vn an hoer
 habyt En doe dat sy
 gesyn hoerde. worde
 sy seer sacrende By
 quene thuns ende
 brachte een droeuge
 anruoert syne daer
 Op die tyt was tot
 paris een archidna
 ken die een dutsch
 was en was schoen
 bone alle die clerike
 van paris en derit
 geheite En om syre
 schoente wil. was
 hi die schoen dutsch
 geheite Dese was
 des kints oem van
 syne moed' wegen
 En hi was gestoert
 tegen syne nene.
 en en woles nlan

ger tyt met sien Ten
 lesten als hi thuns sol
 de trecken/ ontboethi
 vn doer ene clert.
 dat hi des andere da
 ges solde come om
 hem te sien En als
 dat kint albertus di
 hoerde Do ghir tot
 ten meest' en totten
 broeders die meest
 gheestelic were. en
 bat hem alle. dat sy
 voer sijn oem sa
 lict den hē mildeli
 ken woldē biddē En
 als dat gedaen was.
 quam die archidna
 ken sijn oem tot vn
 En sy ghigen sitten
 om rlane te ralle
 m centre capelle En
 thans wert hi sacren
 de en sechde totten

kinde **A**lyn alre lief
 ste newe: hoe mocht
 dat doen: dat ghi v
 moed' myn suster: die
 anders gheen kinne
 en heeft dan v: en
 my dyn oem die dy
 lief heeft boue alle
 dinc mochtste laete
En als ic hoer seg
 gen soe vgaet dyn
 moeder en sterft in
 rouwe **E**n ic heb
 van ongenoechte ket
 doot toe suer geweest
 : na dat ghi in d' or
 de sit geguen **E**nde
 nimmermeer en sal
 ic getroest wese ic
 en sie dat ghi binē
 v prouel iaer mit
 vrlouf wed' ter werlt
 gaet **D**oe antwoer
 den vn dat kinne

mit groter gracie sijn
 monts en vragde
 vn en seide **S**iet
 dat glas vermist sijn
 die figuren gem
 elt van beelde: wie
 sijn die en wes me
 memorie betekene
 sy **E**n betekene sy
 met xpm en sijn
 moed' maria en su
 te iohanes sijnē no
 ue die hi boue al
 lief hadde **H**ier wt
 suldi merke **A**l had
 xpus sijn moed' seer
 lief en sondinge
 sulken moeder die
 in rouwe een suer
 eit doer hoer hert
 sneet **E**n oec sijnē
 in sijnē newe be
 swaert sach in dro
 effnisse boue dat

men gelouen mach
 En al was hi medh
 lich vande cruuse te
 dymen: hi en wol
 de nochtant dat o
 hoere wil niet doen
 Mer hibleef mit a
 cruus en sturf dae
 an **W**ot desen suldi
 metē lieue verent
 dat ic des heylighe
 ordes cruus mit xpo
 onsen he: bin op ge
 dōmen **E**n al ist
 sake dat ic my moe
 der sie starnē van
 droefnisse: en oer
 dy mynē oem sie
 in dinc en i lyden
 Ic sal nochtant i die
 cruus: sond' wackel
 bliue hent mō doot
 toe **E**n wildi my
 gelouē so sticht mit
 my op dese cruce

op dat dy die vdoeme
 like knul deser werlt
 niet en winge **W**at me
 er **D**ie archidynake: wt
 seer saerende: sin to
 siencie noepten nu:
 en hi rōde niet vied
 staen den gheest die in
 den kinde sprac **H**ere
 bouē lach dit knit in
 synē geliede: en ten
 leste hīnē cortē dage
 buchedē hi den archi
 dyake tot' orde d'ier
 die dergye en dat
 volt vand' stat. af v
 wondde: om des wil
 sond'inge dat des kints
 moerde eens leuue
 moet tot sulker oet
 moedich' had gebracht
En dit knit albertus
 nices op m' enē vol
 maecte en heyligen
 man: en is hūde mōe
 dage een glorioes pre
 dicker **D**ie piewes

wolde in in eenre
 groot stat bisscop ma-
 ken. **H**ier die heylige
 man wederstont dat:
 mit enen merckelike
 woerde. **E**n sechde
 Ic sal sekerre ende
 vroliker sterue een
 broeder minns ordens:
 dan of ic in een bis-
 dom worde vheuen.
Hier om ist goet
 dat uir vands' kint
 te dragen en de net
 te buigen onder die
 lichte borden ons he-
 ren ihu xpi

H Elheit eens
meethdelike
lichvins is alle den
byen. Dy en mengt
ontuustelike te sa-
men met soch in
wallucht. Sonacht
en werde sy met of
laten: nochtant mi-

ken sy te samen veed
kinde. O intrent en
 se tijt heeft in duist-
 lant een iongelic ge-
 weest als ons neder
 wuecht ge secht is.
Dese na sinre old-
 ren doot: doer raet
 der boeser mensche
 bracht ou mit dobb-
 len en in tancnen
 te wesen. **E**en schoen
 goet dat in va sinre
 olders an geerft was.
Dier na liep hi wile
 en onsalich doert. **L**ut
En al was hi anders
 dwaes hi bleef noch
 tant mager. **E**n op
 ene dach gemoeten
 hem sin oem die
 een ridder was. **E**n
 medelike sprac hi
 in an en sechde
Duelike somer di
 neue dattu al die
 dwaelste: die daer

sit van gesecht ende
 een oersam en een
 groet man had mo-
 gen werde: en had
 dy dyn vaserie met
 hier toe gebracht
En dese toegelichtelt
 sins oems woerde
 voer wns woerde
 en spotte mit **D**oe
 sedde die ridder **E**n
 ist gheen dit dat gi
 om myn wil soldet
 willen doen **D**oe sath
 de hi laet sekerlic **E**n
 die ridder sedde **S**o
 wil ic dan dat ghi die
 gloriose moed gods
 groeten sult alle da-
 ge vstich werue
Doe wert hi lachende
 en sedde **J**a of ic dat
 alle dage eens mocht
 doen **E**n die ridder
 en liet met af en
 sedde: dat hi dat
 vmer moeste doen

Op dat in die moeder
 xpi doer hoer herin-
 lerticht aensege en
 hoere soen voer in
 haede **D**ie tongelinc
 ghit en wech en ton-
 senterde **E**n alst
 iaer om was **G**he-
 velt dat die ridder
 sime neue sath: en
 vpraechde vn of hi
 sin geloue hadde ge-
 hoelde **J**a sedde hi
 en om gheens sins
 en wold ic: ic en hadt
 ghehoelde **W**ant veel
 myn vpraegte ic mi-
 na wecht d' werlt da-
 ic te voere dede **D**oe
 sedde sin oem mit
 bliscapē **H**ier om
 dan suldy dit iaer
Ene manien lese
 in dier maniere als
 te voere: die moed-
 xpi ten eren **D**oe sath
 de die tongelic ic wilt

doen En als dat waer
was genomen **Qua**
hi tot syn oem ende
sechde **Dauid** die
hulpe d' moeder xpi
; soe is die wemodich
myns ongenallige
staets mit al v' g'au
; en ic heb een vast
opset my te betere
Doe sechde sy oem
mit trane **O** hebe
nedit sy die moeder
d' goedherent; en ic
danc du nene want
ghi goede raet ge
voldit hebt En my
en staet ons anders
niet te doen; dan
dat ic v' opset vast
mach vinnden En
vinde ic v' opset
vast; ic sal v' een
wif gheuen die
uwer wal weer
dich sal wesen En

hier om so sulden noch
dit waer **E.** en. l. me
narien alle daghe
lesen uwer hulpe
ten eren **Die** ioge
hinc gaf consent **Sy**
hi is stantachtich ge
vonde En alst waer
om genomen was;
so volbracht die oem
syn belofte; en be
reiden den iongelu
weerdige brulofte
En doe dat weersta
bereyt was; soe ver
gaderde die vrienden
wt beide sijden En
doe die brudegom
en brant ter tafel
ten were gaen sate
; so wert die iongelu
denkende; dat hi
op dien dach sy sechde
onser lieuer vrou
wen; noch niet be
taelt en hadde wat
hi anders onledich
had geweest **Doe**

stont hi haestelic op
 vanden tafelen: en luuf
 teide syn oem: dat
 hi die maeltijt een
 mensch bijs liet ver
 treden: en dat con
 senterde syn oem
Doe ghic die ionge
 lint alleen in syn sla
 eptamer en betael
 den soe veel te deno
 teliker syn scholt: als
 hi sach dat hi doer goe
 derherenht d'moed
 xpi vhoert was En
 thans als hi dat lesse
 aue maria va dien
 et volbracht had **D**
 penhaerde in die
 gloriose maget ma
 ria dare dan die
 tone: en hadde drie
 hopyke in hoere rot
 een voer en an el
 ke syde een En seide
 Diet dit syn dyn
 groeten dit mit

gulden lettere gestre
 uen syn: daer ghi my
 die ier mede ghee
 ert hebt En want gi
 in mynen licham rep
 nicht ghehoelde hebt:
 al heli di anders ydel
 en wilt geweest: soe
 sal tehans een trage
 sage dy an gaen: en
 opten derde dach sul
 di een reyn maget
 tot my come En doe
 dat die gloriose maget
 maria gesecht was ver
 swan sy En doe ghic
 die iongelic weder wt:
 en seide dat sy blode
 en vrocht weren en
 werstapte want dat
 eten weer in vigaen
 waer om hi bi hem niet
 blyue en mocht Ende
 dier mylen dat sy ter
 tafelen ghynge suten:
 soe ghic die iongelinc
 te bedde liggen En na
 den eten soe ontboet

hi sijn brunt sijn oem
 en sijn ander vriende
 in die slaepkamer. En
 wtelden hem wat
 van gesahet weer.
 Hier om so is die iō
 gelijc in de derden
 dach gestorne: also
 hi voersicht had. En
 sijn brunt en wolde
 niet meer mānen
 en bleef een maget
 alle die dage hare le
 uens. **O**ie eerwe
 erdige daem sanome
 sijn vnder te pūis.
Doe hi die sequēcie
 dichterde. **S**alue
 mater saluatoris. En
 dat veers hadde ge
 maect. **W**eest gegru
 et moed d'goederhe
 renht: een d'edel d'g
 voldige slaepkamer.

d'heiliger d'voldige
Doe openbaerden
 van die gloriose maget
 maria: dier hi sat
 en op hoer eer d'ghe
 soe bruchde sijn
 hoere goederhe
 netke of hoefde.
Wat noch gesahet
 et is vande n'anc
 marien: mit waer
 ons here aij t'w
 len wi wtellen. **I**c
 hebbe gesien enen
 walgeboze tonge
 hinc inde lande van
 brabant. En al wist
 sake dat dese mit
 al ter werlt getome
 was: hi was noch tot
 denoet die maget
 marie. En hi placht
 dese n'anc marie
 alle dage te lesen.
Hi wert siet en

quam tot sine vter
sten En als hi veel
wen doot had ghe
woest: wert hi hueste
like wed' om leuēdich
En hi riep sine sust'
toe die een non was
en by vn sat seggen
de **D**iet suster ic bin
weder comē: doet mi
huestelic den preester
comē En mit wond'
wert die preest' ge
roepē: en in groter
blyscapē sprac hi vo
er hē allen seggende
Ic heb voer dē ghe
recht stoel xpi geme
est: en ic wert son
derlinge vā den boe
sen geeste in drien
dingen beschuldiget
En als die richter
tegen mi die sen
tenne wolde geuē:

159. ^{BB}
Doe badt die goet' here
moed' xpi hoere soen
dat ic weder tot mynē
lidum quoen om pen
tenae tontfange Ende
sond' mer tē is dat ge
schiet als sy bar **D**ie
een sūde was: daer ic
om solde wesen vdoemt
Dat ic mynē preester
sijn hende van mynē
goede en vā mynē ar
keren niet en betuelde
Die and' sūde was
dat ic mit mynē gesel
len sōnige doest' lude
hoer vische heymelic
hadde genomen **D**ie
derde sūde was dat ic
der armer lude roere
mit mynē rād' honden
had vdoen En als hi
dat voer hem sechde:
sprac een vā den lant
luden En waer om
sonde hebbe vdoemt

geworde: om deser
 lesser saken wil wat
 wi hadden v wt al
 onser herte vghene
Doe sechde hi v ver
 giffnisse en was my
 niet genoeg tot mi
 re salich^t **W**ant ic
 groter was i v sate
 de te doen: dan ghi
 groet weert in my
 dat te vghene **E**n
 dat seggende bewee
 es hi waer mede dat
 men den stade op
 richten solde **D**oe
 schuten hi sin goet
 en sin huus en ginf
 in hope en in won
 derliken vrede sine
 gheest **H**et was e
 en old ridder die se
 er laet die werlt liet
 vaere **E**n hi ghinc
 in sate bernards
 orde **E**n die meest^r

der nouwe: die was
 gede vn of hi sin pa
 pater noster sonde:
 hi sechde neen: ende
 ic en rans nimmer
 meer geleere wat
 meer **S**u arbenden
 dat hi wat solde lere
 mer te vgeeffs **E**nde
 daer om geboet die
 abt: dat men dat toe
 te veers aue maria
 solde leren **E**n daer
 weert seer en lan
 ge on gearbeit: en
 ten lesten heeft hi
 dat geleert **E**n doe
 geboet hem sin meest^r
 dat hi dat altoes sol
 de ouerlesen: aeth
 dranchi of wat hi
 anders dede: op die
 hys met en vgaete
En want hi dat al
 toes dede: so wer
 vn dat also suet

in syn hert: dat hi d'
moeder gods inmer
meer en fonde v'ghe
ten. **E**n het gheboer
den na sonige iere:
dat die olde man seer
denoetelike sterf: en
hi wort begraven
in den kerthof onse
die broeder. **V**oert
een wondlic die siet
lange daer na: wies
tot sine hoefde ende
een onbetant boem
En in elken blaede
van dien boem stont
die maria mit gul
den letteren in ghe
screuen. **E**n als dat
die bisscop van dien
lande vnam: qua
hi tot die stat. **E**n
liet voersienich na
der wortelen van de
sen boem graven
En vonden dat die

161
89
boem wt des olde mans
monde was gewasse
En als dat boemken
syn officiu gedaen had
ist in hoere alre oge
thans v'voert. **I**n
meest peters tiden
die een sanger te pa
rys was. **W**eren te
parys twe clerke:
die van leue en van
goet gerucht groet
weren. **E**n die een van
desen hadde sint van
baptist van ganser her
ten lief: en die ander
sinte van ewangelist.
En de twe plagen te
dispuneren. want een
vegelic van hem docht
dat die syn die groet
ste was. **V**oert so had
den dese hie clerke
so groete denone tot
onser lieuer vrouwe
dat sy niet en mochte

hoeren **D**use vrou
we en meer mit ziel
en mit licham te he
mel genuerē. Ende
daer plaegē hoer ge
sellen. dicke te lathē
En hier om hadden
sy dicke vdaet i hoere
hertē. **E**n hier na ge
melt dat sy op onser
vrouwe auent assup
tio dat is ter hemelwa
ert. beide in hoer ge
bet werē. en maecte
en vasten. **E**n een re
gelic van hē hadt sy
nen heylige. en son
derlinge die maget
maria. dat sy enich
teyken bewesen. op
dat hoer wed'percie
sivegē. als niet meer
te lochenen. onse vrou
we en meer mit ziel
en houe te hemel ge
uare wat meer. **E**s

verhoerde hoer gebet
En daer vgelic van
hoer in sinre conuēte
in hoer gebet lathē
openbaerde in syn
heylige. als sūte van
haptist en sūte van
euangelist en sēch
den **G**od heeft dū
gebet gehoert en
nu seggen nu v dat
ghi om onsen wil in
er meer en kint
Want nu in de hemel
gelic loen hebbe en
daer mede wal te
vredē syn. **E**n dat
die gloriose moeder
xpi. mit ziel en ly
ue ten hemel is ge
uare daer en sal
geen kerstē mensche
trouuel in hebben
En dit teyke sullen
sy al hebben die v
kennē. den ene nu

v die van naturen
ongehuert is: make
wi mit enē haert.
en den andere die ra
el gheue wi thoest
vol haers. En als dit
geschiedt was vswone
die heilige. En des
margens toende sy
hoer seluen de men
ster en den derike
in een bewysinge d'
waerheit. **H**et is mit
blyte gescreue hoe
dat sunte thomas na
rangelberch biscop en
martelaer maecht
wert: en hoe dat hi
in walslant qua in
een doest van sunte
bermarts orde pon
thymarium ghehete
En hoe dat hi daer
lange tijt woenden
En mit dese heilige
bisop: haerē dede

163 20
naest sine licham plad
te dragen. En want
hi haestelic wt enge
lant wert vdreue: so
en had hi gheen tijt
hē van sulke dedere
te besorge: en sy hae
ren dede wt langer
oelth ontgerde ende
na een ghige: en dat
wt oetmoedich: niemāt
dier in wed' gemact
hadde en wolden open
luere. **H**oe ghie hi
op enē dach achter
dat hoer sūtē: om
sin dede weder te
make. En want hi
van dien werke niet
en wost noch vsocht
en had: soe was hi
seer begaen: en en
wost niet wat hi be
ghinen solde. En siet
die romghine der
werlt die dit wert

wal conde: openbaer
 den vn Want als ike
 rommus secht Die
 soen der maget die
 hoer broet wal wime
 tan: sal ordelen ouer
 die ganse werlt **H**y
 groete den bisrop
 en sterctene: sy nam
 van synre lant dat
 haere deet: en ghinc
 by vn lute en maecte
 vn syn haere deet
 weder om heel **E**n
 als dat gaden was
 verhuw sy **E**n doe
 wert die bisrop si ey
 ende: en voert loen
 dancē hi hoer vno
 derende **E**n met lan
 ge daer hi alst vze
 de in engelant was
 genorde: wert dese
 bisrop onthode en
 is wed' om tot sine
 stoel gesomen **E**n

na weynich dagen
 quam tot vn een de
 ken mit sine lant
 preesterē: en heefte
 schuldicht ene tappel
 laen die herlich van
 lenen was: en die
 anders gheen misse
 en las dan vno rom
 re maget maria
Dese preest' doehi noch
 ter schole ghinc: en con
 de hi niet geleere: en
 want hi onse vrouwe
 seer lief hadde: soe
 en mocht hi des tijt
 niet verberde dat
 hi meer hadde ghe
 leert: en liet die so
 el vare en wert
 preester: op dat hi
 onse vrouwe te bet
 mocht dienē: ene
 van hoer dach: en
 misse mocht: lese

Hier om tynwerde
hi een seer scoen ca-
pelle en een woeninge
op syns selfs crue-
en daer woonden
hi alleen mit enen
clert en mit enen
kneep en leude een
herlich leuen. Dese
gaf veel almisse en
bede veel: en mit
wonderliker deuon-
en plach onse vrou-
te diene als dat sege
die preester die daer
ontyde woende: bemi-
den sy dat: om dat hi
niet en leefde als sy
leefde: en dit was die
sake dat sy yn beschid-
diden. Hier o wert
hi gedaecht voerde
vertschen bischop sate
thomas. En dat hi
anders gheen misse
en las dan van oter
vrouwe heeft hi die

165 91
geleden. **Doe** ymond-
den dat ten bischop en
hadde medeliden mit
yn: mer hi en dorst
mit yn niet dispense-
ren: want hi so weent
geleert was en sechde
myn lieue broed holt
op misse te doen: so lan-
ge dat ghi des weer-
dich moecht werden.
Doe wert die capellae
confuus: en qua tot
sime capellen daer
hi een seer scoen beelt
hadde geset op synen
altaer van onser vrou-
wen. En hi ghic staen
voer dat beelt en was
se seer bedroeft van
hinnen en sechde. Du
weetste mal moed en
vrouwe d' goedherch:
dat ic om dy te diene:
edel brulofte ysmact
heb kynd te derven
heb ic my getroest ge

geweest: en en bege
 erden anders niet
 dan altoes in uwe
 dienst te wesen:
 en siet dit is my
 benome en daer
 toe bin ic vstaeten
 en confus gemaede
Hier om so doet
 nu dar dinc goed
 herenht so behoert:
 op dat gy wederom
 gheeft den dienst
 die ic vloere heb of
 verwaer ic sal dit
 bede huns vmele
 dar ic getimert heb
En dat seggende
 beghoet hy dat alta
 er daer hi op loen
 den mit hinc **E**n
 sond' merre so ant
 woerde in die moe
 der d' goederhericht
 doer dat heelt en

sedde **W**eest sacht
 va sin en weest in
 vreden myn akre liefde
Daet totte bisshop en
 segt in hemelic
Here dit ontliet v
 die vrouwe daer my
 die du adit dat doer
 om haren cleder ma
 cten in pontificat
 dat doest **E**n pitot
 bieden is dat ghy my
 wed' ontbint daer ghy
 my in gebonde hebt
Tot dier steinen
 wert die cappellen
 seer inuert. In dat
 ten onser vrouwen
 oi haesten ten bisshop
 wert **E**n doe he die
 papen en die clerke
 saegen bestonde sy
 in te bespotte: want
 hi binc totte d' ghy
 confus va dan nu
 gegien: en sy en he

tens totte bishop niet
in gaen **O**uer come
vren leiden vn een
archidake totten
bishop. want hi syn
doechd maal kenden.
en oer om dat hi vn
seer sach saeyen
En als vn die bis
top sach. soe troeste
vn die bishop goet
neclic en sechde wy
alre lieffte brader
ghi moet vdulnich
wesen. en onsenge
baede gehoersam
wesen. **O**ntbreit
di iet in noet dorf
te moes leuens dat
nul ic gherne vual
len. mer dat ghi bidt
en dan ic mit gheen
re goet consaenne
gedoen **D**oe nam
die capellaen den

167 92
bishop op een syde en
sechde vn. also onse
vrouwe vn hadde
benoelen **A**ls die bis
top dat hoerde. viel
hi de capellaen te roe
ten. hi gaf vn orlof
en sechde wat hi daer
toe vmochte daer we
er hi toe berelt **D**oe sech
de hi **I**c heb genoegh
En toech mit vroude
wed' om thuis. ende
diende onser vrouwe
soe veel te meer als
hi daer te meer in v
bonde was **E**n onse
vrou gaf vn syn en
wit hi nu tege natu
ren. want hi bonen
maten plomp va syn
was. **O**p dat hi dat
ambocht d' mussen
volcomelike leerden
en nochtan ende de
hi nimmer meer miss

dan van onser liever
vrouwe. En met lan-
ge daer na wert
sint thomas voer-
sedt martelaseert.

Het was een so-
elreken als ic hebbe
gehoert van enen
predicker. Die in
haer d'ioden ou' sijn
ten plach te singen.
Die ongeuallige
iode moete sich stra-
men die daer segge
dat xps wt ioseph
zaet gehore is. En
daer om ghepe die
iode dat kint op een
re nacht en moech-
dent en vborchtent
op ten kerthof ons
ene sijnsteen. Ende
alst dach was worde
sodit die moed'hoer
kint herwert en
derwert mit hoere
nabure. En si qua-

men ou' den kerthof
en al sarenende rop
si myn alle liefste
kint maer heb ic en
vloere maer sal ic
di soeken. En dar
kint rop mit liden
stemmen na ons den
steen. Die onsalige
iode moet sich strame
Tot welker stemmen
si alle vneert worde
die in sochte. Ende
sage al om en om.
En ten lesten hoere
si dat kint van ons
den steen singe ende
niment lewendich
en gefont daer wt.
Het was een
mout iosebertus
gehente moen sloef
dolin gehente in
eenre kerke van
onser liever vrou-
wen. Dese mout
plach dachlix v p

salme te lesen: die be
 ghine van vlettere
 die indat woert sin
 maria. **Voer die a**
 las hi magnificat.
Voer die eerste a las
 hi: ad dominū cum
 tribulauer. **Voer die**
 r. las hi: retribue
 seruo tuo tot adhesit
Voer die y las hi in
 tonitruo. **Voer die**
 and' a las hi ad te
 leuam. En in ele
 veers las hi een au
 maria: vesikel post
 partū ego. **Collet**
 tonede nos simul os
 tuos. Int uer ons
 heren in c lxxvi
 op sumte andree
 dach. **Spnde** wi op
 te meere. En als do
 hme lat labur me
 nio gesed. **Nam**

die superior een
 en ghinc dat roerom:
 Om te besien of daer
 iemant oftracke. En
 hi en vant sinē vles
 chelike broed' met:
 desen voerschede rosb
 tuw. en hi ghinc hem
 socke mde dorinter
 tot sinē bedde. En hi
 vante doot. en i sin
 mont een ripe roese
 nut wt gespreyden
 bladeren. In syn oge
 hve: en in syn oeren
 hve roesen. En in die
 roese welc in sin mont
 was. **Was** die eerste
 letter vā onser vrou
 wen naem dat is die
 a en dat eerste veers
 vā den eerste psalm
 dat is magnificat hi
 die roes die wt sin
 recht' oge ghinc was
 die and' letter dat is
 die a en dat eerste

veers vande andere
 psalm dat is ad do
 mini In die derde
 roes die wt syn lach
 ter oge ghit was
 die derde letter dats
 die r en dit eerste
 veers vā retribue
 In die vierde roes
 die wt syn rechter
 oer ghit was die vi
 erde letter dats die
 i en dit eerste veers
 um inquitendo In
 die vyfte roes die wt
 syn lachster oer ghit
 was die vyfte letter
 dats die a en dat
 eerste veers vā ad
 te leuam Doe wor
 den sy alle vwon
 derf en vneert vā
 mycht alsulck my
 rakels en en dorste
 niet antaste mer
 sy senden haestelic

een boede totte eerste
 top van bari-mi
 welck bisdom dat
 doester gelegte was
 en ontbode vn daer
 en hete vn soe grote
 myrakel sien En lu
 wert vroelic wt aen
 sien des mirakels
 of dante en loefde
 gode seer en syn he
 lige moed welc daer
 eert die hoer te on
 wehke en deuote li
 ke siene en glorifi
 ciert die haer glori
 fiere Doe dede
 dese bisop syn bisop
 like gemade an
 En ghit mit een gro
 te pressie vā clerke
 en moniken: eerlike
 totten daede lutha
 En lu nam die roes

wt synē monde En
 volghde hē lichtelic
 En die anderē die i
 de ogen en oere we
 ren verdorden rech
 te voert en vlozen
 hoer scoente die sic
 te voere hadde mer
 die roes welc dieert
 schebistop wt synen
 monde nam die be
 hielt hoer groenheit
 en hoer scoente En
 hi besloech die i een
 kristallen vaet ende
 settese also opte al
 taer En wort daer
 van alle menschen
 gesien in manier
 van enē spigel En
 hoe groet dat die ma
 rie en die kernlicht
 d' moed' xpi is. much
 men ~~der~~ openbaer
 lic sien En die bistop

begrœef dat licham
 voer dat selue onser
 vrouwe altaer Ende
 na corte dagen beston
 den daer myrakele
 te geschien En daer
 om is hi in een ander
 vat gelecht en is mit
 ere bouē der eerde
 bide selue altaer ge
 set **E**n wedue
 die ruc en knusth was
 Welc van de lanconel
 lange en menich mer
 gepickt had geweest
 en mit gheen mediam
 en conse ghenese mer
 doe sy hoer keerde van
 d' eertsther mediane
 totter gheesteliker ge
 loniger mediane als
 sonderlinge hoer smit
 lic gaf tot anropinge
 d' moed' en docht gods
 maria. wort sy van
 hoer genesen i opte

dach dat sy ten hemel voer.
Ic heb mîde lande
 van brauant een non
 ne gesien ut sunte
 bernuot ende dese
 was een iodine geho
 ren. En dat wiert
 d' glorioser moed' rpi
 scheen grotelike m
 deser. Dae sy noch i
 hoere oldeer huus
 woende en en was
 noch mer vier jaer
 old. Bestans i hoer
 seluen te denken.
 Hoe dattet by que
 em: dat iode. ioden
 herte. en die kerste.
Want die kerste en
 die iode vā eenre
 formē en sprake we
 ren dat was word
 lic onder schein. Ende
 als sy my na sechde.
 d' kersten naem ghu
 heer bet ter herte

dan der iode naem
 En sonderlinge gher
 ne hoerde onser vrou
 wen ~~namen~~ naem
 maria noemē als die
 kersten ons' een ver
 erschede ofte s' s' s' s' s'
 ren. En sy plach braer
 te stelen vā hoere ol
 ders tafele en plach
 dat onder haer
 van hoere armē te
 bergen. en plach dat
 hemelic den armen
 kersten kindere te
 gheuen. op dat sy mi
 danken onser vrou
 wen naem maria
 mocht hoere. In dese
 vorderde sy van mit
 tot mit. en v'huete
 dat sa doekelic dat
 gheen vā hoere oldeer
 op hoere tocht. Sutte
 ver mocht merken
 of hoere. En het ge
 boerde dat hoer ol
 ders vā tolen tot

Doe loeue i brabant
 mit hoere docht mit
 woen quemen **E**nde
 daer geveelt namacht
 dat sy in eens corbers
 preesters huus qua
 mit andere kersten
 kinderen **W**elke pre
 ester her reyer ghehe
 ten was **E**ndae die
 preester hoere naem
 most en gemert
 had: dat sy ghemen
 dicke tot en quam
Vragde hi hoer en
 sechde Liene rachel
 wil di kerste werde
Doe antwoerde sy
 en sechde Ja ic also
 veer als ghi my le
 ert **W**ant het is ker
 sten te werde **D**oe
 verblinde sich seer die
 preest die heilige
 man: en genoele

wat goets va hoer
 inden gheest dat her
 toeromende was **E**n
 hi begonde hoer vant
 Leghi's wert die
 saryften te erponere
 doer die welke die ge
 loue xpi of xps sel
 ne mocht werden be
 reykent of werden
 te vstaen ghegehe
En die bedudige liede
 rachel sae vast doe sy
 yn laer dit was en
 vstont die so wal deer
 onderscheyt des gheests
 dat die preest selde
 een dinc twaerf doest
 segge **D**ese leunge
 duerde omtrent naer
Want dat mechbeken
 plach tot en hernelic
 te come **W**anneer hi se
 plach te lere **E**n siet
 een troet mitikel
Rachel en mocht niet

sat of met moede vōe
 mit woert gods te hoē
 ren. en nochtant wert
 herreyner die preest'
 en marta syn maecht
 die een heyligh wint wint
 was. dicke moede al
 predite hoer die een
 wer en die ander na
Wat meer **Thans**
 als hoer oiders. wert
 docht gedichte leslon
 den te merken **Hoe**
 vghaderde sy wel vōe
 te samē. en die gane
 den raet. dat men
 hoer docht vā lowē
 ou rijn sende. en
 dat men hoer dier
 enen man gane
 die tot hoer starpe
 lic sage **En** als dat
 dat deernke unam.
 gaf sijn mit tranen
 den preester te ver

staen en sechde **En**
 greep hi se op dier
 nacht met en maecte
 se kerken so weer sy
 emelic vloere en son
 fuis **En** doe die die
 preester hoerde. ghe
 boet hi hoer dat sy tot
 dier wintant des mer
 gens vroe queemen
 sy loefdet vn te doen
En des auens sechde
 sechde sy tot hoer mee
 der **Moeder** dese nacht
 wil ic bi mi seluen
 liggen. en dat lielt die
 moed' voer eens knuff
 seggen **En** ten eerste
 en wolve sy dat hier
 verheugen. mer na
 consenheide sijn. en
 liet hoer dochter ten
 voeten eynde op een
 dertussen slapen **En**
 als rachel totte moe

gen toelach en des mit
al had verghete dat
sy den preester des auers
had gheloeft. Stont
bi hoer die gloriose
moed' xpi maria in
een wit habit die mit
ter was dan snee: en
boet hoer een witte
roede die ~~was~~ sy droech
en sechde. Stant op
katerina en grijpt
an den weth: want ghi
hebt veer te gaen. En
als dat onse vrouwe
sechde: so meynden
rachjel die roede te
gripen en viel van
den bedde en wert roe
pende. En mit die roede
wert hoer moeder
waker en waechde
hoer waer om sijn
En die docht vberth
den dat en doe wort
hoer moed' weder ont
slaep. En rachjel stont

96
175
op en ghit totte voer
sechden wtstant ende
vant daer den preest'
En hi nam se blidelic
tot sich: en quam mit
hoer tot een nonen
daester: en is partu
dominazū gheypen
en is vā loene ij mite
gelegen. En hi doep
tense mit groter bli
scapen. En hi heit se
katerina als si te vore
was gheite vā onser
vrouwen. En sonder
merre als hoer vader
hoerde mit sine vā
ende: mit geschiet
was: worde sy seer
droemich: en arbeide
seer bi den hertoge
vā brabant en viden
biscop vā luik. En te
leste bi honozuis den
preester vā roemen
en gaue ved gelts
en huude gherne

vermorue dat men
 hoer dochter weder
 gaue: so lange tot
 dat sy xij jaer olt
 worde. En weert siet
 dat sy dan inder ge
 louen bleef die sy
 nu an genome had:
 so solde men se den
 kersten wed' ghene.
 En dit dede sy daer
 om want sy mernde
 dat sy se daer en bin
 nen tot hoere ghe
 loue wed' solde bren
 gen. En londer. Oro
 re doctoers en mey
 sters namen gelt
 en sege doer hoer
 vinger. En hier om
 soe was die voersche
 de preest seer begaen
 i en riep alleen mit
 veel tranen ipm en
 sinre moed' den: die
 dit gemzacht had.
 Siet mond' en me
 gehoert tot i desen

dage. Dit deer nken
 bidt den preest dat
 hi hoer lenden tot al
 len stede en tot alle
 gerechte daer sy ge
 daecht wert en seche.
Die richters sullen
 bi auenture doer
 myn kintst' gebuucht
 werde en bewegen
 wde. En het geschiet
 als sy begheerde. Wat
 op ene dach als sy re
 lund quam voert
 volt en voer die dert
 stap en voer die dert
 ste vand' stat. So le
 scheemde sy dae me
 mingerhande voer
 sprackes en richte
 ren: mit so waerheit
 tiger en voldoende
 redene: dat men die
 stemen d' snerende
 en d' ropend' der waer
 secheer aduorake mit
 tranen oimids won
 der snerende in sate

Lambert's kert: dat ve
 er van dan was: beschei
 delike mochte hoeren
 Doe dat sy alle open
 luer sechde en saege:
 dat die wylst des ge
 eltes gods in die kle
 ne kintst wondlike
 werke. **I** her o hielt
 die kint des gerechts
 op mer twe mer dae
 na so is een and' vout
 om hoer te bedryge
 genonde. **H**et was
 een iongelit va bone
 gaender suerliker
 forme: die welke een
 iode was. **E**n was die
 iode gehuert dat hi tot
 ten wersechde doester
 quam in welc dat
 meechdeken een nonne
 hi was. **E**n mit geve
 den gemoede ontfur
 hi daer die roep. **E**nde
 hi in beide seer dat hi
 mit hoer als mit sive
 midte hadde om leri

ge wil moege spake
Want hi sechde dat
 sinre nichte woert
 in bet solde gaen t'
 herte. **N**aer sy alsoe
 sy in namuels sechde
 : ver na wal va hane
 dat die iongelit geveest
 totter gelone gerome
 was. **E**n daer om en
 mocht mense: daer toe
 niet gehaenge: noch mit
 bidde of gane of mit
 emich gebot d' ghehoer
 samit. **D**at sy een wert
 den wersechde iongelit
 hadde gesprake. **D**oe
 dat die iode sege herte
 sy hoer voert in mit
 gemake. **E**n doe wert
 die iongelit wed' een
 iode als hi te voeren
 was. **D**ese nonne helte
 in namuels so groet
 gesien: in d' gane gods
 dat gheen dit clare
 noch stoemre en mocht
 wesen. **E**n als d' edelre

nōnen olders of ma
 elcap mit grot' houer
 dien queme haer doch
 teren of nichten te
 sien. **S**o ghyt dese
 kater in voer onser
 vrouwe beelt: ende
 mit enē behaechlike
 denlicht sprac sy en
 t'fchde. **O**nse ander
 susterē die nōnē heb
 ben solacs en blyscap
 van hoerē olderen
 en maescapē. **A**er ic
 arme omweidighē
 wese: some tott van
 we mit betrouwen
 als tot myrē nichte:
 en syt my nu alleen
 solacs en een troest
En wie mach mine
 len dat sie die moed'
 d' gae'dhercht' met
 en troestē. **W**ant vrou
 we ten beteemt die

niet dyn vleysch ende
 dyn bloet te vsmacōē
 vā wāder geslecht' dat
 ghy als een roes vā
 doerne en als een lelie
 wittē distel syt geloue

Het was i d' d' d' d' d'
 een nōnē doest' wēt
 dat in een orloge ver
 mēlt wert. **E**n doe die
 gredest' wert was: doe
 molte die nōnē d' d'
 hoerē olders' trecken
 wed'. **E**n ond' desen
 nōnen was een nōnē
 : die wāche agnes heitē
 en was wond'like so
 en van line. **E**n alste
 se tot hoerē vad' quā
 die een ridd' was: so
 word sy v. v. ^{lyen} v. v. d' d'
 en maese mit kinde
En doe sy dat kinde
 wert solde brengen
 : so liep sy vā began
 genht' ind' wāder mē

En doe sy dat kint
gebeert had. soe open
werde hoer die duuel
in monst schijn. ende
sechde dat hy hoer ne
ne weer. en al hoer
dinge wal wofte en
sechde voert **D**u my
lieue mitte: op dat gy
doer dese geboerte mit
wofte rad' en al v
wiende: niet besche
ant en werde: soe
verdient dit kint in
desen maeste poel dat
bliftet te linc. so salt
wt come. **W**ier om gy
dan ewelike vsmact
en bescheemt salt bly
uen. **D**oe was die moe
der seer begaen: en
in tranen. en droef
nisse. vwan die sche
emte dat maedlike
herte: en vdrant
hoer kint in de poel

179 98
En thans want sy hore
mate dromch was sech
de tot hoer die duuel
Du on salichste ond'
alle wyne. **W**at suldi
ny beghine: het is bet
dat ghi sond' dy sante
en sonder vziende sam
de en sond' maere pe
rikel des doots tegen
ny v bicht doet ende
v selue indit mit ver
dientket. **E**n doe dit die
moed' hoerde waert sy
verneert en riep die
gloriose moed' xpi an
tegen de duuel dat
sy hoer wolde helpe
En thans sach sy dat
die duuel mit roer
en lelke stant vswant
En thans loefde sy
die moed' xpi en wt
in hoere gebede ende
tranen tot ene betere

hoep gesterit **D**oe ghic
 sy in die naeste stat en
 wert dier v. m. eenre
 eerbere vrouwe ghe
 herbercht **E**n die vrou
 halp hoer in eenre
 iodine huus die sijn
 gheheit was dat sy
 hoer kynt solde soken
En woende vijf iac
 lanc mit dier iodine
 in soe grote rouwe
 hoert herte dar me
 se seldē of minner
 meer en sach lache
 Alle weke vastē sy
 twenens mit waet
 en broet **E**n binen
 dier tijt predictē sy
 hoere vrouwe der
 iodine v. and' geloue
 xpi en v. and' goeder
 herenht en goetheit
 sijnre moed' v. mit
 sy wys en wal spre
 kende was en hoer

woerde ghinge allest
 kien d' iodine t' herte
En doer hoer v. man
 ge leerde sy hoer v. m.
 noster en hoer me
 maria en riep d' d' d'
 ly xpi en sy moed'
 an **E**n na geboer
 dent dat dese d' d' d'
 hoer bicht dede tege
 ene v. and' predictet
 orde broed' soe met
 gheheit **E**n hi sand
 se totte p. m. **E**n
 doe sy obsoluet was
 en wed' om ten lande
 was gerome **H**uelse
 sy die iodine hoer
 vrouwe te sien **E**n
 die iodine ontfontē
 blydelicke en hi hoer
 dat sy op hoer bedde
 ghic ligge rustē **E**n
 des mens doe die
 iode thuns quam en
 hi beronde dat die

booster daer lach nit
hi seer gram want
hi mernde dat sy syn
wif verkeert had
en sechde **D**ier dese
bedriechster is hier
quelike getome. ic
sal se nu dode **E**n thius
toech hi syn mes wt
en gaf hoer drie mon
den omtyt of i hoer
hert daer sy lach en
sliep **E**n als dat die
lodine sach wert sy
bneert en leep in
hoer slaepramer en
sloet die deur toe **E**n
alst middet nacht
was geworden **V**erga
derde die lode ander
lode die hem naest
woende en ghynge
in hoer kert **E**n die
lodine wert nu veel
streyens ontslaep en
sach in hoere slaep

181
99
die gloriose moed' rpi
mit twee neechden
totten dode wyne in
gaen **E**n wt drien
bussen die sie droegen.
salkoe sy hoer wonde
en maectense gesont
Dier an leser ende
hebt wond' vande my
rakel **D**ie lode quam
tsmorgens thius en
en want dat dode wif
mer en mernde dat sy
hunsron dat dode licht
begraue hadde **E**n syn
wif mernde tes gelies
van yn **E**n daer om so
en vraechde die een de
andere mer na hoer
En omtyt xl dage
daer na **Q**uam een
vrecnt wif en groke
die lodine en hoere man
va agnes wege. en ghic
doe wed' en weth **D**oe
sechde die lode tot syne
wyne wat is dit leest sy

noch en heb ic se niet
 doot geseken **D**oe sech
 ze sin wif tot vn
 Cristus die he is mede
 rick dat hi oer doede
 inwerken mach **F**
Doe sechde die lode
 : dat is mer my alto
 es voer gegruwelt
 heeft: dat sy dy ver
 leyde solde **E**n ter
 stont dat seggende
 greep hi syn wif:
 en besloefse ijuer
 lanc in een slaepra
 mer **D**aer na gebo
 erdent: dat dese lode
 een stuc wegges bute
 toech **E**n dat wif
 quā doe wt mit twe
 en cleynē kynder: en
 dat derde droech sy
 noch in hoere licha
En sy ghuē in die
 kert en liet hoer
 doepen mit bliscā

pen d' gelouiger me
 schen die hoer nau
 kenden als een rike
 eerfamege vrouwe
Deser sin geweldt
 twe iongelhoer soone
 en een dochter en heb
 len mit vroude die
 geloeue ontfangen
En dese voersche
 lodme woende mit
 hoere kindere na
 d' doepen mit bisdom
 van colen en wert
 ghelente geestruut
En sy want agnes
 die wilneer hoer
 voerster was dier
 woenende **E**n dese
 agnes vbliden sich
 onspreekelike seer
 van hoere bekeer
 ge **D**oe vracde re
 se gheestruut agnes
 hoe sy weder leuen
 vich weer gemorde

Doe wert sy mit won
 der luytende en sedde
 Doe solde ic werden
 wuert daer ic niet
 en bin gestorne Doe
 verwondde sich gheer
 truit en sedde Doer
 waer ic sach dat v
 myn man in wondē
 star mit synē mes

Doe sedde agnes die
 almeddige xpi weet
 wal: dat my docht dat
 my dat gedroemt we
 er En des morgens
 want ic ontsach den
 toren om min of ic
 daer weer gheblene
 en daer om ghie ic
 hemelic en wech
 En sond' merre gre
 ep gheertruit agnes
 cleet omtruit hoere
 vals en scoerde dat
 mit hoere haere cleet
 dat sy ophoer pleyfch
 doech totte middel

van hoere beeste En
 vant openbaer hie
 lawen van die won
 den **D**ese dinge syn
 getundiget den eert
 schen bisscop vā solen
 her wentraet En her
 nu is dese agnes ghe
 storne in grot penitē
 nen en in bernd' my
 nen hoers gheestes
 En dit gheueel in iac
 ons here in ic en lu
 mer gheertruit leeft
 noch en is mit groter
 heten d' geloue ont
 steken **H**ier o want
 wi vande iode hebbe
 gesproken: so wil ic
 een seer scoen myra
 kel stellen dat mit
 tegenwoerdige iac:
 dats mit iac ons he
 in ic en li gheschiet
 is: in eenre star in
 duutslant phortzeim
 gehente En het ghe

hoerden dat dier
 woende een seer
 boese queen die de
 iode seer vrentlic
 was. **D**it boese wijf
 verstoff den ioden
 een meeddecken
 van sene kerē dat
 een weesken was.
Die ioden nemē dit
 meeddeckē en lech-
 den se op veel slaep
 lakene. **E**n stopten
 hoer oere monten
 monde se: en smede
 se van lede tot lede:
 en mit grote arbeit
 dructe sy wt dat bloet
 en ontfenge dat vly-
 telic in die slaeplake.
En als dit deernke
 wt desen tormentē
 was geshorne wor-
 pen die iode dat
 licha i een lopende
 maet dat voer bi
 die stat hene liep

en lechden op hoer
 enen hoep seer. **O**p
 ten derde of opre vier
 den dach wert sy ge-
 nonde van de visscher.
Want sy hoer een hū-
 lid wt geresit te he-
 mel wert. **E**n doe
 wort sy in die stat ge-
 dragen. **E**n dat volc
 wert vnoert: ende
 riepē dat die boese
 ioden dat gedie had-
 den. **E**n met veer
 van daer was an-
 greue van luden.
Die welke ter stont
 doe hi dit hoer den
 quam totte licham.
En doe richtte hem
 dat licham op ende
 stretten hoer hande
 wt totte recht: recht
 est waer ensthe-
 sons bloets. **O**f hi
 auenturee hier vly-
 tidt. **E**n omthunt

eenre haluer vren
 ghinet woe opte rug
 liggen als te voere
Doe worde die boese
 ioden daer toe ghe
 waecht En kerstont
 ontsprongen alle die
 wonde des lichaems:
 en in getruednisse
 des boesen doots:
 gote sy wt veel bloets
Kerstont wort dat
 wt ropende totten
 hemel: en in dat te
 waken: wert ghe
 moeder En wt som
 nigen vmoede wert
 die olde queen gena
 men en imonenison
 derlinge want heer
 lange docht dat waer
 sechoe **W**ant nu ene
 kinde en nu ene
 bronke mensche ver
 naemt me hi wyle
 die waecht En die

ioden syn geuungen
 die heer boese hande
 in dat doerthe hadde
 ghescken **D**y syn ge
 truet en gehangen
 mit quene: en twe
 wt hem doer he selue
Dit sechden ons twe
 prediker: broeder
 renner en broed ielus
 die in die stat were
 des derde dages daer
 na: doe dit gheschiet
 was **H**ier om laet
 ons sien nuer om dat
 die iode na heere ge
 woente in elc lant daer
 sy in woene kersten
 bloet storte **W**ant het
 is sekerlic benonden
 dat sy alle ier melke
 lant dot werpe: wel
 ke stat den anderen
 steden: kersten bloet
 sal leueren **W**ant
 nu wiken wt ewa

gelio dat prelatus si
 hande wieschi; en sech
 de ic bin onschuldich
 vande bloede des ge
 rechtigen mans. **D**oe
 riepen die ioden en
 sechde **S**ijn bloet co
 em op ons en op on
 se kynder. Op dit wo
ert secht sunte au
gustin in een sermo
 en. dat beghint **I**n
 truce. **H**et schijnt
 dat vker maledictie
 der olders dat bloet
 noch loep inde kinde
 ren. **O**p dat. dat boe
 se kijnt so werde ge
 quelt; hentet sich
 sculdich kent des blo
 ets xpi en mach ge
 nesen. **H**ier om heb
 ic gehoert dat een
 wal geleert iode die
 tot onser gelouen

bekeert was: hi men
 onsen inden. **D**at hi
 sechde. **D**at een iode
 was: die ond' den iode
 als een pheet was.
En als dese lach ende
 sterf. **P**ropheteerde hi
 vanden iode seggende.
Ic segge v voer waer:
 dat ghi van dier sche
 melre pine des bloets
 die ghi hnt niet en mo
 echt genesen dan mit
 kersten bloet. **E**n dat
 woert name die blis
 de hoese iode van syme
 mont. **E**n brachten op:
 dat men in elc lant en
 alle iaer als geset is
 kersten bloet sul stouen
 op dat sy genesen. **E**n
 hi sechde voert dat si
 dat quelken vstoude.
Want bi dat kersten
 bloet is alleen te ver
 staen: dat bloet xpi.

dat dachlic in aflact
 d' smiden gestort wort
 inde altaer. Want t'
 stont als si dat bloet
 xpi mit geloue ont
 fangen: so werde sy
 van hoere vadliker
 maledictie verlost

It heb hoere segge
 en ic hebt gelesen:
 dat in noz mandien:
 een seer boese man
 was in synre tyt. Dese
 roefde en moerden:
 en syn wande prege
 hen eens aont hanc
 sel va ene berge. En
 daer sloge si en doot
 en slogen syn hoeft
 af. Doe bleef die
 romp daer liggen:
 en dat hoeft wemtel
 de neder mit dal ver
 keetlic ropende. Dese
 dese woerde. Heyli
 ge maria bleent
 waerachtige biecht

En alst hoeft aldus
 menich vze lanc riep
 liet een va synē vi
 ande mit dorp omde
 preeft. Die preefter
 quam mer hi en doest
 by hoeft niet comen
 Dat hoeft en werde
 den licham ofament
 En als dat geduen was
 ghic die preeft' siten
 en hoerden hoeft si
 biecht spreken. Ende
 mit eynde v. v. v. biech
 ten vrachde in die
 preeft' seggende. Ic v
 wond' my mit mira
 kel dat my geschiet:
 bone alle miraket dat
 ic ic gehoerde. Doe
 sedde hi die sake des
 mirakels is dese. Doe
 ic noch een wngelinc
 was. hoerd ic segge:
 dat soe wie te woent
 dach: of de sat dach

mid' eren: der glorio
 ser maget marie: vas
 ten die solde waerige
 bicht hebben eer hi
 storne: doer bede der
 moed' xpi. En daer na
 heb ic in alle myn sm
 dige leuen lant: dit
 voerschede vassen ge
 hoelde: en anders en
 heb ic niet goets ge
 dien. Als die die pre
 ester hoerde: vmond
 de hi hem: vā dien.
 En als hi vn had ab
 soluert gaf die doode
 synen gheest. Aker moer
 leser dat nochtant die
 moed' gods niet daer
 in en is vbonde: mer
 sy beweest daer in: mer
 sy doet daer die ghe
 en die hoer eren. Ic
 weet nochtan voer
 mer. Dat die voer
 sedhoe vassen in ve
 el mensdien: heeft

leuelsen: soe dat sy in
 eynde hoers leuens
 waerachtige rouwe
 en bicht: daer mede
 hebben verwozen.
In duitschlant
 ontrent die waeren
 ons heren ayt en vrie
 op onser vrouwen
 hemelwert dach staert
 een vuerich gheestelic
 prediker gesamt die
 hi op een stat solde
 prediken. In quam
 tsmergens totte v
 mer die tusche sm
 doester en die stat
 liep: en hi en vant
 niemant die vn en
 sette mochte als hi
 daer gewoentlic was.
 Doe was hi seer be
 gaen: want die t
 neerte die hi predike
 solde: en daer en was
 gheen brug daer me
 en gaen mochte en

die rivier was seer
 gewassen; also dat die
 ou vande wat bedect
 was. **D**oe reech hi i
 sin hert een goet
 ketrouwe tot xpm
 en synre moed man
Hi bede sich deuoteli
 ke; en doe spreken
 hi sin ruy op die
 bloet. en sloech daer
 een rouwou; en ghic
 daer op sitte; en mit
 drogen voete quam
 hi ou mer sin mede
 broed' als sin gesel
 verwondde sich; mer
 hi en dorst niet volge
 i hi verwachtent schip
 lange daer na ende
 volgede doe hi gesel
In deser seluer
 numere was een
 broed' vand seluer
 orde die seer denoet
 en goet was. **D**ese
 volde vaere i enge

lant. **E**n hi hadt den
 schipper md' hane; dat
 hi vn mit synē gesel
 om gods wil menge
 lant mede wolde voe
 ren mer die schipper
 ont sach gods noch vn.
 mer toech dat zeil op
 en voer vande lande
Doe was die broeder
 seer beguen; want vn
 noetsaken daer toe do
 gen. **H**i bede sich mit
 tranē en mit trouw
 herte vinnende hi
 synē gesel dat hi vn
 volchde. **E**n doe ghinc
 hi ou die diepe wate
 des meers; en maerte
 alleen nat dat ondsste
 van synē voete. **E**n
 sond' merre sach die
 schipman om en mit
 vneert. **H**i keerden
 sin schip ome en na
 haestelic die xbroeders
 daer in. **I**c heb enen
 geloeygen man ghe

kent die desen broeder
 in die vlieden sich wā
 derē en hi vtelde mi
 dit mit hime. **H**er is
 een doest' vā sūte ber
 nards orde so somum
 gheheite en is seer edd
 en rye. En het geuel
 op een tijt dat die he
 mel bedect wert mit
 wolken. En dreyde
 een seer swartsonweer
 in die lucht te maken
 die oer gesahet in. Doe
 begondest doer die lucht
 te bliuemen. En als dat
 die monike sagen:
 liepe haestelicken ter
 kerken. En alst conent
 vntoer vsament was.
 seggen sy datter ganse
 lant en sondinghe
 hoer doest' in een gro
 te perikel was. Hi be
 gonden mit liden

* tepest of

15

stemmen te singe: salu
 regno. En als si que
 men tot dier stat der
 antifane. En a erste
 aduorata nostra. Quā
 te hant een trachinge
 wint vte welle en
 vincte mit al: mit
 ene veruerliken
 donneslady: alle die
 glase vinstere van
 dier kerke: so datter
 schein dat die seer st
 ke kerke ter eerde
 wolde valle. En than
 als dat heylige conent
 sach dat sy seer ghe
 weest were: buech
 den sy hoer tonen en
 songen die woerde
 d' antifane. En thesi
 die gelenedde vucht
 dms bukes toent ons
 grechere na deser el
 lende. En thans see
 keerden sich om dat

truaft totten oelken
 wert mitte ghesicht.
 Welc te voere mitten
 ghesicht ten welken wert
 stont. En als my vande
 monike en gese dit is:
 tegen waer d' malige
 leet op sin oge. Ende
 ter stont yghic dat on
 weder. **M**y velden
 een broeder vnd pre
 dicker orde die seer
 nuerachtich is: een my
 nikel van onser vrou
 wen maria. Het was
 een man die tot gode
 veel waere deuot was.
 En ghinc in sinte ber
 narts orde. In welke
 orde hi lange tyt heyl
 lichlic leefden. Mer
 om mids betwinge des
 duuels viel hi ten les
 ten in eenre sunden.
 en sandelezierden
 veel mensche. En daer
 om wert hi swaer

liken gequele in smoe
 de als dier die gewoone
 te af is. En qua ouer
 mids bitterre penite
 tien tot sinre herten.
 en gaf sich totter moed'
 xpi mit al: in sinne ge
 bede en tranen. En als
 hi lange tyt geweynt
 hadde: was hi ten leske
 in sin gebet op enen
 dach. en wert gegre
 pen wt sich selue. En
 hi sach die gloriose ma
 get en in hoere arme
 als een sukende kint
 dat boue alle die seer
 scoen was. En want
 hi sach dat die moed'
 hoere soen: veer vn
 bat. Ende hi dat hi wt
 sinne sunden en van
 sin verdriet dat hi
 hadde: worde vlost
 en tot ene anderen
 behaethlike leuen

quem. Mer want dat
 kynt als wengerende
 syn aensicht vā vn
 keerde: so nam die
 moed' dat kynt i haerē
 anderen arm op dat
 sy soe veel te het ho
 er goedieren aensicht
 tegen syn aensicht mo
 mocht sette. En dake
 so vā den enē arm
 opten anderē arm
 setten. Want hi alle
 mael syn aensicht
 om keerden. Ten les
 ten vernam die moe
 der moed' soen na
 veel worstelens en
 maecten syn aensicht
 sacht en hermblych:
 soe dat hi den mēsche
 syn sude vgraf ende
 sette moed' staet daer
 hi te voerē in was

Hellheit is al
 le den byen
 eens meechdeliken
 lichams. **A**e wone
 was een heilige ma
 get en was iakalma
 geheite. Dese was
 des alren edelste en
 rykste greue van
 apulien sust'. Ende
 was bone gronde
 van wysheit ende
 schoenht. En want
 ou' hoer broed' enē
 man gheue wate
 So toech sy mans
 de der an en liepher
 melic en med'. Doe
 schide die greue ou'
 broed' boede ouer
 alle wegen: en hi
 veldte se seluer na
 ou' den wech daer
 sy home liep. Ende
 want sy sust' sach
 dat sy vn met ont

flen en mochte. soe
 liep sy ter zee wert
 den welc voer hoer
 land. En doe sy op een
 schip vande zee quam:
 soe sloech sy een cruusch
 voer hoer. En sprac
 van eenre hofter
 steen ruds in die zee
 En doe dat broeder
 such: wert hi staen
 de en riep vande
 steen ruden sine sust'
 en sechde myn alre
 lieffte suster comt
 med' om tot my ic
 sal v' sichte een ruc
 doester daer ghy go
 de alleen na uwen
 wil in mocht diene
 En sin roepingē en
 wolde sy sust' niet
 hoere: en steet veer
 en dat meer en wach
 En siet die grote

tracht des minn goth
 ken mirakels. In en
 tonde niet swemme
 alst gheen word en
 was. Si boerde hoer
 ogen en hande ten
 hemel wert: en ghic
 doe ou die diepe zee
 gelinc of sy op een
 droech land gegae n
 had. En als sy daer ou
 gegae n was: quam
 sy ind' wild'nisse van
 streken lant. Ende
 diende daer enen
 heilige heremyt in
 mans habit op dat
 sy een gheestelike
 maner van lenen
 mochte lere. En daer
 na vreedē sy die clac
 heit en sach' des
 duuels op dat hi ou
 met en openbaer
 de dat sy een wijf

meer want si sach dat
hoer die here mit he
uer greech dan te we
ren. En daer om soe
vloet sy op ghene side
des meers. En qua
m die naeste bosche
van alwen: en tim
merde daer een hut
ken mit hulpe eens
getruwe mans op
ene boem en schuil
den it iaer lanc. En
die man gaf hoer
om gods wil daer
si af let boefde: soe
dat sy om etens wil
vande boem met
en dorst dymē. Daer
na qua sy om mis
den heylige gheest
te roemē en shreffe
kaenlike innocēnā
de derde praemes
vā dien naem mit
der ghen en de volc

vand' stat. Dit was
in dier langer tijt oer
tost. Die werf i die
weerk plach sy anders
niet dan waer' ende
broet teten en sleep
sond' oer russen op die
blaete eerde. **D**ie
vaersche de dodter
des grene wā viema
daer nu wat af heh
ben gesecht was des
keysers midt van
raemē en oer van
greke: en was des
princē sust' vā acthūe.
Dese wert berait
vā hoere olderen
en viende tot seer
edel bruloffe: op dat
doer ^{hoer} gheboorte was
de verheue daer de
se dacht anders en
bat hoer moed: dat
sy wolde gaen mit

hoer: om die susterē
te vissenieren die daer
voende. En als sy daer
gecome were: als oie
moed' mit hoere rō
deren en gesyn and's
onledich was. So ghyt
hoer docht' als sy te voe
ren hemmelic had ge
ordniert mit capittel
huus daer die susterē
vergaderet weren.
En geloefde romicht'
en ontfic hoer habit'
en sy began eerst
dat responsorium Reg'
mit mildi te singe:
en dat vuoldide dat
romuent mit blider
stōnen. En als hoer
moed' de vroeliken
sant hoerden wert
sy verwontert. Ende
sende enē boede der
wert om te besien
wat daer weer. Doe

195
126

bracht die boede hoer
een antwoord: als dat
die heilige solenda:
miten heilige habit'
genert weer. En als
dat die moed' hoerde
wert sy vncert: ende
liep toe mit enē rase
den sin: en greep hoer
docht': sy ontrude die
stede en nam hoer
docht' na sich: en bracht
inde palaes van yemma
en deedse seer nauwe
bemaere. En siet hoe
solenda v' wone heeft
want sy en wolde
anders ete of drin
ken dan hoer regel
inhelt en daer en
mocht men se niet on
brenge. En die and'
statute hoers ordes
daer men hoer niet
hinderlic in en conde
ge wesen hielt sy seer

waerkerlic **S**y togt ou'
 hoers ordes habyt wt
 mit machtē en deden
 hoer aen genuewe
 cleder: want die meech
 telike schemelt en
 mocht niet waert bli
 uen **W**at vtriet ic my
 woerde **S**i wert be
 toert doer bischopen:
 doer abtē vā prelatē
 die vā ander orden
 werē: doer nōnon
 en moniken die vā
 een and' pfeffie werē
En nochtant en mocht
 men se bliuen drien
 werē ter werlt niet
 brengen: of ten myste
 dat sy in een skapper
 orde waer gegaen
Want sy vānuoer
 den sich mit des apof
 tels woerde of seche
In dier trepste daer
 ic in gerope bin wil

ic ter doot toe m bli
 uen **H**ier om so lieke
 hoer elders en vrie
 den af want sy se
 sagen dat sy te vgeest
 arbeide en hetense
 gaen tot dier star daer
 sy se hadde genome
Daer sy so heylchlike
 leefden dat hoer ge
 en weerdicht s' docht
 den en schynt tont
 bicken **W** hebben
 oer gesien lodenwies
 dochter: conincs vā
 vranche dese was
 sust' conincs vā vranche
 die salichlic thans
 regniet **D**ese was
 coninche des kensers
 seon vā roemen tot
 centre bruut vridit:
 mer sy vdoes in ten
 nicht een maget te
 blyue **D**ese was so
 seer alleen mit gode

betōmēt: dat sy mit
meit niet niet en
betōmēde **A**er hoer
braed' die deuote comt
loeden mit had die me
echodike vermitheit
so lief dat hi te parys
vergaderde een grote
saer van beghynē

O Je byen en
menghe met
ontausche like te sinne
noth in walluse en
werde sy niet offhōre

Chi heeft wyllike
en swal die woerde
vstherde want al is
die menghtige d'on
auscht man en wyl
niet dat men mach
sy nochtant in lurdom
of in onspul bedrue
mer die onbindige
d' wallusen beteyket
die ontauscht tegen

197
107
d' nature **T**e helme
nidy waer bishops mach
gehar in den bishom
vā comerit in bechte
te hoere En op een
tijt quam een vrou
tot my en heeft hoer
gebiedit mit grote con
we en schicente **D**at
sy gewoenlic was die
sude tege d' nature
te doen En doe siens
op hoer bed lach en die
sinde volbracht: hoer
den si die diuel tusche
hoer en die want al
scaterende roepē ihu
ihu dier hi synen
toern in gaf te vstaen
en wt dier stemen
wert dat wyl confus
en quam opt selner
vre tot my gelopen
En nader bechte en
absolunen: dede sy bit
tere penitente d' mit

heer setten **O** mirrit
 want hier tijt heb ic noch
 een ander ghekeert **D**ie
 wijf was een md' gewo-
 ente van deser sinde
En als sy eens onledich
 was i deser sinde: haer-
 den sy des dunels stem
 seggende **D**oet onge-
 uallige dat ghi doet
 want hi ne roker tijt
 salt v wal geloent w-
 den **E**n mer lange da-
 erna heeft ou' dat
 wijf gebiedt en heeft
 die sinde gelaten en
 wt grote angst sterf
 sy **E**n dat sy mer md'
 penitencie ~~met en~~
 heeft met en heeft
 volbracht: dat moet
 se nu swaertike mit
 verneuwer ongedoen
Het was een old
 boes wijf richarda
 gheheten **D**e spach de

se sinde te doen als
 md' waertijc heb vna
 men **D**ese nauw me-
 nich mer in een doest
 mer in een doest
 lic gheestelic leuen
 en heeft sy mer mit
 al ygevoordert: en
 is soe veel aeghet
 gemorde als sy een
 herlich leue had be-
 loeft **T**en leste ~~was~~
 is sy gestorue en is
 mit doest begunne
En sond' merre des
 eerste nachts daer
 nae: wert daer een
 swarte soch mit
 sonen ~~in~~ swarte kon-
 kens openbaerlic
 mit doest' gesien/ de
 sen sodi groef solo-
 queen licham woe-
 cerde en troertent
 onsalichlike alre
 stucken **E**n sy toech

hoer dar mē alle dat
doest' om en reet
die tot stucken En
als dit geschiet was
verschiant die soege
mit hoere songe kon
kens: et liet achter
slinkende voetslape
En het is te merke
en te verwonderen
dat sommige nonnen
vā dien doest': die
sich mit hoere var
ken niet gesien en
konden. Mer hoer
nochen hoerden sy
claerliken. Want het
is seker dat sommige
so daer ogen niet en
hebben: dat sy der
gheeste angenomē
licham sien mogen.
En sommige mensche
hebben vā natueren:
so daer oge: dat hoer
die duidsche fanta

160
199
sie niet schuelen als
vberge en mogen
Die eerweerdige
bonifacius die wylne
er een bishop tot lau
sanen was en na
muels die stoel te pa
ris ind' godht' rener
den. Vertelde my doe
en veel and' manen.
Dat hi enē dert mit
biechte had hoere seg
gen. Dat hi een ghe
woent had hem selue
onschemelike an te
taste: en daer mede
sich tot onquusht' te
vwerke. Mer siet
natt' na volchde. Op
een tijt als hi sijn sche
melht' in sijn hant men
de te neme greep hi
daer voer een slange.
En hier wt wert hi
verneert: en quam
thans te biechte: en

dede penitencie in vaer
trane. **D**oe ic noch
in myn waldom was
had ic ene gesel inder
schole die vā minre
loren was. Dese had
ic seer lief want hi
kuusch en goet was.
Mer londer namuels
wert hi vā ene merck
verleyt. die in tot de
ser sūde bracht. Ende
als ic of and lude die
sijn vriende were. in
vmaende en reden
dat hi dit liet. so de
de hi dat een nultits.
mer altoes viel hi we
der in dier sūden. En
ten lesken ist hier toe
getomen. In dier stat
daer hi ranont was.
queme tot in walge
boren mānen die sijn
neuen were. ende
in sijn hūse sijn sijn

ghehertercht mit hoe
ren grote gesyne.
En als sijn vā dat mer
mael al te bed were.
en dese iongelic hem
te slape hadde ghe
stuen. Die knecht
were noch nauwe
onstlaep geworden.
Dese iongelic en
bestont vreeslike
te roepen. Tote roe
pen hoers heren.
worde die knecht
gestoert. En want
sijn gheen rede in sijn
roepē en merkten.
soe hope om die ta
nomken mit hoere
deken. Doe die de
ken quam. ghit hi
bides roepende. me
me siche bed suten.
Hi vmaende den
iongelic dat hi sijn
biecht dede. en gade
an riep. en mer de

menschen En als om
 dit die deken lude
 toe riep Ten lesten
 als die deken lange
 had geroepen **S**ach
 hi den deken an mit
 vneertiken oge en
 sechde **W**ee den ghe
 nen die my vleit
 heeft: maer toe sal
 ir den gotlike hulp
 om my roepē **H**ier is
 sie thans die helle ope
 die ducele tenenwoer
 didi: die vreeslike gape
 om my te verthnen
 En alle mensche die
 daer were: riepenē
 aen mit trane dat hi
 sich segkende **W**er hi
 sloet syn oge en keer
 de syn aensicht vā hoer
 en mit vneertlike roe
 pen gaf hi syne gheest
Des gelijcs quam
 een and' tot my die vke
 bisdom vā camer ic
 was en mit deser

sinden beuleet was
 En bat my mit syne
 praester dat icke ab
 soluerde **D**oe maect
 ic my daer in swaer
 om dat icken te voere
 dicke geabsolueit had
 en dicke wed' in die su
 de gevallen was **W**er
 om icken sende wolde
 tot syne bisop om swaer
 te penkennē te doen
Doe bat my die praest'
 : dat ic en mit sulker
 worwerde absolueide
Dar hi solde gaen lig
 gen voer my op syn
 knien: en solde bete
 ringe in dier minere
 louen **A**ls of hi vmer
 meer wed' om: in die
 sinde viel: dat en thas
 in die sude die gotlike
 wraeck plaechden **H**ier
 om consenterde ic
 in dier worwerde:
 en wee my dat ic dat
 ye gedede **T**hans

bueden sijn sijn kinen
en heft die godlike
wrake: of hi weder
in dier sinde viel
ou sijn geroepen En
doe absoluerde ic van
: en ghic doe van my
myt blyscapen der
des **Hyndages** of
des woensdages na
paesche oumids in
genen des diuels
So hi wed' om i die
sude genalk **Thans**
mech hi vneertlike
Die wrake gods is
op my: en is alsoe
quact doors ghe
storuen **I**c heb ene
seer boesen man ge
sien die mit deser
sinde beheet was
En van desen vtelde
my een waerachtich
preeft' **W**ant als

dese man mit desen
preeft' wanderde
ou ene grane beent
so ghic dese mi waer
en die preeft' volch
de: so sach die preeft'
dat des mans voet
stapen sae bescheiden
liken mit gras bleue
recht of dat gras van
den vuer vbernt
weer En hi is na
macks om sijn qua
den leuens wil: lech
ker doot gestorue
Want gheen sinde
en verdoemt god
meer mit quade doot
dan dese **H**et segge
sömige meesters en
ic wils nal geloe
uen **D**at sae wie i
deser sinde langst
blyft dan ipe op
vertint leefden

Dat is aditer dier
 tijt dat een mensche
 xxxiii jaer olt is:
 die en mach vā deser
 sinde nū mer meer
 genesen. Dat wi ind'
 biechten dicke hebbe
 behonde vā olden
 lude: die lxx of lxxx
 jaer odt weren: en
 dese sinde noch niet
 en rōnde gelate

Menster peter
 singer tot paris v'
 telden ene goede man
 die ic wal kene: wdr
 nu dit woert seide
 Dat hi gesien had int
 gras een stede daer
 hāmens sōmige dert
 ken hadde geseten
 en mit deser sude be
 haen were. Dat die
 selue stede tsmorgens
 vroe droech was ble
 uen dact nachtant

ront om quens dat
 gras bedoumet was
 En dat inbennysinge
 d'grauer sinde. **I**n
 der stat van bruesel
 in brabant was een
 preest' van lene en
 van zeden seer oneer
 sam. Dese was soe
 totter gulsticht en on
 enusheit gegheuen:
 dat hi anders niet
 en scheen te dencke
 En na tennde van
 luttel iaere dat hi
 preest' was gemorde:
 soe is hi doer dat recht
 uerdige ordel gods
 onusienlic gestorne
 En niet lange daer
 na geboerdent dat
 een and' preester: die
 mit vn te rost plich
 te gaen en sy gesel
 was. Op een aient
 ind' schemerige mā
 derde hi bute der

star en hi hoorden
een onsalige stemme
als van ond' der eer-
den gescreve. **D**oe wt
die preest' in synen
moet vslagen ende
segende yn: en doe
vragede hi wes stemme
datter weer die hi ho-
erden. **D**oe segde die
stem. **I**c bin v onge-
nallige gesel. **D**oe sech-
de die preest'. **H**erist
mitti: en waer om
spreestu van onder
van ond' der eerden.
Doe gaf hi een groet
suchten en sechde
Wee wee wee is mi
Want die put heeft
syn mont op my ge-
platen. **E**n recht of
die stemme gheuloegē
had wert sy veer vā
dan ghehoert. **E**nde
vmond' dy meer dat
die preest' welc dit

hoerde in ghenen dā
gen syn leuen en lieer-
de. **M**er hi is leliker
doet gestorne: en heeft
stinkende voetspāne
ander mensche. **W**it
gelate. **W**y hebben
nochtant gesien ene
preester die seer int
was. **D**ese als hi des
eersten preesters v
doemensse hoorden.
versmaede hi alle dā
en ghit in sine ber-
nards orde en sterf
daer in heyligh.
Het was een pre-
ester die alleen heyl-
lich was vā naem
en kunnich. **E**n ver-
werf onder een ge-
estelic salm een ion-
ge nonne die vā ene
hogen orde was. **E**n
dese ionge nonne vā
herde mit eenre
ol der nonne: desen

preester En na lech
 sprake en veel druck
 ghingen die nonen
 te bedde op een syde:
 en die preest op een
 and' syde Des mer
 gens vroe. socht die
 olde nonne die ioghe
 non hoer geselline
 totte officiu d' mette
 En clopte eerst voer
 hoer telle: want sy
 niet spreken en
 mocht: daer na siet
 sy die doer op ende
 niemant en intwo
 ende Doe ghinc sy
 voert hoer gesell
 ne suckende: mer sy
 en vander met Doe
 wort die non ghe
 stoert en vneert
 mit alle den gesyn
 En want sit vlnie
 den wolden doer

confuus en niet sonde
 Doe syn sy mit ver
 uernisse en mit scan
 den va veel mesche
 stamen doot ~~ge~~grave
It heb gesien ene
 man in den lande va
 brakant: die scoenen
 groet was Desen
 iongelic liep een ghod
 dern na mer die ion
 gelic en wolde or hoe
 ren mayedom niet
 nemen: en ghic voer
 int huus ond' den ge
 syn suten als va hoer
 daer mit vreden te
 wesen En sy volchde
 va onschemeliken
 na en ghic op syn
 kinnen suten In gaf
 een swaer suchten
 en mit om gekeer
 den ogen gaf sy hoe
 ren gheest Desen

man troessen ic want
hi meriden dat hi en
saer meer van haere
door: en ic loefde sym
volstandich: en dat
rechtidige ordel gods
in d' deerne die gessor
uen was als ic sculdich
was te doen. **I**n
zwusen dat d' d' d' d'
lant toe haert was
een wijf die seer de
woet en edel was. **E**n
naden vlesche spre
ken was sy oer saen
bouen alle vrouwe
van dien lande. **O**m
dese te sien vader
de dicke edel ende
mechtige lude en va
sulker vifentheringe
wert sy seer gessocht
en gemoyt. **W**ant
hoer grunde dat

iemant om hoeren
wil in s' d' e mocht
vulle. **W**ant als al
uwestoteles secht. **D**e
quaet te verwaere
dat veel menschen
beluecht. **H**ier om
ghit sy eens alleen
in hoer boe tamer:
en dat gode mit na
uen en secht. **J**e sie
he ihesu xpe dat ic
in perikel bin om
minn lichaem wil
welc ghi my an ghe
togen hebt. **A**ls mi
hert so vast dat ic
mit gheene ydelheit
beroert en werde:
mer dat and' lude in
sich in my mochten
besudigen heb ic ont
Hier om bid ic di
moeder here vader
en he: dat ghi minn

scoente: in soe groot leddi:
 wilt verwandele: dat
 die lelich' vuerliker
 sy: dan die scoent te
 voere was in eren
Thans als sy dat ghe
 secht had: wert hoer
 uensicht sijnkende
 en inlaets en vol
 van puusten Hoer
 ogen smollen en hoer
 mont ghic scheef staen
 Hoer naese reede
 en crone hoemel so
 dat sy mit al een and'
 uensicht schein te heb
 ben En thans als sy
 wert hoer ramer ghic:
 gemooten ou' hoer
 man En namme en
 kende huse an hoere
 dedere: en vuerde
 wie dat sy weer: en
 als sy seckde ic bint
 wert in thans mit
 al vuerert En doe

dit dat gesim sich wor
 den sy al streyende: en
 hem verwondde: wat
 hoer vrouwe soe haeste
 lic geschiet weer **H**er
 om worde hoer elders
 mage en al hoer wien
 den: onwredich **S**y va
 erlden den medityn
 meester of men hoer
 iet helpe mochte **I**n
 seckde neen **T**en weer
 gheen dit beter dan
 dat mense alleen liet
 woene En als dat ge
 schiet is **D**oe hoerden
 dat seggen een braed'
 van d' prediker orde
 die hoer biedt plach te
 hoere **D**ese quam tot
 hoer en want se i' groot
 vroude: en vuerden
 hoer die sake van dier
 haesteliker suet: die
 soe tottelic hoer an was

geromen En als si in
die sake vertelt had:
wert die broed' onvre-
dich: en sich v'wonde-
rende straffen hi se en
sechde O du onsalige
en dwaese vrou: die
in last' en perikel d'ns
mans: dat wert gods
mit d'ynē geliede ver-
melt hebste En nu d'n
olders en vrienden
god doet o'uid's dit
ongelut plaspheemere
die te voere god in di
plage te louen en te
eren Hier om doet
mijn alre ~~doet mijn~~
lieffte en weest in
d'ynē geliede: en bit
gode dat hi v wed' om
geue: dat hi v te voe-
ren hadde verleent
En als dat die broed'
hadde gesecht ghinc
hi en wed' Doe wert
dat myf s'arevende

en bit onsen he seg-
gende Here nu en
licke scapie draeger
mijns leuens op dat
ic di mit ganser her-
ten mocht diene: so
heb ic die ghesel v
meliet scappe in my
gebede en heb die
van d'ynre goeder
herenht ver'rogen
mer als ic hoere v
mijnē gheesteliken
vad': die ic my mit
ganser deuote heb
beuoede: so heb ic dit
nu di alre dingē he
tegen mijn salicheit
verwoene Hier
bid ic dy doe d'yn
guedertere karitae
: dat ghi my als te
voere wilt v'waken
: daer na dattet d'yn
alren besten wil be-
haechlic is Twas
een wonderlic en

Hoer woerde en we
 ren nauwe ten onde
 getomen: sy en wert
 soe scoen van hant
 en na vleysch: als sy
 te te voere was. Als
 die die ridder hoer
 man sach vbyde hi
 hem seer en na syn
 wyf tot sich: recht
 of sy en vand' doot
 weer vvest. Dat
 gesyn vbyden sich
 en die meer spranc
 ou den man. Hoer
 vrienden worde bly
 de dat lantschap ver
 heerde sich daer in
 en die glorieke gee
 dertierenh' xpi waer
 van hem alle ghe
 louet en gebenedyt
 En die ridder leef
 den nauwe een half
 naer daer na. Ende
 syn edel wyf en
 bleef niet ondandier

der goeth' xpi: en ghu
 hoere eniger dochter
 die sie had en mit al
 hoere goede tot enen
 nonen doester vander
 prediker orde dat hem
 berdy is ghehente. En
 leefde daer doer die
 hulp gods een gheeste
 lic leuen. **I**c heb ge
 sien ene heylige man
 gwyde gheheten. En
 was te minel i walst
 kralint: d' beghyne pre
 ester. Van desen wert
 ons ind' waerh' gesedht
Dat doe hi noch in sy
 nen wasdom scoel hielt
 in hem egouwe in
 eenre stat sronogium
 ghehente. **D**oe sach hi
 eens onvoerhoers een
 wyf aen: en trech daer
 van so grote bezorge:
 dat hi drie ver lanc
 na hoere doot: alle

nacht in sinen slaep. by
hoer momde te wesen
behalue dat hi maken
de leet Hier om dan
want hi veldē dat
die daniel met af en
liet **S**ax ghit eens op
enē nacht en maecte
hoer graf opē en hiet
sijn naese en aensicht
soelange mit vrotte lich-
am **D**at hi by na vā
grote stant stitē: en
viel of hi doot meer
ouer rug **W**elke daer
den heiligen man so
seer vorderde: dat hi
namact in sinē vlesch
ghenē prekel meer
en voddē **V**andesen
heb ic dit heymelic
dinc vnomē **T**hans
als hi mit vsheden
sijn heilige ziel had
ghegeuen openbaer-

den hi doer een mis-
en enē mensche die
krim mylen weer vā
dan was gesetē: en
van wat verdiente
dat hi was beree-
cen tollēlic steen: die
hi in sin boest schoen
te draegē **D**ie sax be-
queem vā daer heer
was dat hi die stant
werlt mocht vlichtē
Ten was gheen mo-
der dat die gheen die
veel herte hadde v
licht mitte moerde
gods: mit exempel
der doethde dat sin
salige ziel so groet
licht solde gebuete
Sinte ludovic
bisop van cathalon-
gien **W**as een alte-
ronē man vā lichte
en was seer kuisch
Als desen sacht een

dingene in walsch
 land: werp sy hoer
 oghen in on En in
 een bequeem stede:
 noden sy om tot on
 tuschen werke En
 doe sach in se llike
 en onweerdeliken
 mit ene oge aen:
 en vstreemde wou
 derlike mit woerde
Welke oge oec na
 synre doot: geheel
 en daer bleef in syn
 droge licham En dit
 vblede my: en veel
 ander mensche: mer
 ster van de fornitate
 geheite: die wilneer
 een abt va den regi
 liere md seluer stat
 was En sach dit oge
 en sechde namels:
 datter was daer als

een doer slynnende crustal
 want hi was hi dat licha
 doet bouen d' eerden
 wert vhenē dert me
 meer dan mi jaer in
 gelege hadde En voer
 waer was recht dattet
 oge mit dode licham niet
 wtgaen en mocht: dat
 tegen den doder den
 want in een broesch
 vaetke lenendich bleef
En was wal recht dat
 tet va bue niet ver
 duusterde: dat van
 binen dat vderuende
 veyn niet ontfrut
Hoert mit binē on
 sen tiden te ry men i
 rampen geschiet
 is Het was een mā
 als ic va ene broed
 der prediker orde ge
 haert hebbe En dese

was een tinner man:
met ryt. En had een
suuerlic scoen goet
wyf. In dit wyf werp
een man syn onsche-
mel ogen: en hi was
ryc vā gelde en arm
van herte. Hi sande
een olde queen tott
deerne huus. **D**ese
queen groete hoer
en heytse nicht. **S**y
ghinc byt tō uer sinte
en sach om en om:
en claechden mit traen-
nen dat sy moede weer.
Doe vraechde hoer
dat ionge vrouken:
wan sy queen of
wat sy sodyt. **D**oe sech-
de die queen: ic en
weet niet wal of ghi
soe heyt: en noemde
hoere naem. **W**ant
ic solde viner hier

ontuyt een nicht heb-
ben woene die so ge-
heiten is. **D**oe sechde
des tinner mans wyf.
Ic bin soe gelicte en
myn moeder was ge-
licte als ghise thans
noemde. **D**oe melde
queen op dat ^{soe} wyf
en ruste en sechde.
Sy syt seer gelic u
wer goed moed. **W**ant
wat man heb dy. **D**oe
sechde sy weder: ic
heb ene goede man
en is een tinner man.
Dans siddten die
queen te mael lude
en sechde. **O** nichte
ghi hadde so goeden
moed: hoe sy di tot
desen ongeluc gese-
men: dat ghi enon
tinner man hebt ge-
nomen: die so veel

grote en ryke man
 nen in dynre mach
 hebt ghehad. En dat
 seggende en sprac sy
 niet meer en ghinc
 als droevich en wech
Des vierde dages
 daer na: quam sy
 daer wed' en sechde
 Ic drage sozge van
 v dat ghi doch ryker
 mocht werde' na v
 ongeluc dan ghi syt
Hier om heb ic ene
 vont gevonde' datter
 geschien mach wil
 dat consentere. **W**at
 in deser star is een
 ryk man die seer
 mechtich is: en v
 seer lief heeft en v
 seer begheerende is
 als hi my ghustere
 sechde doe ic v on

geluc ^{he} slaechden. **V**an de
 sen suldi hebben allet dat
 dynē licham behaechlic
 of betemelic is. **D**oe sech
 de dat ionge vrouken
Ic heb enen goede man
 die beter is dan ic: ic
 en begheer gheen ryk
 heit mit sude' te ver
 werven. **D**oe sechde
 die olde queen mit
 ene' blyde' aensicht
Liene nicht hier om
 heb ic v telener. **E**n
 dat seggende ghinc sy
 en wech. **E**n na drie
 dagen quam si daer
 weder en sechde. **C**o
 emt ^{mit} my liene nicht
 laet ons gaen tot on
 ser vrouwenkerke
Des tymermans wif
 was sympel en en dacht
 gheen quaet. **E**n als
 sy queme' veer des
 rycken mans poert

woort dat vrouwen ghe
griepen en in die slaep
ramer gelogten: alsocht
te waeren hadde geordi
niert **D**oe was dat ghe
de vrouwen seer bega
en **E**n minnen van
veers d' quenen i hoer
oere en sechde on is te
nachte genulle in ghe
woente d' vrouwen die
ue nicht vloft my in
een weinch tijt **E**nde
ic geloue v in goeder
trouwe dat ic moget
weder sal comen **D**ie
queen en die rike man
namen beide consent
En als dat vrouwen
thuis genomen was
Begonde sy te dencke
wat sy doen solde **S**y
berede die sterke wue
wt hoere nabueren
En setten die hennelut
mit goede weische roe

den in hoer ramer
En doe die queen ghe
comen was: so riepsse
tot hoer in die ramer
recht of so goede deder
aen wode trecken en
so hoer daer toe helpe
solde **E**n als sy berede
daer in meren sloer
so die doer al vast soe
Doe openbaerde doe
hoer die ander die
vrouwen die daer die
de queen vmadit ho
den **E**n sy togen hoer
die deder wt en michte
se med' naect **E**n sloe
gen sy doe mit sanpe
rade tot wtstortse
hoers bloets **E**n sy en
hete met af mit sluen
dan tote kessen dat die
queen mit nudite on
ran en wter doeren
spranc: en al moeter
naect ouer die strae
thuis weert hep **D**oe

verwonderde sich alt
 volc nam dien dinge
 sner was En als sy
 die siet hoede preek
 sy dat vrouken alle
 die stat doer om hoer
 nuyt wil: alst gheen
 mond en was Ende sy
 heeft meer gewonnen
 meer en in glorie
 eens goets gerichts:
 dan syt allen ryckede
 des ryken manshad
 de mogen vmerne
Het was een onge
 sullige queen: die
 mit eone tonger
 deerne die gheend
 ders en had Soene
 vier lanc acht lande
 toech En brocht de
 se deerne veel man
 nen voer een onbe
 wete muger Want
 mit tonerie sonde
 si se wercken mer
 deerne vroulicheit

dat enen ygeliken docht
 die mit hoer te doen had:
 dat sy noch een reme mu
 get was Daer na gem
 dt dat sy ffamen in die
 oest maent doer hoer n
 ghinge En die queen
 ghinc voer of die deer
 ne adie En sont mer
 ren: wert die queen
 van de dincelen ghegre
 pen En die deerne sach
 dat sy se voerde doer die
 lucht en weth: so lange
 dat sy se niet langer ge
 syen en tonde En als
 dat die deerne sach: ne
 eth sy herouwe: ende
 dede des andere dages
 tegen yn hoer biecht:
 dat was een broed va
 der prediker orde die
 my dit sechde En sy ley
 den daer na een goet
 lenen **H**oe quaet
 dat onspul is ende hoe
 lelic dattet is: heeft
 die almedingod t onē

ridder in d'utschlaf
bewesen **D**ese ridder
plach van sijn wijf
syde ind' woest' nacht
op te staen **E**n op
eenre nacht als hi
sijn bouerre mit ene
waemde wyue bedre
nen hadde: quam hi
wed' thans en die
maer schein seer
staen **E**n daer hi ten
venster in clam:
sach sijn wijf sy aen
sicht en wert vuer
lic ayschende **E**nde
als dat wijf riep: que
men die meechde en
knechten tot hoere
vrouwen loepen **E**n
thans als sy hoeren
here segen: worden
sy ~~th~~ thamen roepede
en va vn vneert

als va den d'uid **E**n
als dat die ridder
sach: see mercken hi
dat sijn aensicht wer
wandelt weer: ende
vten ordel gods ma
kelich' sijnre sunde
scheem' had outson
ghen **D**oe verkerst
del hi hem tot datter
dach was **O**p dat
hi doer bicht en al
solue sijn enge wa
sen sijn aensichts v
dienden wed' te roe
gen **W**ant die roye
en and' beesten die
men ter wende die
ef: en vn va weert
segen: worde thans
vreeslike blyende
en loyende: en recht
als v. in ene vuer
liken blyrem vly
den sy va vn ende

liepen wed' om Des
 gelijcs dede die herde
 en ander lude die vn
 te gemoet quemen
 En die preester die
 welke doe mo'kerke
 sat om syn gehede te
 lesen En thans h' de
 sen ~~preester~~ sich: segende hi sich
 mitte heilige arms
 en hi ghif die kert
 en sloet die doer na
 hem toe Doe werp
 sich die ridder voer
 die kert doer neder
 en sechde Ontfermt
 myns heilige vader
 ontfermt myns on
 genallige sund' want
 ic en die bin die ge
 ne niet die ic schyn
 te wesen mer dits
 my om myne su
 den wil gevallen:

als dat in my eens du
 nels aensicht schyn te
 wesen Mer wat pen
 tenne dat ghi wilt die
 set my: en wat dan god
 va my wil make wil
 maken wil ic verwachtē
 En sond' mer en als sich
 die ridder gebuech had
 mit grote rouwe en
 veel tranē Doe vghif
 des duuels aensicht mit
 al i vn: en ontfinc
 syn natuerlic aensicht
 als te voere Wi heb
 ben veel mensche ghe
 sien die desen ridder
 wolkenden: en ons dit
 ind' waerht' vielden
Wat broeder lan
 is geschiet die eerst
 een bisscop was en na
 merster vands prediker
 orde: laet ons hoeren
 Dese heilige man
 plach fredeic den

keiser van roemē om
syn groete onnuſcht te
straffen en dit heymelic
En al scheen dat die
keiser van butē v̄duldē
lic te hēde: het dede noch
tant vn seer we i s̄re
herte **H**ier om so ge
hoet die keiser een vā
synē alren scoonsten
boeke die hi hadde **D**at
sy desen heylige man:
heymelic bedroegē of
bedriechde: dat sy v̄ntor
onnuſcht brochte of
sy mochte: en dat sy dat
dede alsoe behedelic
als sy sonde **E**n die kei
ser lach v̄borge mit
syn geselschap om ternde
van desen dinge te we
ten **D**oe hief die heyl
lige man syn rechter
hant in die lucht: en
sloech die houw so crach
telic an hoer k̄nelic

ken dat sy ter eerde
op hoer aensicht nu
selde **H**ier om hadde
die keiser desen heyl
ligen man so liefdē
in namme remant
in der ganſer heyl
ger kerken so wil
geloefde als hi vn
geloefden **I**n hyl
namen was een
predicter die i s̄nē
werken seer groet
was **E**n dese broeder
began daer d̄ predic
ker op te brengen
en te vermēre mit
s̄inte dominicus
Dese was groet
vā heyllicht en vā
gracien: en den
comit vā casselghe
seer geneem en s̄
edeligen alte muel
als ic indē beghin

van den orde: des licht
 rlaer is geleden. vā
 ene broeder heb ghe
 hoert. En als dit sach
 een gemeyn wyf: be
 miden sy dat waer
 om sy totte romit ghit.
 en sechde tot vn en
 syn geselschap. **W**at ge
 loefdi vā dese man.
 die ghi seer heyligh
 rekent te wesen. **J**c
 wil v toene wie hie.
 want ic wil vn brengen
 ghen tot onauſcheyt
 dat ghit aen sult sien
 alle gader. **D**oe straf
 ten die romit d'hoere
 als een hoech en edel
 man. **E**n doe sechde
 die hoere: sy wolde
 daer hoer lief ond
 setten: en mocht of
 en sonde sy dat met
 volbrengen. **D**oe sech
 de die romit te leste

Het geschie als ghi
 geloeft. **E**n sond' mer
 ren als dese heylige
 man op ene dach pre
 diten. **N**aderp sich dit
 wyf voer syn voete
 neder seer hulende
 en sagende. **E**nde dit
 volc sach dit an. **E**nde
 als dit die prediker
 sach: wert hi seer ver
 blit als op ene die pe
 nitentie wolde doen.
 wert hi op hoer stre
 ende. **D**oe hoerde hi
 hoer biecht en troef
 tene menute dach.
En hi dede ou hoer
 habyt vermandelen
 alst betemelc was.
En vernsde oer moe
 dich' en gehoerfamt
 in allen dingē. **E**n na
 veel listen wēlhoer
 die dunel ingaf en
 die sy had wt geleit
 om vn te bedriegen.

Leede sy vn ten leste
dese lichte die me ge
hoert en is: en was de
se **I**n saterde menige
dach lanc: en die he
lige man en mocht
van hoer die sake niet
brennen **W**er te leste
moest hi hoer geloue
want hi onoesel en
sompel was: dat hi
doen solde war hi ver
mocht om hoer ziel
te behouden **T**ot die
beloften moet die hoer
mit tamen lude wepe
de en sechde **D**almech
tige god hoe mocht
dat een onsalige sud
sche vorene: dat ic so
grote man omme
knecht tot alle minne
wyl mocht ningen
Doe sechde hi **D**ie
soenlike war ghi wilt
het sal v gheschuen
Doe sechde sy weder

Du weet ic mis waer
heit dat god sich ouer
my vbermit **I**s een
dinc hoer ic dat volbrach
so woer ic bereit in
den kerker of inden
doot te gaen of te doen
war ghi ghehoert **D**oe
sechde hi wars dat
Doe sechde sy hoer hoer
est neder en suchte
want sy mer myn
en was dan een ^{te} me
en wyf: en sechde **I**c
soemint my te seggen:
en nochtant en mach
ic niet derven sal ic
te lyne blyne **I**c moet
eens by v slaepē of
myre salicht en is
nimmer meer hoer
Du is vstont hi hoer
quade menige ende
sechde **E**n des en sulde
der niet derven: weest
des seker **E**n dat seg
gende weest hi hoer
een stede: daer si am

ouer den vierde dach
ts morgens waer alle
en solde vanden En
vinnen dier bit was
die heilige minste
dach i syn gebet Ende
dat wnf ^{ghe} dierē binē
den sonit te vstaen nar
geschiet was: en heit
vn dat hi mit syn ge
selstap op hoer solde
waer neme wāneer
sy smergens tot hem
inghit **Wat** meer
die wint verwon
derde sich mit syn ge
selstap: en wat ghe
saken solde vbrachte
hi En dese heilige
man hadde na midd
nacht: een vuer vā
tolen gemaect i syn
re tellen Des mer
gens dopten twyf
voer syn doer: ende
die heilige man hette
m **Doe** roerden hi

149
mit ene stor die tolen op
datter vuer te heeter
worde En doe ghit hi
liggen op dat vuer:
seggende **Diet** dit ist
bedde dat sulken ~~mit~~
werken wal waardich
is **Slaept** hier by my
want gheen and heb
en suldy hebben **Als** dit
dat wnf sach viel sy ter
eiden als doot En die
ridders die vborgen
leggen: liepē die doer
op: en vondē den heili
ghen man: in deder en
in al syn lijf ongeschiet
mit middel van dē vuer
: en twyf andie want
also styf als een staect
en als doot **Hier** om
worden sy vuerē ende
confus: en vele alle
op hoer kuyen: en hadē
vn dat hi op stonde vā
den vuer: en dat hi hē
hoer quade vermoeden
dat sy op vn haeden ge

hadt vergaue. En als
als dat gheschiet was:
togen mit vwoetheit
die ongenullige vter
tamerē. En en had
die heilige man niet
seer voer hoer gebode:
die comē had sijn thans
doen vbernen. En mit
desen dinge alst geen
wonder en was wort
d' predick' orde die daer
noch nye was: mit t'nt
vā hyspaemen seer
verheuen. **H**et was
een cleet die vā sijnre
kynest' kuis en suer
was. En doe hi lange
inder godh' gestudiet
had: is hi menē doem
roem ic geworde. En
want hi vuerich was
om die ziele te beke
ren: gaf hi sijn pro
uen om een prochi
kert on. En daer

bekeede hi veel me
schen binen sene n
waerē mit predicken
en exempelē eens
godden leuens. En het
gemel dier na: dat
een maget vā h
uerē: die des praed
ters haerē cleet pla
te waschē: alleen so
geselline in des pra
esters tamer gh
Wat meer. **I**s die
toe getome dat s
berde daer hoer
magedom vloere
En twyf starf w
lic daer na vā com
wen. **A**er die praest
is in sijnre onp
geblene. **I**c was
eens te brufel t'bra
lant. En daer qua
een deern tot my
uim van haue in
soen vā aensicht

En hat my mit name
 dat ic hoer wolde ont
 berme **D**oe sechde ic
 hoer dat sy my sechde:
 want sy hadde **D**oe sech
 de sy mit name **D**oe
 my ongetullige **E**en
 preester wolde my ver
 riuchte en rusten my
 tegen myne dinc **D**oe
 sloech ic om mit eenre
 effcher hant in sy aen
 sichte dat syn nese bloe
 de **E**n hier om als my
 die dencke segge: maer
 ic te roeme gaen **D**oe
 wert ic lachende en
 sweerde se eerst mit
 woerde: recht of sy
 keer queliken goduen
 had **T**en lesten nam
 ic enen eet va hoer:
 dat sy doen solde dat
 ic hoer heit **E**n als sit
 my geswoere hadde:
 sechde ic tot hoer
Op dien eet ghede

ic dy **H**oe waneer dat
 da een preester of een
 and' wil rusten of on
 schemeliken aen wil
 tassen **D**at ghi syn
 oghe wt staet mit u
 wer vuust of ghi out:
 en hier in en spaert
 niemant **W**int een
 mensch mach also syn
 vernich' als syn hif
 beschudden **E**n doe ic
 gesecht hadde: wert die
 voerschede daer en
 alle die daer by were
 lachende **W** hebbe
 in walschlant gesien
 een muget die wonder
 lic was va gesaeth' d'
zeden sediger doethe
Dese woende mit hoe
 ren broed' die een vrod'
 was: en sy was daer
 tamerier **D**ese macht
 en wolde mit memar
 boerte of hantfolinge
 hebbe **E**n het gemel
 dat sy eens stont en

maecten sans En een
vande dienes wolde
hoer aissen Mer te
vergeefs want mit
ten stoeter daer sy die
sans mede wreef
sloech sy vn mede op
syn hoeft En doe sei
de hi **D** schalcke vrou
waer om slae dy my
want ic wolde hoerte
Doe lichte sy en sechde
En ic en wil niet boer
ten of folen **I**c wil
een dic vstellen al en
behoertet hier niet
te staen **O**p die tijt
als dese voerschede
maget in engelant
woenden **W**ert inder
zee vande saphiden
een wondlic dic ghe
uanghen En is der
coningine gebracht
Dit diet was hi na
gedaen als een wif

wt genome datter
een troen had op sy
hoest oft een kroone
had geweest **H**er en
en danc en sond in
ge attet gerne ver
tozen **H**er en sprac
met mer als vn wt
deerde se suchten
Die mer lanc mast
mit palaes En hier nu
is god oer te prisen
te louen en te dancen
Wy hebbe gehoert
van ene man die se
onauisch was **D**at vn
niet genoegh en was
onauisch mit synen
winc te bedynen in
oer plach huse onalche
in te tasten **H**er ge
hoerde dat hi opeene
nacht dit dede tegen
sans wifs danc als
hi plach En syn wif
riep en vloertenen
en als hie gedaen was

stont hi op en ghint
 om syn gewoethe doen
 En thans ghingen wt
 syn eynde al syn darme
 en liepen in die kerne
 licht En sond' merren
 wert hi roepende tot
 synē leede gedragen
 En hi seide mit open
 baer: wat hi geduen
 had En bat dat men
 van syn vinger affloe
 ge: want hi daer se gwe
 te hette in hadde En
 des dages te dien v
 ren stierf hi

Al en menigen
 die byen onuuf
 deliken niet te sime
 te ryggen nochtant ve
 el kimpet **M**erster
 van vā nyuel wt
 walschialant geboe
 ren: was te luuck een
 deken **D**ese vsmade
 vicht: en eertliche

glorie en ghint in een
 doest' omnes geliepte
 om god te dienē Van
 desen heylige man heb
 ben wy somige di ge
 gesien en somige om
 gen gehoert **S**elden
 was hi ledich: hi en ar
 beide om die zielente
 bekieren En siet leser
 syn vuerich' hi hadde
 een lange bit den cramp
 in syn been En een v
 noemt medem merst
 quam tot van vā bone
 wt walschiant: op dat
 hi en op syns selfs wst
 genaeft **D**oe vragede
 hi den artzar: hoe vad
 nits dit hi tot synre ge
 south' behoefden **D**oe
 seide die merst **D**rie
 vrende **D**oe sloech men
 ster van op syn schaen
 en seide **W**ee my onte
 vallige wee my **O**f ic
 vmermeer drie weke

lant op holde die zie
len te bekerē die xps
mit sine duerkeren
bloede vlost heeft
want sy die diuel
daer en binen nasich
solde trecken En wat
doch minn schein so
telic hier na als god
wil moet vrotten
Hier om moest moech
di wed' om tot maen
lande wert trecken
allt v lust En minen
goede wil en arbeit
moet v xps loenen
En hier toe was hi
oec tot arme se bern
hertich dattet on spre
kelic meer te bedu
den En nu hoert sy
traete vuerich die
hi had tot die ziele
te bekeren En oec
mens als hi smachts

storf: quam een vn
kint voer mit huus
daer hi acht' in die en
wer lach **D**ese nerte
ef badt dat hi sich moech
biedte tegen den her
ligen man oer vn
wert gantwoert
dat hi en mocht En
als hi droeflic onwech
ghinc **R**iep die heil
ge man: ene van die
by vn saete en sechde
koepe wed' om die
ghi vrecht hebt **D**ese
woerde so alle mit wo
der confus en riepe
den man wed' om
En als hi gebiedt
was en gealsolmoert
ghic hi en wech **D**ese
sechde tot hem allen
die heilige man Ic
en wolde niet om
duzent marc golts
ic en hadde desen

man gehoert En siet
 waer om **D**ie man
 en was nauwe een
 weidel vā eenre my-
 len gegien hi en stor-
 ten neder en sterf hi
 stelic En opter seluer
 miht sterf dese heu-
 ge man En dit gem-
 el dat ic nu vtel **I**n
 wterste vā engelant.
 was een goet heyligh
 prediker En op een
 tijt doe hi stont ende
 prediken **E**rech daer
 een sūdersche: goet
 herou vā hoere sun-
 den **W**ant sy stont
 onder t volc op ende
 riep mit tinnē **O**nt
 fermt myns knecht
 gods: en hoert nu
 myn biecht en absol-
 uert my vā mynē
 sūde **D**oe beual hi
 hoer dat sy wachte
 tot dattet sermoen

wt meer **W**at meer
 Een wench daer na:
 stont sy wed' op en riep
 dat hi se ter stont hoer-
 den **D**oe geloefde ou-
 die prediker dat hijs
 thans een crinde solde
 maken **D**oe stont sy
 ten derde mael wed'
 op En riep vuerlike
 en viel in hoer aensicht
 en starf **H**ier om wt
 die prediker ghesloert
 mitte volc En hi bat
 alle die daer were:
 dat sy goede luoden
 dat hi wolde vtoene
 wat vānd' sūdscher
 ziel weer geschnet
Hier en binē lach
 die prediker in een
 selle besloete **H**i en
 sloop niet: hi en at
 of en dranc oer hi
 was altoes in sijnē
 gebede En opte der
 dach nacht opebaerde

vn die sinderfche: diere
fchynende dan die fone
en fchde **J**c bin hier
voer welc ghi bidt
En ic bin vlost van
alre pynē **J**c en heb
anders niet te doen
dan ten hemel wert
te vlien **D**oe nymde
vn vā binen allst ghe
en wond en was **E**n
doe untwoerde vn die
ziel en fchde **D**ies con
tenken dat ghi niet en
wert bedroghen **M**er
kin is in brabant ge
floreue mit doest' oghen
es: en dat is in deser
nacht gefchiet en op
deser vze **E**n geliker
wint dat hi in synen
leuen: altes op die
arme en op dien die
in lyden weren goe
dertiere en kernh
tich was **D**oe heeft

hi oer nu na synre dat
geweeft **W**ant syn ziel
wort voer toegeuue
vā den engeleu gewoert
Daer ic mit eente en
telliker sauen vā die
in was: en daer sien
te veel zielen die hi
bekeert had **W**ert hi
not goeder tier elf beu
ert: en hi bar den he
oetmoedeliken dat hi
se vte vegenueer was
de vlossen **E**n sonder
merren is hi wond
he verhoert: niet alle
en voer die daer hi
voer had geboden
mer ic bin oer mit
veel and zielen vlost
En mit groot glorie
is hi inden hemel ont
fangen **E**n dat seg
gende verfwane die
ziele not synre ogen
Doe fande hi thans

enen boede mit enen
 kreef in trabant En
 want dat die heilige
 man opter seluer nacht
 en wien als die ziel
 had gesecht was gestor
 ven Dier dan leser
 wat glozien dat sy we
 erdich syn die in sulich
 d' mensche getrou syn

D Es nichte lig
 gen die bren

op hoere rug op dat
sy hoer vloegelen w
den donne beschude

I t heb ene melsch
 gesien die sond' gicht
 in sinre bit oetmoedich
 was Heit va karitue
 den armen mil doende
 en sond' muet goethe
 ren den ghenē die in
 lyden weren Dese
 plach syn lijf te rusten
 en was crusch va leue
 Dus danich was hi w

doerden En mo' nimmere
 was hi soe volmaect:
 duter schein dat god
 niet mit al in vn en
 had verghete En om
 sinre heylich' wil wert
 hi van alle melsche ghe
 ceert als een heilige op
 ter eerde Soe dat ic ene
 grote man va vn heer
 den seggen also dic als
 ic desen mensche sie soe
 dinct my dat een en
 gel sy sarmels hebbe
 nu gesien dat hi vord'
 rechtindich ghit: en is
 god so onderker gewor
 den: dat hi gheen nys en
 hoerde en in vn gheen
 doechde en bleef mer hi
 is mit alle sude besmet
 en en onstier gheen onai
 usch' noch gheen and' qua
 et daer En dat soemt der
 wt want hi syn vloeged
 d' godliker en der natuer
 liker doechde: mit sinē

gelode en mit synē ge
bede tramen met en
heeft bescheint. **W**
hebben enē broed gesi
en vand' prediker or
de dier in der waer
heit af moet gekocht
Als wāneer hi inden
wech ghie en sich bedē
Doe wert hi dūke
gesien vā synē gefel
len die vū vā achter
volghden. **D**at hi enē
ellenboech haech vā
d' eerden hūte ende
doer die lucht wort
geuoert

Hl syn die byen
sonder een wet.

Sv syn nochtant vū
Op enē dach moet
een zeeouer vande
schipluden geuange
En wort den grote
alexand' geleuert
En doe vāchtde vū

alexand' waer om hi
die zee niet mit ghe
niet en liet want hi
doch sulc loen solde heb
ben als hi vdiert heb
Doe antwoerde hi
mit enē vrien moete
den konē alexand' **E**n
bront die grāse wort
in ongemac. **I**n en
raener gheste om
een dem schepkens
wil. **W**ant ghie dat
grote schip hebt. **H**ier
di een kenser. **E**n die
antwoert beuel den
kenser. **S**oe val **D**ar
hi den zeeouer. **H**ier
scholt en liete grāse
Ginne onsen tude
was in diuulshant
een heilige nager
Die gheen sloet of
karkere of and' vā
lich' en mochten be
holde. **M**er thūne als
sv vā den heyligen

gheest beroert wert
 Ene bloech sy doer die
 lucht als een pyl wt
 ene boge Want daer
 staet gescreuen: daer
 die gheest des heren is
 daer is vrucht Van de
 se wert gemeylike
 gesedht: dat sy dicke i
 ene camp ghinc: ende
 daer wilde vogelen
 wat rime dat sy we
 ren: Wtsamen riep
 en ghinc int middel
 van he als een hene
 suten en stredde sy

O helijc dat die
bven enen
tonit scheppe: so schep
pen svoer dat volc

Wy lesen va sinte
 augustijn: dat hi dat
 wort gods predite
 al tot in synre doot
 toe En dat dede hi

sonder opholde blide
 lic en stercht mit ghe
 sunden herte en mit
 gesunden traet en mit
 gesade lede sijn lich
 amn mit gansen ghe
 sicht en hoeringe En
 sloop ten leste mit sy
 nen vaderen in vrede
 mer dat was bouen
 maniere en in voer
 leden tijde en in deser
 tijt en hebbe wy des
 gelijcs gesien

De bven holde
een sindinge
strenghe ordel In w
men die niet te torn
tere en syn on dode sy

Sunte wibb clost
 ter te linc is veel
 mensche lewant en
 gheneem In dit clost
 ghinc des onste proests
 nene om gode deno

telic en heilichlic te die
nen en doe dit die proest
vnam: wort hi vnam
En hi ontwer sine noie
doer sine derke dar hi
thuis queme Die mo
niken en woldē dar
niet doen Doe nam
die praest mit sich veel
sorgante en qua mit
mucht mit doest Ende
grees den iongelic en
dede hem den gkeeste
liken habit wt. en de
den mit werlike dede
ren Doe ghic die abt
van dien doest mitte
riet en die ouste van
der fat: totte bisop En
claedde v en d'ganser
dergyen en de praest
nam hi v en sa veel
genaltes hadde gedien
En want die bisop dat
namme en woldelhaere:

en den abt hardelike
antwoerde Doe bruch
den die abt sin kinne
en spiar mit sachten
werde D praest m
der eerde en ran ic te
sten v ghene redter
gehebbe En daer om
wil ic tegē v pleuten
voerden ouste richte
Doe dat een vorteli
ke va onklende: wat
in roem binc rlinge
Op dit wyck onfan
gen die sentoure na
sine vdiensf Deur
die bisop lachende en
bespot den abt In
vsmiede en vdoeste
at dan dat meer
Dpte veertichste m
dich ontuyt d'naere
is dese vaerschebecht
gestorie En als me
in oerlike en lude

sal die proest menē
 lude. En vaechden
 den ghenē die by vn
 weren. watter weer
 Thans quam daer
 sem in gaen: on die
 wert genrager: nat
 ter luden d' dorkē be
 ouden. Die antwo
 ude en sechde. Dat
 die abt vā sūte kabs
 floest gestornē weer
 en dat men on vn
 so eerliken luden
 Thans soer de pro
 est mē sū datter
 effen xl duse gele
 den weer: dat hi
 voer de ouste rich
 ter ghedaget was
 vā de abt voers
 En wert ter stont
 mismoedich seggē
 de totte sūne. Dier
 haestelike war ic

doen sal want ic bin dat
 : it moet hude voerde
 ousten richt romen. En
 sond' merrē haeste hi
 vte lude te gaen. Ende
 ons' der gheemre hande
 die by vn weren gaf
 hi sūne gheest: hulende
 en roepende vneerlike
 En most daer antwoert
 gheue: daer rghelmit
 d' saken op helt: daer
 die aduocate swingen:
 en daer noch beden
 noch ghyffen en mogē
 vlossen. **D**es gelinc
 libbe vn gehoert vā
 den greue vā hene
 genwē. Dese voersoch
 de greue wolde wt
 sūte kabs kert te vāle
 tins: die reguleren
 vdrone: en voer hoer
 werlike canonike in
 sette. **D**oe appellierde
 d' abt van dier kerke

totten ousten richter
En als die xl dage ge
neecte **D**oe bestont sich
die alst te berende mit
sine gebede als voer
den ousten richter te ro
men **E**n die greue be
stont op die selue tijt
siet te werde **D**oe gaf
hi sin fier on want hi
en dorst dat ordel ende
die sententie niet vbeide

Het was een greue:
welc een seer rechtu
dich richter was: als ic
ind' waerht heb vno
men **D**ese had enen
enigen soen: daer hi
al dusd'ingte ordel in
bewees **D**ese greue lich
quellende te bedde twe
of drie merlant **E**n her
gheschiede op ene dach:
dat sin soen een maget
vertiachte **D**oe wert
dat volc doer die star
roepende **E**n ut dien
gerucht wort die uad'
vneert: en vnaechden

wat die saeke des ge
richts weer **D**oe mit
saecte siet die by on
were **A**'ten lesten
want sy die greue v
geden: so sechde sy in
die waerht **D**oe doct
die greue sy acousicht
en wert s'vberende **E**n
dat sy niet merke en
solde warhi men sin
hadde **D**oe evsicht en
hi va sine knecht een
sraep mes: dat lanc
was: recht: hi sy nagel
wolde rote **E**n licht
na vi vren gehoer hi
dat men sine soen waer
sich dede come **D**oe
qua die soen en ghu
voer sine vads' staen
Doe sechde tot in sy
vader **E**n weert niet
dat ic een heer van
desen lande bin: en
ghi giet tot my te
standen en vtracht
een maget daer ic
noch lene **V**er so ve
er va my dat ic v

heb menē erfgenaem:
 dat ic v enen hē van
 minnē lande na my laet
 En dat seggende star
 hi minnē mes sijnē soen
 in sijn hert En licht
 vier dage daer na:
 sach die grene dar hi
 most steruē En doe
 ontloet hi enē abt die
 sijn dingen wal wost
 En als hi sich hadde ge
 biecht en dat luthan
 xpi oyschede: ende mo
 biechte van sijn soens
 doot niet en hadde ge
 roert En woude v
 dabt niet absoluere
 noch dat heilige saan
 ment niet geneē En
 waechde v waer om
 dat hi sijn soens doot
 niet en hadde gebiecht
 Doe antwoerde v
 die grene stoutelike
 en sechde Het sweer
 van my dat ic dien
 reken min erfge
 naem te wesen al
 is hi vā my gewonē:

die teuten recht een macht
 vradhticht heeft: en heft
 sich seluer schuldich des
 doets gemaect: en heft
 sich onweerdich gemaect
 min erfgenaem te wese
 En ic en heb niet als een
 vād sijnē soen mer als
 een ridit een outreder
 des rechts gedoot mer
 du abt die een viarius
 xpi biste ordelstu mi tegē
 die niet want in de tro
 nomio staer gescreuen
 Dat die vādlike hande
 in des soens doot die eerst
 sullen wesen Hier om ap
 pelier ic totte rechter
 stael xpi dier ic sonder
 dyn absolute derre staen
 : en een reker ordel ver
 machte mer alleen bid
 ic dat ghi die ribone op
 wilt doen en laetē mi
 dat heu gods: mit min
 ogen beschouuē En dat
 die abt dede Bloech die
 gebenedide hostie in des
 grenen mont En be

wees openlicker dat
die greue recht en mal
hadde gedaen in synen
soen te dodē want hi
misdede in dier mani
ere als voersicht is

De lyen sijn seer
ōnoesel **I**n
vterste van burgun
dien was een kint
in een doest vā sunte
benedictus orde chini
aū gheytē En was
in gedaen van datter
vter wiegē quam en
was seer ōnoesel en
sympel op geruissen
En als dit kint een
jongelic was worde
gelioer vn dabr van
solas of vā boerten
wegen: dat hi mit hē
wt solde wonderen
En doe die abt in stat
gerome was: ghic hi

tot een oesthal om
sin pecciden daer te
besken En als dēre
jongelic ge gloyer wē
sach: had hi wondē daer
af want hi des gelic
me te voerē en had
gesien En greep dat
gloende wē in sin
hant: en hieldet daer
lange in: en en vloer
de sich mer Ther af
verwonderde hē die
abt en alle die ghe
en die by vn wē en
en eerde die ōnoes
heit: mē jongelic hat
ben sijn dat ander wē
en dicker gepineest
Daer na ghic die
abt mitte sijn en daer
hi te doen had En
doe bleef die jongelic
daer en ghic bīnen
mit huus En daer
vint hi tsmoets wif

die een kint op hoere
 scoet had En sich ver
 wonderende speelde
 hi mitten kinde: dat
 sy had op hoere scoet
 Thans lemdent twif
 want die iongelic al
 sulke dinge niet besocht
 en had En vraechden
 vn of hi sulke kint
 woude hebbe **D**oe seld
 de hi wie gherne **D**us
 leede hem twif hoe
 hi donanisch mit ou
 doen solde: en geloef
 den vn dat hi also een
 kint maken solde
 En na tuert was die
 iongelic wand' onre
 selth' veroeft En ghit
 nach' om voer int huus
 en als hi dat gloyen
 de pter in syn hant
 manden te nemen
 als te voere **V**erban
 de hi hem seer en

nep lude **D**oe wert
 die abt praemich ende
 v wonderde sich daer na
 En merre dat hi van
 vme gequett was
 want hi van bute wt
 gequett **H**ier om lede
 die abt nach' om te voer
 selde iongelic te claest
 wert **H**i vraechde vn
 hoe hi gewere hadde
Die iongelic leet die
 waerheit sompelike
 en besnede den stude
 die vn gesniet was
Te medelen in
 waliaut genel dat
 ic hier vertel **H**et was
 een ionge derv: die
 mit iongelinge op ene
 sonen danste: en qua ^{duch}
 thuis seer vmoer
 En sond' merre als
 sy slaepde ghit: wert
 sy na de duij besete

En als sy riep stont e
gesyn op: en bondense
mit handen: Want sy
bure hoere syn was
Des anderen dages
vroech wert sy tot
hantshynde gedragen
monser vrouwe kerre:
dat huten d' stat een
halue myl te loue wt
an is gelege. Want ou
se lieue vrouwe dake
dier tenken en mirakel
heeft bewesen. En doe
dat die scoelkund' vne
men: hope sy in onser
vrouwe soer daer dat
bezeten wif wert ge
quelt. En ond' dien so
ches: wasser een va
ry laeren: die mar
koene was dandie
ander en oer wasser.
En doe legan dese so
die den diuel te dwi
gen en te besweren.
Dat hi dat bezete luy
an het vacere ende

mit ghinge. En sond' mer
ren als sich die diuel
omtrif den ranel boen
den wantter daer ghe
swollen was. Doe maer
ten daer tegen dat veer
sechde kynt mit synen
diuin een cruus. En
dwant alleynste den
diuel mitten cruus.
Dat hi ten monde op
werts most. Doe dat
men ten lesten mocht
sien als een huerich
worm ind' deernen
mont. En want die
diuel seer agheden
weder om ned' wert
te tomen. Doe riep t
volc. En dat kynt ma
erte wist truen tenke
d' salicht daer tegen.
En mit grot crucht
dwant hi den diuel
dat hi wt ghyt. Ende
als hi wt was gema
in eenre foeme van
enen huerich worm
als geseht is. Greesp

dat kynt den duuel
 waem mit synre hant
 en werpē in een kuul
 ken daer regē waet
 to m was En thans
 verswant hi inden
 ogen des ganke volcs.
 en maecte sy alle bli
 de en vrocht En des
 kints hant wort smut
 wā den wozm in dūb
 wiesch hi dat af mit
 wywaet Hier omist
 een seer heilich dinc.
 van allen sinte onre
 sel te wesen. Mer thert
 hānen beide sympel
 en wys te wesen

O staede dē vrucht
ken niet noch oec
den dode lichamen

I c heb gekent ene
 preester die so qua
 et vā tonge was

Dat hilkem seluen
 liever had on logen.
 dan dat hi sy geselle
 of die mit en moende.
 niet en had berucht
 nicht Dese wert ra
 sende voer synre do
 ot. en qua se vte synre
 Dat hi synre selues to
 ge mit synre tanden
 stoerde Op dat me
 alle mensche gane
 te vstaen dat hi loef
 like gedaen had mit
 synre tongen. en dat
 slange veyn onder
 syn lippē was Ende
 daer om so gaf sy
 keel wt sich ouerli
 ken stanc

O Je byen entree
ken met alle
en hoemich vā wal
rukende. mer oec
vā smickende n-wde

Do wie altoes syn
re zielen oerberlicker
suet: herde i doechde
like en ondoechdelike
exempelen als so wie
altoes vblit va exem
pelen die werke d'
doechte En bedraeft
va die exempel die
werken d' ondoechde
Als die oimids aen
sien des quade werks
als swaerls ogerich
tich en quaelis Een
exempel neemt: die
oersake des quade
werke te samen en
te vlyen En oimids
aensien des goeden
werks als waerls ge
redis en goetlis een
exempel neemt: die
oersake d' goeder
doechdeliker werken
te soeken en te volge

Die vnuullet dese veer
setde figuer vander
onredeliker byen
Die welke niet alleen
hoenich en trekken
van walrukenden
mer oer mede va smu
kende vucke aenden
Van vnuullinge
dese figure hebbe
wi een exempel ge
sien in enen ridder
geheute philippus
va monreal: die wi
saer **h** lief hadden
Dese ridder was wi
ene volmaecte leue
En wy hebbe i vnu
gemert: dat hi al
syn tyt oerberlike
en salichlike ouer
en toe brachte In
stediger denonen of
in bedinge: of van
gode te spreken of
daer va te hoeren

spreken Dese inder
 konde veel heilige mi-
 nen en vrouwe Die
 hi in grycke in lom-
 wardien in burgundien
 in prouence in walsch
 land in vlanderē En
 in brabant hadde
 leren kenne En hoer
 doechde zeden en do-
 echdelike woerde
 plach hi mit vuerig
 begherte te vtellen
 En daer mede plach
 hi die mensche te be-
 keren En die ghene
 die in hoerden spre-
 ken of die mit in
 spraken plach hi saer
 vriendelike te bodē:
 dat sy in iet goets
 woldē seggen: dat
 sy gesien of gehoert
 hadde: vā enighen

goeden mensche die
 in der mit werē En
 dat swerte in yn sae
 grote denone en vrou-
 de en begherte: dat
 hi alleen hier van
 schein te leuē Ende
 hoerde hi anders yet
 seggen: dat hier op niet
 en diende So keerde
 hi sich om mit groten
 rouwe: recht of men
 in swerlike op syn
 hoeft hadde geslagen
 En god en heeft in
 niet gelogen en is oer
 in deser werlt geloent
 Want nauwe en liete
 in syn olders con-
 stit hene romē En nochtat
 sichten hi acht abone
 vā sūte bernarts orde
 wtgenome die vga-
 veringen vā beghine:
 die hi meer dan vā
 hier en daer heeft

ingadert om xpo te
dienen. Siet hoe ge
noechlic datter is wal
licht te hebben inden
mede maltrikende des
goeden gerichts

Onder den bren
is wonderlike
reynich. **I**c heb ker
ken vā rieme gesien
enen seer wonsē deken
die wt engelandt gebo
ren was. Van desen is
ons gesicht vā den ge
nen die vā wal kende.
Dat hi syn canonken
manliken plach te roz
rigiere wāneer sy mis
deden. Het gemel binē
synē tīde dat die eer
weerdige man die god
geneem was. h'aelbert
biscop vā hinc: des her
togen broed vā brabant
Van kēser henric al
leynlich wort vdiene
vt rye: en wert vā
synē ridderē bis stat

vā rieme voer die
rechtidich loesliken
doet geschege. **L**et
mans wtuaert en be
gruūge: was die eer
samige ynclaeit vā
romē geslecht gebo
en was die archi
ken te riemen en wt
m ene biscop gerozen.
En doe mē dat licht
begroef was hi onder
die ander edelmēten
sonder brulochte deet.
Et als dat heylige licht
vā begrane was mit
roer vā den doem te
riemen alst betsmel
was. Riep dese voer
sedde deken sin rone
niken en oer desen
geroze biscop voers
mit capitel hinc. En
als sy alle stader were
staen sitten. Sedde die
deke totten gerozen
biscop. **E**hi en hebt
noch niet en geroze

1189 volgens
P. Merleus
1192. Harz

b archidraeken of v
 ronomis pronē als ic
 menide **D**oe sechde
 die gerore bisrop: noch
 niet **D**oe sechde die
 deken **S**taet dan op
 en vdoet d'kerke
 en berent nwe rug
 ge totter discipline
 voer den broedere
Want ghi mitē ra
 nke: sond' coertleet
 int coer sut gerome
 tegen die regel **E**n
 sond' vtrek stont
 die gerore bisrop op
 en dede syn dede
 wt: en ghit ligge
 voerde deke: ende
 ontfinc een grote
 discipline vand hant
 des dekens **E**n als
 als hi die ontfingre
 haede: dede hi wed'

syn dede an **D**oe richt
 ten hi sich op en sprac
 totten deke: seer my
 like voer hem allen
 en sechde **I**c dans gode
 en d'pro patronē der
 kerken van riemen
 synre lieuer moeder
Dar ic v in aldusdani
 gen regiment hier
 laet **H**ier om sal ic
 dese stede te lieuer heb
 ben en sal altoes een
 weerdige memorie
 hebbe om dese stat te
 eren **E**n dat seggende
 gaf hi syn archidraeke
 ny en syn pronē ouer
En in vn is vnuilt dat
 men gemeynlike secht
Hoe datter hoeft hoger
 staet hoe die hals moe
 wer is **W**ant het be
 teent mal dat die hoe

ge edelheit wende moer
we oimide sachtich
d'oetmoedich. **H**ort
noch eens wat dese
voerschede deken. de
de mit sinre sust' sijn
welc dat misdede
Doer myne en rene
renne sins oems.
is desen clert. een ca
nonics prouen ta
trecht ind' stat ghe
genē. En na wat
mits is dese voersoh
de clert monastich
genallen. En daer
om wert vn sin
prouē een iaerlat
ontogen. En het ge
boerde dat sin oem
de deke tatrecht
quam om sy saken
te schicken die hi te
doen had. En hi wt
eersamlic alst oer
wal betecende nā

den canonike daer
ontfangen. En doe
wert vn stelt wat
sin nene misdoen
had. En die peen die
vn daer voer. tarue
was. als dat hi een
iaer lanc sin prouē
most derven. En dat
tet capitel berot na
er vn dat te vghene
also veer als hi voer
vn wolde bidden. Doe
schede die deke nā
om mer. En is hi mit
myne sust' sijn. En
alst dat capitel vsta
ment was. Schede
die deken. Ic heb
vnome dat myn ne
ne sich ontgaen hoef
En dat hi d' nā ge
woente vā inwer
kerken van syre
prouē een iaer lā
beroest is. **H**er om

soe bid ic v dat ghi sy
 misdaet in misre hant
 wilt seken En sonder
 merren gramē sijn alle
 vader ou mit vrolike
 mensichte Want dese
 gesel was een vande
 als men gememliken
 secht die me sijn dage
 mal en dede Doe sech
 de voert die deken
 Ic danc v myn lieue
 here. dat ghi myn
 neue misdaet hebt
 gefet in mynē wil
 Ic loue en pryse v
 gewoent want ghi
 die onreusde een wer
 lanc quelt in de vlesch
 Tot desen iacē doe ic
 noch een and iacē
 dat myn neue sijn
 prouen moet derue
 want hi misdaen heft
 En ist sake dat hi

sich hier en binen betert
 soe dat hi weerdich sy
 sijn prouē med' te ont
 fangen. daer laet ic
 v mede begaen. Hier
 ist sake dat hi sich mer
 en betert soe wil ic dat
 hi sijn prouē quyt sy
 inder ewich En als
 dat die canonike haer
 den. worde sy seer ge
 sticht in sijnē worde.
 en der groot redtuer
 digher doechē des
 kebekens kindichde
 sy al wilschlant doer

Als die bren
vsament sijn
singhe sy suetliken

Mv vtelde een her
 lich abt. dat een arm
 man was. die buten
 and' stat woenden
 Dese hadde veel bre
 storken En als dese

arme man dicke sy
byen vifentherden.
Ex merctē hi ten
eersten: dat sy dicke
des dages bludeliken
tsamen songen. Ende
want hi na hoeren
sanc bet ond' tasten:
soe merctē hi dat
sy des dages sehoert
songen: en dat sy ge
en spise in en voer
den. En daer na ghe
boerdent dat hi te
midder nacht op was
gestaen: en sach bouē
die byen: seer daer
was oft dach weer:
en dat die byen sie
teliken songen: tege
gewoente vā allen
byen. **D**oe v̄wond'
de sich die man: en
want hi namaels

dat dicke soe v̄ant:
ghit hi mit synē pre
ester totten bisshop vā
dier stat: en v̄telde
v̄n wat die byen dede.
En sond' merre ghit
die bisshop seluer ende
v̄sodit dat hi ghehoert
had en v̄ndet alsoe.
Doe vergaderde die
bisshop die beste v̄ant'
stat mitten gemeinte
v̄olt. En ghit daer
mede totte byestor
om te v̄soeke wat
ond' den byen weer.
En als een raer op
gedien was v̄ant
hi daer in een v̄aet
ken v̄n wute was
gemaect: gelic offer
chpebene weer. En
mit v̄aetken v̄ant
hi thicham xpi. En

dat

om trint dat lidam
 xpi: were saere vā
 byen die dar vwaer
 den **D**oe worden sy
 al lude roepede mit
 name: en droegen dat
 lidam xpi ind kerke
 En want daer i dier
 stat daert vonden wt:
 grote myrakel ghe
 schiede: soe tmerde
 sy daer een kerke
 En als dese we meer
 onerde nam sprant
 in veren lande **D**oe
 hebbe we diefs ghe
 leden: dar sy ind na
 elster kerken een ri
 bozie hadde gestock
 En dar sy ind vluachte
 dar **h** lidam xpi
 daer hadde geworpe
 en al dus quamit wt
Het gemel in per

pyker dien in conre
 grof stat tusche rone
 rit en atrecht gelege
 in sūte amatus des
 bissops kerke **D**ar
 een preeft opte paelch
 dact: dar volc berichte
 mitte heilige sacramet
 En want opt eerde
 dar lidam xpi **E**nde
 als hi dar mit geboch
 den knyen op wolde
 boeren: ploecht van
 sich selue op en ghir
 ant doekte: daer me
 die preeft nas ablunc
 syn vinger an plecht
 te droegen **D**oe wert
 die preeft roepende:
 en die canonike queme
 toegelopen: en seghen
 mit doerke dat leue
 de lidam in gedaen
 te vā ene scoene kin

de Thans werltet
volc rſamen geroepē:
en ſegen alle gaeder:
dat die canonike ſae-
gen in dier numere
als voerſecht is. En doe
ic dit hoerde ſeggen:
quam ic inder voer-
ſechter ſtar: en ghinc
totten deke die my dit
wal kende. Doe bar
ic en dat hi my dat
mirakel liet ſien. Hi
geboet dat me die kiſt
op dede daert lichum
xpi in was. **T**volc liep
toe: en thans als men
die wborie oploer: riep
een regelic va hoer.
Diet ic ſie en beſou-
we den gefontmaker.
Ic ſtont en was vneert
want ic niet en ſach:
anders dan gedaente
van wute broede. En
ic en kende my niet in

eniger dootſiden te
weſen die my daer in
hinderlike moeth roe-
ſen. En niet lange en
was ic in my ſeluen
betromert. **D**iet men
ſach een aenſicht dat
also moet was als xpi
had doe hi op een rric
wandeerde. En had op
ſich een doerne troen:
en nye dropel bloede
liepē en aenſicht en
bende syden vanden
Thans viel ic op myn
knyen en bedent aen
mit tnenē. En ic wed
op ſtont. **D**oe en ſach
ic noch die troen mit
hoeft noch bloet: mer
ic ſach eens menſche
aenſicht: bouen alle
figuere syden. En was
gekeert ter rechter
syden wert aen: ſe
dat ic nauwe dar

rechter oge en mocht
 sien **S**yn nase was
 lanc en recht **S**yn wyn
 brauen ghemect als
 een boge **S**yn ogen
 weren simpel en ned'
 geslagken **S**yn haer
 renten op syn scoldere
Syn haert was onghet
 scoere en was onder
 syn kinne genruut en
 renten het totte linc
 ken vand' keele **S**yn
 voerhoest was breet:
 en syn nangen were
 mager **S**yn hals was
 lanc mit ene ghemuth
 den hooft **D**it was
 die geduente en scoonht
 vand' goedertiere aen
 sichte **E**n binen eenre
 vren sachment in men
 ger maniere **D**ie som
 mige segen dat licham
 xpi als aentruus hyn
 gende **D**ie somige als

ten ordel comende **E**n
 dat meeste deel vand'
 menschen segent i kints
 gewis **H**oe heylich
 en hoe videntlic datter
 is dathis mis te hoere
 of ten missen als men
 dat vermach: wilic mit
 een openbaer exempel
 bewisen **H**et een proest
 wt deenmarcken geboe
 ren andres gheerten
Dese toech mit synen
 nabueren int heylige
 lant pelgrimaedse te
 doen **E**n als sy on zee
 were comen **Q**ueme
 sy opte paetschment bi
 nen ihrlm **E**n smoz
 gens vroe wolde sy
 va daer tredken **D**oe
 sethde tot hem die proest
Dis huede heylich paetsch
 dach en hier is die stat
 daer god vand' toot ver
 rees: haert eerst mis en
 ont fant dat heylige saan

ment: en dan soe laet
ons trecken **D**oe togen
sy al van dan en die
preester bleef alleen
in d' stat **E**n als hi mis
gelesen had en was ge
ghete: bestont hi syn ge
sellen te volghen **D**oe
achtbaelde in een man
welc te peerde was **E**n
vraechde vn en sechde
Wat ist preester dat
ghi haest alleen so zeer
Doe vtelden hi vn wat
geschiedt was **O**m deser
saken sechde hi: bin ic
vā myne gesellen ver
laten **D**oe sechde tot
vn die ridder **D**it acht
ter my op myn peert
En als hi opt peert
was gaen sitten: wert
hi ontslaep **E**n ontrent
vesperyt als hi wed'
om wacker wert
En omē en om sacht

maer dat hi weer **D**oe
sechde tot vn syn leids
man **K**endi dese stat
iet daer wi nu sijn **H**i
intwoerde: seer ver
ueert en sechde **M**y
dintt hē dat die kerke
die ther voer ons stat
myn kert is: en dat
haeste huus: my huus
is daer ic in woende
Doe sechde syn lertē
man **V** dintt te recht
Glorificiert xpin **W**at
ghi syn sammeten
hebt gheert: en om
hoere wil niet en hebt
ontsien alleen te we
sen in vreemde lande
En dit seggende ver
swant hi **E**n doe vied
den die preester **H**ie
zaeten: wat god vn
bewesen had **E**n dattet
maer was beweest hi
mit sijnre gesellen

thuis comen **O** mtrū
 den laere ons heren
 al it en xii wert tū
 us ou zee te trekken
 alle die werlt doer ge
 predict En op dier tijt
 was een man inden
 lande van brabant
 van grōt heyligh vdel
 alle grote begheert
 had tottē heyligē lande
 te trekken om die voer
 stappē xpī te vsocke
Doe wort hi meen
 vsoeken vā dē engel
 begrepe En sette in
 dat heyligē land En
 leide in hīnē eenre
 nachit alle die heyligē
 steden omē En des
 morgens doe hi ont
 spranc: bekende hi alle
 die wege en gedien
 ten v steden recht of
 hi daer lichmilike ge

weest had **H**ier na moer
 hem vā sōmige denoe
 ren mānen gebedē dat
 hi hoer leuvs man wol
 de wesen i dat heyligē
 land: die welke dat
 rums an genome had
 den En daer toech hi
 mede en kende die
 wege het dan iemant
 die daer geweest had
En doe hi wed' thuis
 quam wort hi daer o
 geeert En daer om
 toech hi wt dien lande
 in een vzeemt land:
 en diende gode daer
 en sterf daer salichlic
In walschland is
 een stat geleghen
 suestionē gheite **D**e
 se voersche stat was
 lange tijt in dē kon **D**oe
 dat die clerike den
 gotliken dienst dede

sonder sanc Hier om
so gheboertent datter
van res prior dier
vanden regulieren
Drie reguliers mit
sich nam: die seer de
uoet weren welc al
telkens in doot sijn En
ghit mit desen drien
voerschede bute der
stat: in ene berch: dier
voermachs een here
mit gewoent had: om
onser vrouwe hoedijnt
dier te holde En als
sy vesper hadde geson
gen en auent was
geworde: acte sy soe
berch waet en broet
Daer na songe sy son
pleet En na lange
en deuote gebede ghi
gen sy opter bleeter
erde liffen slaepen
want die stat woest
was en daer anders

gheen gheemac en
was En met langhe
en rusten sy In en
stonde op en begonde
mette te singen mit
grot' smilt En als die
prior die negende let
gheemt had voer te
deum laudamus wort
wonderlike sanc vande
engle gheuert Ende
songe dat responsorij
felix namq; mit lueder
stemmen En doer respon
sorij wt was: songe
alleen vier engelen
wt dier ontelliker
staere: dat veers en
gloria patri En die
grote staer antwoer
de als dat behoerde
En doe dat responsorij
na sinre behoerte ge
songe was Hier die
vier engle voerschede
dat responsorij na

mamer d' uuele woe
 om op wā my aen En
 alle die engelen songe
 dat vūdgende voert
 wt En als dat respon
 sozin gesongē was
 swegen die engelen
 En doe hief die prier
 op: te du landammis
 En sanc die mette mit
 synē broedere voert
 wt En doe die mette
 wt was Hoe veel my
 like v'suchtlike manē
 die vier heylige māne
 van binē wt hoere
 herte gaene: wt ge
 hoednis des seeren
 langes d' engelen weer
 smogelur te v'trecken
In een nōnen doef
 ter van sūte ber-huuts
 orde butē bruesel in
 brabant was een
 ruppellaen: die seer
 vuerich en denoet
 was En was gelwoert

en leet grote pyn in
 lant voer smire doot
 En nochtant en ruste
 hi niet die lude te pre
 dikē en totter salich
 te siere En hier na
 sterf hi hoeselic daer
 me mant hi en was voer
 die midd' nacht En dar
 ter een wonderlike sue
 te sanc d' engelen vā bi
 der kerke vte doester
 wert gelwoert Hier vā
 wort die wacker vūcert
 En hē vūwonderde dattet
 sonient vroeger op was
 gestaen: dinc plach En
 hi dacht wat hoednit
 dattet weer: om welc
 dat die nōnen so vroe
 liken songe Want hien
 sonde anders niet gelo
 ven: her en weer binen
 traer d' nōnen En als
 die engelen swegē sloech
 die verdor en die wert
 die mette dor gelunt

En doe berande scrift
die nuicker datter en
gelen fant was en niet
v' nonen **I**mergens
wert die capellen do
or gewonde **E**n doe
was he alle openbaer
dat inde wijant des
heylige mms: dat en
gelsche heer so hadde
gelonge **H**et gemel
in walschland in eenre
werliker ranonken
kerke: dat grote fest
was vā enē heylige:
die mon vierde **D**at
die sanghers ind' son
plete distantherden
tusche pater nost' en
redo: dat responsorū
In pax mid **A**psū
En als dat respons
rū mit al gecynt
was: en sū redo silli

ke laesen **E**nā daer
een stem vā de hemel
: en sechde daer sūt al
le gaed' an hoerden
Niemant en is vā v
vhoert: dan die mit
eenre heescher stemē
sant **D**oe worden sū
alle vneert: en mer
ten dat' een indē haer
stont: die mit eenre
leliker en twidracht
tiger stemen had ge
sungen **E**n niemant
en twynelde hi en
was daer die stem
af gesecht had **H**oe
sueter datter is in godes
dienst te slaepē wil ic
mit enē exempel le
wisen **H**et was en
monit also ic gelese
heb: die dicke in die
metten te slaepē placht

En het ghoerden op
 eenre nacht. dat hi in
 die mette doe men die
 lundes sanc sleep En
 hi sach i smē slaep enē
 lelike dūmel. die mit
 eenre pāne die vol
 heets peets was mit
 roer om ghir. en vise
 herde alle die monke.
 En den ghene die dāer
 sleepē. boet hi enen
 yseren lepel vol sie
 dens peets En als die
 dūmel tot vn was ge
 come. en voer smen
 mont dāer hi sleepē
 den lepel sette Daer
 hi wesselt sin hoeft
 na hem. en stiet een
 wānde in sin hoeft
 tegen dat loensel vā
 den gestoelt dāer hi
 op sleep Hier wt

merctē hi hoe seer dat
 ter god mislyget in
 smē dienst te slaepen.
 en den dūmel seer ge
 neem is bouē maten

Die eermeeerdige
 abouffe vā arge soles
 Sach op eenre nacht.
 dat die dūmel mē mette
 alle hoer nōnen hadde
 doen slaepē. soe dāter
 gheen en waete Ende
 sach voert. dat die dū
 mel heer mit ont allen
 spotte **H**y bidt onsen
 hē en toende hoer alle
 sienlike en sete ont alle
 f voer ont vsumenste
 penitentie op dat sy
 hem voert aen hoeden
 voer bedruetnis des
 vianus

Die byen hebben
 een wonderlike bequē en
 suete stemme **I**c heb oen
 nōne gesien in dē lande

van zalint Als dese
yet hoerden weder
ewiger vrolicht ende
hemelscher blyscap
Doe wert sy i hoere
gheest ghegrepe En
als sy een vze lanc een
wensch hadde gerust:
soe wert hoer aensicht
daer en mit besloete
ogen **E**nf sy wt sich
mit wonderliker stem
men soe suete sanc. dat
men gheue sanc op de
ser werlt dien sanc en
nocht gelike **D**ese
sanc die sy maecte: en
was met genotiert
Mer nische hoer hoest
en hoer stroet: wert
die omvresprekelike
suete sanc gheuert

Die bren holden
doer onder hem
hemmelike niet
Het was een goet

man mer hi was son
pelals ic gheuert licht
mit vterste va walsch
lanc **E**nt dese ma vlicht
die duuel i ongelsthe
gediente te openbae
ren **E**nt die duuel sprac
tot hem en seide **E**nt
licht menigert hande wil
le en en weet niet wat
ghu doen wilt **H**ier o
bin ic gesemt totti di
ic di mit mine ract
regerē sal: en dat ghu
alle ract bute minen
niet laet waere **E**nde
in wat vze dat ghu
my melt so suldi mine
ract en minne ghe
noechliker openbaere
ste derue **E**nt sone mer
ren als sich die onghel
nallige: miter doot hie
verbonde: wert hi ge
uisenheit **H**u wert
va bute vlicht ende
vdaert en ruste mit

soe groete vrede i hē
 seluē: dat vn seluē docht
 : dat hi niet een mēsche
 ond' den mensche: mer
 dat hi weer een engel
 onder de engelen Ende
 doe vn die duuel tot
 deser vriendeliker ho
 uerdien: had gebracht
 Bestont hi vn sachte di
 gen te vreden En bracht
 ten lesten den ongeual
 ligen mensche dier te
 dat volna i een seer
 groue sūde was ge
 uallen en oer i anrt
 was sijn lyfs mer
 die godlike barmhertich.
 quam vn te hulpe
 en vlosse in deser
 maniere In sijn buer
 strap was een vstan
 del preester en had
 veel besocht Tegen
 dese preest' plach hi

te bichte: eer hi in des
 duuels stric gewallen
 was Et als dese preest'
 sach: desen mensche al
 toes alleen gaen: en
 dat hi sich veer muete
 van alle goede mēsche:
 sprac hi vn toe i deser
 maniere Myn alre
 lieffte vrient: mi ver
 wondert wie die lange
 tijt heeft geregeert mit
 sijnē raet Want ghi
 hebt v zede v wandelt
 en ic en sie di niet bicht
 ten noch spreken mit
 gheestelike mānen
 noch en sie di niet te
 preken gaen Hier wal
 toe dat ghi v seluen
 niet en bedriecht en
 die duuel i sijn stric
 niet en begripe Want
 ic ken sdi sympel en
 daer om mach v die
 duuel lichtelc bedrie

gen: soe dat ghi menich
en hadt die v te hulpe
queem Tot desen wer-
den creedy die moische
een roet aensicht: en
monde dat vn van
gode alle dinc geope-
laert weer Doe wort
hi va bine bornert
en wert saeynde:
en alle dat in synre
consciennen was liet
hi den preest' weete
En sonder merren
is hi va des dunels
berozinge en bedriech-
nisse doer des preesters
raet vlost

De bren voer
kenne die oede

Het was een edel
longelif die seer doer
van syn was dese
wert comit na synen
vad' Het geboerden
na maels dat mid comit

licker stat: jaer maert
was En die comit ghit
mit syn getel stap om
die ceplude te sien
en dat goet welter
verl was En hi sach
siten ene olde grome
man mid' marten hi
vraedde vn wat hi
verblad hi antwoet
den de comit Ic heb
winst' verl Doe ver-
bliden sich die comit
en wert lachende: en
sechde Het beteemt
my wal want ic noch
iont bin en een comit
rijt te benaere heb-
winst' te hebbe Ende
daer om sprac die comit
olde wise man Hoe
veel winst' wil ic
my gheue wer t
merr Doe sechde die
olde man Voer dat
loen dat ghi wilt ge-
uen Wil ic en

die seggen: en ist sake
 dat ghi dat wal ontholt:
 ghi sult v seluē en al
 v volc wal regieren

Du en salste niet dwa-
 selike spreke En ghi
 en sult nimmermeer
 verdoen: ghi en denct
 eerst te voere watter
 nvolgen mach **W**il di
 meer leere gheeft meer
 leens **D**oe worden sy
 alle lachende **M**er die
 coninc merkte sijn ple-
 liker die nacht ende
 inholt des woorts **E**n
 geboet dat men den
 wisen man sijn gelt
 gawe **M**er dat wort
 dat hi vande wisen
 olden man ontfange
 hadde **D**ede hi bouen
 sijn doere vā sijnen
 pallaes en in sijn eet-
 tafelen: en in sijn gū-
 den nappen en in

alle sijn dwelē sijnue
Hier wt wert nama-
 els die coninc groet in
 winst: en in doechden
En hi sette op in sijnē
 moet dat hi dat oermee-
 dige volc: vande med-
 tiger lude hande: vol-
 de vlossen **W**elt van
 den edelinge sijn slanes
 seer bedruet en benau-
 wet was **E**n dacht dat
 hi sijn rinc in verhuere
 dich wolde regieren
En doe hi dit besont
 te doen worden die e-
 delinge tegen hē wē-
 stānch **M**er want sy
 int openbaer om gō-
 ste des volcs tegē dē
 coninc niet en dorsten
 doen **D**ax gawe sy des
 conincs luertscheere
 veel gelt **D**at hi dē
 coninc die keel af-
 snyden solde: wāneer

dat hi en in synre ca-
meren solde scheere
En doe hi den coninc
synē luert genet had
de: en hi en solde be-
staen te scheere. **Doe**
las die baertscheere
datter stont ind' dwee-
len gescreue die wels
hi om den hals had
seggende. En spieert
met d'waeslike: noch
en doet nūme meer-
vet ghi en dent eerst
watter nauolge mach
En in deser lessen moet
hi om syns quiers op-
sets wil vneert: en
wert bleet: en toech
na sich syn beuende
hant. En als dat die
coninc merite: stont
hi op want hi wal
merite: datter sond'
saer niet en weer-
der want die luert
scheere: die waerht

doe hem daer om ghe-
vraecht wort: sympe-
like niet en leet. **Doe**
lerdenen die coninc
op die bant en dede
in die waerht mit to-
mentē hiden. En als
wert die coninc vande
doot verlost: en leer-
den dat die wuntheit
alleen beter is dā alle
rycheiden. En dat al-
le die dīgen die me-
mach beitheere: der
wuntheit niet en sinte
gelike. **D**ie groe-
lodewijch van den lande
van loen dat an brabant
is gelegen had enen
meest' bi hem die veel
ond'onden had. Ende
als dese greue op ene
dach beuene ene dāns
hene ghit. Was daer
an den dāns een deern
die scoen vā aensicht
was: en mit eenre

wonderliker sueter
 stemmen ande dambvaer
 lanc. **D**oe sach die de
 greue dese veern een
 goede wyl aen en ghic
 doe voerbi mit sijn
 gesyn. **E**n als die mey
 ster sach dat hem die
 greue vmonde vanden
 veerne: sechde hi tot
 an. **D** greue ghi ver
 wondert v vanden stemme
 en scoente v voersan
 gester. **D**er thins suldi
 meer van hoer doot
 verwonderen. **H**ien
 had namme sijn woer
 de wt. **I**nt dozp wort
 groet gerucht gehoert.
Die greue senden
 derwert een boede en
 bekende dat die voer
 langerster huesselike
 neder doot slozeten.
En als ic gheloue so
 inam dat die arzat

wt hoere stemmen als
 dat sy huesselike most
 sternen. **D**ie edel
 hertochgijne va bra
 bant herbrondt: beken
 den eer sy den edelen
 hertoch: henryt va
 brabant nam: doer
 den meyst boers
 vaders des hertochs
 van burgonden. **D**it
 tet eerste kint dat sy
 crygen solde: namme
 so langhen en solde le
 nen datter sijn doop
 solde ontfangen. **D**at
 ander kint solde namme
 wesen en vande an
 deren sake sy sich vblly
 den. **E**n dat dit gesthet
 hebben wy gesien. **E**n
 dit mocht die meyster
 weete inder woerden
 licht vander moeder:
 daer die kynder in ont
 fangen werde.

O Leven voetsen
gen regen en
wint den holdē sy sith
ond' den daeke **H**et
was in ongenien een
seer mechtich hertoech
Dese dedde syn kinde
ren syn lant **E**n ghyt
mē prediker orde **E**n
hi redelike gheleert
en wert een glorioes
prediker **E**n doe alle
dat cōuent ruunden
om vresen wil d' tarte
ren. soe begheerden
dese broeder hertoech
dat men hē daer wolde
laete bliuen. des hē
georloft wort **E**n is
daer vande tarteren
voerden hogen altier
gemartelziert als
doot geslagē **E**n doe
die tarterē en wech
werē queme die broe
ders wed' en wonden
den voerschoe broed'

hertoech voerde altier
doot geslagen mit veel
wonde en syn her ne
synē hoesde **D**oe was
daer een broed' die dit
tamerlic tegē gode be
claechde **W**aer om hi
alsulken man soe nom
lit liet doede **D**e quāt
een stem **E**n most xps
met loven en al soe in
syn glorie gaen **E**nde
die passien des teygen
woerdige mis en syn
met weerdich te tete
nen teyē die toeromē
de glorie die in ons
ghycopenbaert sal wōde
Als die toeromē
dacht sacht is soe
vliegen die vren al
wt **H**et was een
menster vā enen heyl
ligen leuen mit lufde
van luyck **D**ese men
ster bestont een loer
vader heyliger sijnst

te maken En nunt
 yn die dierghe diuinde
 smaer ynolghige him
 derlic daer in was Soe
 wert hi ten leste door
 den wille gods in een
 enige stede genuert
 En daer openwaerde in
 sume pinwels ende
 leuerde in des hi be
 hoefde En doe volbract
 hi dat wert

Hls die bren vlie
 gen ouer wal
 tukende veldē Soe
 hangt sy naē bloemē
 en sy hangt an suete
 rueden en bloemen:
 en suke den douwe
 daer wt en smaecten
 die grote sucht

Die vnuille dese
 natuerlike creatuer
 like figuer Dan die
 soer die vstadenisse
 des heilige gheest
 Die volcomē menige

des heilige gheests:
 door die crude ende
 bloemē d'heilige
 sacramēte: wt suet
 ket. die doen als dat
 kristal des sucke bract
 v. in welc die pheet
 secht So were alle
 leerkind gods **I**c
 hebb gesien enē wijclit
 in walsch linc. en was
 een regulier Dese was
 seer plomp in syn. en
 nochtant studierden
 hi seer en deuotelic die
 heilige scrift En als
 hi my sechde so had hi
 een gewoente Dat hi
 alle auent als hi alē
 dach hadde ghestudiert:
 soe plach hi sich te bedē:
 en oudacht. en wat hi
 hadde gelese: en daer
 mede ghie hi slaepen
 En als men dā die mette
 schelle luode. so stont hi
 op En dan soet in in
 den syn daer hi stont

laers op hadde gedacht
vande' scrift. En daer
mede ghit hi te mette
En stont dan i die
mette mit besloeten
ogē. En dan open
~~den in~~ En dā open
baerde vū angeda
ente vū enē breeden
hogen langhe scoenē
pallies: en dar was
die ganse heylighe
scriftuer. En vstont
die scriftuer soe vol
somelic in dier vzen
Dar vū docht dar ghe
en questhe soe swaer
en was: hi en wolde
ser wal ontbinden
Ja alle die vborzen
heit d' scriftuere' moe
te hi so beschedelike
als sijn vijf vingere
vū sijnre hant. En
sloech hi sijn ogē een

ogenblit op: soe vloec
dar visioen vū vū soe
dachi dar mitte per
tikel ofte deel vande'
voerschede visioen
met d' d' d' d' d' d' d'
leen dar vū docht dar
hi wat gesien had
En als hi sijn ogen
weder om sloet so
quam dat visioen
geringe wed' om
En dar was word
bouenal: want al
sanc hi mitte' andere
hi wert nochtant
mer hier in ghehyn
En beide syngē vū
contemphere vol
brachte hi volcome
like. **I**n camp
men dar walschlar
toehoert in een do
ester van sinte ber
narts orde n' gē

soles ghehente hebbe
 wi een abdis gesien
 Die sond' engher ma
 marie: mer alleen
 die boeken d' sentencie:
 die libri sententiaru
 inde latin sijn ge
 heinte volcomelike
 vstont mer sy vstont
 oer perfectelike die
 boeken vand' gort.
des gloriose docto
ers sinte augustini
 en mit clare bedu
 dingen erponeerde
 sy die alre swaerste
 vragē vand' voer
 sedden boeke Ende
 darhad sy mit hoere
 gebede vā gode me
 nich iaer voer hoere
 doot vercrege. Des
 selue abdisse sach op
 een tijt: dat die en
 gel gods stont arlijt

d' greef inen blancha
 ghehente mit ene bla
 ken sweerde: en wol
 de se onthoefde Ende
 dese greef inne was
 een fundatrix van
 hoere doest. Doelint
 die abdisse voer hoer
 mit hime. Doe seckde
 tot hoer die hē. Tis
 gesloete dat sy moer
 sterue: of ghi voer
 hoer. Doe seckde sy
 totte here. Tis een
 selige doot doer die
 welke die greef inen
 die ewige vdomenisse:
 mede mach ontgaen:
 en ic begeer onthou
 den te wesen en mit
 xpo te regnerē: en
 daer om beghheer ic
 te sterue. En als sy
 hoer noert wt had:
 sterf sy en ghinc tot
 beter dinge. En wat

merken wi in deser
dier dan dat grote
exempel d' karitate
xpi

De bren werde
binen ene lande

besloete **A**l hi wer-
pen gemel binen on-
sertijt **D**at willem
cornelis soen: den on-
geneyde tot ons here
: dier ons kerste ge-
loef hi te vstaen wert
Loue maect seer mit
synre ongeloue wolde
staere **D**ese was een
ypocryt en was ge-
wynst **D**ese gaf dier
om syn proue over
als dat hi quanthuis:
in rechte armoede wol-
de leuen **E**n nochtan
was hi tot alre on-
uscht gegene **W**ant
hi sechde dat alle su-
de oumids durmade

verteert wort gheht
die roest vande vuer
voer de oge gods **W**ort
sechde hi: dat een arm
gemom wint bet meer
dan enich kinusich me-
sche die mit goets tot
synre noet behelt
En dat dier o' gheste-
like mensche vdoemt
mere **E**n dat hi sech-
de dat een arm mede-
gheen sinde en dede
mit onuscht: was
grote blasphemie
want dier staet ge-
streue **D**u en fuste
sulste niet bermher-
nich wesen: ene ar-
men mensche te rich-
ten **V**an desen hadde
wi ind' waerht ver-
nome **A**ls doe hi ge-
stoue was en i onse
vrouwe kert mit
ere bermme was:
dat syn liden quere

voer want nu vier
 jaer quam syn stalc
 ke ongelone wt daer
 den eerwerdighen
 vad' herclaeſ bisop
 van cameric: die
 dat mit' heyliger
 scrift bewees En
 syn vudic is als een
 onosberlic geslecht
 wten graue gewor
 pen en verberut
 als ymas na nabu
 godomyſer hadde ge
 prophetiert

D Te hren en
gaen on hoer
palen met Weser
 vlydich encht' des ge
 eſtes te holde in die
 banden des vreden
 secht smite panwels

In dieſe tyt doe
 sūte augustyn maer
 ten dat hoer vander
 heyliger d'vuldich
 Deneser in god dus

denigen minckel **D**ie
 star vā yponē daer sū
 te augustyn bisop was
 is een scoen star en is
 opter zee gelegē **E**nde
sūte augustyn ghit eens
 optē oever vānd' zee
 wandere als hi dicke
 dede nuinceer hi moede
 ghestudiert was **E**nde
 als hi voer alleen ghit
 want hi een seer scoen
 kint opt oever sūten:
 en hadde een donn ku
 ulken inde eerde ghe
 maert **E**n sat en goet
 daer in mit ene sulue
 ren lepel waet wter
 zee **E**n spoelde so ghit
 die kinder mē' sūten
 plente te doen als augu
 styn sach: bleef hi staen **h**
 en groete dat kint en
 vzaechde in watter de
 te **D**oe sechde thint tot
 in **D**it ganse meer wil
 ic in die kuulken ghe
 ten of is v' mach **D**oe

weert die heylige man
lickende en sechde **D**
goede kint hoe selstu
dat volbrengē. En meer
is meer en die lepel
daerstu mede schep
ste is dem en kumlkē
des gelijc daerstu in
gheestse. **D**oe sechde
kint. **T**naer my mo
geliker te volbrēge
dat ic doe: dan v te
doen dat ghi denct
Doe vermonderde
sich augustinus ende
vraechden v in watter
weer. **D**oe sechde kint
tot v. **G**hi denct hoe
ghi dat v in wter sprake
like sacrament v. ad
heyliger d'voldicht
in enē sorte boer mo
echt begrypē. En dit
weer my mogeliker
te doen: dan v war

te doen dat ghi denct
En mit dien v'sw. mit
tkint. **D**oe glozi fin
erde augustinus xpm
En merckte vedneuo
ert dat v in die wa
erheit was gesecht
Mester simon
van doornick remer
den die stoel te kuns
ind' godht. En in sin
re tijt was h' meest
bouē alle andere
meistere. **A**er tegen
betenelicht' s'ns staect
: was h' onsuuer en
daer toe hauerdicht
Dese hadde bouen
alle ander doctores
shudenten: die onder
v in werē. En op een
tijt disputerden hi
voer hoer alle v. in
doetmoedicht' d' master
leren xpi. En als

hi syn questie had
 gecoyt **W**ert hi ten
 lesten t enē boesen
 syn ghegeue: ende
 blasphemierde xpm
 seggende **H**et syn
 hoere drie die welke
 die werlt mit hoere
 ongeloue en leringe
 hebbe vsmōne **M**oy
 ses xps en marthe
 metus **M**orces v
 smaelde ten eerste
 hoersche volc **C**risti
 die kerstendie ge
 herte syn na vn
Machomet dat hen
 densche volc **E**nde
 sond merre viel
 hi neder mit om
 ghekeerden ogen
En voer mensche
 like stem gaf hi
 beestelic geluit

En vallende oinel behn
 elt hi voert an tot dat
 hi sterf **E**n hi vloer
 alle syn kunst: soe dat
 hi niet daer van en
 onthelt **E**n hi is swa
 erliker in synre ziele
 geplacghet: soe dat hi
 totter doot toe bleef
 als een stome beest **E**n
 is daer in onruusch
 gelit geworden **E**nde
 siet een groet mira
 kel **A**lt syn boel en
 byslaepster wost hie
 wal te noeme **M**er
 boetus boet de ronso
 lanone phrlosophie
 dat van wonders we
 gen by vn lach ende
 en vā bute plach te
 nimen: en wost hi niet
 te noeme
O Te bren hoere
gheerne dat

gelint uide metael

Her was i mullstlar
een vnoemt goet pre
dicker her ian palin
gehente Dese was doe
dit geniel een reguli
er mit doest dornes
gehente Aker namels
ghit hi mit deuoter
hke ind' prediker oae
diert woert gods
niet gebonden en is
Dese voerschede her
lan. prediken tot ra
merit in een seer ghe
estelic doester vande
guliere rantspratu
gehente En daer me
ren veel beghinnen
tegenwoordich mitē
vold En isfermoen de
de hi daer mit choer
op sūte philippus en
sūte iacops d.ah En

alsh hi dat woert ond
hande had **O**m ma
ner i me z Die in
my woent en ic in
vu Die brennt vort
veel vurdhtē En doe
hi dat woert dicke
verhude om ende
med om keerde. Was
daer een olde beghin
Die seer vuerich was
van gheest Dese
bestont ten eersten i
hoer selue te knersche
vā grot' denone en
te frudde mit al haer
ren ledē mer want
ou hoer sustere an
sieten drie reysen
of vier. soe hielt si
alle mael op mer te
lessen. doe die predi
ker sechde Een ziel
die god bemidht is.

waer en wijn die v
sament syn **D**at ou
hert en mit wistact
tinge hoers bloets
gaf sy hoere gheest

Haert wat in
onser tijt gheschiet
is als al duurschlat
wal weet **O**ntrent
die waere ons here
a. r. en x. m. were
bider edelre stat va
nuus tot ene toer
noy veel edelinge
vgader hertoge
grenen baenrotzen
en riddere **D**aer en
binen quam daer
een broed' vād' pre
diker orde bernar
dus geheite mit syn
gesel **H**i bar hem
alle oetmoedeliken
en vol na mit tra
nen **D**at sy sich spaer

den en medelnde had
den mitter kerstene
droemiger kerke die
doe i ungerie t quonia
in polonia en anders
waer ongenallidlike
vaden tartere vmidt
wort **D**oe were dier
weel edelinge die af
wilde lare **D**er daer
was een greef van
marka geke gelente
Dese bespote den
broed' en alle die gheen
die yn tontentierden
En hi onsalige vgade
riddere en knechte
en bestont dat steer
speel teluntiere **D**es
morgens vax van
den selne dage als
veel lude sehde **D**at
inder lucht gesien een
groet stur recht oft
den eerde waer **E**n
by tthur en bonē tthur

grepen **E**n sach dat
 ontrint hoers mans
 ziele seer veel dume-
 len ingadert were
Doe sechde een vālie
 hoer die hoer prins
 schieen te wesen tot
 hoer allen **D**oe in
 hoesen an sin voer
 die soelant gespykert
 sin dat in die nagelē
 gaen vande heel vā
 synē weie tot in sin
 herne **A**ls dat gedaen
 is: so doet in een pan-
 ser an dat so wil ge-
 spykert sy: dat in die
 nagelē vā voer en
 van adst' doer als in
 hif gaen **D**aer in
 set in op sin hoeft
 enē helm: die soelant
 gespykert sy: dat in
 die nagelen reiken
 tot daer hof vā synē
 voer **A**ls ghi dat licht
 gedaen: so gheeft he

ene schilt an synē hals
 die soe smuer sy: dat hi
 al sin hif ontwee quesse
En als dat die boese ge-
 esten totte gelot hoers
 prins hadde volbracht
 in' ongenalliger zielen
Sechde die prins med'
 om totte dumele **D**ese
 man had een gewoent
 dat hi sich nide toinoy
 speel: plach te lade: ende
 na dat ghie hi op een
 bed legge: en nam by
 sich een koder meethoe-
 ken en die plach hi dā
 na sinē wil te gebruke
Des gelints doet in
 in **E**n sonde merrē waer
 die ziel in vuerige vlam-
 men geworpe: en wert
 geleid op een geglor
 vserē bedde: en by hoer
 een pedde mit vuerli-
 ken ogen: die alsoelant
 was alst bedde en oer

alsochreer En vander
padden om hellinge kas
ten et ruffen: wert die
ziel sae seer verswaert:
dat hoer alle die pme de
sy te voere hadde gekoe
met en were bi deser
Ach hoe recht werde sy
geloent: die sulke dinge
doen En dit salige wnf
die dit sach: en treed dwer
na me blyde dach alst
gheen wond en was
Mys vaders nicht
die r en xxx waer olt
was Die plach te vtelte
Dat bme hoer hir geniel
mit dorp dwer sy geboze
was bi bruesel lewen
gheue Inde kerispel
des selue dorps: waen
den ir ridders die wue
pen werde datt thuns
man een en waent Dese
riddere plaegte mit alle
andere riddere die die
ontit en oer in ande
ren lande woenden:

dat tomspeel te hante
ren En en hadde an
ders gheen wuepe: dan
glanien schild en helm
En hadde voert aen
ene lynen vor die ghe
kaunt was En her
ghevoerde eens dat mit
stecke een riddere was
hi quelike mitte schal
de bedert was mitter
glanien mit heit door
wert gesteeke Doe
wert dat dode liden
mit grof dach thuns
gebracht en gekist en
op die ker geset En
ontit midder nicht
Want men on waerte
so wert ontit thuns
grote confusie gesien
En ontit een vze
dwer na wert een knacht
om een boetschap bue
dat dorp geset Ende
dch hi bue thuns was
Krome Anom on

te gemoet die doede
 r-oder op een swert
 peert En sechde tot
 in. sticht achtor my
 opt peert. ic sal di
 voere daer du wilste
 wesen Doe wort die
 knecht vncert. noch
 tam dede hi als in
 die r-oder heite En
 want hi sich hielt
 ande r-oder mit sine
 arme. so raecten
 hi omuetende die
 wonde Doe sechde
 tot in die r-oder
 Steect u hant diep
 in die wonde ende
 trect dat glau yser
 wt daer ic mede
 gesteken wert En
 als sy queme daer
 die knecht gesent
 was. sechde tot in
 die r-oder Sticht
 nu af. en segt su

der kinne mine doder
 en alle den ghenē die
 ghi wilt. dat sy tot sul
 ker stat comen ende
 noemde die stede. en
 sien dat ordel dat ouer
 my geguenen is En in
 een teken dat ghi
 hebt gesien so toent
 hem dat yser vnder
 glauen **A**lst dath was
 worden dede die knecht
 als in beuole was
 En als sy queme tot
 stede daer hi beuole
 had te come synen
 deed mitten anderen
 wonde sy daer een on
 tellike saer vāraue
 en wyon. die mit arthi
 gen beete dat ongeual
 lige lidham vstaerden
Ic hebbe geweest
 in een dorp vā sam
 panien In dit dorp

sat op te goede vrydach
snachts: een rode ende
dobbelle mit ene kerse.
En want die rode voet
ghedre vloes: wert hi
toermich. En te lesten
blasphemiede hi xpm.
En thans als hi hiesert
solde werpe: en die
steen i syn hant had:
bleef syn hant toe staen.
Doe wert hi uler mu-
ten toermich. En want
hi die tafel mitter sel-
ner toegetogens hant:
wolde smuten: blasphe-
miede hi xpm en syn-
re moeder seer lelike.
Doe viel hi vuerlike
mit omgekeerde oge
en storf. En doe die
kersten welt mit en
speelden: quam wa
vuernisse vte syn
en wert fier en ende
syn opalige leue ouer
midst ene boese doot

In den lande van
brabant ind' stat van
louen hebben wi ghe-
sien ene burger: die
edel van ghesedste
en een goet man
was. Dese burger
stont des goede vry-
dach snachts op: en
ghit te mette. En doe
hi ghit quam hi voer
een kelre ind' strate:
en dier saete vloes
kongelinge te same
en dobbelde: en ke-
nen ons een mit spe-
ren en blasphemie-
ken woerde. Die bur-
gher ghit voer by en
want die lude van
dier strate voerde
kelre: die mit groot
murmurrige: ene
vreedende menschen
beschermde: want
hi ongenallichlike
gewont en bebleet
was. En als die

borgher vnaechde niet
 gedaen hadde: antwo
 erde sy en wederen
 sechde. **D**ese iongeli
 gen hebben gedaen
 die dier sutenen dob
 belen. **D**oe ghinc die
 borger ter stont in
 die kelre: en schout
 die iongelinge dat sy
 op sulke nacht dobbel
 den. **E**n vnaechde en
 waer om sy al sulke
 vzeemden mensche
 die tot en weer ge
 men so wedeliken
 hadde geslachte. **D**oe
 worde die iongelinge
 beruert en sechde
 dat niemant tot en
 weer genomen of
 dat oec hoere gheen
 niemant had misdaen.
En thins stonden sy
 mitte borger op
 en ghinghen den

bebloede mensche soeken
 en sy en vonden niet.
Doe ghinc een ygelic
 van hoer i sich seluen.
En bevonden dat: doer
 hoer vnaerlike swerin
 ge: so strengelic en last
 lic xpd was genust.
En die man die thins
 toe haerde creedy hier
 wt so grote berouwe:
 dat hi oimids desen
 borger sin goet mit
 sine wyue denke: en
 dat hi al onrecht goet:
 welch mit woekeren
 had genonen onstaf
 den ghenē dien hit af
 had genone en leefde
 voert an heylighlic en
 sterf salighlic. **M** **J** v
 telden enbroeder van
 der prediker orde. **D**at
 ter een man was die
 thyn had vloere mit
 dobbelē en viel in soe
 grote misstroet. **D**at

hi enē boege greep en
stroet recht op i die lucht
als den hē des hemels
te schietē. En thans vi
el gesant woer f syn
aensicht ned' en was
bebloet. En ter stont
wert die man seer sag
ende: en sodit de broed'
die in die vtelde ende
vante h mltē vā am
hy dede tegen vū sin
biedit en beterde syn
leuen in groter penitē
nen mit deuonen.

My vtelde een brae
der vand' prediker. **O**de
Dit een vriester was
die seer ydel was in
een doorp in brabant
gelegen. Dit wnf
plach alle heylige dage:
die danse te vsmen
Het gemel op enen
dach dat jonge geselle
aent boesj brde dms

ghingen koluen. **D**oe
waffer een die een
bal solde slen: oide
doe ontuloech in die
kolf wt sin hant en
vloech die voersedde
den i hoer hoef
en sterf ter stont die
van. En als sy dat
segen die dier wene
wordē sial roufust
en droege hicham ter
hoers selss hant en
lehdent gekist op
die baer. **D**oe qua
die preester mit si
nen clerken om v
gil ou hoer te lefen
En siet dier quam
een seer swart siet
ia die alre hoedste
dunel vand' hellen
En allouende liep
hi toe. En werp die
baer om mitte lict
am en mit synen

horne voer stat hi en
finc staerden dat licha
win leede tot leede. see
dat die derme herwt
en derwert lighen
gespreyt En wt hoer
ghic onndachtlike stat

Doe vloede sy alle grad:
en dat geschoerde licha
bleef daer tot stande
ten dages toe alleen
liggen op dat die stant
vghint: en doe queme
hoer naeste vrienden.
dier bute den kerchof
mochte lie granen

In walschlant by
ceure stat landum
geheten als my die
preest daer vtden
Was op ceure seer
sterker bruggen. ne
ene dms **D**oe brac
die brug ond hoere
voete: en sy syn alle
in ene starkē stroem
vdronden **E**c sach
doe ic noch een knyt

was een priester ande
dans springen die i my
re tegenwoerdich na
den dans mit ene ouer
specke onschemelike
woestelde en sy op hielr: als
stozten sy haestelic mo
en stoenen onsalichlike

Het was i duursty
lant een nalgebor en
man die so seer gheer
ne te iage plaats **D**ar
hi noch sonendages
noch tsherligen dages
mis en hoerde mer d
toes pluch hi te iagen
Syn wif die god beuet
was plachen dirke te
shaffen mer hi en wol
de sich mer bekerē **E**n
het geboede datter
wif na veel kinder
die sy na vn gehad
hadde: een doot knyt
haerde mit eens honts
hoeft welc hoeft had
hanghende en wtge
recte oere **D**oe wert
die moed' confus mit

veel and' edelre bron
wen die by hoer we
ren **D**oe walt haere
alre niet dat ment kint
huestelic ond' deerd stac
En doe die ridd' van
laegte thins quam:
vraechde hi hoe daen
tkint was dat sy ter
werlt had gebracht
Doe swegen sy alle
en en doastens niet
seggen want sy hoer
straemde **D**ie ridder
toech wt syn sweert
en woldet vmer we
ten **D**oe wert die
moed' vneert: en ge
loet dat ment kint
wt eerden wone dat
doeflic an te sien was
en sechde **H**iet mit hoe
opentwaere mirakel
die almachtige god: di
onwilt heeft gewo
ken **W**ant ghi die

heylige dage met
en vierde en die
sacramente met en
eerde **A**' altoes la
ethdi op heylige da
ge **A**ls dat die eed
man sach beterde
hi syn leuen ende
dede penitentie wer
dien dat hi misdien
had **H**et was noch
een and' ridd' die
seer medich was
Dese plach veel mit
synē ondsactē: daer
toe te dwigen: dat
sy vn mosten helpe
lagen: en daer on
bleef hoer lant on
gecert ligge: en sy
queme mit wnf
en kint tot' vree
ste ar-moede. **E**nde
het gheschede op
enē dach: dat hi
alleen mit sijn selfs

gesyn van synen huse
 wt mit bosch ghit tae
 gen En daer sach hi
 een wike beest: daer
 hi die honde na het
 loepē en hi volchden
 te poeide mer want
 hi van dien dage mer
 en vorderde en die
 beest altoes voer hē
 sach loepē: so quam
 hi butē synē syn En
 is der beeste tsnachts
 na genolcht mit al
 synē gesyn En van
 dien dage voert en
 rone gheen menssh
 ynemen waer sy stoe
 ken of vloeghe mer
 het seggen sōmige mē
 schen: dat sy als dathā
 en abyron lewendich
 syn vsonckē en lene
 dich ter hellē wert
 syn gessoghe **O**at

die dunel sich vblit in
 onausche en onsinere
 heden mach men i dese
 erempcl merke Her
 goessen die een heyligh en
 den edel ridder was en
 hē vā velt in braant
 gelege Vertelde my
 dat een kneep was: die
 tsnachts syn huns plach
 te verwaere als te wa
 ren waere Dese was
 seer onsiner en plach
 mit pype en floute te
 sringe: en daer mede
 plach in den dans vā
 iongen deerne ende
 ionge geselle te vgade
 ren Dese sint eens
 stauens mitter pype
 en spranc en verden
 en had veel gencerts
 Doe sach dese ridder
 woerf: beschoude hē
 ene ghepēde dunel
 die seer hūth was

Die mit lichte en
vuerige ogen vuer-
den piper spranc en
gebeerde malle dinge
als die piper dede

Doe sechde die here
dit sinen knechten
En want hi vanden
vooemlike speel met
op en hielt en sonder
linge mit onsuieren
lieden mit welc hi
die longe deerne ter
onsuierheit lotte: so gaf
hi vn oerlof en ver-
dreefen vā dā Ende
na luttel dage oūmde
enē quade doot is
hi haestelic gestorue

Dat die diuiele
die onreusche lieden
maeken en die ver-
loren mensche i on-
liken sende bewees
een seer scale diuel
die binen muet der

stat van brabant In
iher ons here 1471
en 1471 tot cenre e-
delre deerne openba-
erlike dattet volc
aen hoerden: en sech
de dien gemorne sint
van marie Dien
merte ic mit my-
nen gesel en hebbe
gebreit beyde deer
walschlant of diuist
lant Dese sint was
seer lelic en vol vā
onsuierheide: om te
dansen te roren te
springen en ander
bonerie mede te be-
druue **O**p dit selue
drent dat ic wil seg-
gen Een broed vā
prediker orde was
i een dorp gestaen
om daer te prediken
en tiansens was hi
opten solre gien
slaepen En siet die

tegen on facten hve
 vloere iongelige om
 tsnachts een doeden
 te maeken En wac
 kende songen sy on
 nussche hede Ende
 dat hoerde hi mit ven
 ster daer hi inlach
 En wt mede hede
 dat hi mit in had
 bestont hi bitterlic te
 screyen En sond mer
 ren als hi was gaen
 slaepē: stont een ge
 est by in: doe hi noch
 maerte seggende Ic
 bin hier geseynt vā
 der zielen wege die
 mit vegenuer syn
Dit ontbede die
 zielen den gheene
 die hoer goede be
 lide **O**ntfermt v
 myre ontfermt v
 mynre sonderlige
 ghi my vrende

want die hant des here
 heeft my geruert En
 voert sechde hi totten
 braed **V**in dese woer
 den maect mersten
 vroe v teem en maect
 openbaer die ongeoz
 lofde speelen welc
 ghi hebt gesien **E**nde
 ghi sult die mensche
 daer toe brengen dat sy
 bermheltike hoere vze
 de zielen: die gestorne
 syn te hulpe comen
Doe tanderē diges
 dat licham begrauen
 was **D**ede hi op den
 volc mit hi gelloert
 en gesien had: en maer
 ten se alle screyende
 vande manste totten
 meeste: en brachtse
 daer toe dat sy die boe
 se speele hede en haere
 dode vrende te hulpe
 queme

Wanneer die byen
blode smende
blencken soe syn so al
font Alsoe lange als
 die gheest gods ons
 is. Soe syn wi vroelic
 en gesont wā bīnē. En
 blencken vā butē van
 gheesteliker vroelich.
 Mer alsoe vroe als die
 gheest gods wt ons
 is: soe syn wi want
 droeuit en letic aen
 te sien. Waer vā wi
 een exempel hebben.

Het was een ver
 noemt en een daer
 man in burgondien.
 Dese was een wylts
 dochtfam: mer nā wt
 hi ten laen mī doech
 den: en begont allest
 schen hē tot enē quē
 den leuen te gheuen.
 En sond' mer rē mī
 hi in eenre quellend'

suut: en nochtant en
 betande hi die ghesel
 gods mer van herte
 wort hi quade. Ende
 syn aensicht wert ble
 eker en maghere: als
 een mensly die r' pīnē
 der helle bereyt wert.
 En want vā die mer
 sterp met helpe en
 mochte: en vā menar
 die sake vā synre
 suute geleggen en
 rōnde. Quam hi ten
 lessen tot hē seluen:
 daer d' grānen gods
 En verstont dat wt
 quellinge synre zie
 len syn vleschelic
 suut een oer-spionē
 nam. Hier om bēch
 ten hi sich enē heili
 gen preeft mit traē
 nen. En doe hi van
 synē suude geafsel
 mert was. Ghēnen
 wt synē monde

beesten oft padden
 waerē: seer lelic vā
 hūit En daer me
 ren die soene boese
 gheesten d' doorsūde
 ly beteykent En tozt
 daer na als die die
 lē vrot werē. **W**t
 syn hūit daer ende
 stroen **H**i wert gem
 selic en gheheel ghe
 sont en veel men
 schen worde hi vn
 vbetert en bekeert

Het was een non
 die edel was vā ge
 slecht en goet van
 leuen **I**n bet van
 maris in een doest
 in brazant aquaria
 gehepte **D**ese was
 vpo seer deuot vā
 dat si wer wiegen
 quam **H**oer ouders
 be ynde symelic

ou herlast en gauen
 hoer tegē hoerē danc
 enē edelen ridder tot
 enen man En mit de
 sen lach sy een ker
 lanc op enē bed en bleef
 nochtant een maget on
 beket **D**eser volde
 na drie jaer lanc rari
 ti fir waer sy ghe en
 nam hoer alle betou
 ge af **O**p een tijt wort
 sy gevoert mēde geest
 int eertsche paradijs
En daer loede sy kēne
 dat onderschiet vnder
 verdienste des mēsche
 like geslachts en in wat
 staet een yegelic stonde
 oimds ingene des her
 uge geestes welke
 gheest alle dinc onder
 vint **D**its die byscap
 daer sinte Augustijn
 in libro confessionū af
 sprec seggende **D**atter
 den leesen menschen

met en wort gegheue
Mer den ghenē die gode
te vntkeeft diene. **D**at
alleen en seker woldit
is en dats blyscap die
toemt wt eenre goed
consaenne en wt on
gevennsder gelouen.
Van deser blyscapē:
schynē die ghene te
leue: die al den dach
begheeren te sternen
en diet leue mit ver
dulducht neme. **D**ese
merne dat die leue
een ellend sy. **E**n die
suetich mit vleysche
wesen: achte sy droef
heit. **D**ese holde harte
der werlt noerwilt
droch en segge dat
die tytlike blyscap be
driechnis is. **I**t heb
een longe deen ghe
scien seer soen van
aen sichte en edel en

int van tytlike hane
Dese nam vrac ene
edelen man. **E**n tot
dier na: bracht sy in
hoer selue alle quade
begheert te met. **I**n
hoers selfs mans hu
us diende sy als een
oetmoedighe dienst
boede. **E**n als ny heer
man seide sy was
yn genemer i suoc
den dan in rustelike
habyt. **D**ese plach
selden te lachen: dan
mit deuote en goet
menschen. **E**n dan en
anders mi mer maer
wort sy mit vrouwen
veruult. **E**n als hoer
man omige lieue
vrende ten ete noede:
om hoer na gemoen
ton te toene: secont
baet hi hemmelike
sōmige deuote per
sone: om dat syn

¶ cxi

huusvrou onse de grisse
 mocht vroelic wesen
Riet lange en liefde
 sy sy en qua ter doot
 En als sy lange wil
 sonder stem en berue
 ringe geleghe had
 Ten lesten sloech sy
 hoer ogen op wert
 mynliken lachende
 En gaf hoere gheest
 En in dier vrouden
 des lachens bleef hoer
 den sicht staen oer na
 der doot Om te ver
 staen te gheue dat
 sy sich vblinde want
 hoer die engelē mit
 vronde quemen te
 haelen **H**et was
 een regulier int do
 ester van sinte lan
 inden wyngkerk by
 der stat die suessio
 nen is heit i walsch
 land Dese mā was
 van groeter heyligh

en onceselht als wi ge
 sven hebbe En hi was
 in eenre smiere sinke
 voer sinre doot En siet
 die dunel die ons altes
 lagen lecht: sende vn
 in sin hert vmetelic
 en taenlic vroelic te
 wesen **D**oe dat sin aen
 sicht en sin tonge mit
 soe groter vroude vult
 were Dat sy alle men
 den die hi vn were: dat
 hi thins die hemelsche
 blyscap sege **D**oe wast
 een her volter die dem
 gehente mer groet van
 vronte **D**ese sillsynge
 de en was daer vā met
 te vrede En doe bestont
 te zieltoge: hiet hi op
 een wyltiss vā dier bly
 scappen en bestont mit
 al seer te sarenen **D**oe
 vraden vn een vntē
 broedere: wat die sieke
 des sarenens weer na

soe groter volich' volicht
Doe sechde hi tot vn ho
ept alle dat sment rfa
men en laetet voer
my romē **E**n is geschiet
als hi badt **D**oe sechde
hi tot hem allen **A**ch
liene broeder si doet
ingenen des dunnels:
heb di in my gesien:
vmetende en kaene vro
lich' **A**er die moed' der
bermhich' heeft my nū
dien perikel verlost
en straffen my dero:
en heit my rhamē mit
hoep en mit vrese dat
ordel gods vheide **E**n
myn lieue broeder si bidt
gode voer my dat hi
my dit vghene **E**n has
na syne woerde doo
si alle sechde amen:
graf hi syne gheest

Her was con brood'
vand' prediker orde
in vlanderē tebrug
Dese wert seer siet

en mit enē blyden
aensicht geneecken
hi ter doot **D**oe bar
vn een brood' mit ha
nen dat hi vn segge
wolde: of hi enigen
troest vaden here
had ontfange **D**oe en
ronde hi nū blystappe
met geswinge ende
sechde **V**oer waer
laeit **V**ant onse hē
ihū xpus heeft my
geloest: dat hi seluen
in myne wtuert
wil wesen **D**e sechde
die selue brood' **E**nde
it besweer di by den
seluen hē dat ghy
my mitte vinger of
anders toe went
als ghi vn hier toge
woerdich siet **D**e sech
de die sieke it wilt
gheerne doen: so veer
alst die hē verhent
Des derde dages
daer na want hi

sieker was geworden
 Wert die rietel gedeyt
 en in die infir marie
 of int siechmus liepē
 alle die broeders En
 als sy daer in hoer
 gebet werē syns do
 ots vliedende **Stat**
 die sieke daer hilach
 en zieltoedde syn
 viger mit synre hat
 wt tot eenre sekere
 stat **Hi** sach al om
 en om en mit enen
 blide sint begonde
 hi te ~~seggen~~ seggen
 Int lant vā galilea
 sullen wi ipm sien
 als hi ons gesecht he
 eft lof sy di xpe to
 hit d' ewiger glorie
 En als dat wt was
 gaf hi synē gheest
 En die daer tegen
 woerdich werē ver
 relden my die mit
 blystrappen en tranē

Het gemel op een
 tijt dat ic en mit my
 een heyligh preest in
 eens arms wyfs hu
 us ghige En daer we
 ren twe broeders vand'
 prediker orde die daer
 om d' seluer sake wil
 waere getome daer
 wi om queme En siet
 wi wondē daer een
 lont suuckende kynt
 liggen zieltoege inder
 wiegē En sond' mer
 ren daer wint mit wo
 der aen saegē wert
 tkynt bitterlike vand'
 doot gemelt want in
 den aensicht en in de
 ogen must begaen
 En syn sieke hoeft w
 pet om en wed' om
Thans sloecht sy oge
 een weynich ned' ende
 sloech se wed' ten hemel
 wert En begonde mit
 alle synen leede so seer
 sich te verblide dattet

so lude wert lachende
 dat niet gemerlic hi
 ren huus mocht hoere
 En onladder niet vast
 gebonden geweest mit
 benden mit waeghe. het
 had al d'wifende wter
 waeghe gesprongen
 En in en twivelen
 niet die die saegen
 het en vblide sich va
 der besonwige d' glo
 rien en der engelen
 daert soe bitterlike
 lach en sterf

Het syn somige
 monstere die set
 gen dat die byen med
 om lenendich werde
 worden sy swimter tijt
 onder dat geholde en
 werde gelecht inder
 sonen inden lante n

In d'witschlant
 was edeen edel graef
 mer hi plach die arme
 menschen boene mac

ten te berouwe. Dier
 goedertiere bermijndich
 gods wert hi so aer
 like siet en inder su
 ucke creech hi bittere
 rouwe voer sy sude
 Hi gaff al ou dat hi
 mit onrecht had ge
 cregen. hi begaet
 dachlyc syn bed mit
 tranen. Hi riep die he
 engelen en die enge
 len aen om gods be
 bermijndich te buer
 nen. En daer hi te
 bed lach dede hi syn
 liden soe groot ver
 driet aen want hi so
 hucken en been in
 een stor sloet en sy
 sene vleysch en vel
 bleef ant holt hangen
 En hi dranc des n
 terst telt waeter ende
 liet dat hem melic op
 syn borst loepe op dat
 hi vade nsege waeter
 gepyniget worde. En
 niet lange daer na

als hi begont te sterue
 wert hi soe seer mitte
 heylighe gheest vmlt.
 dat die he van vn een
 pkeet maecte: gelic
 dat hi va sine mathens
 die tolle naer een ewan
 gelist maecte. Want hi
 sedde ut he seluen
 dat hi sond vergeueer
 mit hemelric solde wie
 ren. En dat in sinen
 des h keyseris henric
 doot: dat ganse land va
 vieringen in groten
 namer wesen solde. En
 dit is geschiet als mi
 gesien hebbe. **D**ie
 bisrop va lozane wete
 een gotvudlich man
 was. Die vtelde mi
 dat in sin bisdom een
 edel man was. Dese
 ghic wt aent snee ge
 bercht iagen. En des
 auens vloes hi al sin
 gesin mit bosch mitte
 honde. En want hi in
 dier wuderis vneert

was: soe lusterde hi
 een goede wyl of hi va
 sin gesin en honde iet
 woerde. En ten lesse hoer
 den hi ij va sine honde
 blaffen. Doe bles hi den
 hozen en sterrens. En
 troep op hunde en naer
 den berth op daer hi die
 honde woerde baffen. En
 als hi daer quam. Want
 hi daer een scoen seldhe
 stede vol greefes tussche
 tgebercht. En op die ste
 de sach hi ene groten
 lange man op sin aensicht
 wt gestert liggen: en
 mit vueris sach hi ij
 vser kolue an elcke
 syde een by vn liggen.
 En want dese man seer
 gemont en bebloet was.
 En nad' vueris als hi
 tot sich selue was gero
 men: sprac hi tot den die
 daer lach. Gistu va gods
 wege dat segt: en wen
 en man ghi sijn dat segt
 mi. Doe sedde hi die

Duer lach Van gods we
ghen bin ic: en vter
dinaen gods openbaer
ic en in deser maniere
Op dat ghi in my onsa
lige exempel penitēcie
te doen moecht neme
Ic bin gestorue al schijn
ic een licham te hebben
Doe ic noch leefde was
ic een ridder: en een
seer groet suider: indiet
mit doe ruyhaert comt
vā engelant tege phi
lippus den comt vā vran
ric orlochde Doe was
ic onsalige vol vā on
rinschēde en dootslage
en hier in en sach ic
staet noch kin an En
daer en binen treeth
ic ene swaere sage
en nochtant en beterde
ic doe myn leue met
En ontrint der vrees
myns doots vloes ic
myn sprac En siet lo

uen hope voerquā
my die barmherticheit
gods: en treeth groet
berou En al en mocht
ic niet spreken: ic wot
nochtant sprepende:
en gaf so mynē gaest
En sond' merren bin
ic na der doot twee
boesen gheeste ghege
uen in gelikenis vā
desen twee koluen
die totte iongeste dach
roē: my sulle pynge
En hebbe hinde mit
mynre zielen in dir
gebercht gekolft En
al ist sake dat desetor
ment: so swaer ende
soekinc is: het woet
nochtant seer vlicht
indien dat ic te lesse
barmherticht meyn te
vringen En als dat
was gesecht vsmont
die gheest mitte kol
uen En dese ridder
die dit sach beterde

syn leuen: en in dit
 exempel te vellen
 bekeerde hi veel me-
 schen. **H**et was een
 and' die een rouer
 en een dootflager
 in Duitschlant was
Dese wert ten lessen
 genangen. En doe hi
 verwesen was: ende
 men he' onthoefken
 solde. **H**oe lut hi van
 den richter en veracht
 oer: als een wormich
 hys om langer ende
 swaere penitencie te
 doen. En thans sechde
 hi tot synē neue: die
 doe hi in was. **E**stu
 ns' w.acht myn va-
 ent: so helpt my tot
 myne salich. **H**acht
 my een vseren instru-
 ment dat getant is
 daer die vrouwen
 hoer plas mede sub-
 til maken. En als
 dat gheschiet was
 sechde hi totte iogelie

Ghi sult my ontleeden:
 als myn hande en die
 pypen totte ellenboech:
 en van die ellenboech
 en in totte schotlere: en
 van die voete en van
 die schene en van die
 dyen: afhouwe. **D**aer
 na myn gemecht myn
 oren myn ogen myn
 naese my lypē. En ten
 lessen myn hoeft af-
 houwe. En dit dede die
 iongelie alte mael: mit
 syn neue in daer om
 lat w' hi dedet myt grot
 droefht. **E**n daer wylde
 dat men in die leede
 affloech: sechde tot her
 die rouer. **D** swede
 leede ontfant her w
 loen mit welc ic myne
 schepper vloernt heb
 En doe alle die leeden
 wt genome syn hoeft
 af were: sechde hi myt
 ene blide aensicht. **D**
 of ic dit torment noch

die werf mocht liden:
 dat weer seer dem te
 gen myn sude gericht
 En dat seggende hadt
 liden volt dat daer hi
 vn stont dat sy in almy
 sen den arme te gene
 en in hoere gebeden
 vn by onsen he te hulpe
 queme En doe hi dat
 geschit hadde te reden
 hi sy huls wt. en doe wt
 hem sm heeft af gehou
 wen **O** p een hrt ge
 viel dat een nu quam
 totte seint bissop van
 senonis om sy biecht
 te doen: die welke sm
 enghē dochter vrucht
 had En als hi sich mit
 wondlike rouwe en
 tranē seer denoetelic
 gebuecht hadde vrucht
 den hi den bissop. of hi
 vmer meer mit berou
 en penitentie genade
 van den he veringē
 mochte Doe antwoor
 de vn die bissop Ja

sonder twynel alsoe
 veer als ghi penitentie
 nu dat ghi misdoen
 hebt Doe wort die
 sinder seer blide en
 sechde Ic bin bereit
 al sulke penitentie te
 doen Al geboedi my
 dusent doden te liden
 het dunt my te dem
 wesen veer my sude
 Doe wert die bissop
 sturende wt mede bi
 den dat hi mit vn had
 en sechde Ic seth alle
 en soene hier lan pe
 nitentie te doen Doe sech
 de die sund Wat ist
 dat ghi my so groten
 sinder gheen and pe
 nitentie en set Want
 al mocht ic leue tot
 mit gemde vand wert
 ic en mocht mit ontel
 liken pyne my sude
 met af dwaen Doe
 sechde die bissop Guet
 en vast drie dage te
 waer en te broede wer
 u sunden Doe wert

die smider noch soere
 strekende en sloechvoer
 sin kost: en bar den
 bisop dat hi in behoer
 like penitentie setten
 Doe vromderde sich
 den bisop en wt bhoede
 En sloet doe sin sen
 tenne seggende Ganc
 en leest alleen een
 pater noster En wees
 des seker dat on tude
 di vghenen sin En
 sond' merren wort
 doe die mensche saen
 ende en viel ter eer
 de en graf sine geest
 En als die selue bisop
 nu predikten: soe en
 was daer gheen twi
 uelaen hi wort be
 holden en sond' vege
 uer voer ten ewige
 leue. **H**et quam
 eens een groet pro
 est ind' stat van

meydenborch des samens
 laet en wolde des inde
 ren dages vroe van
 dan trecken En in sine
 eerste slaep wort hi
 haestelic siec: en van
 noets wege ontboet hi
 den prior van d' pre
 dicker orde En hi bar
 mit name dat hi ent
 orde ontfange wolde
 En die prior mitten
 tonent ontfentke tot
 orde en dede ind' selue
 nacht En voer de dage
 starf hi mit doester wat
 sy hadde in dier vte
 herberge ghedragen
 en in minichdene ende
 olyde inder selue ve
 En sond' merre mit
 naeste doester d' stat
 gelege Sach een non
 i hoere slaep: ene hu
 uswad' in een bequeem
 stat sitte En tot desen
 huuswad' queme veel

broederen vād predic
ker orde: als na hoe
re arbeit den dachla
schen penit̄ ontfan
gen. Ten leste qua
daer een onbekant
broed: en star s̄n hat
voert op dat hi oec
den penit̄ ontfint
als een broed. **D**e s̄ch
die h̄msvader mit
vliet vā aen: en s̄ch
de. Den penit̄ suldi
ontfangen mer w
niet. want ghi moet
gepurgieret werde
mit veel remedien.
Des mer gens v̄wach
de dese nōne dē pre
ester van hoere doest
of iemant vande pre
dikers gestornē meer.
Die p̄ceest̄ antwoer
den dat sanens niemā
siet of doot en weer.
Dmor gens v̄roe qua
daer die sup̄rior vā
der prediker clāster

want hi geloest had
daer te prediken:
en sechde dat hi mer
prediken en mocht
want hi alsulken
broeder die wt dier
nacht gestornē meer
mocht moest helpen
begrānē en in deser
manere is der nō
nen visioen v̄mult.
En dat die aen ghe
nomē halvt enen
~~wordet~~ wordet: soe
veer als hi goeden
wil heeft mach men
hier wt merken.
Het is i s̄migen
orden seer te latte
ren. Als dat s̄n hoer
vlopen p̄fane die
hem gheer-ne bete
ren solde: nauwe
of met en willen
ontfangē. **I**ch hebbe
gerant enē broed
prediker orde. **D**ese
was vter orde gelo
pen en was een

groet geleert man
 Dese wert daer na
 seer fier hi hat om d'
 orde en ten mocht
 vn niet geworden
 Doe viel hi vanou
 wylt in wankope
 en sterf En na sijn
 doot openbaerde hi
 hem eenre seer de
 woeter heyliger none
 in een cloester q'aspi
 ria ghehete in d'lan
 de van brabant ge
 leghe: en sechde ou
 dat hi ewilike ver
 doemt weer Als wi
 van hoer hebbe ghe
 hoert die sich Ende
 ic seg dat iker niet
 aen en neem alt
 gent van arabien
 Dat ic vn doe hi pe
 nitencie socht dorde
 of den habit hadde
 gheweygert want
 ic geloue en bins

seker dat sy vn een fier
 were smre vdoeme
 nisse want sy vn i pe
 rykel syns lenens berin
 herticht weygerde **H**et
 was een goet ghenou
 man als ic gelioert heb
 Dese viel in een swa
 quellende smit na dat
 hi lange gesont penite
 ne hadde gedaen Ende
 doe hi een jaer lanc had
 gequaelt **V**adr hi onse
 ke dat hi vn daer af
 vlosten onmiddelic dat
 En sond' vherke qua
 die engel des heren
 tot vn seggende **D**ie
 he heeft din bedynge
 vhoert **M**er ghi sult
 kiezen een va desen
 beyde **A**ls in d'ge linc
 mit vegeuer te wese
 sterf di nu **E**f wil di
 noch een jaer lanc quel
 len: sex suldi dan sond'
 emich vegenier ten
 hemel int vaere **D**oe
 oner dacht hi war hi

hier leet: mer die toe-
romende pijn en sach
hi niet an. **D**aer om
antwoerden hi ter slot
en sechde. **I**c kiese te
sterue en niet alleen
drie dage. **A**lso lan-
ge als die he wil mit
vegeuuer te wesen.
Doe sechde die engel
na dyne woerde moet
di geschien. **E**n sonder
letten is die quellende
mensch gessorue: en
sin ziel is mit vege-
uuer gedrage. **E**n doe
sy daer ene dach i hie
geweest. **W**am die
engel tot hoer en sech-
de. **O** ziel wat maech-
tw want ghi hebt ge-
roze in drie lan mit
vegeuuer te wesen.
voer een ier lanc
te quellen. **D**oe sechde
die ziel. **O** verlander
en gheen engel. **D**oe
my dus menich ier-

lanc voer die drie da-
ge lanc mit vegeuuer
hebt gelaeten. **D**oe
sechde die engel mer
die lande des hies mer
die onspreekelike pijn
heeft di bedroge. **N**iet
ghi en hebt noch mer
ene dach mit vegeuuer
geweest. **E**n wildi noch
een ier lanc quellen:
ghi sult want v licha-
m noch onbegreuelic
vand' doot vrysen.
Doe sechde die ziel.
Niet alleen een ier
lanc: mer also lange
als die werlt staet
wil ic snuerliker da-
te voere inde licha-
m gequellert wesen.
Doe si dat gesecht hie
de: vrees hoer licha-
m mit hoer vand' doot.
En byne dat ier dat
sy quaelde bracht sy
veel mensche ter pe-
nitencien: dien sy
dat veldde. **E**n doet

rome genomen was.
 starf sy noch eens.
 En voer haer loen
 treecht sy den hemel
Omtrent die waer
 ons here. a. a. en vrom
 gemel een wonderlic
 dinc te miuel i die stat
 van brabant. In deser
 voer sedt stat als noch
 veel mensche mal mee
 ten. Besonde daer de
 erste beghine op te
 come: die te hant alle
 die werlt ou sin. Dat
 meeste deel vanden
 beghine: dat is die me
 est gheestelic weren
 worde scruplic van
 den heiligen vuer
 ontsteken. En dat
 alleen in dien leeden
 daer sy moest i ghe
 sundiger hadde na
 dat sy bekeert worde
 Dat somige i hoer
 tonge tegen gulsucht
 of doppinge. En die

somige in hoer oerde
 tegen luustere. En die
 somige i hoer hunde
 tegen ongezocht wert
 of talsige. En die so
 mige i hoer voek of
 in hoer scheene: tegen
 onnimmerlic gaen of
 lopen. En die somige
 tuschen hoer borste: te
 gen lelike gedachten
 of content d'betrouge.
 En dese lede pyn meer
 en myn ned' int dit sy
 hadde gesondiger. Doe
 worde sy alle gaed' in
 smite gheertruts der
 mager keit gediagen.
 En die leede die vande
 vuer smart weren
 Alst mandere mensche
 gemoentlic is: worde
 voer een sondlinge my
 rakel tege die natuer
 gesont. In verwe: in
 forme: en in midten
 En op dat met by een
 genal: mer daer een
 mirakel dat schein

geschiet te wesen
Doe was in die buse
stat van mynel: een w
like deern: die vande
heylige vuer ontstoke
was En is in sūte ge
ertrude kort gebracht:
roepende en seggende
O heilige miucht sūte
gheertrut Ic en bin
gheen beghyn Waer
om werde ic dan ont
steken En sond' merre
viel hoer vbernde hat
mit een deel van den
als een koel opter eer
den Licht of sūte ghe
ertrut in desen mira
kel wode seggen Du
en biste gheen beghyn
en dwer om en saldi
mer geschien als een
re beghyne die welke
gesont werde als ghe
secht is hebben wi een
deel gesien voer en na
Iher om so sijn sy hen

lich en salich die hier
en met namaels on
suden moge betere

Beden laer is
den byen een
lant leuen mer bo
nent tiende laer en
sone sijn met **E**en
mensch en weet niet
offen god mynt of haet
Ac hebbe gesien
ene regular die in
lumis heit mit doct'
santprati gheiten
Dese onoesel van
leuen En op eenre
nacht wort hi vande
dunel vneert Daer
om riephi al sijn
ende totten he Ende
badt vn dat hi vn
een teyken beweeg
of hi beholde solde
bliven En thang
sach hi den hemel
open en wert mit
licht beuen en mit
dwer in ghester

alst gheen wond' en was

D Es winter's
 schuele die buen
 en etent hoemich dat
 sy somers hebben ver-
 gaderet **D** E trver
 midie olste stat van
 kersten ryt Was een
 olte getimert: dat he
 lenen constantinus
 moed' palaes heit
 te wesen En op dat
 daer d' stat vionde
 niet op en quemen
 Doe vdoeruent die
 borghers va trver
 En in die een syde
 vande palaes naert
 waert wort een rapel-
 leken genonde En
 in die rapelleke was
 een graf va albust
 gemact en bouen
 an die mant bouent
 graf: stont gescreue
D herlyge sūte theo

dulp: wi lude dy ont
 fermt onser En als
 die borghers in rgraf
 were versament wor-
 der die broeders vand'
 prediker orde geroepe:
 en by geual qua icter
 oet En als die steen
 was afgeledit wort
 daer thicham geheel
 en gans gewonde En
 wt ghehengemis der
 borghere sneet ic vn
 af sijn recht hant dae
 in leuendich mede mis
 lude gedaen: en gaf se
 den predikers ^{en nagele} ~~mer~~
 van sijnē haer: want
 ic in een and' daester
 ond' ander heyligh dom
 En des herlyge mans
 brood' sūte derck: lach
 in dander syde vande
 palaes en was asch
 geworde En va dese
 twee gebroedere
 wert va olde tiden

gesecht: dat sy weren
des keyseris suster kint
der van roeme Ende
theodulphus wt gebot
syns oems: had des romis
docht' van bytamen
meen echte wyf geno
men: doe hi noch een
kint was En als hi op
was gewassen En om
d' minnen d' vermidjeit
wil: en wolde hi syn
bruut niet nemē. al
md' ewicht wolde hi ma
get bliuen Hier om
woort die keyser sy oem
ker mit en verdreefe
wien lande En doe
quam hi te tryer ende
wert een monic En
besloet sich in een oig
hol in dier stede daer af
gesecht is En sy steene
bed mit ene steene oer
nissen: was bider rapel
len daer af gesecht is
En als wi gelouen is
wi syn braed' genocht:

syn oem

mit selue palces

en heeft een heylich
leuen geleit En vter
stat consent is theylige
licham mit prediker
doest' gebrocht en acht
thoeghe altaer mit oer
vheue Hier om ou
sach ic die tornike:
en vant dat dese twee
heylige minn: onder
clodouens de romin
van vranche blonde
En na myne goet d'it
ken bleef sate theodul
phus licham so heel:
want hi onnge vermit
besat in synen licham
Want med' boer d' wist
staet gescreue Die
hoelth' des lichams
maect gode naest
want die recht' iudich
is onsterflic en ewich
Mer die on-edich iudich
is een v'inginghe des
doots **H**et genue
ene braed' vander
prediker orde Die

welke in veel iere
 niet en had geslapon
In lach m' infirmitie
 en en had nauwe ghe
 est: nochtant was hi tot
 onser vrouwe dienst
 seer ghegeue En op
 eenre nacht als die met
 ten totter landes toe
 was gefongē Open
 baerde vn onse vrou
 we en sechde **I**c bin
 die moed' n' p'nnen
 dyns wordes: en soem
 om dy te waerschu
 wen Want i gelikens
 dyns labits: sal die
 diuel als een quaet
 braed' totti comen aler
 tegen vn suldi v mit
 desen woerde segene
God die uad' benedye
 my die alle dinc van
 niet gemaect heeft
God die soen benedye
 my die den elzen
 mensch heeft vloft mit
 sine eygene bloede

God die herlige gheest
 benedye my en si' insto
 ringe sine goedheren
 troestinge behoude my
En niet lange en suldi
 dus name bliuen aler als
 die broeders t'ame romē.
 soe suldi doen dat v dan
 in ghegeue wort ende
 sult g'enselic gesont w
 den En dat seggende
 ven swant die moed'
 n' d' goedherenht
Dese voerseide braed'
 wort op een bit: ant he
 ghin vand' landes ont
 sliep En als men be
 nedictus sanc: ontspra
 hi En sach den diuel
 meen broeders gelic
 tot vn romē En die
 diuel wies alleynstē
 en wert so groet dat
 hi bouē ant huus rept
 ten En sond' merre
 sechde die broder: die
 waerde welt vn die
 moed' d' goedherenht

hadde geleert en die
eerde ontfloet hoer en
voshnde den duuel En
binen rote dage daer
na dat dit geschiede
Queme die broeders
thuis van prediken
Si wiesche he en wor
den geschoeren Doe wt
dit den armike broeder
in gegheue en sechde
O almachtige god welc
den mynliken arbeit
goedbedlike plecht te
loene Dymre knechte
sweert wilt aensien mit
bequemer oge En wilt
my dym onweerdige
knecht: hoere arbeit
en sweert declachtich
maken En dat seggende
vgaede hi water: daer
hem die vmonde hoeders
mede gemaschen hadde
En goet op syn hoeft:
en wert niet alleen op
i syn hoeft: mer oec in

al syn licham gesont
Et was een goet
preester Die sate bar
tholomens den apostel
seer lief had En op
sine dach plach hi
meer mensche te voe
den: dan op ande
En het gemel dar hi
op sine dach: had mit
gedien En vint den
duuel i gedwente na
ene schoene wyue
mal geschnert huse
der kerke staen Hi
groetse en bar hoer
ten eten Si ghit mit
vn tot sine huse:
en ghyngte te same
sittē eten En na des
preesters gewoont en
wort daer gheoerum
mensch: ge noet ten
eten der sate bar
tholomens en wart
niet ondanther dies
selue dienst: die in
die preester gedien

had **I**n quam daer voer
 die poert in eens arms
 mensche schyn en bat
 om een almys **D**oe die
 knecht dat hoerden
 ghinc hi ter poerte: en
 sechde den arme dat hi
 niet in en mocht dan
 nade eten en dan solde
 men en wat ghenen
Doe sechde die apostel
 goedertierlic ic wil ger
 ne beide **M**er segt uwe
 he dat hi nu hier binne
 antwoerd ontbude op
 dese questie **A**ls wat
 dinc op deser eerden:
 dat word luste dinc is:
 en en is mer eens vo
 ets lanc **D**oe lichten
 die knecht en bracht
 synne he die questie
En want die preester
 niet en wost te antwo
 erde: so luusterde en
 tgenaede wijs in syn
 oer seggende **D**attet
 eens mensche aensicht

weer: dat soe menulker
 hand is dattet een de an
 deren niet gelijc en is
 in gedaente of oer va
 nature **E**n als die knecht
 den bedeker dat sechden:
 preec d'apostel d'antwoort
 en sechde voert totten
 knecht **H**ier en vrecht
 uwen he: watter is dat
 meest eygens heeft in de mensche
En als dat die preec oer
 niet en wost sechde en
 twijf in syn oer **D**at ey
 genste dat een mensche
 ou sich heeft is die sude
En dat antwoert loefde
 die apostel als hi te vo
 ren loefde dander: ende
 sechde **D**ie ii eerste
 vroegte sy mal betact
In gaet en vraget en:
 hoe menich wijl dattet
 is vanden afgront der
 hellen: totten hemel toe
En als dit die preester
 oer niet en wost luuster
 den en twijf in syn oer

seggende Niemand en
weter het: dan die ghen
de en med' somende heeft
gemete. En als dat ant-
woert apostel doer den
knecht hoerde sechde hi
Die heeft wal gemetro-
ert mer gaet en segt van
wie die gheen is die
dike gemete heeft: dan
die loese want: die i eens
wysse gediente by in sic
en eth en van dirluister-
de in sin oer die in tot
onauwst' gebracht sonde
hebben: en had ic lutho-
lomeus d'apostel die hi
plach te diene hon niet
verlost. En also geringe
als die knecht sine heere
dat boetscapte: soef die
dunel wt sine ogen als
roet. En die preest' stont
op vanden tafelen en loep
ter poerte wert om sine
verlofer te sien mer hi
en vants met. **D**e bru-
essel in brabant is een ghe-
huus van arme mensche
dat groet is van paritaten
en daer van herlicheide
In desen gastehuus hebbe

nu een suet' gesien: die wa-
vel artoers was. **D**ese wt-
ten lessen seer siet en sterf
En lach doot van die
clor dree sloech hent na
der vesperen. **D**oe wert
so haefelic leuendich: en
richte hoer op en sprac
tot alle die gheen die daer
tegenwoerdich were en
sechde. **D**oe ic noch loefde
plach ic dat meechdelike
roelche heer teren: en
doer hoer bedinge bin ic
verlost vande veggewier.
En daer om bin ic med'
leuendich geworden: op
dat ic vruindiche dat alle
die gheen die hoer diene
hoere hulpe in oere daer
sulle gebrauke: in die
dat si so sterue dat hoer
geber mach helpen. **I**n
dunelant was een roos:
die had meere geluue
die in sin hof souden
meyen. En als si merde
op ene houligen ament
naort vesper geluue in
die dorpe die daer om
trunt lage. **D**oe sechde
een vande meere tot

synen gesellen: liet ons
 wert lacte want men
 liuet vesper En want
 sy niet op en hielden
 mer mit vs spotten Leet
 hi niet en ghint te vesp
En des nexte wert da
 ges: quam hi om syn
 deel voert te meyen
En want hi alleen acht
 na most meyen: soe be
 spotten vs syn geselle:
 en dat leet hi vouldeli
 ke: en nam die seysen
 in syn hant om wert
 te bestaen En thant sach
 hi enē schonē groten
 gulden pēn: an een
 graestken hangen **H**y
 buuthde syn knyen en
 mit trane benednde
 hi den hē En want hi
 riep quemē sy geselle
 en die rōder die de
 ramp toe hoerde gelō
 pen **H**y saegē godlike
 mirakel En op dien
 pēn stont aldus
 gescreue **D**ie godlike
 hant heeft my gema
 et: en heeft my den

armen mensd geyheuen
 die den herligen ament
 niet en braet **D**esen pen
 mit roft fredars wyf
 tegen den arme om een
 mert suluers: en lieten
 nammaels sien menigen
 mensdke tot enē mirakel
My verteldē een brae
 der vand' prediker orde
 die in pelgruade te doen
 zeer wal bewandert was
Het was een seer meth
 tid hertogh: die seer wer
 lic en roffel was na roft
 te doen **D**ese wert na
 maels van enen goede
 man mit prediken beke
 ert En doehi bekeert
 was **D**oe gaf hi alle die
 ouulodige roft welc hi
 om die eer der werlt
 plath te doen: den goet
 wallige gheestelike lude
 en den arme en sichte
 rapellen en liet stedelic
 myssen lesen voer die ze
 len **D**ese ver wandeli
 ge be mede die dūmel: en
 maecte syn edelige die
 ond' vn facte tegen vn
 weder spanich **D**ese oē

linge swaeren te samen
tegen hoere hertoch: en
ghinge tot ene romt die
des hertogē want was:
en seide totte romt **E**hi
hebt menich int den h
toch onsen hē leet gelur
al en hebdi gheen gelur
gelat tegen vn **M**er nu
is die int gesomē dat
ghi v te dege wreken
moget ou vn **W**ant
onse hē doet alleen na
raet d' derken **E**n hi
brenget sijn omittelic
ou mit derke ander
lollarde **E**n onser ghe
en vā sijnē ridder scap
en bewijst hi doechde
noch eer **E**n nu hebbe
macht sijn gāse lant
tege vn rōraue te ma
ken **D**oe dit die romt
hoerde werthi blide
Die romt ghe te rade:
en hi saecf de hertoch
enē ontfeng brecf **D**oe
dit die hertoch gehoert
had: ontboet hi alle sijn

ridder scap: en nam waer
an vn **E**n doe antwoer
den sy vn **T**ot heer toe
heb di ons als gheke
dienres geacht: en hebt
alleen gesellscap gelur
mitte derken welc die
gāse werlt vleden:
nu laet v vā hoer hē
en rade **W**ant nu en
wullen nu niet helpen
Doe dit die hertoch hoerde
was hi seer begaen:
en vloet doe op een
seer steert slot: en riep
alleen die hulp gods
an **D**aer en binē dat
die dach solde romē wcl
hem die romt v'scheide
had **D**ach die hertoch mit
ten sijnē doer die hēnen:
een groet heer mit wite
gedect: sitende op wite
peerde **D**ese hadden
schilde mit enē rode
crans geteykent ende
quemen vā veers sijn
nen huus wert an rade
Doe sechde die hertoch
mit wond' totte sijnē

en siedi met dat ic sie
 Dy antwoorde neen
 En doe sy hoer gebet
 tot gode gestor hadden
 mit deuonen **Doe** sege
 sy een ontellie heer vā
 wite mensche **Doe** ghir
 die hertoch vā synē raffe
 el mit somige vā synē de
 en viel dat wite heer
 te voer En een vte heer
 qua totte hertoch ende
 boerde op: en sechde
Och rime pius: en
 ontfiet des toe roemst
 met **Dese** lude sy hier
 vte wille gods getome
 om di te helpe: want
 ghise mit inre almisse
 wt misse vte vergenue
 vloft hebt En als dat
 gesecht was vsmant of
 heer d' witer mensche
Doe ghir die hertoch wed
 op sy slot en gebenedide
 de he En als die dach o
 getome was: quam die
 conic mit ontellie mdr
 welc hi beide wt sinen

lande en oer wt des liden
 lande vsmant hadde En
 hi ombeledde dat slot
Die hertoch quam he rafe
 mit blide aensicht ende
 stonten moer: alleen in
 geloue en betruwen d'
 hulpe gods En thans
 als hi hute synē hordmar
Versamende sich mit vn:
 een soe grote scoer van
 witen mensche: dat des
 conics heer seer dem dier
 hi scheen te wesen Ende
 doe dit die conic sach mitte
 synē worde sy seer ver
 ueert Want sy beanden
 datter gods weert was
Doe worpe sy hoer wapē
 vā hem en vele r' cerde
 En gaue hem altemael
 ou in des hertoch en hant
 En doe die hertoch merite
 dat god mit he berm
 hertich dede: se dede hi oer berm
 hertich mit vn En doe
 sy vbonit des vrede tusche
 mltandere gemact had
 den **Doe** vsmant haeste
 lic dat hemelche heer
 mit al **Doe** dancte si en

loueden gode alle gader
en een regelte roedthuis
mit groter vrouden

O Te bren herke
des soemers wt

want en sy stuynters vriet
hebbē Soe verke sy soe
mers oer leede en vloet
gelen wt En vwerpen
dan hoer huut En mit
menigher hande vaelucht
vlyege sy ai doer die nu
de lucht **D**it is een
namerlike figuer v. m.
brysenis d' gemontē mē
dige des ordels **H**et
was een herlyge muger
Die had een moed' die
toets gestoruen was **E**n
sy meynde dat sy mō ge
nade gods weer: om
hoer almisse en eer-sam
leue welc sy mō weite nā
butē ond' dat werlic vā
gelen hadde **W**er want
sy myuelde en amr had
te same want die ordelē
gods niet te ond'gronde
en syn **S**oe bat sy den

hē dat in hoer **h**ier vā
verskerē woude: enne
doen hoer te metē hoer
mit hoer moeder weer
En want sy hier om ved
trane wiffortē **S**oe ghe
boerdent op enē dach dat
sy in hoer gebet lach mō
kerken voer de hogen
altaer en was sochtuol
dich voer hoer moeder
Doe sach sy enē dunste
ren gheest by hoer staen
waer vā sy seer v'strict
moet **E**n doe sy hoer ge
legent had: weet sy ghe
ferit **E**n v'uedde doe
me datter weer **D**oe
sachde die gheest **I**c
bin dyn moed' **D**oe sē
de die docht: hoe ist mit
di moed' **E**n antwer
den: quelike en dym
gebeden en moeg' my
niet helpe want ic
enelic v'doent bin
Doe wort doe dochter
en sēchde **D**och' ar me
moed': wat is die sac

dynre vdoemenisse In
 anmoede Ic wert ge
 boert en leefde na goede
 r die mit waltcher romē
 strap en mit woeker we
 ren gewōnen En ic wost
 dat mal en en kerden
 niet weder om daert
 hoerde En ic en vrach
 den daer niet na noch
 en wolds niet merke
 wat my gesyn tegen
 god in mynre herberge
 bedroef Ic volchde die
 werlt na. en liet my
 dincken dat ic my odoers
 na ~~is~~ most volge Ic
 vermaede die ghene
 die my hier op en op
 myn odoers siden straf
 ten. en sijn sond berou
 gestozuen. en hier lom
 bin ic ofalige vdoent
 En dat seggende vstaet
 hoer moed haestlic En
 die deer in xpi alle die
 in hoer selue merken
 de gebenedide oer in ho
 er vdoende moed dat

rechte ordel gods

Die swaluen ende
 and' voegle etc
 die bren Wat vstaemē
 bi die voeglen welt die
 bren eten Dan die ydel
 glorie welt daer eten en
 vterē die gheestelike by
 en als die blaemelike vruch
 ten d' gheesteliker t'wendi
 ger doechden

Die vorsthe leggen
 lagen den bren als
 want water staen sinnen
 d'vrieke Wat vstaen
 in byde vorsthe. dan die
 ongelouige kettere En
 wat bide byen dan die in
 wendige gelouige kerse
 Van welken wi nu een
 suulike exempel wille
 vertellen Als lant
 is gherigher ter gulsicht
 tot swere en vloekingē.
 dan and' lande For is in
 malslant genalle dar
 ic hier vstelle my sathde
 een broeder vand' predi
 ker orde Dat sonige e
 cr fame mane nad' werlt

te spreken: in ghere tauer
nen sactē en droncken
En als sy veel wims ghe
droncken hadde: befonde
sy vā menige dinge te
tallen: en doe qua daer
een redē voert: als nu
nu dit leue is **D**oe sechde
een van hem. **W**y werde
widelike vādē derke be
drogen die segge dat die
zielen nad doot sond' licha
leue **D**oe worde si alle
lachende **E**n ter stont
quaēen groet sterre mā
mit huus ghevedē: hi ghic
mit die lude sike: en en
schide wyn hi dranc
En doe vrechde hi mer
af dat sy getallet hadden
Doe sechde die vau
man **V**ād' ziele hebbe
nu gesproken **W**eer her
vemant die myn ziel wol
de ropen ic woldē seer
goeden roep gheue: en
tyghelt woldē ic dē gefelle
te voere gheue om te
vdrincken **D**oe lachten
sy alle gader **E**n die

man die na was come
sechde **A**lsulke stromē
suut ic **I**c bin sy bereit
te ropen **S**egt mer o
gheest dese my **D**oe to
erde hi sin aensicht op
en sechde **V**oer so ved
Thans oudzoge sy
Die roepman betaelde
tyghelt **E**n mit groter
blyscapen droncken sy
mit volle bekeren
Want hi vrechde ten
eersten met: daer na
dat hi sin ziel had ver
toft **E**n doe anent ge
worde was: sechde die
roepman **I**s tijt dat
een ygelic vā ons huus
gac **M**er eer nu siet
den ghi goede man ne
gheuet ordel **O**fter
iemant een peert oft
dat mit eenre helfter
weer gebonde en sal
niet die roepman heb
ben tpeert mit **h**ef
helfter **D**oe antwoer
den sy al rimen segge
de lachi **T**hans gre

ep die roep man den
 vroper: dier hi vand
 wagen en vande ant
 woert sake kersden
 en woerde op ind lught
 dier syt alle aen sage
 En voer den mit hof
 en ziel ind helle want
 die roep man was die
 duuel in eens mensche
 schijn want wie solde
 anders seggen dat hi
 een ziel roper weer
 dan die gheen i melis
 figuer walneer tot
 abraham woert gesicht
 Gheeft my die zielen
 en voert alle and goe
 den sijn nu v
Die wespen ver
 volgen die bren:
 en wt natuerliken
 haet vechte sy tegen
 hem. Dit lantschap
 van brabant en van
 vlanderen als i die
 scheidinge va desen
 twee lande is een
 dorp dat vol volcs is
 In dit dorp was ker

misse en veel volcs was
 dier te karmissie gecome
 als om die kermissie en
 dat speel dat was te be
 sien Onder welke een
 piper was: die die roge
 linge en moechde die dier
 dansten mit sijn springe
 en onsuuer gelaet tot on
 rusten luden te singhe
 vneten Omtrint vesper
 nit wort die hemel van
 wolken duuster en een
 regelic pynde sich thins
 te come Mer alleen die
 piper en was spelens met
 sat en quam wed om gaen
 ou den wech pypende en
 springende om sijn onsa
 lige gemuecht te volbrin
 gen en oer va acht vatte
 telacte Doe werē daer
 ij herdekens: die om des
 onrueders wil ond een
 hegge schulde En dese
 herdekens saege dat
 die blaym inden piper
 wyl endodene en stoch
 in den ene arme va
 sijnē liue En sonder
 merre sagen die kyd

datter roekeloes twee
smarte honden quemen
die den dode arm van
dan droegen En alst on
wed' ou' was boestopte
die kind' voers' wat ge
schiet was En doe que
men die pypers wien
den en droege de dode
vuylic in sin eyge hant
Smergens vroe sechde
die priest' dat men vn
op ten genude kerthof
met en sonde begrane.
die so merkelic i' lelike
speele vande donre was
gestagen Doe antwoer
den sin vrende Ende
al is hi vande donre v
slagen hi nochtant mit
ten andere als een pel
grum ter kelmisse ghe
comen Doe vhangdent
die priest' mer mit dro
efnisse En opten kere
hof is hi begrane En
siet die recht' d'icht' des
godlike ordels Des an
deren d'adages smerges:
wert sin graf open

vonde en die doorkist
daer hi in had gelegen
was veel en vte gra
ne gheworpen En hi
vuylic als men wal
gelouen mach: hebbe
die diuele als si te va
ren mit sine arm de
den van dan gedrage
Diet den leser wat
wraec sy weerdich
syn: die sond' die vrese
gods enge spael bedi
uen Want wie des py
pers lenen nu na vol
ger hi sal sond' inuuel
des pypers maledic
na desen lenen ontfan
gen **H**et was een
gelinc in ene dorp die
welke een muget vae
de En dier wylen dat
hi hoer ouders va oir
sprac als hoer tot ene
echten wif te nemē
En sy se vn met geue
en monde Viel die darn
daerē binen i' enen
scharpen sage: en mit
die suet smere wert

schieen sy te steruen
 Doe worde sy alle seer
 bedroeft en sarenede:
 en die clorcken worde
 ou hoer gelunt Ende
 sond' merre ghit de
 ser deerne vuer wa
 dien dozp sament ind'
 sthemeringe om in
 een and' dozp te gien
 En als hi doer hegge
 wanderde: hoerden
 hi een stemme als een
 sarenende wif **H** liep
 en sochtse En doe
 vant hi dese voer seide
 deerne die hi doot
 mernde te wesen
Doe sechde hi tot haer:
 dyn vriende besrey
 en dy als doot en hoe
 bistu hier come **D**oe
 sechde sy tot vn **D**iet
 voer my hene gaet:
 een man die my leit
Doe inuonde sich
 die sogelinc want hi
 nemat anders ja

hoer alleen en sach **H**i grep
 se koenlic en oberth se
 bute dozp i een huus **D**oe
 ghit hi totter deerne vad
 mit syn vriende **W**elke va
 der mit syn vriende sate
 bi thie **H**i vrachden vn
 of hi hem syn docht wou
 de gheue die hi als doot
 besreyede **D**oe antwoer
 vn hoer vad mit wond'
 en seiden **B**istu nu god
 worde dat ghi my docht
 vand' doot moecht vuer
 ken en tot ene wyne
 nemen **D**oe sechde die
 iongelic slaet my anders
 willichlic toe dat ic v
 docht tot ene wyne sal
 hebbe of ic sy v leuen
 dich en gesont mach
 leuen **D**oe consenten
 den vn dat die vader en
 mueten hoer vozwert
 vast voer hem alle **D**oe
 weip die iongelic den
 doer af daer sy ond' doot
 schieen te ligte: en von
 den daer een wondlic
 gelikenusse die so won

derlic was dat gheen me-
sche des gelic en mocht
maken **D**oe wort die
nager gehacht en is he-
ren vād' ghegene **E**nde
ha somige dāgen als si
gheresen was nam sīde
voerschede iongelic tot
enen man **O**p eenij
flont een momit mit veel
volcs: bi enē s'besitonen
mensche **D**oe riep tot en
mit spot die diuel **A**ch
broed' ach en heb ic di niet
in deser nacht een soen
wijf in deser nacht dīne
slaep besocht **E**n als
die momit nad' confusion
seide so was en des nachts
sijn zaet onrele en en had
sich des niet ghebiecht
Alsod' voer geset is
vande iongelic en deer-
ne **A**ls genielc mit vier-
ste van vlandere **W**ant
een man want sī qua-
lende suster ond' trint of
opten rant vād' zee
flont **O**pten selue dach
eer si begranen was

die als door besaeyt wort
Hi nam sijn suster ende
leyde thuns wort **H**i
ghinc mit thuns dāer si
vande moesche besaey-
et wort en weyr dat
vande hie **H**i toech tot
sijn sweert: en hien die
figuer te stukke die die
sich toende **D**aer afwo-
den sī alle vneert ende
riepē waer om dāth
in sijnre sūst hie somie
den daet hantorden
Doe wort hi lachende
en seiden **J**e schijn in
mijn suster wort te
wesen **D**āer en is mīre
sūst' lichām niet: mer
tis een fantasie en be-
druednisse d' diuelen
Doe nam hi se alle
mit hem en leyde tot
sijnē huse en liet hem
allen sijn suster-leuen
dich sien **A**ldus geual-
det dā hem die boese
gheest somit onform
in een engel der lichte:

als sūte p̄mwels tucht-
den trancken gelouers
waer van wy een eren
pel vīndē. **O**p een tijt
wort een ketter vande
duuel bedroffē in een
gedaente des lichts en
goets. **E**n dese selucket
ter noeden enē broeder
vande prediker orde tot
seluer ongelouē. **E**nde
sechde wondt mynen
woerde gelouē ic wou
de di xpm en sū moed
mit sūne **h**erligen
loenen en lactē beschi
uen. **T**hans vmaeden
die broed dattet duuels
bedroch weer. **M**er hi
woude nochtant proe
uen watter weer ende
sechde. **D**an so soude ic
dy b̄xt b̄lyr gelouen
mocht dat ghi gelouet
te waer brenge. **D**ie
ketter wert vroech en
hi setten den broed enē
dath alst gheschien solde
Mer die broed nam
mit sich dat satramet

in een busse en vroech dat
heymelic end sū cap. **D**oe
leyden die ketter de vocif
broed in een hol van enen
berch in een seer wyde pa
laes dat van wondliker
daerh blente. **E**n sonder
meiren queme sy mit
b̄menste vaden palaes.
Dy seggen stoel geset die
van puer en goude schoe
te wesen. **I**n dien stoel sat
een romē wondlic vā lich
te schynende. **E**n by vn sat
een romēinne die seer bly
de was vā aen sicut en
daer toe bouē mate schoen.
En an beyde syde stonde
sūtē daer doe māne als
patriarchen en apostele
in factē. **E**n in desen stonde
ogelen die ostellē schenē
te wesen. **E**n alle dese schē
nen als sterre van grote
lichte. **T**hans als dese die
ketter sach viel hi in sū
aensicht en bedē sū aen
Mer die broeder stont on
beroerlic en van dat hi
sach neech hi groet won
der. **T**hans keerden sich

die ketter tot yn niet
en sechde **W**ant ghi den
gods soen siet naer om
en baede ghi yn niet aen
gaet haestelike voert en
heet yn aen dien ghi siet:
en ghi sult van sijnē man
de die vborzgenh' uan on
ser gelouē ontfangē **D**oe
ghint die broed' voert en
soech wt sijnē rappen die
busse en boerse s' somē
nen die midē somdiken
stad sat seggende **C**omicin
ne bistu die moed' xpi: siet
hier is dyn zoen ontfant
ghi dien soe sal ic di houde
voer sijn moed' **T**ot dier
stōnen vstaant die gansen
fantasse en die sijn ver
ghint en tveert daer soe
doncker dat die broeder
mit sijnē leyder nau ten
gaet wt sijn genaken
Doe waert die ketter s'
ghelouē bekeert en was
vans' grof supphickit des
duuels vneert **H**er
was in een dorp een bly
de: wde die koren des
gansen dorps md' wvde

verwaerde en hne **H**i
nachdese vten soe en
tot sekereu steden daer
die were best was pluch
hi se te dāne: dat noch
meere wond' was hi
wost die verwe en den
staet van elker koren
Reeint orempe: had ic
mant een koe vā yn ge
eysther: sōnd' ic veel soe
had hi die selue koe mit
horne gegrope en den
ghenen ghelouert **E**n op
een tijt was indat dorp
een bishop getome **E**nde
soe hi dit haerde en oer
seluer ond' vōnde had:
wageden hi den hēerde
of hi genuer mit weer:
hi seide neen **T**hans ver
inden yn die bishop **E**n
dat ondscheit d' koren en
vloet van yn: want hi
des duuels weert ende
toe doen gemel dat
Her was een broed'
vans' prediker orde
En lach inden dormter
smergens vroe ende
was marker voer p
tijt **E**n siet hi sach den
duuel daer come gaen

in gelikenisse vā enen
 scoene wyne: en hi be-
 gan in sich mit droef-
 nis te denken want
 wif daer dede ende
 waer om dat sy i dier
 vren waer ingelate:
 en en vmoede opten
 duuel mit al. En sond
 merre ghinc twif wo-
 ert en mit ene suete
 lachen werp sy sich
 seluen in des broeders
 bed en loeten tot d'af-
 theit. Die broed wert
 vneert: en woude he
 segene mer hi en mocht
Ten lesten setene hi
 syne ruggen tegen die
 want en sterte mit
 voete in hoer syde en
 als hi se mit synre vu-
 lste in hoer aensicht
 meynden te slaen ga-
 opten die duuel wyde:
 en omids oimids ghe-
 stoet vā de voete viel
 hi van de bedde. **E**nde

vswant mit haelste. **D**ie
 worstelige van desen
 tweeen was soe groet
 datse die broeder die hi
 maester rellen lach beschey
 deliken hoorde. **D**ie voer-
 seide broed oimids ghe-
 welt des duuels en sond
 niet geroepe mer hi loy-
 den wal als een stome
En hi te vmonder hoe
 die duuel hem troepen
 sond beneme. **H**er hier
 op s na sūte ambrosius
 woerden mach men al
 dus antwoerde. **E**nen
 wolf die ene mensche
 eerst siet maect dien
 mensch heesch en dit doet
 hi mit syne gesicht. **E**nde
 dat is wonderlic want die
 wof wolf seynt die strale
 van syne ogen in dien
 mensche en droecht vlych
 die sielike gheeste mōe
 mensche en daer van
 wort hi heesch. **W**ant dē
 instrument synre stome
 hynder heuet. **H**eeft dā
 d'wolf natuer alsulke
 macht alleen mitte ghe-

sichte **D**oe heeft oec der
duuvelē naturē veel meer
machten: die subtiler do
cker en tridtiger is soe
dat si den mensche syn
stemē syn gesicht oide
syn hoerē mogē nemē
Die greue ofte van
steltre lair: sende enē
boede haestelijc tot parus
En als hi wed om thuis
was getome: vrachde
vn greue ofte of hi loe
den wich den comē van
vrancrijc ier hadde ghe
sien **D**oe wreyten die
boede syn hals mit schem
pe en sechde **J**a **J**e heb
den onsalige papilaert
de comē gesien en had
synē konel van synen
hoefde op synē stolde
ren liggen **E**n dat seg
gende want hi synen
sicht tegen den comē mit
schempe te samē: en het
bleef hem soe gewronge
staen **I**c heb inden
lande vande brabant

een ruyt eersem wif
gesien die vādē duuel
besetē was **T**ot deser
ghie ic mit enē gheesle
like preester en want
se vā des duuels quel
linge rostende en wif
lic sprekende en scheen
gesont te wesen **D**oe
las ic hemelic binen
monts dat menant en
wof moyses veers dē
m deutronomo staet
gescreue om de want
toernich te make: als
my een heyligh man
te voerē had gesecht:
en dit waers **G**od die
di gewonen heeft heb
stu lactē waerē en
du hebste dyns lieren
dys schoppers vghete
En sonder merren be
gan twif bleet te wer
den van lippe en van
aensicht **E**n ij adere
van hoerē hals wor
den alsodick als een
druim **D**oe sechde ic

totten vianit **H**oe weer
 fru boese gheest so koen
 dat ghi dit wif dorst
 quelle **D**oe sechde die
 duuel **D**oe hoer man
 sterf gaf sy vn tot synre
 hulpe alle die goede
 werken: die sy gedede
 ve gedede in hoer leue
En want ic doe reggen
 hoer had een sake ghir
 ic in hoer als in een
 ydel vaete en besafte
Doe seide ic tot vn
Ongenuallige duuel ghi
 lieget want in dien dat
 sy dat wt caritate dede
 soe is hoer loen te mere
 worden **D**oe lachten
 die duuel en seiden:
Jc bin logenachtich en
 daer om en ist gheen
 wonder dat ic liege
Doe seide ic tot vn
Is dat hemelshant
 stap dat ghi verloere
 hept oer soe schoen als
 men seit **E**n hi ant
 waerde en seiden
Donder eynde ist

soenre dan men seit **E**n
 ic seide: en woufstumiet
 dattu daer weder mocht
 ste comen **J**a ic seide hi
 en dat ic tot doomsdacht
 toe alle die pynen die
 men mocht dencke son
 de hyden **D**oe sechde ic
 tot vn **J**c loue v i per
 kel van mynre salichst
 werd ic logenacht gen
 den: dat ghi die glorie we
 der om moecht crigen
 in dien dat ghi dit alleen
 wilt seggen **H**e myn
 god ic heb myn daen ver
 gheuet my **D**oe riep die
 duuel mit ene gedrey
 den hals vneerlic seg
 gende **H**e he: ende dat
 riep hi lange mit lud
 stemen: en mde woerde
 en ghir hi niet voert
Want ic most mal dat
 tet hem omogelit was:
 god voer synē hoer re
 kēne: en rekēne darhi
 gesundiget had en ver
 grifnis luede **T**en lesten
 hinc hi daer an **H**ere

margareten god want
soeheit wijs die hi bepr
En vromgeordide god
voer syne he tekenen
Doe seiden ic tot vn
O du alre onsalichste
o genallichste ond alle
creature Dyn houerd
hoeft di gequetst ende
di vte hemel vdrunen
en dyn grote houdicht
en laetti daer niet voo
rome En sond merren
sweech hi mit confusie
En na luttel dage mer
doe niet liet hi wijs
mit vrede **T**e romer
was een seer doer ket
ter Dese hadde mit
dat hi sonde werden
gesocht en werde ver
kernt va de broedere
vand' prediker orde.
Die mid seluer stat op
die tijt veel ketters v
bernde Hier om ge
beerde hi of hi waer
beseten en is va som
gen lude tot sute aydu

rius in asperen gedra
gen: die medichs was
de bezete menschen
te vlofen: op dat die
lude sonde nemen
dat in vn gheen open
baer ongeloue mer
verwocht weer En
doen bezete clere
hoerde seggen dat
guelis boogris want
so was dese ketter
geheten: in die ker
ken gebonde worde
gelecht wert die wo
er-seide bezete clere
doer den wille gods
En doe ghie hi ende
vergaderde alle die
malle en stue en die
bankie vand' kerken
En leechde dat alte
mael opte gebonden
ketter: guelis voer
memde maer al spaal
en wert: en liet den
clere also lange syne
wille bedryue tot dat
hi ghinc en onstar

een keers and' lampe:
 en begonde vnt te ver-
 berne. **D**oe riep die ket-
 ter en die kosters ont-
 sprongen **E**n als sy dat
 vuer meende te lesche
Groep die dert een
 sweert dat hi bi geual
 ont bed vant staen en
 vdoef die kosters mit
 machten van dan: en
 alsoe verbernden die
 ketter in dat vuer
En sonder merrē
 alst ordel gods geschi-
 et was wort die dert
 van den diuel vlost-
 en wert gesont ende
 stert **D**eo grāias

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is difficult to decipher due to its lightness and the texture of the paper.

